

Brüsszel, 2025. július 2.
(OR. en)

11146/25

JAI 992
FREMP 183
POLGEN 69
JUSTCIV 125
CONSOM 125
DROIPEN 75
EJUSTICE 39

FEDŐLAP

Küldi: az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató

Az átvétel dátuma: 2025. július 1.

Címzett: Thérèse BLANCHET, az Európai Unió Tanácsának főtitkára

Tárgy: A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI KÖZPONTI BANKNAK, AZ EURÓPAI
GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK
BIZOTTSÁGÁNAK
2025. évi uniós igazságügyi eredménytábla

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a következő dokumentumot: COM(2025) 375 final.

Melléklet: COM(2025) 375 final

Brüsszel, 2025.7.1.
COM(2025) 375 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI KÖZPONTI BANKNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI
ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

2025. évi uniós igazságügyi eredménytábla

1. BEVEZETÉS

A hatékony igazságszolgáltatási rendszerek elengedhetetlenek az uniós jog alkalmazásához és végrehajtásához, valamint a jogállamiság és a tagállamok egyéb közös értékeinek a fenntartásához, amelyek az EU alapját képezik. A nemzeti bíróságok az uniós jog alkalmazásakor uniós bíróságként járnak el. Az uniós jogban meghatározott jogok és kötelezettségek hatékony érvényesítését elsősorban a nemzeti bíróságok biztosítják (az Európai Unióról szóló szerződés [EUSZ] 19. cikke).

A hatékony igazságszolgáltatási rendszerek emellett a kölcsönös bizalomhoz, valamint a beruházási környezet és a hosszú távú növekedés fenntarthatóságának a javításához is elengedhetetlenek. Ezért a nemzeti igazságszolgáltatási rendszerek hatékonyságának, minőségének és függetlenségének javítása az európai szemeszter – az uniós szintű gazdaságpolitikai koordináció éves ciklusa – prioritásai közé tartozik. A 2025. évi uniós versenyképességi iránytű ⁽¹⁾ és az azt kísérő, az egységes piacról és a versenyképességről szóló 2025. évi éves jelentés ⁽²⁾ emlékeztet arra, hogy a jogállamiság tiszteletben tartása központi jelentőségű az egységes piac működése szempontjából, mivel olyan stabil működési környezetet teremt, amely globális versenyelőnyt biztosít az EU és tagállamai számára. A jogállamiság olyan üzleti környezetet biztosít, amelyben a jogszabályok hatékonyan és egységesen érvényesülnek, ahol a vállalkozások a helyi vállalatokkal azonos feltételek mellett működhetnek egy másik tagállamban, a költségvetés felhasználása pedig átlátható és objektív alapon történik. A jól működő és teljesen független igazságszolgáltatási rendszerek pozitív hatást gyakorolhatnak a beruházásokra, és elengedhetetlenek a beruházásvédelemhez. Emellett elősegítik a termelékenység és versenyképesség növekedését. Fontosak továbbá a szerződések és a közigazgatási határozatok határokon átnyúló hatékony érvényesítéséhez, valamint a határokon átnyúló hatékony vitarendezés biztosításához, melyek alapvető fontosságúak az egységes piac működése szempontjából ⁽³⁾.

Ezzel összefüggésben az uniós igazságügyi eredménytábla éves áttekintést nyújt a hatékony igazságszolgáltatási rendszerek három alapvető paraméterét mérő mutatókról, melyek a következők:

- hatékonyság,
- minőség,
- függetlenség.

Az új és frissített ábrák adatokat tartalmaznak a bűncselekmények áldozatai, a nők elleni erőszak/kapcsolati erőszak áldozatai, a megkülönböztetés veszélyének kitétt személyek és az idősek igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréséről, valamint az igazságszolgáltatás digitalizációjáról is ⁽⁴⁾. Ezenkívül a 2025. évi eredménytábla más mutatókat is továbbfejleszt

¹ 2025. évi uniós iránytű a versenyképesség helyreállításához és a fenntartható jólét biztosításához, COM(2025) 30 final.

² COM(2025) 26 final.

³ Lásd: A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A belső piaci akadályok azonosítása és kiküszöbölése, COM(2020) 93 és az azt kísérő SWD(2020) 54 bizottsági szolgálati munkadokumentum.

⁴ Lásd: A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az igazságszolgáltatás digitalizációja az Európai Unióban: Lehetőségek eszköztára, COM(2020) 710 és az azt kísérő SWD(2020) 540 bizottsági szolgálati munkadokumentum.

annak fényében, hogy Ursula von der Leyen elnök a 2024–2029-es időszakra szóló politikai iránymutatásában bejelentette, hogy a jogállamisági jelentés ki fog egészülni egy egységes piaci dimenzióval. Az eredménytábla e kiadása „Az egységes piac szempontjából releváns egyéb mutatók” új cím alatt mutatja be az egységes piac működése szempontjából releváns mutatókat, amelyek esetében a jogállamiság tiszteletben tartása és a hatékony igazságszolgáltatási rendszerek központi szerepet játszanak. Megerősíti a vállalkozásokkal kapcsolatos és az egységes piaci dimenziót azáltal, hogy új mutatókat vezet be az elsőfokú közbeszerzési jogorvoslati szervekre, a legfőbb ellenőrző intézményekre és a nemzeti versenyhatóságokra vonatkozóan.

– *Az éves jogállamisági ciklus* –

2020-ban a Bizottság átfogó éves jogállamisági ciklust hozott létre annak érdekében, hogy szorosabban nyomon kövesse a jogállamiság helyzetét a tagállamokban. A jogállamisági ciklus megelőző eszközként szolgál, amely előmozdítja a párbeszédet, és növeli a jogállamisági kérdésekkel kapcsolatos tudatosságot. A ciklus középpontjában az éves jogállamisági jelentés áll, amely összegzi a tagállamokban és az Unió egészében bekövetkezett jelentős – pozitív és negatív – változásokat. A jelentés, amelynek legutóbbi kiadását 2024. július 24-én tették közzé, számos forrásra támaszkodik, többek között az uniós igazságügyi eredménytáblára is ⁽⁵⁾. A 2025. évi uniós igazságügyi eredménytáblát szintén továbbfejlesztették annak érdekében, hogy eleget tegyen a 2024. évi jogállamisági jelentés elkészítése során megállapított, további összehasonlító információk iránti igénynek, ezzel is támogatva a küszöbönálló jogállamisági jelentéseket.

Mi az uniós igazságügyi eredménytábla?

Az uniós igazságügyi eredménytábla egy éves összehasonlító információs eszköz. Célja, hogy segítse a tagállamokat a nemzeti igazságszolgáltatási rendszerek hatékonyabbá tételében azáltal, hogy objektív, megbízható és összehasonlítható adatokat szolgáltat azokról a mutatókról, amelyek segítségével értékelhető a tagállamok igazságszolgáltatási rendszereinek i. hatékonysága, ii. minősége és iii. függetlensége. Az eredménytábla nem nyújt átfogó, egységes minősítést. Ehelyett a tagállamok közös érdekét képviselő és valamennyi tagállam számára jelentőséggel bíró mutatók alapján áttekintést nyújt a nemzeti igazságszolgáltatási rendszerek működéséről.

Az eredménytábla nem népszerűsíti az igazságszolgáltatás egyik konkrét típusát sem, és egyenlően kezeli az összes tagállamot.

A nemzeti igazságszolgáltatási rendszer által követett modelltől és az annak alapjául szolgáló jogi hagyományoktól függetlenül a hatékonyság, a minőség és a függetlenség a hatékony igazságszolgáltatási rendszerek alapvető jellemzői közé tartozik. Az e három tényezőre vonatkozó adatokat együttesen kell értelmezni, mivel azok gyakran összefüggenek egymással (az egyik tényező javítását célzó kezdeményezések egy másik tényezőre is hatással lehetnek).

Az eredménytábla elsősorban a polgári, a kereskedelmi és a közigazgatási ügyekre, valamint – a rendelkezésre álló adatok függvényében – egyes büntetőügyekre (így az elsőfokú bíróságokon lefolytatott, pénzmossással és vesztegetéssel kapcsolatos eljárásokra) vonatkozó mutatókat közöl. Célja, hogy támogassa a tagállamokat a hatékony, befektetésbarát környezet megteremtésére irányuló erőfeszítéseikben, amely egyaránt szolgálja a vállalkozások és a lakosság érdekeit is. Az eredménytábla egy olyan összehasonlító eszköz, amely a tagállamokkal és az Európai Parlamenttel folytatott párbeszéd során folyamatosan

⁵ https://commission.europa.eu/publications/2024-rule-law-report-communication-and-country-chapters_hu.

alakul⁽⁶⁾. Célja, hogy értékelje a hatékony igazságszolgáltatási rendszerek alapvető jellemzőit, és hogy releváns éves adatokat szolgáltatson.

Mi az uniós igazságügyi eredménytábla módszertana?

Az eredménytábla az információforrások széles körét használja fel. A számszerűsített adatok jelentős részét az Európa Tanács Igazságszolgáltatás Hatékonyságáért küzdő Európai Bizottsága (a továbbiakban: CEPEJ) szolgáltatja, amellyel a Bizottság szerződést kötött egy szakosított éves tanulmány elkészítésére. Ezek az adatok a 2014–2023-as időszakra vonatkoznak, és a tagállamok szolgáltatták őket a CEPEJ módszertanának megfelelően. A tanulmány emellett részletes megjegyzéseket és további összefüggéseket bemutató országspecifikus tájékoztatókat is tartalmaz. Ezek az ábrákkal együtt értelmezendők⁽⁷⁾.

A CEPEJ által az eljárások hosszára vonatkozóan összegyűjtött adatok az „ügyintézési időről”, azaz a bírósági eljárások becsült hosszáról nyújtanak tájékoztatást (amelyet az adott évben folyamatban lévő és lezárt ügyek arányaként számítanak ki). Az arra vonatkozó adatok, hogy a bíróságok és a közigazgatási hatóságok mennyire hatékonyak az uniós jog meghatározott területeken történő alkalmazásában, a bírósági ügyek tényleges hossza alapján megállapított átlagos eljárási időtartamot mutatják. Megjegyzendő, hogy a bírósági eljárások hossza jelentősen eltérhet a tagállamok különböző régióiban, és az eljárások különösen elhúzódhatnak a városokban, ahol az üzleti tevékenységek koncentrációja nagyobb ügyforgalmat eredményezhet.

A 2014 és 2024 közötti időszakra vonatkozó egyéb adatforrások a következők:

- a nemzeti igazságszolgáltatási kapcsolattartók csoportja⁽⁸⁾,
- az Igazságszolgáltatási Tanácsok Európai Hálózata (ENCJ)⁽⁹⁾,
- az Európai Unió Legfelsőbb Bíróságai Elnökeinek Hálózata (NPSJC)⁽¹⁰⁾,
- az Európai Unió Államtanácsainak és Legfelsőbb Közigazgatási Bíróságainak Szövetsége (ACA-Europe)⁽¹¹⁾,
- az Európai Ügyvédi Kamarák Tanácsa (CCBE)⁽¹²⁾,
- az Európai Versenyhatóságok Hálózata (ECN)⁽¹³⁾,

⁶ Például az Európai Parlament 2018. május 29-i állásfoglalása a 2017. évi uniós igazságügyi eredménytábláról (P8_TA(2018)0216).

⁷ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/eu-justice-scoreboard_hu.

⁸ Az uniós igazságügyi eredménytábla elkészítése, valamint az igazságszolgáltatás hatékonyságával kapcsolatos bevált módszerek cseréjének előmozdítása céljából a Bizottság felkérte a tagállamokat, hogy jelöljenek ki két kapcsolattartót – egy főt a bírói karból, egy főt pedig az igazságügyi minisztériumból. Ez az informális csoport rendszeresen ülésezik.

⁹ Az ENCJ a tagállamok azon nemzeti intézményeit fogja össze, amelyek függetlenek a végrehajtó és a törvényhozó hatalmi ágtól, és amelyeknek az a feladata, hogy támogassák a bírói kart a független igazságszolgáltatásban: <https://www.encj.eu/>.

¹⁰ Az NPSJC fórumot biztosít az európai intézményeknek arra, hogy kikérjék a legfelsőbb bíróságok véleményét, valamint az egyeztetések és az eszmecsere ösztönzése révén szorosabb kapcsolatokat alakít ki közöttük: <http://network-presidents.eu/>.

¹¹ Az ACA-Europe az Európai Unió Bíróságából, valamint az uniós tagállamok államtanácsaiból vagy legfelsőbb közigazgatási bíróságaiból áll: <https://www.aca-europe.eu/index.php/en/>.

¹² A CCBE az európai ügyvédi kamarákat és azok közös érdekeit képviseli az európai és egyéb nemzetközi intézmények előtt. Az egész világon rendszeresen összekötőként jár el tagjai és az európai intézmények, a nemzetközi szervezetek és más jogi szervezetek között: <https://www.ccbe.eu/>.

¹³ Az ECN az európai versenyhatóságok közötti vita- és együttműködési fórum azon ügyekben, amelyekben az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 101. és 102. cikkét alkalmazzák. Az ECN jelenti az 1/2003/EK tanácsi rendeletben említett szoros együttműködés keretét. Az ECN-en keresztül a Bizottság és az uniós

- a közbeszerzéssel foglalkozó elsőfokú jogorvoslati szervek hálózata ⁽¹⁴⁾,
- a hírközlési bizottság (COCOM) ⁽¹⁵⁾,
- a szellemi tulajdoni jogsértések európai megfigyelőközpontja ⁽¹⁶⁾,
- a Fogyasztóvédelmi Együtműködési Hálózat (CPC) ⁽¹⁷⁾,
- a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel foglalkozó szakértői csoport (EGMLTF) ⁽¹⁸⁾,
- az Eurostat ⁽¹⁹⁾,
- a korrupció elleni küzdelemmel foglalkozó nemzeti kapcsolattartó pontok ⁽²⁰⁾,
- a tagállami legfőbb ügyészségek, illetve az azoknak megfelelő, a legfelsőbb bírói fórumok mellett működő intézmények hálózata (NADAL Hálózat) ⁽²¹⁾, valamint
- a legfőbb ellenőrző intézmények Kapcsolattartó Bizottsága ⁽²²⁾.

Az évek során a nemzeti igazságszolgáltatási kapcsolattartók csoportjával szoros együttműködésben sor került az eredménytábla módszertanának továbbfejlesztésére és finomítására, elsősorban egy (évente frissített) kérdőív felhasználásával, valamint az igazságügyi rendszerek működésének egyes szempontjaira vonatkozó adatgyűjtés segítségével.

Az adatok rendelkezésre állása – különösen az igazságszolgáltatási rendszerek hatékonyságára vonatkozó mutatók tekintetében – folyamatosan javul. Ennek oka, hogy számos tagállam beruházott a jobb igazságügyi statisztikák elkészítéséhez szükséges kapacitásaiba. Ha az adatgyűjtés vagy az adatszolgáltatás

tagállamok nemzeti versenyhatóságai működnek együtt egymással:
http://ec.europa.eu/competition/ecn/index_en.html.

- ¹⁴ A közbeszerzéssel foglalkozó elsőfokú jogorvoslati szervek hálózatát azért hozták létre, hogy megerősítsék a nemzeti elsőfokú közbeszerzési jogorvoslati szervek közötti együttműködést az EU-ban. A csoport feladata, hogy tanácsot adjon az Európai Bizottságnak a jogorvoslati irányelvek végrehajtásával és a nemzeti jogorvoslati rendszerek működésével kapcsolatos kérdésekben. A jogorvoslati irányelvek hatékonyságának értékelése (COM(2017) 28, 2017. január 24.) alapján az Európai Bizottság arra ösztönzi az elsőfokú jogorvoslati szerveket, hogy működjenek együtt az információk és a legjobb gyakorlatok megosztásának javítása érdekében.
- ¹⁵ A COCOM a tagállamok képviselőiből áll. Fő feladata, hogy véleményt nyilvánítson azokról a tervezett intézkedésekről, amelyeket a Bizottság a digitális piacot érintő kérdésekkel kapcsolatban el kíván fogadni: <https://ec.europa.eu/transparency/comitology-register/screen/committees/C15401/consult?lang=hu>.
- ¹⁶ A szellemi tulajdoni jogsértések európai megfigyelőközpontja szakemberek és szakértő érdekelt felek hálózata. A köz- és a magánszektor képviselőiből áll, akik aktív munkacsoportokban működnek együtt: <https://euiipo.europa.eu/ohimportal/en/web/observatory/home>.
- ¹⁷ A fogyasztóvédelmi együttműködési hálózat az uniós fogyasztóvédelmi jogszabályoknak a tagállamokban és az EGT-államokban történő érvényre juttatásáért felelős nemzeti hatóságok hálózata: https://commission.europa.eu/live-work-travel-eu/consumer-rights-and-complaints/enforcement-consumer-protection/consumer-protection-cooperation-network_hu.
- ¹⁸ A pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel foglalkozó szakértői csoport rendszeresen ülésezik annak érdekében, hogy megossza a nézeteit, és hogy támogassa a Bizottságot a szakpolitika meghatározásában, valamint a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni új jogszabályok megszövegezésében: <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?lang=hu&do=groupDetail.groupDetail&groupID=2914>.
- ¹⁹ Az Eurostat az EU statisztikai hivatala: <https://ec.europa.eu/eurostat/>.
- ²⁰ A Bizottság a korrupció elleni küzdelemmel foglalkozó kapcsolattartókból álló informális csoportot tart fenn. Lásd még: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/democracy-eu-citizenship-anti-corruption/anti-corruption/eu-network-against-corruption_hu.
- ²¹ <https://attorneygeneral.mt/activities/nadal-network-conference/>.
- ²² A Kapcsolattartó Bizottság a tagállamok legfőbb ellenőrző intézményeinek vezetőiből és az Európai Számvevőszék elnökéből áll, és fórumot biztosít az ellenőrzési és az ahhoz kapcsolódó tevékenységek terén folytatott együttműködés megvitatására és fokozására. <https://www.eca.europa.eu/sites/CC/hu/pages/about.aspx>.

továbbra is nehézségekbe ütközik, annak oka az elégtelen statisztikai kapacitás, vagy az, hogy az adatgyűjtés tárgyát képező nemzeti kategóriák nem felelnek meg pontosan az eredménytáblában használt kategóriáknak. Az adathiány csak nagyon kevés esetben ered abból, hogy a nemzeti hatóságok elmulasztják az adatszolgáltatást. A Bizottság továbbra is ösztönzi a tagállamokat az adathiány csökkentésére.

Hogyan járul hozzá az uniós igazságügyi eredménytábla az európai szemeszterhez, és hogyan kapcsolódik a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközhöz?

Az eredménytábla adatokat biztosít a nemzeti igazságszolgáltatási rendszerek hatékonyságának, minőségének és függetlenségének az értékeléséhez. Ezzel támogatni kívánja a tagállamokat abban, hogy javítsák a nemzeti igazságszolgáltatási rendszereik hatékonyságát. A tagállamok igazságszolgáltatási rendszereire vonatkozó információk összehasonlításával az eredménytábla megkönnyíti a bevált módszerek és a hiányosságok azonosítását, valamint a kihívások és az elért eredmények nyomon követését. Az európai szemeszterhez kapcsolódóan az érintett nemzeti hatóságokkal és érdekelt felekkel folytatott kétoldalú párbeszéd keretében készülnek el az országspecifikus értékelések. Amennyiben a feltárt hiányosságok makrogazdasági jelentőséggel bírnak, az európai szemeszter keretében elvégzett elemzés nyomán a Bizottság országspecifikus ajánlások elfogadását javasolhatja a Tanácsnak az egyes tagállamok nemzeti igazságügyi rendszereinek a javítása érdekében ⁽²³⁾.

A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz több mint 650 milliárd EUR-t bocsátott rendelkezésre hitelek és vissza nem térítendő pénzügyi támogatások formájában, amelynek legalább a 20 %-át minden tagállam köteles a digitális átállásra, legalább a 37 %-át pedig az éghajlat-politikai célkitűzésekre fordítani. A tagállamok által eddig javasolt reformok és beruházások már túllépték ezeket a célkitűzéseket, mivel a digitális kiadások aránya 26 %-ra, az éghajlatpolitikai kiadásoké pedig 42 %-ra tehető. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz lehetőséget biztosít a nemzeti igazságszolgáltatási rendszerekre vonatkozó országspecifikus ajánlások végrehajtására, valamint az igazságszolgáltatási rendszerek digitális átállásának a megvalósítását célzó nemzeti erőfeszítések fokozására. A teljesítményalapú Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében a mérföldkövek és a célkitűzések elérése függvényében teljesíthetők a tagállamok részére a kifizetések. Mintegy 7 100 mérföldköre és célra tett javaslatot, amelyeknek körülbelül a kétharmada beruházásokhoz, egyharmada pedig reformokhoz kapcsolódik. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel szemben a Bizottságnak értékelnie kellett, hogy a tagállamok nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervei hozzá tudnak-e járulni a vonatkozó országspecifikus ajánlásokban vagy az európai szemeszter keretében elfogadott egyéb bizottsági dokumentumokban meghatározott kihívások hatékony kezeléséhez ⁽²⁴⁾. Az előfinanszírozási kifizetéseket, a tagállamok kifizetési kérelmeit, valamint a vonatkozó mérföldkövek és célok teljesítésére vonatkozó kedvező bizottsági értékelést követően ⁽²⁵⁾ 2025 májusáig összesen 308,04 milliárd EUR-t folyósítottak a tagállamoknak a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatások

²³ Az európai szemeszter keretében a Tanács a Bizottság javaslata alapján 2019-ben hét (HR, IT, CY, HU, MT, PT és SK), 2020-ban pedig nyolc tagállamhoz (HR, IT, CY, HU, MT, PL, PT és SK) intézett országspecifikus ajánlásokat az érintett országok igazságszolgáltatási rendszerével kapcsolatban. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközhöz kapcsolódó jelenleg is zajló folyamatok miatt 2021-ben nem születtek országspecifikus ajánlások. 2022-ben két tagállam (Lengyelország és Magyarország) esetében került sor országspecifikus ajánlások kiadására a bírói függetlenséggel kapcsolatban. 2024-ben egy tagállam (Szlovákia) rendelkezett országspecifikus ajánlással az igazságszolgáltatási és a korrupcióellenes rendszer hatékonyságával, függetlenségével és integritásával kapcsolatban.

²⁴ A 2021. február 12-i, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról szóló (EU) 2021/241 európai parlamenti és tanácsi rendelet 19. cikke (3) bekezdésének b) pontja, valamint 24. cikkének (3) és (5) bekezdése (HL L 57., 2021.2.18., 17. o.).

²⁵ Az uniós igazságügyi eredménytábla az európai szemeszter keretében felhasznált információk egyik forrása. Ezek az információk nem befolyásolják a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz szerinti mérföldkövek és célok kielégítő teljesítésére vonatkozó bizottsági értékeléseket.

és kölcsönök formájában. Az erre az időszakra vonatkozó mérföldkövek és célok 71 %-ának a teljesítését a Bizottságnak még értékelnie kell.

Miért fontosak a hatékony igazságszolgáltatási rendszerek a befektetésbarát üzleti környezet szempontjából?

A jogállamiságot fenntartó hatékony igazságszolgáltatási rendszerek pozitív gazdasági hatásokkal járnak. A jogállamiság tiszteletben tartása olyan üzleti környezetet biztosít, amelyben a jogszabályok hatékonyan és egységesen érvényesülnek, és ahol a vállalkozások a helyi vállalatokkal azonos feltételek mellett működhetnek egy másik tagállamban. A jogállamiság központi jelentőségű az egységes piac működése és az olyan stabil működési környezet fenntartása szempontjából, amely globális versenyelőnyt biztosít az EU és tagállamai számára ⁽²⁶⁾. A hatékony igazságszolgáltatási rendszerek ezenkívül az európai szemeszter és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz szempontjából is különösen fontosak. Ha az igazságszolgáltatási rendszerek biztosítják a jogérvényesítést, az azzal jár, hogy a hitelezők nagyobb valószínűséggel nyújtanak hitelt, és csökkennek a tranzakciós költségek, a vállalkozások pedig nagyobb valószínűséggel eszközölnék beruházásokat, nagyobb lesz a rendszerbe vetett bizalmuk, és tartózkodni fognak az opportunistá magatartástól. A hatékony igazságszolgáltatási rendszer elengedhetetlen a fenntartható gazdasági növekedéshez. Javíthatja az üzleti környezetet, elősegítheti az innovációt, vonzhatja a közvetlen külföldi tőkebefektetéseket, biztosíthatja az adóbevételeket, és támogathatja a gazdasági növekedést. A jól működő nemzeti igazságszolgáltatási rendszerek gazdasági előnyeit számos tanulmány ⁽²⁷⁾ is alátámasztja, amelyek többek között a Nemzetközi Valutaalaptól (IMF) ⁽²⁸⁾, az Európai Központi Banktól (EKB) ⁽²⁹⁾, az Igazságszolgáltatási Tanácsok Európai Hálózatától ⁽³⁰⁾, a Gazdasági

²⁶ Versenyképességi iránytű az EU számára, COM(2025) 30 final, 19. o., Az egységes piacról és a versenyképességről szóló 2025. évi éves jelentés, COM(2025) 26 final, 3. o.

²⁷ „Justice and finance: Does judicial efficiency contribute to financial system efficiency?” (2024) (Az igazságszolgáltatás és a pénzügyek: hozzájárul-e az igazságszolgáltatás hatékonysága a pénzügyi rendszer hatékonyságához?) Muhammad Atif Khan, Muhammad Asif Khan, Mohammed Arshad Khan, Shahid Hussain, Fenyves Veronika: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2214845023001709>; Chemin, M., 2020. „Judicial efficiency and firm productivity: Evidence from a world database of judicial reforms” (Az igazságszolgáltatás hatékonysága és a cégek termelékenysége: az igazságügyi reformok világszintű adatbázisából származó adatok alapján), *The Review of Economics and Statistics* 102(1): 49–64. o., <https://direct.mit.edu/rest/article/102/1/49/58536/Judicial-Efficiency-and-Firm-Productivity-Evidence>;

Kapopoulos, P. és Rizos, A., 2024. „Judicial efficiency and economic growth: Evidence based on European Union data” (Az igazságszolgáltatás hatékonysága és a gazdasági növekedés: az Európai Unió adatai alapján) *Scottish Journal of Political Economy* 71(1): 101–131. o., <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/sjpe.12357?msocid=1a8244b340af65701f02511641c36474>.

²⁸ IMF, Regional Economic Outlook (Regionális gazdasági kilátások), 2017. november, *Europe: Europe Hitting its Stride* (Európa: Európa felveszi a ritmust), xviii. o., 40., 70. o.: <https://www.imf.org/~media/Files/Publications/REO/EUR/2017/November/eur-booked-print.ashx?la=en>.

²⁹ EKB, „Structural policies in the euro area” (Strukturális politikák az euróövezetben), 2018. június, EKB 210. sorszámú alkalmi kiadvány: <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpops/ecb.op210.en.pdf?3db9355b1d1599799aa0e475e5624651>.

³⁰ Az Igazságszolgáltatási Tanácsok Európai Hálózata és a Moutaigne Centre for the Rule of Law and Administration of Justice (Utrechti Egyetem), „Economic value of the judiciary – A pilot study for five countries on volume, value and duration of large commercial cases” (A bírói kar gazdasági értéke – Öt országra kiterjedő kísérleti projekt a jelentős kereskedelmi ügyek számára, értékére és időtartamára vonatkozóan), 2021. június: <https://pgwrk-websitemedia.s3.eu-west-1.amazonaws.com/production/pwk-web-encj2017-p/Reports/Economic%20value%20of%20the%20judiciary%20-%20pilot%20study.pdf>.

Együttműködési és Fejlesztési Szervezettől (OECD) (³¹), a Világ gazdasági Fórumtól (³²) és a Világbanktól (³³) származnak.

Egy tanulmány megállapította, hogy szoros összefüggés áll fenn a bírósági eljárások hosszának (az ügyintézési időben (³⁴) mért) csökkenése és a cégek növekedési üteme között (³⁵). Emellett a tanulmány szerint az igazságszolgáltatási rendszert függetlennek érzékelő vállalatok magasabb százalékos aránya összefüggésbe hozható a cégek nagyobb forgalmával és termelékenységük növekedésével (³⁶).

Más felmérések felhívták a figyelmet arra, hogy milyen fontos a hatékony nemzeti igazságszolgáltatási rendszer a vállalatok beruházási döntései szempontjából, valamint azzal kapcsolatban, hogy képesek legyenek rendezni a szellemi tulajdon-jogokkal kapcsolatos konfliktusaikat. Egy felmérésben például a nagyvállalatok 93 %-a azt válaszolta, hogy módszeresen és folyamatosan vizsgálja a jogállamisággal kapcsolatos helyzetet (többek között a bírói függetlenséget is) azokban az országokban, amelyekben befektet (³⁷). Egy másik felmérésben a kis- és középvállalkozások (kkv-k) több mint fele válaszolta, hogy a magas költségek és hosszadalmas bírósági eljárások jelentették a legfőbb okát annak, hogy nem indítottak bírósági eljárást a szellemi tulajdon-jogok megsértése miatt (³⁸). „A belső piaci akadályok azonosítása és kiküszöbölése” (³⁹) és „Az egységes piaci szabályok végrehajtására vonatkozó cselekvési terv” (⁴⁰) című bizottsági közlemények szintén hangsúlyozzák, hogy az egységes piac működése szempontjából milyen fontosak a hatékony igazságszolgáltatási rendszerek, különösen a vállalkozások számára.

Hogyan támogatja a Bizottság a megfelelő igazságszolgáltatási reformok végrehajtását technikai támogatás révén?

³¹ Lásd például: „What makes civil justice effective?” (Mitől hatékony a polgári igazságszolgáltatás?) OECD Economic Department, Policy Notes, 2013. június 18., valamint „The Economics of Civil Justice: New Cross-Country Data and Empirics” (A polgári igazságszolgáltatás gazdasága: több országot érintő új adatok és tapasztalatok), OECD Economics Department Working Papers, 1060. sz., 2013. augusztus.

³² Világ gazdasági Fórum, „The Global Competitiveness Report 2019” (2019. évi globális versenyképességi jelentés), 2019. október: <https://www.weforum.org/reports/global-competitiveness-report-2019>.

³³ Világbank, „World Development Report 2017: Governance and the Law” (2017. évi jelentés a világ fejlődéséről: Kormányzás és jog), 3. fejezet: „A jog szerepe”, 83., 140. oldal: <http://www.worldbank.org/en/publication/wdr2017>.

³⁴ Az „ügyintézési idő” mutatót úgy kapjuk meg, hogy az adott év végén a lezártan ügyek számát elosztjuk a lezárt ügyek számával, és az eredményt megszorozzuk 365-tel (a napok számával). Ezt a mutatót az Európa Tanács Igazságszolgáltatás Hatékonyságáért küzdő Európai Bizottsága (CEPEJ) dolgozta ki: http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/evaluation/default_en.asp.

³⁵ Vincenzo Bove és Leandro Elia, „The judicial system and economic development across EU Member States” (Az igazságszolgáltatási rendszer és a gazdasági fejlődés az EU tagállamaiban), a Közös Kutatóközpont technikai jelentése, EUR 28440 EN, az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg, 2017: http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC104594/jrc104594_2017_the_judicial_system_and_economic_development_across_eu_member_states.pdf.

³⁶ Ugyanott.

³⁷ The Economist Intelligence Unit, „Risk and Return – Foreign Direct Investment and the Rule of Law” (Kockázat és megtérülés – A közvetlen külföldi tőkebefektetések és a jogállamiság), 2015. http://www.biicl.org/documents/625_d4_fdi_main_report.pdf, 22. oldal.

³⁸ Az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatala (EUIPO), A szellemi tulajdonnal kapcsolatos, 2016. évi kkv-eredménytábla: https://euipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/sme_scoreboard_study_2016/Executive-summary_en.pdf.

³⁹ COM(2020) 93 és SWD(2020) 54.

⁴⁰ A Bizottság Közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az egységes piaci szabályok végrehajtásának és érvényesítésének javítására vonatkozó hosszú távú cselekvési terv, COM(2020) 94, lásd különösen a 4., 6. és 18. sz. cselekvést.

A tagállamok igénybe vehetik a Bizottság technikai támogatását, amely a reform- és beruházási munkacsoporton (az SG REFORM-on) keresztül érhető el a Technikai Támogatási Eszköz (TSI) ⁽⁴¹⁾ keretében. A Technikai Támogatási Eszköz célja, hogy technikai támogatást nyújtson a kérelmező tagállamoknak a reformok megtervezéséhez és végrehajtásához szükséges intézményi és igazgatási kapacitásuk megerősítése érdekében. 2021 és 2025 között a Technikai Támogatási Eszköz 36 projektet finanszírozott, amelyek 43 reformot foglaltak magukban, és 20 tagállamot támogattak az igazságügyi reformok végrehajtásában. A Technikai Támogatási Eszköz olyan projekteket támogat, amelyek az igazságszolgáltatás minőségének és hatékonyságának a javítására irányulnak, például a következőkre: a technológia alkalmazására az ügyekkel kapcsolatos munkafolyamatok hatékonyabb kezelése, valamint az ügyek és az erőforrások elosztásának adatvezérelt megközelítése érdekében; a veszélyeztetett csoportok igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréseinek megkönnyítésére; valamint a bűnüldöző hatóságok kapacitásainak növelésére a nagy horderejű és a határokon átnyúló korrupciós ügyekben folytatott hatékony bírósági eljárások érdekében. A Technikai Támogatási Eszköz 2025. évi pályázati felhívása platformot biztosított a tagállamok számára ahhoz, hogy támogatást igényeljenek a digitalizációs reformokhoz, például a technológia annak érdekében történő használatához, hogy képesek legyenek kezelni a tömeges perekkel kapcsolatos kihívásokat, valamint hogy automatizálják a rutinfeladatokat a manuális tevékenységek és a hibák csökkentése érdekében, azért, hogy a bírák és az adminisztratív személyzet a nagyobb kihívást jelentő feladatokra összpontosíthasson. A Technikai Támogatási Eszköz ezenfelül egyéb eszközöket is kiegészít – így a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt –, mivel támogatást nyújthat a tagállamoknak a helyreállítási és rezilienciaépítési terveik végrehajtásához. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek az igazságszolgáltatás hatékonyságának javítását célzó intézkedéseket is tartalmaznak, amelyek a digitalizáció, az ügyhatalékok csökkentése, a bíróságok irányításának és az ügyek kezelésének a javítása, valamint az igazságügyi térképek reformja révén törekednek a cél elérésére.

Hogyan támogatja a Jogérvényesülés program az igazságszolgáltatási rendszerek hatékonyságát?

A Jogérvényesülés program a 2021–2027-es időszakra vonatkozóan mintegy 305 millió EUR összköltségvetéssel támogatja a jogállamiságon – ezen belül az igazságszolgáltatási rendszer függetlenségén, minőségén és hatékonyságán –, a kölcsönös elismerésen és a kölcsönös bizalmon, valamint az igazságügyi együttműködésen alapuló európai igazságszolgáltatási térség továbbfejlesztését. 2024-ben mintegy 41,2 millió EUR-t biztosítottak a program három egyedi célkitűzésének megfelelő projektek és egyéb tevékenységek finanszírozására:

- 11,1 millió EUR-t biztosítottak a polgári és büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés előmozdítására; az uniós eszközök hatékony és következetes alkalmazásának és végrehajtásának az elősegítésére; valamint annak támogatására, hogy a tagállamok csatlakozzanak a Harmadik Országbeli Állampolgárok Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszeréhez (az ECRIS-TCN rendszerhez),
- 15,9 millió EUR-t biztosítottak az uniós polgári és büntetőjoggal, az alapvető jogokkal, a tagállamok jogrendszereivel és a jogállamisággal kapcsolatban a jogi szakembereknek nyújtott képzések támogatására,
- 14,2 millió EUR-t biztosítottak az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés előmozdítására (beleértve az e-igazságügyet is); az áldozatok, valamint a bűncselekménnyel gyanúsított vagy vádolt személyek

⁴¹ <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/programmes/tsi>.

A Technikai Támogatási Eszközzel szembe fordított 2021. márciusában fogadták el. A rendelet 5. cikke szerint az eszköz a következők támogatására irányul: „intézményi reform, valamint a közigazgatás és az elektronikus kormányzat hatékony és szolgáltatásorientált működése, a szabályok és az eljárások egyszerűsítése, ellenőrzés, az uniós alapok felhasználására való kapacitás fokozása, az adminisztratív együttműködés előmozdítása, **tényleges jogállamiság, az igazságszolgáltatási rendszerek reformja**, a versenyhatóságok és trösztellenes hatóságok kapacitásépítése, a pénzügyi felügyelet megerősítése, valamint a csalás, a korrupció és a pénzmosás elleni küzdelem megerősítése” (utólagos kiemelés).

jogainak a védelmére; továbbá a digitális eszközök fejlesztésének és használatának a támogatására és az e-igazságügyi portál karbantartására és bővítésére (a Digitális Európa programmal közösen).

Miért ellenőrzi a Bizottság a nemzeti igazságszolgáltatási rendszerek digitalizációját?

Az igazságszolgáltatás digitalizációja kulcsfontosságú az igazságszolgáltatási rendszerek hatékonyságának növeléséhez, továbbá rendkívül hatékony eszköz az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés megkönnyítése, valamint az igazságszolgáltatás minőségének javítása szempontjából. A digitális eszközök az igazságügyi együttműködést is fokozzák. A Covid19-világjárványt követően a tagállamok felgyorsították az ezzel kapcsolatos korszerűsítési reformjaikat. Az igazságszolgáltatás területén is egyre gyakrabban használják a mesterséges intelligenciát ⁽⁴²⁾.

Az uniós igazságügyi eredménytáblában 2013 óta szerepelnek az igazságszolgáltatás különböző tagállamokban való digitalizációjára vonatkozó összehasonlítható információk, például az ítéletek online elérhetőségével, illetve a keresetek online benyújtásával és nyomon követésével kapcsolatban.

A polgári, kereskedelmi és büntetőügyekben folytatott, határokon átnyúló igazságügyi együttműködés digitalizációjáról szóló (EU) 2023/2844 rendelet ⁽⁴³⁾ lehetővé teszi a természetes és a jogi személyek számára, hogy a határokon átnyúló eljárásokkal összefüggésben elektronikus úton kommunikáljanak az illetékes igazságügyi hatóságokkal, valamint hogy elektronikus úton fizessék meg a bírósági illetékeket. A rendelet jogalapot teremt a videokonferenciák határokon átnyúló polgári, kereskedelmi és büntetőügyekben történő lefolytatásához is. Ezenkívül folyamatban van az illetékes igazságügyi hatóságok közötti adatmegosztásra szolgáló digitális kommunikációs csatorna kialakítása. Ezzel kapcsolatban az igazságügyi eredménytábla nyomon követi a tagállamok által a rendelet végrehajtása és a videokonferenciák alkalmazása terén elért eredményeket.

Emellett a 2025. évi uniós igazságügyi eredménytáblából származó adatok a digitális technológiák használatára vonatkozó, hamarosan elkészülő stratégia alapjául fognak szolgálni annak érdekében, hogy az uniós polgári és büntető igazságszolgáltatási rendszerek hatékonyabbá, reziliensebbé és biztonságosabbá váljanak ⁽⁴⁴⁾.

⁴² A mesterséges intelligencia hozzájárulhat az igazságszolgáltatási rendszer hatékonyabbá tételéhez azáltal, hogy lehetővé teszi a bírák és az igazságügyi szakemberek számára, hogy az érdemi munkájukra összpontosítsanak. A mesterséges intelligenciát például a következők során használják: dokumentumok iktatása, ismétlődő feladatok kezelése, valamint a jogszabályok és az ítélkezési gyakorlat kutatása.

⁴³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/2844 (2023. december 13.) rendelete a határokon átnyúló polgári, kereskedelmi és büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés és az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés digitalizációjáról, valamint az igazságügyi együttműködés területén egyes jogi aktusok módosításáról, PE/50/2023/REV/1 (HL L, 2023/2844, 2023.12.27.).

⁴⁴ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14517-Digital-Justice-strategy-for-2025-2030_hu.

2. A 2025. ÉVI UNIÓS IGAZSÁGÜGYI EREDMÉNYTÁBLA LEGFONTOSABB MEGÁLLAPÍTÁSAI

A hatékonyság, a minőség és a függetlenség a hatékony igazságszolgáltatási rendszer fő jellemzője. Az eredménytábla mindhárom jellemzőre vonatkozóan mutatókat határoz meg.

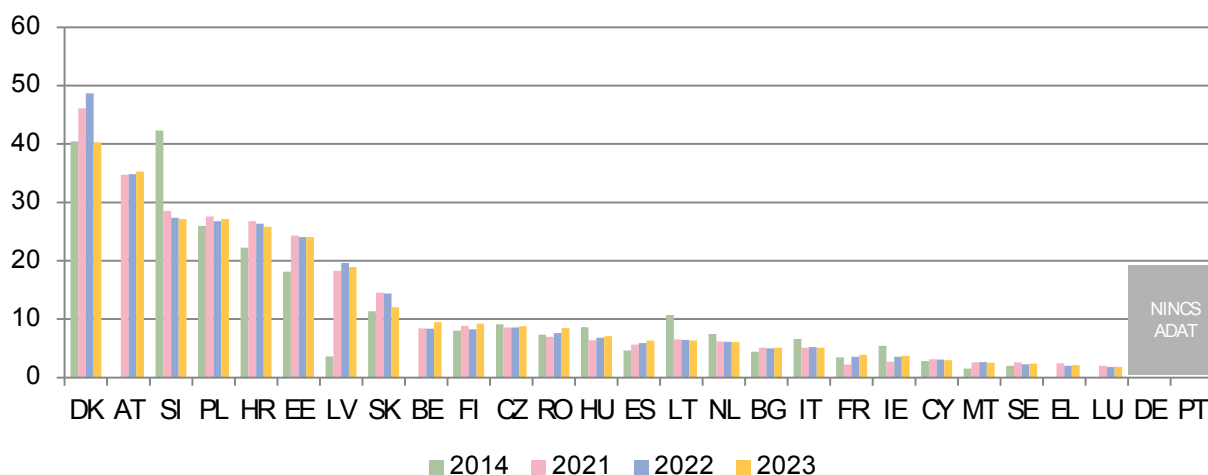
2.1. Az igazságszolgáltatási rendszerek hatékonysága

Az eredménytábla az eljárások hatékonyságát mérő mutatókat ismerteti a polgári, a kereskedelmi és a közigazgatási ügyek átfogó területei tekintetében, valamint azokon a konkrét területeken, amelyeken a közigazgatási szervek és a bíróságok az uniós jogot alkalmazzák ⁽⁴⁵⁾.

2.1.1. Az ügyforgalom alakulása

A nemzeti igazságszolgáltatási rendszerek ügyforgalma az előző évhez képest öt tagállamban csökkent, közülük kettőben jelentős mértékben. Az ügyforgalom 20 tagállamban nőtt, vagy változatlan maradt. Összességében továbbra is jelentős eltérések figyelhetők meg az egyes tagállamok között (1. ábra).

.. ábra: A beérkező polgári, kereskedelmi, közigazgatási és egyéb ügyek száma 2014-ben, valamint 2021 és 2023 között (*) (első fokon/100 lakosra vetítve) (forrás: CEPEJ-tanulmány ⁽⁴⁶⁾)

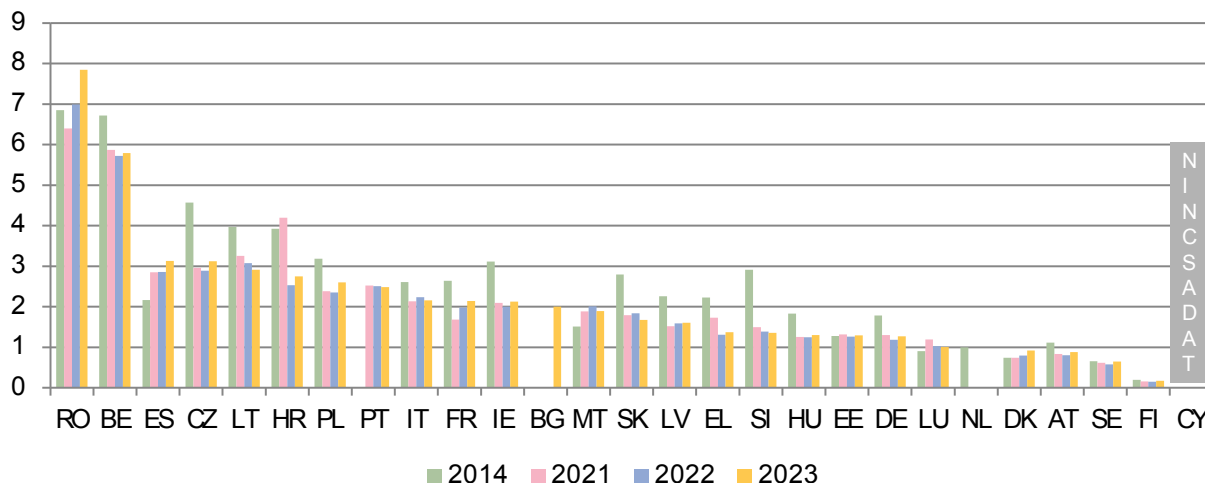

(*) A CEPEJ módszertana szerint ez a kategória magában foglalja az összes polgári és kereskedelmi peres és nemperes ügyet, a nemperes ingatlan- és cégnyilvántartási ügyeket, az egyéb nyilvántartási ügyeket, az egyéb nemperes ügyeket, a közigazgatási ügyeket és egyéb nem büntetőügyeket.

⁴⁵ A bírósági határozatok végrehajtása szintén fontos az igazságszolgáltatási rendszer hatékonysága szempontjából. Azonban nem állnak rendelkezésre könnyen hozzáférhető összehasonlítható adatok. Részletesebben tárgyalja az egyes tagállamok helyzetét a CEPEJ titkársága által a Bizottság részére elkészített, „Az uniós tagállamok igazságszolgáltatási rendszereinek a működése – országprofilok” című 2024. évi tanulmány: https://ec.europa.eu/info/strategy/justice-and-fundamental-rights/effective-justice/eu-justice-scoreboard_hu.

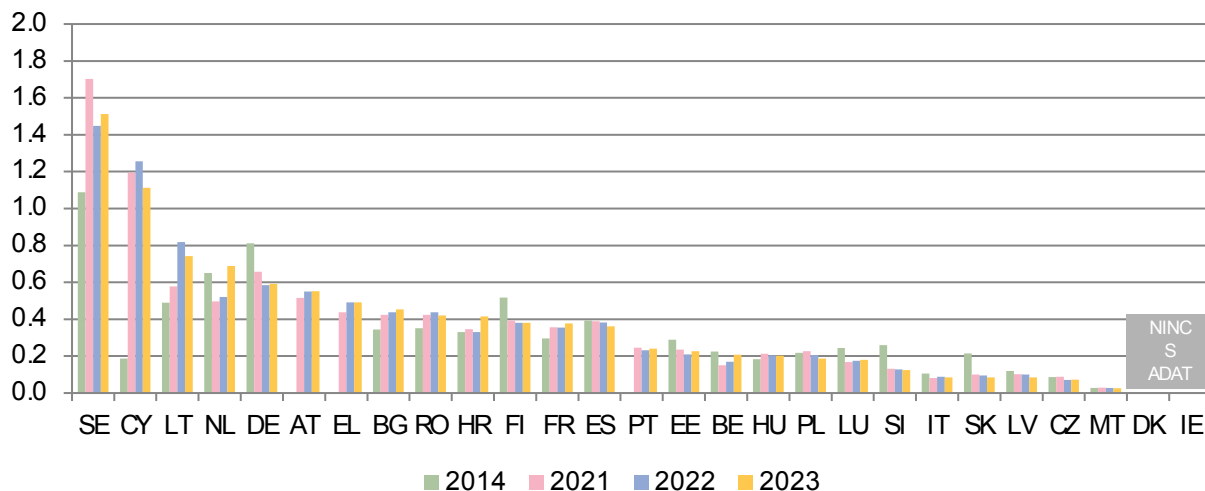
⁴⁶ A CEPEJ titkársága által a Bizottság részére elkészített 2024. évi tanulmány az uniós tagállamok igazságszolgáltatási rendszereinek a működéséről: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/eu-justice-scoreboard_hu#documents.

.. ábra: A beérkező polgári és kereskedelmi peres ügyek száma 2014-ben, valamint 2021 és 2023 között (*) (első fokon/100 lakosra vetítve) (forrás: CEPEJ-tanulmány)

(*) A CEPEJ módszertana szerint a polgári/kereskedelmi peres ügyek a felek közötti jogvitákra, például a szerződésekkel kapcsolatos jogvitákra vonatkoznak. A polgári/kereskedelmi nemperes ügyek nem vitatott eljárásokra, például nem kifogásolt fizetési meghagyásokra vonatkoznak.

.. ábra: A beérkező közigazgatási ügyek száma 2014-ben, valamint 2021 és 2023 között (*) (első fokon/100 lakosra vetítve) (forrás: CEPEJ-tanulmány)

(*) A CEPEJ módszertana szerint a közigazgatási ügyek a természetes személyek és a helyi, regionális vagy nemzeti hatóságok közötti jogvitákra vonatkoznak. **Dánia és Írország** nem vezet külön nyilvántartást a közigazgatási ügyekről. Módszertani változások történtek a következő tagállamokban: **Görögország, Szlovákia és Svédország**.

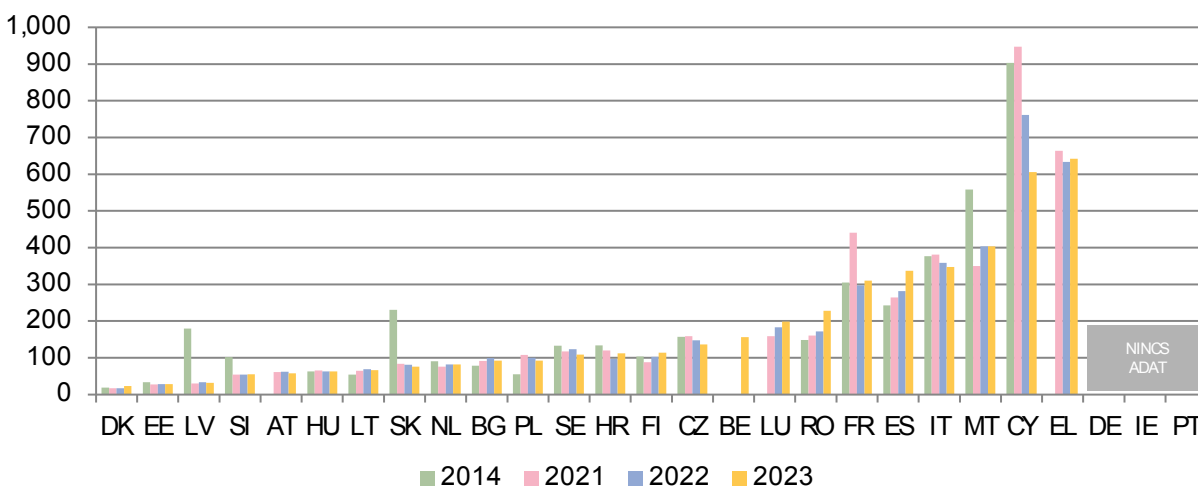
2.1.2. A hatékonyságra vonatkozó általános adatok

A polgári, a kereskedelmi és a közigazgatási ügyek átfogó területein a következő mutatók vonatkoznak az eljárások hatékonyságára: i. az eljárások becsült hossza (ügyintézési idő), ii. az ügyek lezárási aránya és iii. a folyamatban lévő ügyek száma.

– Az eljárások becsült hossza –

Az eljárások becsült hossza azt a becsült időtartamot jelzi (napokban), amely a bírósági ügyek eldöntéséhez szükséges, vagyis azt az időt, amely alatt a bíróság meghozza az elsőfokú határozatot. Az „ügyintézési idő” azt a becsült minimális időtartamot jelzi, amelyre a bíróságoknak az adott munkakörülmények mellett szükségük van az ügyek megoldásához. Ez a mutató úgy számítható ki, hogy az adott év végén a lezáratlan ügyek számát el kell osztani a lezárt ügyek számával, és az eredményt meg kell szorozni 365-tel (a napok számával) ⁽⁴⁷⁾. Minél magasabb ez az érték, annál nagyobb a valószínűsége annak, hogy a bíróságnak hosszabb időbe telik a határozat meghozatala. Az adatok többnyire az elsőfokú eljárásokra vonatkoznak, és a 2014., 2021., 2022. és 2023. évi adatokat hasonlítják össze, amennyiben azok rendelkezésre állnak ⁽⁴⁸⁾. A 6. ábra valamennyi bírósági szinten bemutatja a polgári és a kereskedelmi peres ügyek 2023. évi ügyintézési idejét, a 8. ábra pedig a közigazgatási ügyek tekintetében tartalmazza ezeket az információkat.

.. ábra: A polgári, a kereskedelmi, a közigazgatási és az egyéb ügyek lezárásához szükséges becsült idő 2014-ben, valamint 2021 és 2023 között (*) (első fokon/napokban kifejezve) (forrás: CEPEJ-tanulmány)

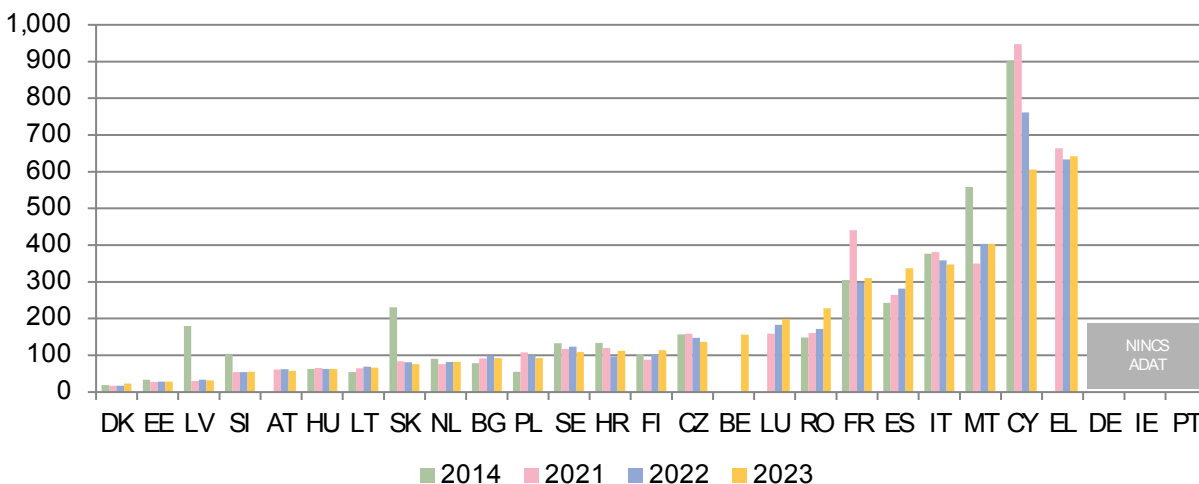
(*) A CEPEJ módszertana szerint ez a kategória magában foglalja az összes polgári és kereskedelmi peres és nemperes ügyet, a nemperes ingatlan- és cégnyilvántartási ügyeket, az egyéb nyilvántartási ügyeket, az egyéb nemperes ügyeket, a közigazgatási ügyeket és egyéb nem büntetőügyeket. **Szlovákiában** módszertani változások történtek. A folyamatban lévő ügyek **Csehország** esetében valamennyi bírósági szintet magukban foglalják, valamint 2016-ig **Szlovákia** esetében is. **Lettország** esetében a jelentős csökkenés a bírósági rendszer reformjának, a hibaellenőrzéseknek és az információs rendszerben található adatok megtisztításának köszönhető. **Portugáliában**

⁴⁷ Az eljárások hossza, az ügyek lezárási aránya és a folyamatban lévő ügyek száma a CEPEJ által meghatározott standard mutató: http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/evaluation/default_en.asp.

⁴⁸ Az évek úgy kerültek kiválasztásra, hogy a 2014-es évvel mint kiindulóponttal megmaradjon a kilencéves perspektíva, ugyanakkor ne legyen túlságosan sok adat. A 2010., 2012., 2013., 2015., 2016., 2017., 2018., 2019. és 2020. évi adatok a CEPEJ jelentésében találhatóak.

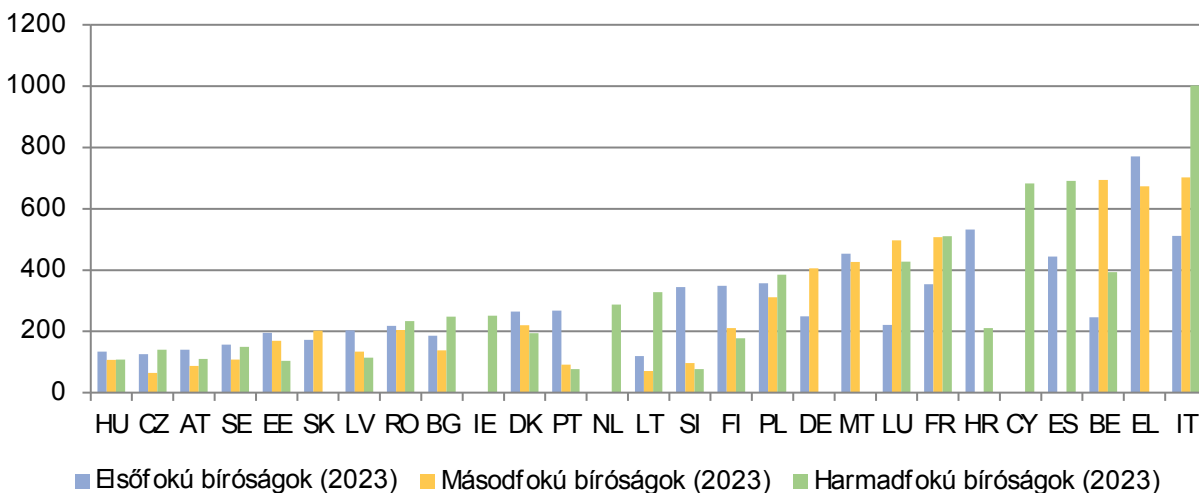
2013. szeptember 1-jén hatályba lépett az új polgári perrendtartás, amely új végrehajtási rendszert vezetett be. A rendszer új paradigmán alapul, amely szerint a bírósági eljárásokat egyértelműen meg kell különböztetni a bíróságon kívüli eljárásoktól. Az adatgyűjtésen azonban még nem tudtak ennek megfelelően változtatni, ezért nem volt lehetőség a fenti ábrához szükséges adatok megadására.

.. ábra: A polgári és kereskedelmi peres ügyek elsőfokú eldöntéséhez szükséges becsült idő 2014-ben, valamint 2021 és 2023 között (*) (első fokon/napokban kifejezve) (forrás: CEPEJ-tanulmány)

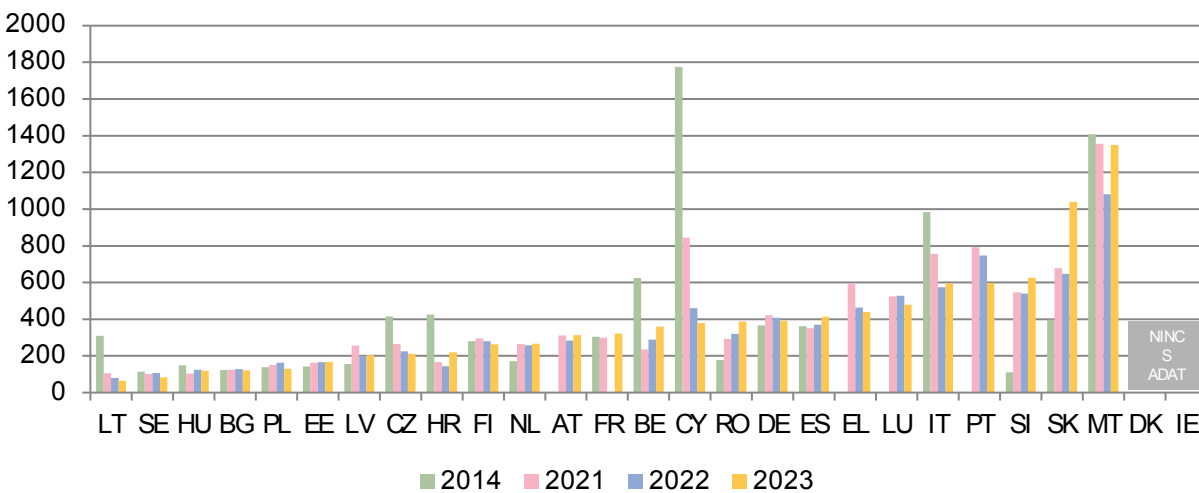
(*) A CEPEJ módszertana szerint a polgári/kereskedelmi peres ügyek a felek közötti jogvitákra, például a szerződésekkel kapcsolatos jogvitákra vonatkoznak. A polgári/kereskedelmi nemperes ügyek nem vitatott eljárásokra, például nem kifogásolt fizetési meghagyásokra vonatkoznak. Módszertani változások történtek a következő tagállamokban: **Görögország** és **Szlovákia**. A folyamatban lévő ügyek **Csehország** esetében valamennyi bírósági szintet magukban foglalják, valamint 2016-ig **Szlovákia** esetében is. **Olaszországban** a Covid19-világjárvány kezelése érdekében meghozott szigorú korlátozó intézkedések miatt átmenetileg lelassultak az igazságszolgáltatási tevékenységek, ami kihatott az ügyintézési időre. A **Hollandiára** vonatkozó adatok a nemperes eljárásokat is magukban foglalják.

.. ábra: A polgári és kereskedelmi peres ügyek valamennyi fokon történő eldöntéséhez szükséges becsült idő 2023-ban (*) (első, másod- és harmadfokon/napokban kifejezve) (forrás: CEPEJ-tanulmány)

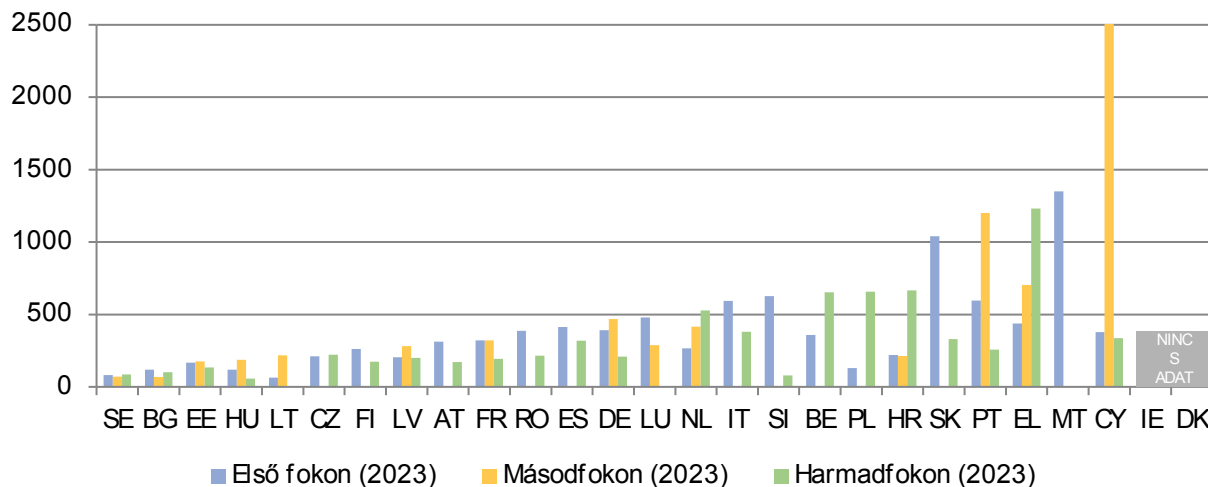
(*) A tagállamok ábrán látható sorrendje azon a bírósági szinten alapul, amelynek esetében a legtöbb időt veszi igénybe az eljárások lefolytatása. **Cipruson, Hollandiában és Írorszában** az első- és a másodfokú bíróságokról, **Horvátországban és Spanyolországban** a másodfokú bíróságokról, **Görögországban és Szlovákiában** pedig a harmadfokú bíróságokról nem állnak rendelkezésre adatok. **Németországban és Máltán** nincs harmadfokú bíróság. A harmadfokú bírósághoz fordulás lehetősége egyes tagállamokban korlátozott lehet.

.. ábra: A közigazgatási ügyek elsőfokú eldöntéséhez szükséges becsült idő 2014-ben, valamint 2021 és 2023 között (*) (első fokon/napokban kifejezve) (forrás: CEPEJ-tanulmány)

(*) A CEPEJ módszertana szerint a közigazgatási ügyek a természetes személyek és a helyi, regionális vagy nemzeti hatóságok közötti jogvitákra vonatkoznak. Módszertani változások történtek a következő tagállamokban: **Görögország és Szlovákia**. A folyamatban lévő ügyek **Csehország** esetében valamennyi bírósági szintet magukban foglalják, valamint 2016-ig **Szlovákia** esetében is. **Dánia és Írország** nem vezet külön nyilvántartást a közigazgatási ügyekről.

.. ábra: A közigazgatási ügyek valamennyi fokon történő eldöntéséhez szükséges becsült idő 2023-ban (*) (első fokon, valamint adott esetben másod- és harmadfokon/napokban kifejezve) (forrás: CEPEJ-tanulmány)

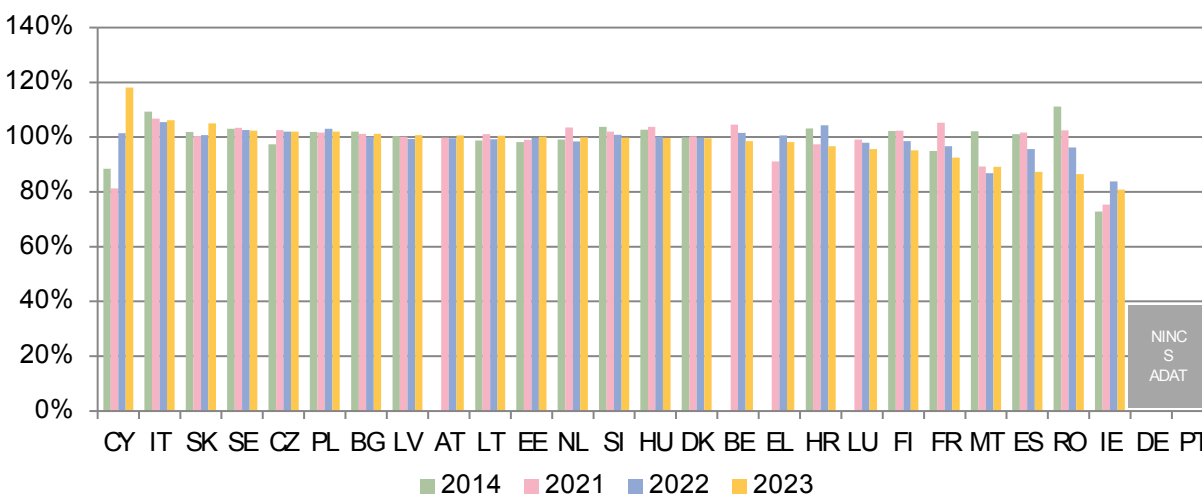

(*) Néhány tagállam esetében a megjeleníthetőség érdekében csökkentett értékek szerepelnek az ábrán (Ciprus: másodfok = 5 429). A tagállamok ábrán látható sorrendje azon a bírósági szinten alapul, amelynek esetében a legtöbb időt veszi igénybe az eljárások lefolytatása. **Belgiumban, Csehországban, Magyarországon, Máltán, Ausztriában, Lengyelországban, Romániában, Szlovéniában, Szlovákiában és Finnországban** a másodfokú bíróságokról, **Litvániában, Luxemburgban és Máltán** pedig a harmadfokú bíróságokról nem állnak rendelkezésre adatok. **Csehország, Olaszország, Ausztria, Szlovénia és Finnország** esetében a legfelsőbb bíróság vagy valamilyen más elnevezésű legmagasabb szintű bíróság az egyetlen fellebbezési fórum. **Litvániában, Luxemburgban és Máltán** az ilyen típusú ügyekben nincs harmadfokú bíróság. **Belgiumban** bizonyos ügyek esetében a legfelsőbb közigazgatási bíróság az elsőfokú és egyben egyetlen bírósági szint. A harmadfokú bírósághoz fordulás lehetősége egyes tagállamokban korlátozott lehet. **Dánia és Írország** nem vezet külön nyilvántartást a közigazgatási ügyekről. **Cipruson** az igazságszolgáltatási rendszer szervezete 2023 júliusában jelentős reformon ment keresztül, így többek között létrejött egy fellebbezési bíróság, és létrehozták a harmadfokot.

– Az ügyek lezárási aránya –

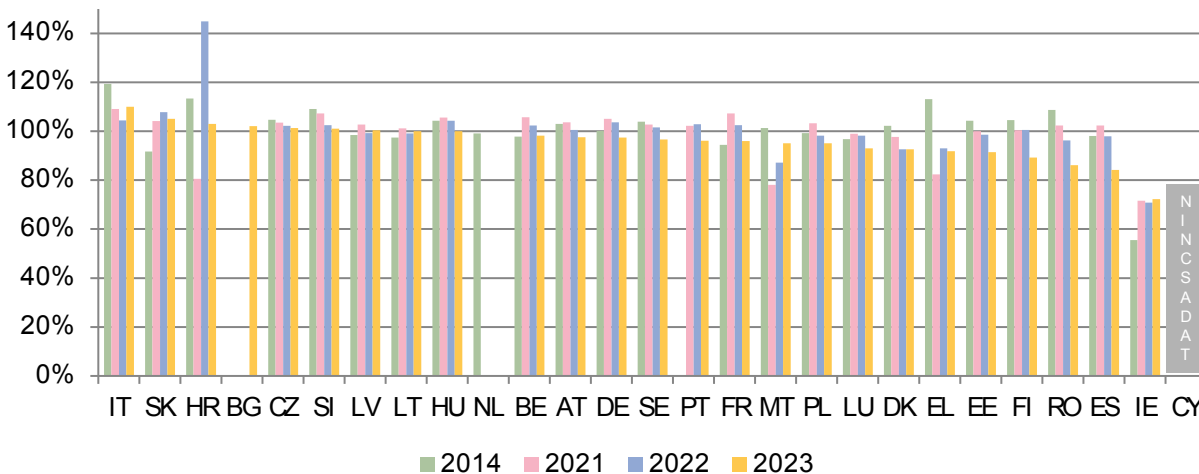
Az ügyek lezárási aránya a lezárt ügyeknek a beérkező ügyekhez viszonyított aránya. Azt méri, hogy a bíróság lépést tart-e a beérkező ügyekkel. Ha az ügyek lezárási aránya 100 % körüli vagy annál magasabb, az azt jelenti, hogy az igazságszolgáltatási rendszer legalább annyi ügyet képes elintézni, mint amennyi beérkezik. Ha ez az arány 100 % alatt van, az azt jelenti, hogy a bíróságok kevesebb ügyet zárnak le, mint ahány ügy beérkezik.

.. ábra: A polgári, kereskedelmi, közigazgatási és egyéb ügyek lezárási aránya 2014-ben, valamint 2021 és 2023 között (*) (első fokozatban – a 100 %-ot meghaladó értékek azt jelzik, hogy több ügyet zárnak le, mint amennyi beérkezik, a 100 % alatti értékek pedig azt jelentik, hogy a beérkező ügyeknél kevesebb ügy kerül lezárássra) (forrás: CEPEJ-tanulmány)

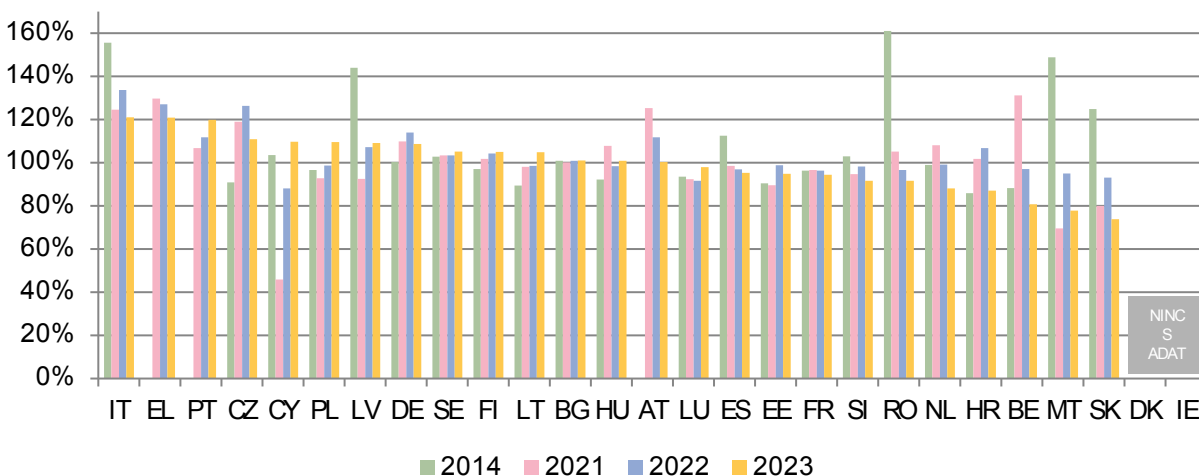
(*) A CEPEJ módszertana szerint ez a kategória magában foglalja az összes polgári és kereskedelmi peres és nemperes ügyet, a nemperes ingatlan- és cégnyilvántartási ügyeket, az egyéb nyilvántartási ügyeket, az egyéb nemperes ügyeket, a közigazgatási ügyeket és egyéb nem büntetőügyeket. **Szlovákiában** módszertani változások történtek. **Írországbán** a lezárt ügyek a módszertan miatt várhatóan alacsonyabb számban kerülnek bejelentésre.

.. ábra: A polgári és kereskedelmi peres ügyek lezárási aránya 2014-ben, valamint 2021 és 2023 között (*) (első fokon/%-ban) (forrás: CEPEJ-tanulmány)

(*) Módszertani változások történtek **Görögországban** és **Szlovákiában**. **Írországnak** a lezárt ügyek a módszertan miatt várhatóan alacsonyabb számban kerülnek bejelentésre. A **Hollandiára** vonatkozó adatok a nemperes eljárásokat is magukban foglalják.

.. ábra: A közigazgatási ügyek lezárási aránya 2014-ben, valamint 2021 és 2023 között (*) (első fokon/%-ban) (forrás: CEPEJ-tanulmány)

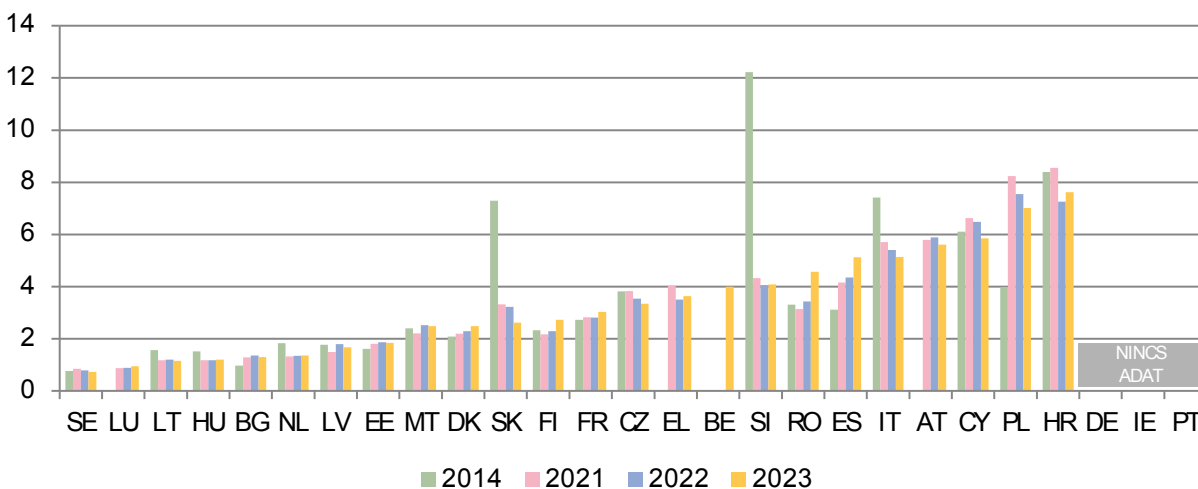

(*) Módszertani változások történtek a következő tagállamokban: **Görögország** és **Szlovákia**. **Dánia** és **Írország** nem vezet külön nyilvántartást a közigazgatási ügyekről. **Cipruson** az ügyek együttes tárgyalása miatt nőtt a lezárt ügyek száma; 2015-ben visszavontak 2 724 összevont ügyet, és létrehoztak egy közigazgatási bíróságot.

– Folyamatban lévő ügyek –

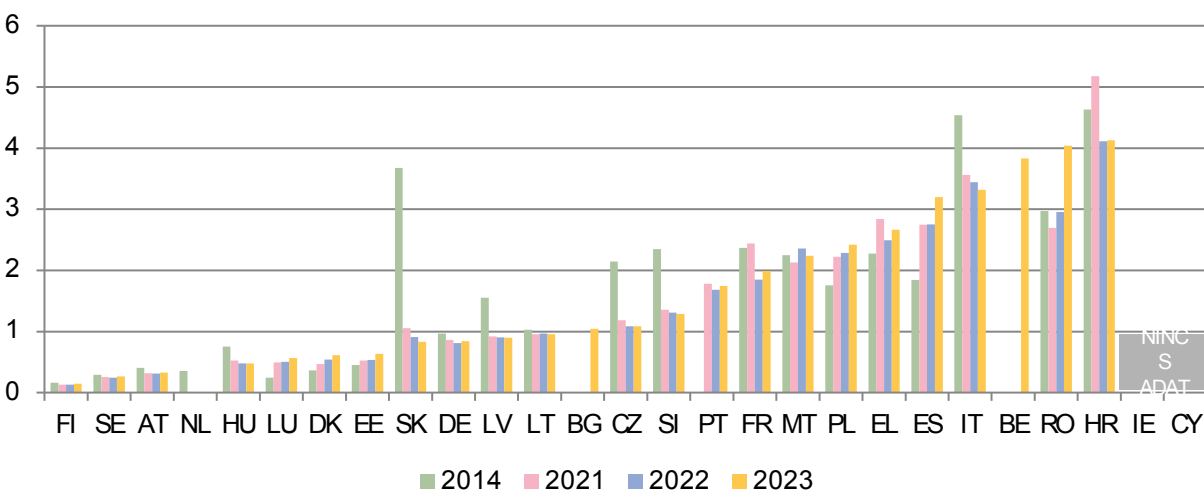
A folyamatban lévő ügyek száma azon ügyek számát jelenti, amelyek az adott év végén még elintézetlenek. Ez az ügyintézési időt is befolyásolja.

.. ábra: A folyamatban lévő polgári, kereskedelmi, közigazgatási és egyéb ügyek száma 2014-ben, valamint 2021 és 2023 között (*) (első fokon/100 lakosra vetítve) (forrás: CEPEJ-tanulmány)

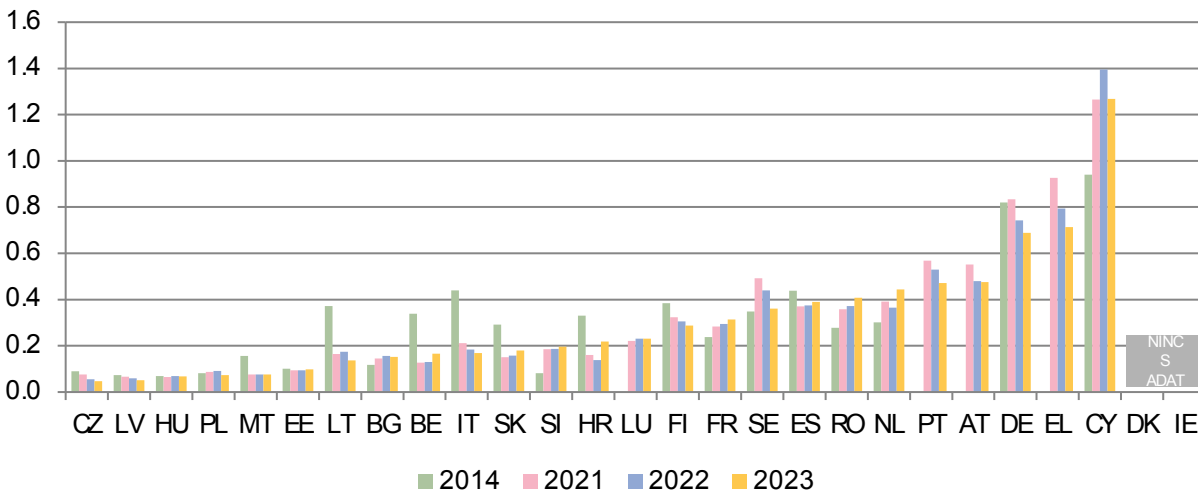
(*) A CEPEJ módszertana szerint ez a kategória magában foglalja az összes polgári és kereskedelmi peres és nemperes ügyet, a nemperes ingatlan- és cégnyilvántartási ügyeket, az egyéb nyilvántartási ügyeket, az egyéb nemperes ügyeket, a közigazgatási ügyeket és egyéb nem büntetőügyeket. **Szlovákiában** módszertani változások történtek. A folyamatban lévő ügyek **Csehország** esetében valamennyi bírósági szintet magukban foglalják, valamint 2016-ig **Szlovákia** esetében is.

.. ábra: A folyamatban lévő polgári és kereskedelmi peres ügyek száma 2014-ben, valamint 2021 és 2023 között (*) (első fokon/100 lakosra vetítve) (forrás: CEPEJ-tanulmány)

(*) **Görögországban** és **Szlovákiában** módszertani változások történtek. A folyamatban lévő ügyek **Csehország** esetében valamennyi bírósági szintet magukban foglalják, valamint 2016-ig **Szlovákia** esetében is. A **Hollandiára** vonatkozó adatok a nemperes eljárásokat is magukban foglalják.

.. ábra: A folyamatban lévő közigazgatási ügyek száma 2014-ben, valamint 2021 és 2023 között (*) (első fokon/100 lakosra vetítve) (forrás: CEPEJ-tanulmány)

(*) Módszertani változások történtek a következő tagállamokban: **Görögország és Szlovákia**. A folyamatban lévő ügyek **Csehország** esetében valamennyi bírósági szintet magukban foglalják, valamint 2016-ig **Szlovákia** esetében is. **Dánia és Írország** nem vezet külön nyilvántartást a közigazgatási ügyekről.

2.1.3. Az uniós jog egyes konkrét területeire jellemző hatékonyság

Az e szakaszban szereplő adatok kiegészítik az igazságszolgáltatási rendszerek hatékonyságára vonatkozó általános adatokat. Bemutadják az eljárások átlagos hosszát⁽⁴⁹⁾ az uniós jog egyes területeire vonatkozóan. A 2025. évi eredménytábla a versenyjogra, az elektronikus hírközlésre, az európai uniós védjegyre, a fogyasztóvédelemre, valamint a pénzmosás és a korrupció elleni küzdelemre vonatkozó korábbi adatokra épül.

Az uniós jog hat említett területe az egységes piac és az üzleti környezet szempontjából képviselt jelentősége alapján került kiválasztásra. A közigazgatási hatóságok hatékonyságának áttekintése az eredménytábla e kiadásában is folytatódik, méghozzá a versenyjog és a fogyasztóvédelem területére vonatkozó frissített adatokkal. Általánosságban elmondható, hogy a bírósági és a közigazgatási eljárások elhúzódása negatív hatással lehet az uniós jogból eredő jogokra, például ha már nem állnak rendelkezésre megfelelő jogorvoslatok, vagy ha súlyos pénzügyi károk megtéríthetlenné válnak. A vállalkozások esetében a közigazgatási késedelem és a bizonytalanság egyes esetekben jelentős költségekkel járhat, és alááshatja a tervezett vagy meglévő beruházásokat⁽⁵⁰⁾.

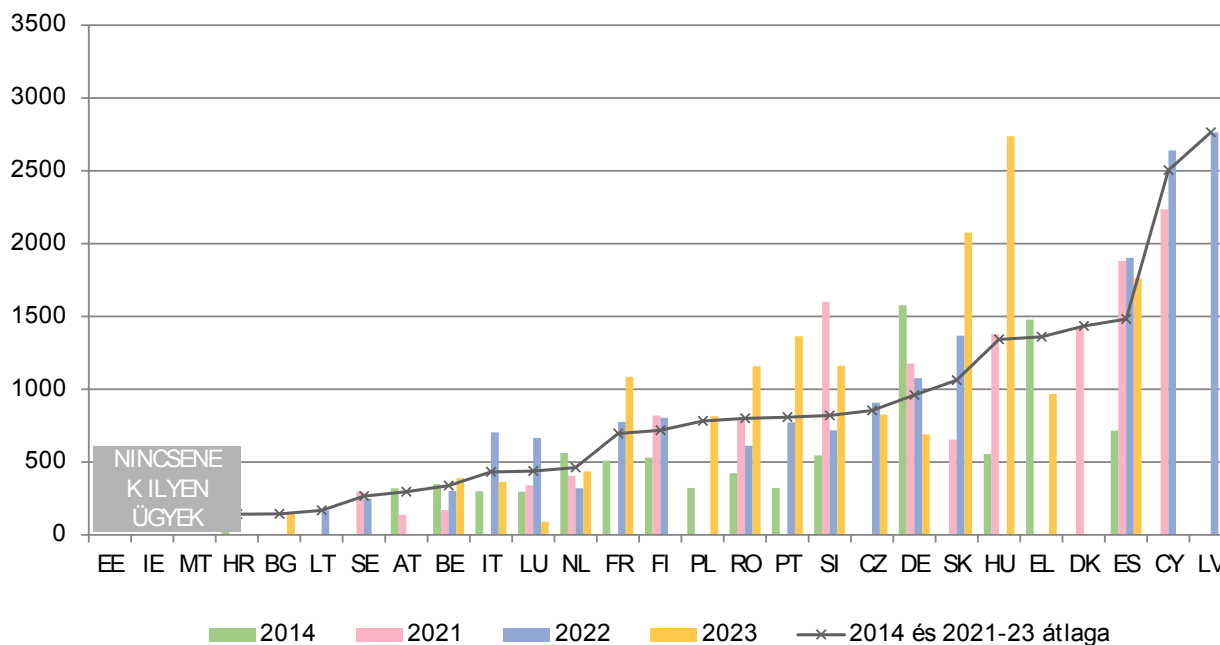
⁴⁹ Az eljárások egyes területekre jellemző időtartamát naptári napokban számolják a kereset vagy a fellebbezés bírósághoz történő benyújtásának (vagy a vádirat véglegessé válásának) a napjától a bírósági határozat meghozatalának a napjáig (15–22. ábra). A 15., a 17., a 18., a 19., a 20. és a 21. ábrán az értékek rangsorolása a 2014. és a 2021–2023. évi adatok súlyozott átlaga alapján történt. A 16. ábra esetében az adatok a 2021–2023-as időszakra vonatkoznak. A 22. ábra esetében az adatok a 2021–2023-as időszakra vonatkoznak. Ahol nem álltak rendelkezésre adatok minden évre vonatkozóan, ott az átlag az összes ügy, az ügyek egy mintája vagy – csupán néhány ország esetében – becslések alapján kiszámított, az ábrán bemutatott rendelkezésre álló adatokat tükrözi.

⁵⁰ Retention and Expansion of Foreign Direct Investment, Political Risk and Policy Responses, 2019, Világbank-csoport, 18. ábra.

– Versenyjog –

A versenyjog hatékony érvényesítése elengedhetetlen a vonzó üzleti környezet kialakításához, mivel egyenlő versenyfeltételeket biztosít a vállalkozások számára. Előmozdítja a gazdasági kezdeményezéseket és a hatékonyságot, a fogyasztók számára pedig szélesebb választékot, alacsonyabb árakat és jobb minőséget eredményez. A 15. ábra az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) ⁽⁵¹⁾ 101. és 102. cikkét alkalmazó nemzeti versenyhatóságok határozatai ellen indított eljárások átlagos hosszát mutatja be. A 16. ábra a nemzeti versenyhatóságok előtti eljárások átlagos hosszát mutatja be azokban az ügyekben, amelyekben a versenyhatóságok az EUMSZ 101. és 102. cikkét alkalmazzák.

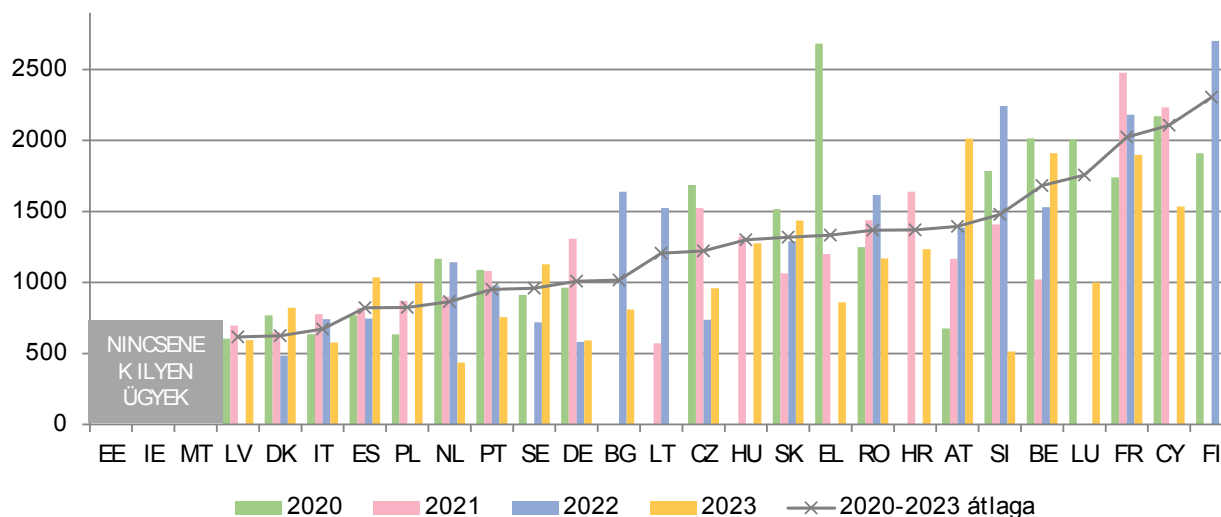
.. ábra: Versenyjog: a bírósági felülvizsgálat átlagos időtartama 2014-ben, valamint 2021 és 2023 között (*) (első fokon/napokban kifejezve) (forrás: az Európai Bizottság és az Európai Versenyhatóságok Hálózata)

(*) Az átlag az adott évben folyó ügyek számának súlyozott átlaga. **Ausztria:** a 2014. és a 2021. évi adatok a kartellbíróóság érdemi határozatait tartalmazzák, és nem e határozatoknak a Legfelsőbb Bíróság általi bírósági felülvizsgálatát. A 2024. évi uniós igazságügyi eredménytábla óta a kartellbíróóság határozatai a nemzeti versenyhatóságok előtti eljárások hosszánál kerülnek figyelembevételre (lásd lejjebb). **Olaszország:** 2014, 2021 és 2022 tekintetében becsült időtartam került alkalmazásra. Az üres oszlopok azt jelzik, hogy a tagállam az adott évben nem számolt be ilyen ügyről. Az ügyek száma sok tagállamban alacsony (évi ötnél kevesebb). Ezáltal az éves adatokat egy-egy kivételesen hosszú vagy rövid ügy is meghatározhatja (például **Luxemburg** esetében, ahol csak egy ilyen ügyre került sor). **Spanyolország:** a fellebbezések száma a CNMC (Comision Nacional de los Mercados y la Competencia – Nemzeti Piac- és Versenyfelügyeleti Bizottság) egyes határozatai ellen fellebbezést benyújtó vállalatok számának felel meg. **Írország:** 2020, 2021 és 2022 tekintetében nem alkalmazható, mivel 2023 előtt a CCPC (Competition and Consumer Protection Commission – Versenyjogi és Fogyasztóvédelmi Bizottság) nem rendelkezett hatáskörrel az ilyen jellegű határozatok meghozatalára, amelyek bírósági felülvizsgálat tárgyát képezhetik.

⁵¹ Lásd: a Tanács 1/2003/EK rendelete (2002. december 16.) a Szerződés 81. és 82. cikkében meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról (EGT-vonatkozású szöveg) (HL L 1., 2003.1.4., 1. o.), különös tekintettel a 3. és az 5. cikkre.

.. ábra: Versenyjog: a nemzeti versenyhatóságok előtti eljárások átlagos hossza 2021–2023-ban (*) (napokban kifejezve) (forrás: az Európai Bizottság és az Európai Versenyhatóságok Hálózata)

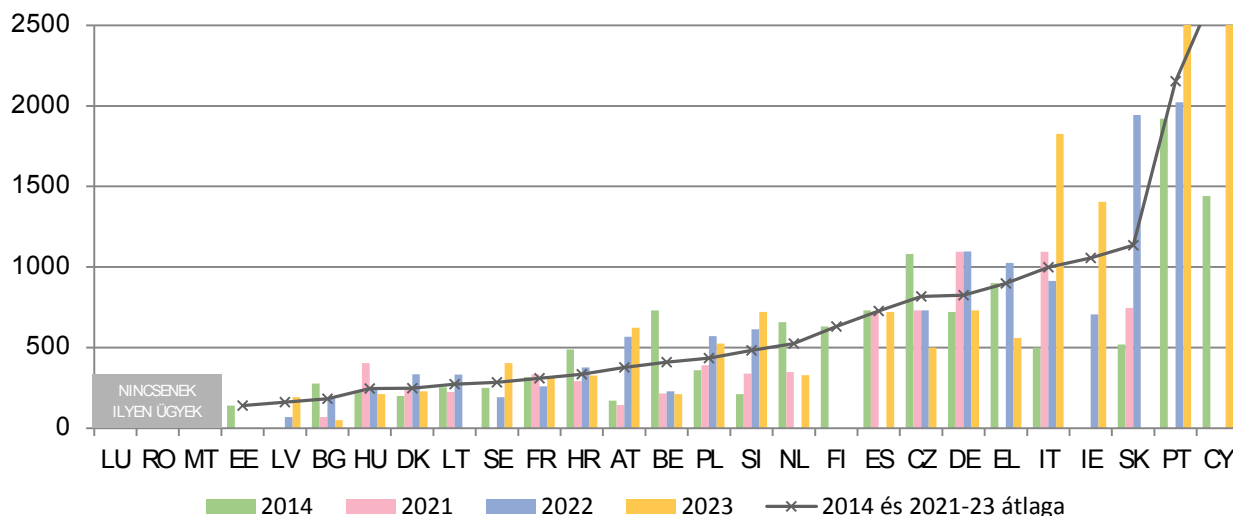
(*) Az átlag az adott évben folyó ügyek számának súlyozott átlaga. A 2024. évi uniós igazságügyi eredménytábla óta a nemzeti versenyhatóságok előtti eljárások átlagos hosszát a következőképpen számítjuk ki: az első hivatalos vizsgálati intézkedés és a nemzeti versenyhatóság jogerős határozatának meghozatala között eltelt napok száma (nemzeti versenyhatóság alatt az a közigazgatási hatóság, illetve a vonatkozó igazságszolgáltatási rendszerrel rendelkező tagállamok esetében az a bíróság értendő, amely hatáskörrel rendelkezik az eltiltó határozatok meghozatalára és/vagy a bírságok kiszabására vagy megerősítésére). Ezért a fenti ábrán a 2024. évi kiadás óta szereplő adatok nem hasonlíthatók össze a korábbi kiadásokban közzétett adatokkal. Ez a számítási módszer – amely kizárólag az uniós igazságügyi eredménytábla céljára szolgál – lehetővé teszi az adatok uniós szintű összehasonlítását, és eltérhet az egyes tagállamok nemzeti szintű jelentéstételétől. **Csehországban és Szlovákiában** kétfokú közigazgatási eljárás áll rendelkezésre. Fellebbezés esetén az elsőfokú határozatokat a hatóság másodfokú szerve vizsgálja felül, ami hosszadalmasabbá teheti az eljárást. **Dánia:** 2021-ben, az ECN+ irányelv átültetését követően Dánia a tisztán büntetőjogi jogérvényesítési rendszerről egy olyan rendszerre tért át, amelyben a dán versenyhatóság közvetlenül kérelmezheti a polgári bíróságtól a bírság kiszabását, valamint saját közigazgatási eljárása keretében egyezségi határozatokat fogadhat el. Ennek következtében 2022 óta megnövekedett a határozatok száma. **Ausztria, Dánia és Finnország** esetében az eljárások hossza a közigazgatási és az igazságszolgáltatási jellegű nemzeti versenyhatóságok előtti eljárások együttes időtartamát jelenti. **Ausztria:** az adatok között egy jelentős építőipari kartellel kapcsolatos eljárások is szerepelnek. A szóban forgó ügy nagyságrendjéből adódóan az első vizsgálati intézkedés alapján egymás után több eljárás is megindult és lezárult (és egyes eljárások még mindig folyamatban vannak), ami az eljárások átlagos hosszának fokozatos torzulását eredményezte. **Spanyolország és Olaszország:** az adatok nem tartalmazzák a nemzeti versenyhatóság által elfogadott kötelezettségvállalási határozatokat. **Írország:** 2020, 2021 és 2022 tekintetében nem alkalmazható, mivel a CCPC (Competition and Consumer Protection Commission – Versenyjogi és Fogyasztóvédelmi Bizottság) csak 2023 szeptembere óta rendelkezik hatáskörrel arra, hogy a trösztellenes ügyekben saját kötelező erejű közigazgatási határozatokat hozzon (az említett időpont előtt csak a bíróságokon keresztül hozhatott végrehajtási intézkedéseket ilyen ügyekben).

– Elektronikus hírközlés –

Az elektronikus hírközlésre vonatkozó uniós jogszabályok célja a verseny előmozdítása, az egységes piac továbbfejlesztése, valamint a beruházások, az innováció és a növekedés ösztönzése. A fogyasztókra gyakorolt pozitív hatások e jogszabályok hatékony végrehajtásával érhetők el, ami a végfelhasználók számára alacsonyabb árakat és jobb minőségű szolgáltatásokat eredményezhet. A 17. ábra az elektronikus hírközlésre vonatkozó uniós jogot alkalmazó nemzeti szabályozó

hatóságok határozatai ellen indított bírósági felülvizsgálati eljárások átlagos hosszát mutatja be (⁵²). Az ügyek széles körét öleli fel, az összetettebb „piacelemzési” felülvizsgálatoktól kezdve a fogyasztókra összpontosító egyszerűbb kérdésekig.

.. ábra: Elektronikus hírközlés: a bírósági felülvizsgálat átlagos időtartama 2014-ben, valamint 2021 és 2023 között (*) (első fokon/napokban kifejezve) (forrás: az Európai Bizottság és a Hírközlési Bizottság)

(*) Néhány tagállam esetében a megjeleníthetőség érdekében csökkentett értékek szerepelnek az ábrán (Portugália 2023-ban = 2 830; Ciprus 2023-ban = 3 285). Az átlag az adott évben folyó ügyek számának súlyozott átlaga. Az ügyek száma tagállamonként eltérő. Az üres oszlop azt jelzi, hogy a tagállam nem számolt be az adott évben ügyről. Néhány esetben (Csehország, Dánia, Írország, Spanyolország, Lettország, Ausztria és Portugália esetében) a releváns ügyek alacsony száma miatt előfordulhat, hogy az éves adatokat nagymértékben meghatározza egy-egy kivételesen hosszú vagy rövid ügy; ez jelentős eltéréseket eredményezheti az adatokban egyik évről a másikra. Dániában az elsőfokú fellebbezések egy kvázibírósági szerv hatáskörébe tartoznak. Spanyolországban, Ausztriában és Lengyelországban az eljárás tárgyától függően különböző bíróságok járnak el.

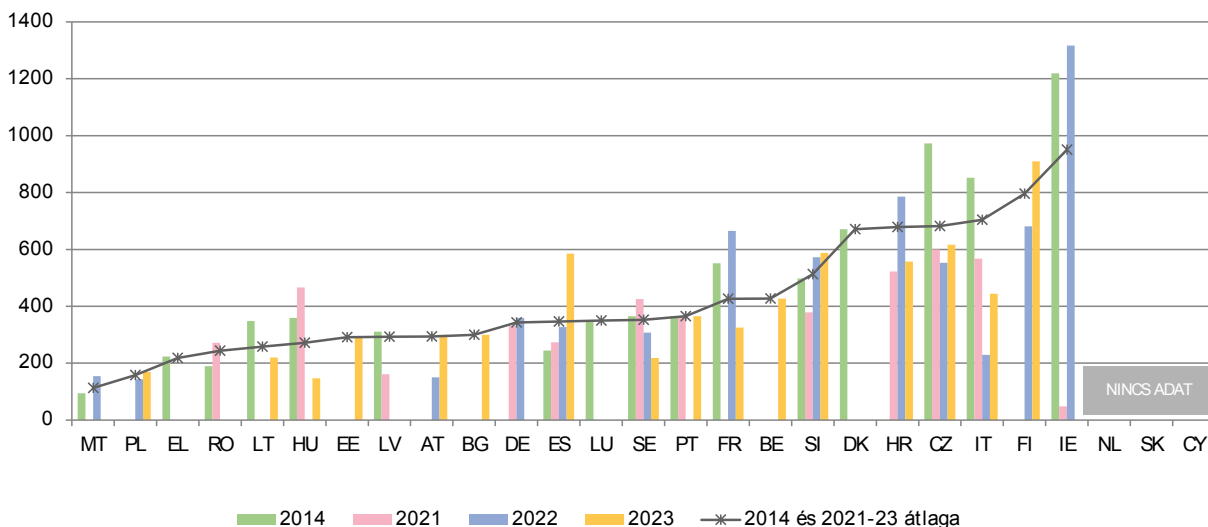
– Az uniós védjegy –

A szellemi tulajdonhoz fűződő jogok hatékony érvényesítése alapvető fontosságú az innovációba történő beruházások ösztönzéséhez. Az uniós védjegyekről szóló uniós jogszabályok (⁵³) jelentős szerepet biztosítanak a nemzeti bíróságoknak, és felhatalmazzák őket arra, hogy uniós bíróságként járjanak el, és az egységes piacot érintő határozatokat hozzanak. A 18. ábra a magánfelek közötti uniós védjegybitorlási perek átlagos hosszát mutatja be.

⁵² A számítás a nemzeti szabályozó hatóságok azon nemzeti jogszabályokat alkalmazó határozatai ellen indított fellebbezési ügyek hosszán alapul, amelyek az elektronikus hírközlésre vonatkozó uniós szabályozási keretet (2002/19/EK irányelv [hozzáférési irányelv], 2002/20/EK irányelv [engedélyezési irányelv], 2002/21/EK irányelv [keretirányelv], 2002/22/EK irányelv [egyetemes szolgáltatási irányelv]) és az egyéb vonatkozó uniós jogot, például a rádióspektrum-politikai programot és a bizottsági spektrumhatározatokat hajtják végre, kivéve az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelvet (2002/58/EK irányelv).

⁵³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1001 rendelete (2017. június 14.) az európai uniós védjegyről (HL L 154., 2017.6.16., 1. o.).

.. ábra: Unió védjegy: az uniós védjegybitorlási ügyek átlagos hossza 2014-ben, valamint 2021 és 2023 között (*) (első fokon/napokban kifejezve) (forrás: az Európai Bizottság és a szellemi tulajdoni jogszolgáltatások európai megfigyelőközpontja)

(*) Az átlag az adott évben folyó ügyek számának súlyozott átlaga. **Franciaország, Olaszország, Litvánia és Luxemburg** esetében néhány év tekintetében az ügyek egy mintáját használták fel az adatokhoz. **Dánia:** az adatok a kereskedelmi és a tengerészeti felsőbiróságok előtti összes védjegyügyből (nem csak az uniós ügyekből) származnak; 2023-ban 372 szellemi tulajdon-joggal kapcsolatos ügy zárult le. Ezek közül 53 rendes polgári ügy volt, 275-öt kis értékű követelések eljárásaként folytattak le, 44 esetben pedig eltiltásra, illetve jogsértés abbahagyására irányuló eljárásról volt szó. Az ügyek feldolgozási idejére vonatkozóan nem állnak rendelkezésre információk. **Görögország:** az eljárások hossza két bíróság adatainak a súlyozott átlagából került kiszámításra. **Spanyolország:** az eljárások átlagos hosszának a kiszámításakor más uniós szellemi tulajdon-jogokkal kapcsolatos ügyeket is figyelembe vettek. **Lengyelország:** 2023-ra vonatkozóan a súlyozott átlagot a lezárt ügyek száma alapján számították ki. **Finnország:** 2023 esetében a két érintett ügy közül az egyikben előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesztettek a Bíróság elé. A napok átlagos számának kiszámításakor figyelembe vették azt az időtartamot, amely alatt az ügy a Bíróság előtt folyamatban volt.

– Fogyasztóvédelem –

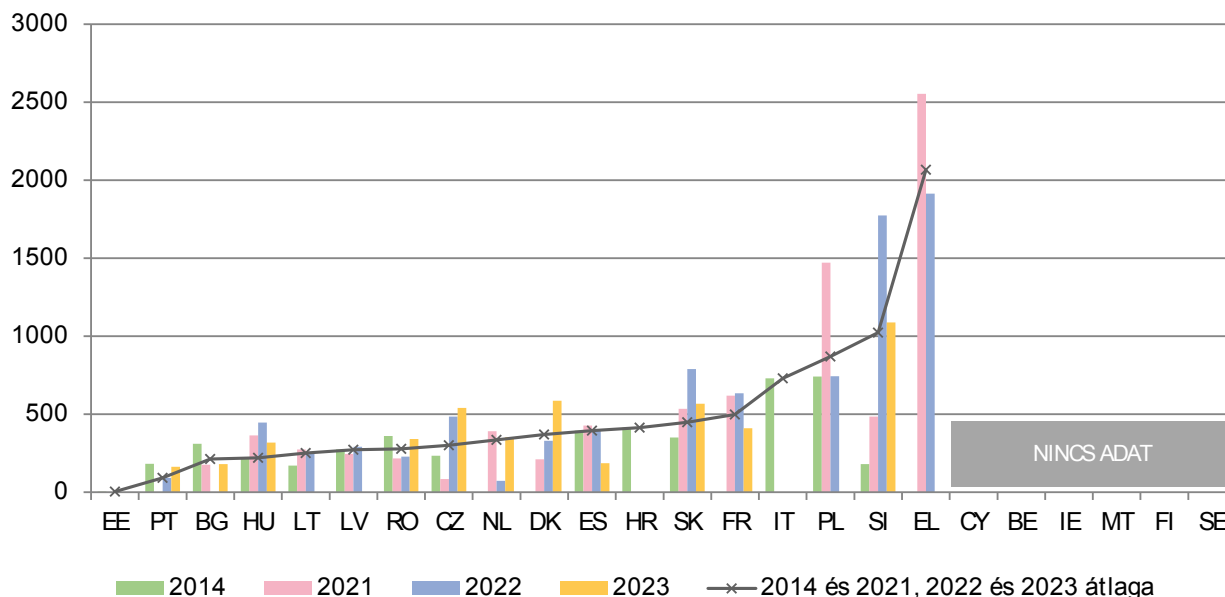
A fogyasztóvédelmi jog hatékony érvényesítése biztosítja a fogyasztók jogainak védelmét, és azt is, hogy a fogyasztóvédelmi jogszabályokat megsértő vállalkozások ne tegyenek szert tisztességtelen előnyökre. A fogyasztóvédelmi hatóságok és bíróságok kulcsfontosságú szerepet töltenek be az uniós fogyasztóvédelmi jogszabályok (⁵⁴) különböző nemzeti végrehajtási rendszereken belül történő érvényesítésében. A 19. ábra az uniós jogot alkalmazó fogyasztóvédelmi hatóságok határozataival szemben indított bírósági felülvizsgálati eljárások átlagos hosszát mutatja be.

A fogyasztók vagy a vállalatok esetében a hatékony jogérvényesítésben több szereplő is részt vehet, ideértve nemcsak a bíróságokat, hanem a közigazgatási hatóságokat is. E jogérvényesítési lánc részletesebb ismertetése érdekében bemutatjuk a fogyasztóvédelmi hatóságok előtt lefolytatott eljárások hosszát. A 20. ábra azt mutatja be, hogy 2014-ben és 2021–2023-ban

⁵⁴ A 20. és a 21. ábra a tisztességtelen szerződési feltételekről szóló (93/13/EGK) irányelv, a fogyasztási cikkek adásvételéről és a kapcsolódó jótállásról szóló (1999/44/EK) irányelv, a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló (2005/29/EK) irányelv és a fogyasztók jogairól szóló (2011/83/EK) irányelv végrehajtásával, valamint az azokra vonatkozó nemzeti végrehajtási rendelkezésekkel kapcsolatos.

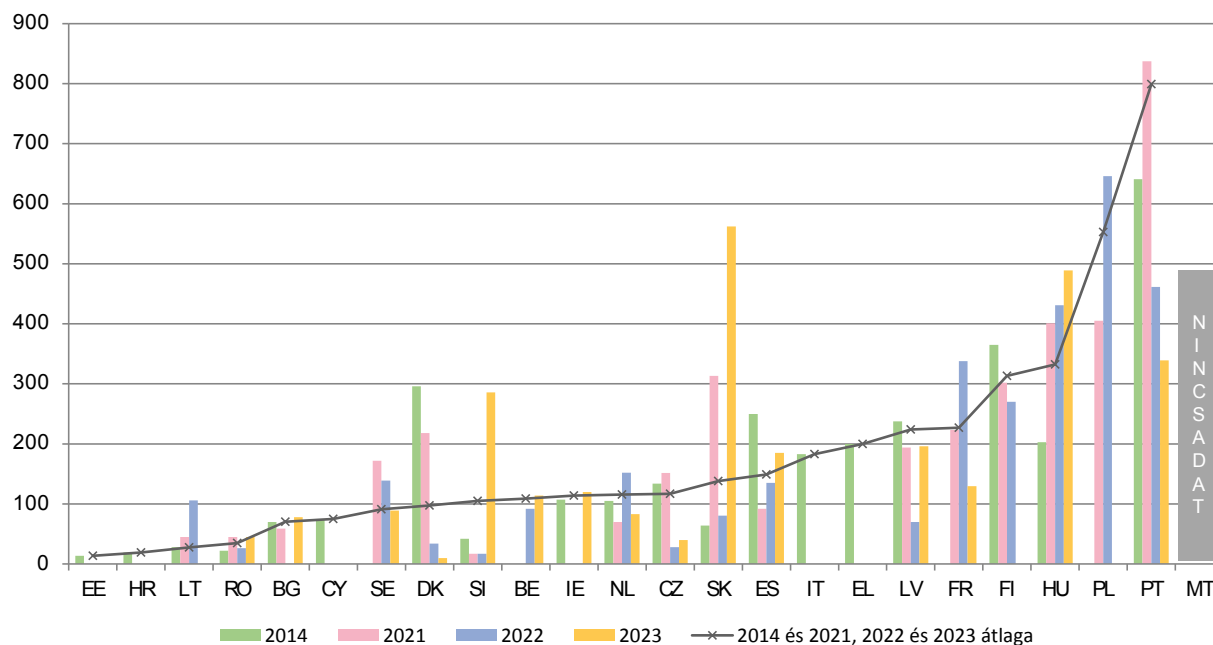
átlagosan mennyi ideig tartott, amíg a nemzeti fogyasztóvédelmi hatóságok meghozták a közigazgatási határozatokat. Az érintett határozatok közé tartoznak a következők: az anyagi jogi szabályok megsértésének a megállapítása, az ideiglenes intézkedések, a jogsértő magatartás abbahagyására kötelező végzések, a bírósági eljárás megindítása és az ügy lezárása.

.. ábra: Fogyasztóvédelem: a bírósági felülvizsgálat átlagos időtartama 2014-ben, valamint 2021 és 2023 között (*) (első fokon/napokban kifejezve) (forrás: az Európai Bizottság és a fogyasztóvédelmi együttműködési hálózat)

(*) Az átlag az adott évben folyó ügyek számának súlyozott átlaga. **Németország, Luxemburg és Ausztria** esetében nem alkalmazandó, mivel a fogyasztóvédelmi hatóságok nem rendelkeznek hatáskörrel a szóban forgó fogyasztóvédelmi szabályok megsértésével kapcsolatos határozathozatalra. **Görögország és Románia** esetében néhány évre vonatkozóan becsléssel állapították meg az eljárások átlagos hosszát.

.. ábra: Fogasztóvédelem: a fogyasztóvédelmi hatóságok közigazgatási határozathozatalának átlagos időtartama 2014-ben, valamint 2021 és 2023 között (*) (első fokon/napokban kifejezve) (forrás: az Európai Bizottság és a fogyasztóvédelmi együttműködési hálózat)

(*) Az átlag az adott évben folyó ügyek számának súlyozott átlaga. **Németország, Luxemburg és Ausztria** esetében nem alkalmazandó, mivel a fogyasztóvédelmi hatóságok nem rendelkeznek hatáskörrel a szóban forgó fogyasztóvédelmi szabályok megsértésével kapcsolatos határozathozatalra. **Dánia, Görögország, Franciaország, Románia és Finnország** esetében néhány évre vonatkozóan becsléssel állapították meg az eljárások átlagos hosszát.

– Pénzmosás –

Amellett, hogy megfosztja a bűnözőket a jogellenes cselekmények elkövetéséhez szükséges forrásoktól, és hatékonyan felszámolja a szervezett bűnözői hálózatokat, a pénzmosás megelőzése és a pénzmosás elleni küzdelem⁽⁵⁵⁾ döntő fontosságú a pénzügyi ágazat megbízhatósága, integritása és stabilitása, a pénzügyi rendszerbe vetett bizalom és az egységes piacon belüli tisztességes verseny szempontjából is⁽⁵⁶⁾. A pénzmosás elriaszthatja a külföldi befektetőket, torzíthatja a nemzetközi tőkeáramlást, és hátrányos következményekkel járhat az adott ország makrogazdasági teljesítményére nézve, ami jóléti veszteségeket eredményezhet, ezáltal pedig forrásokat vonhat el a termelékenyebb gazdasági tevékenységektől⁽⁵⁷⁾. A pénzmosási irányelv előírja a tagállamok számára, hogy a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemre szolgáló rendszereik hatékonyságára vonatkozóan vezessenek statisztikákat⁽⁵⁸⁾. A tagállamokkal együttműködésben egy frissített kérdőív segítségével került sor adatgyűjtésre a pénzmosás elleni

⁵⁵ Az uniós jog a pénzmosás ellen büntetőjogi eszközökkel folytatott küzdelemről szóló, 2018. október 23-i (EU) 2018/1673 európai parlamenti és tanácsi irányelv révén foglalkozik a pénzmosás elleni küzdelemmel.

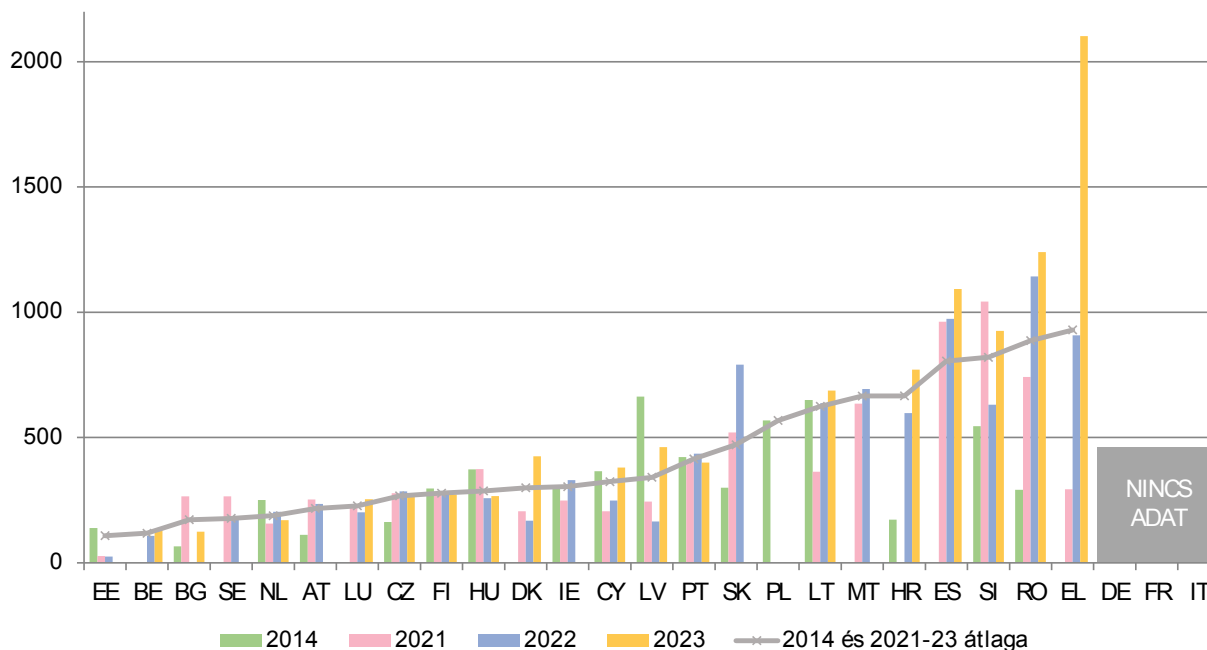
⁵⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/849 irányelve (2015. május 20.) a pénzügyi rendszerek pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megelőzéséről, (2) preambulumbekkezdés.

⁵⁷ IMF tájékoztató, 2018. március 8.: <https://www.imf.org/en/About/Factsheets/Sheets/2016/08/01/16/31/Fight-Against-Money-Laundering-the-Financing-of-Terrorism>.

⁵⁸ Az (EU) 2015/849 irányelv 44. cikkének (1) bekezdése. Lásd az (EU) 2018/843 irányelv módosított 44. cikkét is, amely 2018 júniusában lépett hatályba, és amelyet a tagállamoknak 2020 januárjáig kellett végrehajtaniuk.

küzdelem nemzeti rendszereivel kapcsolatos igazságszolgáltatási szempontokról. A 21. ábra a pénzmosási bűncselekményekkel kapcsolatos elsőfokú bírósági ügyek átlagos hosszát mutatja be.

.. ábra: Pénzmosás: a bírósági eljárások átlagos hossza 2014-ben, valamint 2021 és 2023 között (*) (első fokon/napokban kifejezve) (forrás: az Európai Bizottság és a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel foglalkozó szakértői csoport)

(*) Az átlag az adott évben folyó ügyek számának súlyozott átlaga. **Portugália** esetében minden egyes igazságügyi megye tekintetében elvégezték az adatbázis megfelelő szempontok szerinti szűrését annak érdekében, hogy megkapják a pénzmosási ügyekkel kapcsolatos információkat; a napok átlagos száma tekintetében a jogsértés időpontját és a jogerős határozat meghozatalának vagy az ügy lezárásának az időpontját vették figyelembe. **Ciprus**: az esküdtbíróság előtt tárgyalta súlyos esetek átlagosan egy éven belül kerülnek elbírálásra. A körzeti bíróságok előtt tárgyalta kevésbé súlyos jogsértések elbírálása több időt vesz igénybe. **Szlovákia**: az adatok a teljes eljárás átlagos hosszára vonatkoznak, a fellebbviteli bíróságok előtti eljárást is beleértve.

– A korrupció elleni küzdelem –

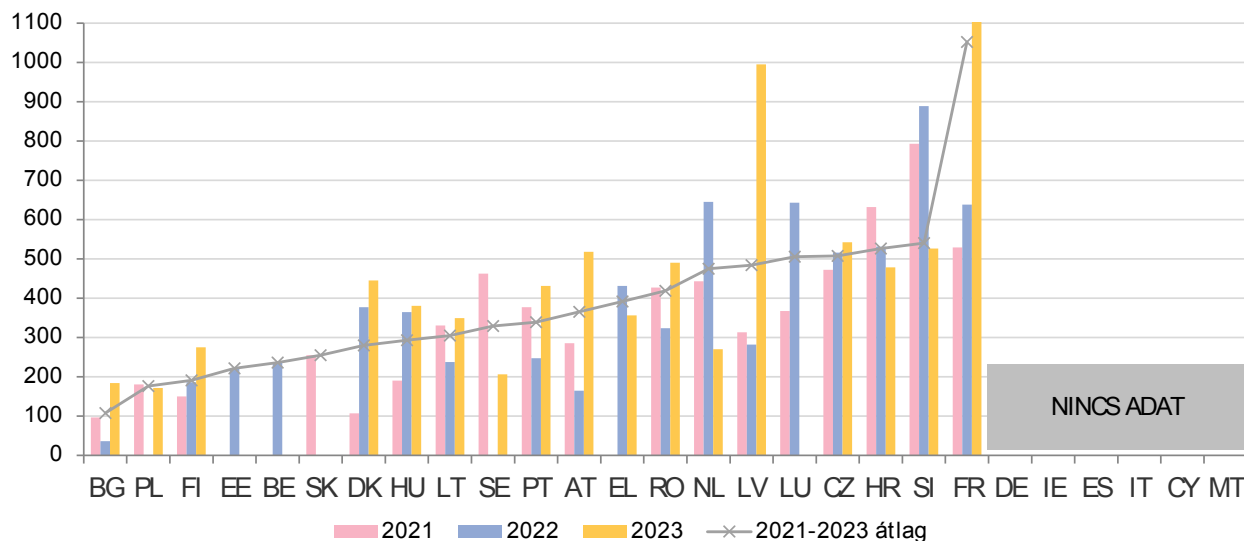
A korrupció akadályozza a fenntartható gazdasági növekedést, elvonja a forrásokat a gazdaságilag hasznos tevékenységektől, aláássa a közkiadások hatékonyságát, és elmélyíti a társadalmi egyenlőtlenségeket. Akadályozza az egységes piac hatékony és zökkenőmentes működését, bizonytalanságot teremt az üzleti életben, és visszafogja a beruházásokat. A korrupció kezelése azért is különösen bonyolult, mert a legtöbb bűncselekménytől eltérően ezekben az ügyekben általában mindkét érintett fél érdekelt az ügy eltitkolásában. Ez is hozzájárul ahhoz, hogy általában nehéz számszerűsíteni a korrupció jelenségének tényleges nagyságrendjét az EU-ban. A korrupció az Európai Unió működéséről szóló szerződés 83. cikkének (1) bekezdésében említett, határokon átnyúló dimenzióval rendelkező, különösen súlyos bűncselekmény, amely ellen csak az egész Európai Unióban alkalmazott közös minimumszabályokkal lehet hatékonyan fellépni. A Bizottság 2023. május 3-án irányelvjavaslatot terjesztett elő a korrupció ellen büntetőjogi eszközökkel folytatott küzdelemről, valamint a korrupció elleni küzdelemről szóló közös közleményt adott

ki⁽⁵⁹⁾. Az irányelvjavaslat naprakésszé teszi és harmonizálja a korrupciós bűncselekmények meghatározására és szankcióira vonatkozó uniós szabályokat annak érdekében, hogy valamennyi korrupciós bűncselekmény (azaz a vesztegetés, a hűtlen kezelés, a befolyással üzérkedés, a hivatali visszaélés, az igazságszolgáltatás akadályozása és a korrupciós bűncselekményekhez kapcsolódó jogellenes meggazdagodás) leküzdéséhez magas szintű normákat biztosítson a korrupció hatékonyabb megelőzése és a végrehajtás javítása céljából. A tagállamokkal együttműködésben 2022-ben új kérdőív kidolgozására került sor a vesztegetési ügyekben folytatott elsőfokú bírósági eljárások hosszára vonatkozó adatok összegyűjtése érdekében, amelyeket a 22. ábra mutat be⁽⁶⁰⁾.

⁵⁹ A korrupció elleni küzdelemről szóló irányelvre irányuló javaslat, COM(2023) 234 és a korrupció elleni küzdelemről szóló közös közlemény, JOIN(2023) 12 final.

⁶⁰ Ez az adatgyűjtés az elsőfokú büntetőbíróságokra összpontosított, mivel a büntetőeljárások teljes hosszát tekintve általában e bíróságok előtt zajlik az eljárás legnagyobb része.

.. ábra: Korrupció (vesztegetés): a bírósági eljárások átlagos hossza 2021 és 2023 között (*)
(első fokon/napokban kifejezve) (forrás: az Európai Bizottság és a korrupció elleni küzdelemmel foglalkozó nemzeti kapcsolattartó pontok)

(*) Az átlag az adott évben folyó ügyek számának súlyozott átlaga. **Németország, Írország, Spanyolország, Olaszország, Ciprus és Málta** nem válaszolt erre a kérdésre. **Hollandia:** a 2022-re vonatkozó számításban attól a naptól számítják az eljárás hosszát, amelyen az ügyész a vádlottat bíróság elé idézte; addig a napig, amelyen az elsőfokú bíróság meghozza a jogerős ítéletet. A fent említett 35 ügy átlagos feldolgozási ideje 645 nap. Azt is figyelembe kell azonban venni, hogy az ügy gyakran még nem áll készen a tárgyalásra az említett időszak kezdetekor. Ezért időbe telik, amíg az adott ügy tárgyalásra kerül. Az első tárgyalástól a jogerős ítélet kihirdetéséig eltelt idő átlagosan 194 nap.

2.1.4. Az igazságszolgáltatási rendszerek hatékonyságára vonatkozó összegzés

A hatékony igazságszolgáltatási rendszer az ügyforgalmat és az ügyhátralékot egyaránt képes kezelni, és indokolatlan késedelem nélkül hozza meg a határozatokat. Ezért az uniós igazságügyi eredménytábla a következő fő mutatókat használja az igazságszolgáltatási rendszerek hatékonyságának a nyomon követéséhez: az **eljárások hossza** (ügyintézési idő vagy az ügyek elintézéséhez szükséges átlagos időtartam napokban kifejezve), az **ügyek lezárási aránya** (a lezárt ügyeknek a beérkező ügyekhez viszonyított aránya) és a **folyamatban lévő ügyek száma** (az adott év végén még lezáratlan ügyek száma).

A hatékonyságra vonatkozó általános adatok

A 2025. évi uniós igazságügyi eredménytábla kilenc év (2014–2023) tekintetében tartalmaz a hatékonyságra vonatkozó adatokat. Az érintett időszak kezdetét 2012-ről 2014-re módosítottuk annak érdekében, hogy biztosítsuk az adatok jobb elérhetőségét, és hogy a tendenciák felismerhetősége érdekében hasonló legyen az érintett időszak hossza. Ez az időtartam annak figyelembevételét is lehetővé teszi, hogy gyakran időbe telik, amíg az igazságügyi reformok hatása érezhetővé válik.

A 2014 és 2023 közötti időszak tekintetében a polgári, a kereskedelmi és a közigazgatási ügyekre vonatkozóan elérhető adatok többnyire pozitív tendenciákat mutatnak. A hatékonyságot illetően 2020-ban tapasztalt – valószínűleg a Covid19-világjárvány miatt jelentkező – visszaesés után 2021-ben és (még annál is inkább) 2022-ben ismét sikerült elérni a 2019-es hatékonysági szintet. 2023-ban néhány adatokat szolgáltató tagállam tovább javította a hatékonyságát, más tagállamokban pedig változatlanok maradtak a hatékonysági szintek. Ez a tagállamok azon intézkedéseinek a hatását mutatja, amelyek célja, hogy a rendszereiket reziliensebbé tegyék a jövőbeli zavarokkal szemben.

Néhány pozitív fejlemény volt megfigyelhető azokban a tagállamokban, amelyekben az elmúlt években az európai szemeszter megállapításai szerint sajátos kihívások jelentkeztek ⁽⁶¹⁾.

- 2014 óta az említett tagállamokra vonatkozó meglévő adatok alapján **az elsőfokú bírósági eljárások hossza** 16 tagállamban csökkent, vagy nem változott az „összes ügy” átfogó kategóriájában (4. ábra). A „polgári és a kereskedelmi peres ügyek” kategóriájában (5. ábra) az elsőfokú bírósági eljárások hossza 13 tagállamban tovább

⁶¹ Az európai szemeszter keretében a Tanács a Bizottság javaslata alapján 2019-ben hét (Horvátország, Olaszország, Ciprus, Magyarország, Málta, Portugália és Szlovákia), 2020-ban pedig nyolc tagállamhoz (Horvátország, Olaszország, Ciprus, Magyarország, Málta, Lengyelország, Portugália és Szlovákia) intézett országspecifikus ajánlásokat az érintett országok igazságszolgáltatási rendszerével kapcsolatban. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközhöz kapcsolódó folyamat miatt 2021-ben nem születtek országspecifikus ajánlások. 2022-ben két tagállam (Lengyelország és Magyarország) esetében került sor országspecifikus ajánlások kiadására a bírói függetlenséggel kapcsolatban. Emellett 2023-ban két tagállam (Magyarország és Lengyelország) esetében tettek említést az igazságszolgáltatási rendszerről. 2023-ban csak Lengyelország kapott országspecifikus ajánlást az igazságszolgáltatási rendszerére vonatkozóan, amely a 2022. évi országspecifikus ajánlás alapján alakult. 2024-ben Szlovákia az igazságszolgáltatási rendszerrel és a korrupcióellenes kerettel, Magyarország általánosságban a jogállamisággal, Bulgária pedig a szabályozó hatóságokkal és azok függetlenségével kapcsolatos országspecifikus ajánlást kapott. A Bizottság 2025. júniusi tervezete szerint az országspecifikus ajánlások Szlovákia, Magyarország és Bulgária esetében ugyanezeket a problémákat tartalmazzák. Emellett tárgyalják Bulgária korrupcióellenes intézkedéseinek a hatékonyságát és Szlovákia jogalkotási folyamatát, Spanyolország pedig az igazságszolgáltatás hatékonyságára vonatkozó országspecifikus ajánlást fog kapni. Számos helyreállítási és rezilienciaépítési terv tartalmaz az igazságszolgáltatás hatékonyságának, minőségének vagy függetlenségének javítására irányuló intézkedéseket.

csökkent, vagy nem változott. A 4. és az 5. ábra szerint az előző évekhez képest nyolc tagállamban minden kategóriában csökkent az eljárások hossza, néhány esetben a 2020. évi szint alá. A közigazgatási ügyekben (7. ábra) az eljárások hossza mintegy 15 tagállamban csökkent vagy változatlan maradt 2012 óta. Az előző évhez képest 2023-ban 12 tagállamban csökkent a közigazgatási ügyekben folyó eljárások időtartama.

- Az eredménytábla a polgári és a kereskedelmi peres ügyek (6. ábra), valamint a közigazgatási ügyek (8. ábra) esetében **valamennyi bírósági szint tekintetében ismerteti az eljárások hosszára vonatkozó adatokat**. Az adatok azt mutatják, hogy öt olyan tagállamban, amely kihívásokkal küzd az elsőfokú bírósági eljárások hosszadalmassága terén, a magasabb bírósági szintek hatékonyabban működtek. Öt másik, kihívásokkal küzdő tagállam esetében azonban a magasabb szintű bíróságokon az eljárások átlagos időtartama még hosszabb, mint az elsőfokú bíróságokon.
- A „összes ügy” és a „polgári és kereskedelmi peres ügyek” kategóriájában (9. és 10. ábra) 2022 óta nem változott azon tagállamok száma, amelyekben az **ügyek lezárási aránya** meghaladja a 100 %-ot. 2023-ban 18 tagállam – beleértve a kihívásokkal küzdő tagállamokat is – az ügyek magas (több mint 97 %-os) lezárási arányáról számolt be. Ez azt jelenti, hogy ezekben a kategóriákban a bíróságok általában képesek kezelni a beérkező ügyeket. A közigazgatási ügyekben (11. ábra) 2023-ban 14 tagállamban nagyjából ugyanaz maradt az ügyek lezárási aránya, mint 2022-ben. Bár más ügykategóriákhoz képest a közigazgatási ügyek lezárási aránya általában alacsonyabb, 15 tagállam továbbra is jelentős előrelépéseket tett ezen a téren. A kihívásokkal küzdő tagállamok közül hét számolt be arról, hogy 2014 óta nőtt a közigazgatási ügyek lezárási aránya.
- 2014 óta az ügyek kategóriájától függetlenül a helyzet változatlan, illetve folyamatosan javul négy olyan tagállamban, amely a legjelentősebb kihívásokkal küzd az **ügyhátralék** terén (12. ábra). 2023-ban annak ellenére, hogy növekedett a folyamatban lévő ügyek száma, a polgári és a kereskedelmi peres ügyek (13. ábra), valamint a közigazgatási ügyek (14. ábra) terén 10 tagállamban változatlan maradt a folyamatban lévő ügyek száma. Azonban továbbra is jelentős eltérések állnak fenn a viszonylag kevés, valamint a sok folyamatban lévő ügygel rendelkező tagállamok között.

Az uniós jog egyes konkrét területeire jellemző hatékonyság

Az eljárásoknak az uniós jog egyes területein belül jellemző átlagos hosszára vonatkozó adatok (15–22. ábra) betekintést nyújtanak abba, hogy hogyan működnek az igazságszolgáltatási rendszerek a vállalkozásokkal kapcsolatos jogviták egy-egy konkrét típusa esetében.

Az uniós jog egyes területeinek hatékonyságára vonatkozó adatokat részletesen kidolgozott elképzelt helyzetek alapján gyűjtik, ezért a releváns ügyek száma alacsony lehet. Az eljárások hatékonyságra vonatkozó általános adatokban bemutatott, számítással meghatározott hosszával szemben azonban ezek az adatok az adott évben a konkrét területekhez tartozó összes releváns ügy tényleges átlagos hosszát mutatják. Érdemes megjegyezni, hogy azok a tagállamok, amelyek a hatékonyságra vonatkozó általános adatok alapján látszólag nem küzdenek kihívásokkal, az uniós jog egyes területein mégis az ügyek lényegesen hosszabb átlagos időtartamáról számolnak be. Ezenkívül a különböző területeken folytatott eljárások hossza ugyanazon a tagállamon belül is jelentősen eltérhet.

Egy másik tavaly bevezetett ábra a büntetőeljárások hosszával foglalkozik – különösen a vesztegetéssel kapcsolatos ügyek tekintetében –, és bemutatja az uniós jog e területére jellemző hatékonyság mértékét.

Végezetül a 2025. évi eredménytábla továbbra is betekintést nyújt a teljes jogérvényesítési lánc hatékonyságába, ami fontos a kedvező üzleti és befektetési környezet szempontjából. A versenyjogi ügyek tekintetében például az egyik ábra bemutatja a nemzeti versenyhatóság előtti eljárások, valamint az e hatóság határozatainak a bírósági felülvizsgálatára irányuló eljárások hosszát.

- **A versenyjogi ügyek bírósági felülvizsgálata** (15. ábra) tekintetében azzal párhuzamosan, hogy a bíróságok ügyforgalma általánosságban az egész EU-ban nőtt, a bírósági felülvizsgálat időtartama öt tagállamban csökkent, vagy változatlan maradt, hét tagállamban pedig növekedett. A mérsékelten pozitív tendencia ellenére hét tagállam arról számolt be, hogy 2023-ban az eljárások átlagos hossza meghaladta az 1 000 napot. **A nemzeti versenyhatóságok előtti eljárások** (16. ábra) esetében 11 tagállam arról számolt be, hogy az eljárások 1 000 napnál rövidebb időt vettek igénybe. Három olyan tagállam, amely a versenyjogi ügyek bírósági felülvizsgálata során a hatékonyság terén problémákkal küzd, a nemzeti versenyhatóságok előtti eljárások szempontjából a leghatékonyabb tagállamok közé tartozik.
- Az **elektronikus hírközlés** (17. ábra) esetében a bíróságok ügyforgalma a korábbi évekhez képest csökkent, és folytatódott az eljárások hosszának csökkenése tekintetében 2022-ben megfigyelt pozitív tendencia. 2023-ban 2022-höz képest kilenc tagállamban csökkent vagy stagnált az eljárások átlagos hossza, hét tagállamban pedig növekedés volt tapasztalható.
- Az **uniós védjegybitorlási ügyek** (18. ábra) esetében 2023-ban összességében csökkent az ügyforgalom 2022-höz képest. Azonban míg négy tagállam hatékonyabban kezelte az ügyforgalmat, és az eljárások hossza csökkent vagy stagnált, hat tagállamban egyértelműen nőtt az eljárások átlagos hossza.
- Az **uniós fogyasztóvédelmi jog** területén annak hatása látható, hogy a jogérvényesítési lánc a közigazgatási és a bírósági felülvizsgálati eljárásokat is magában foglalja (19. és 20. ábra). 2023-ban hat tagállam arról számolt be, hogy a fogyasztóvédelmi hatóságainál átlagosan kevesebb mint három hónapot vesz igénybe az uniós fogyasztóvédelmi jog hatálya alá tartozó ügyekben történő határozathozatal. Kilenc tagállamban ez akár egy évig is eltarthatott. 2023-ban a közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálatának időtartama tekintetében eltérő tendenciákat lehetett megfigyelni azokban az esetekben, amelyekben a fogyasztóvédelmi hatóságok határozatait megtámadták a bíróságok előtt: 2022-höz képest öt tagállamban nőtt, öt másik tagállamban csökkent az eljárás időtartama. A bírósági felülvizsgálat átlagos időtartama két tagállamban továbbra is meghaladja az 1 000 napot.
- A **pénzmosás** elleni hatékony intézkedések kulcsfontosságúak a pénzügyi rendszer védelme, a tisztességes verseny biztosítása és a hátrányos gazdasági következmények megelőzése szempontjából. A túlságosan hosszú bírósági eljárások akadályozhatják az EU-t a pénzmosás elleni küzdelemben, vagy csökkenthetik az e téren tett erőfeszítések eredményességét. A 21. ábra a pénzmosási bűncselekményekkel kapcsolatos bírósági eljárások hosszára vonatkozó frissített adatokat mutatja be. Az ábra szerint az elsőfokú bírósági eljárások hét tagállamban átlagosan legfeljebb egy évig tartanak, azonban öt

tagállamban átlagosan körülbelül két évet, öt másik tagállamban pedig 3,5 évet vesznek igénybe ⁽⁶²⁾.

- A **korrupció** határokon átnyúló dimenzióval rendelkező, különösen súlyos bűncselekmény. Hátrányos gazdasági következményei vannak, és csak az egész EU-ban alkalmazott közös minimumszabályokkal lehet hatékonyan kezelni. Az eredménytábla adatokat közöl a vesztegetési ügyekkel kapcsolatos bírósági eljárások hosszáról. A 22. ábra szerint a tagállamokban eltérő mértékben állnak rendelkezésre adatok, és az elsőfokú büntetőbíróságok előtti eljárások átlagos hossza tekintetében is eltérések mutatkoznak. A 2023. évi adatok alapján nyolc tagállamban az eljárások körülbelül egy éven belül lezárulnak, a többi hét tagállamban pedig, ahol rendelkezésre állnak adatok, az eljárások akár két évig is eltarthatnak. A vesztegetési bűncselekmények büntetőeljárás alá vonásának és elbírálásának bonyolultsága összességében e bűncselekmények súlyos jellegét tükrözi. Ez az eljárások hosszában is megmutatkozik.

2.2. Az igazságszolgáltatási rendszerek minősége

Az igazságszolgáltatási rendszerek minőségének mérésére nem áll rendelkezésre egyetlen egységes módszer. A 2025. évi uniós igazságügyi eredménytábla továbbra is olyan tényezőket vizsgál, amelyek általánosságban relevánsnak tekinthetők az igazságszolgáltatás minőségének a javítása szempontjából. Ezek a tényezők négy kategóriába sorolhatók:

1. az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés a lakosság és a vállalkozások számára;
2. megfelelő pénzügyi és emberi erőforrások;
3. értékelési eszközök alkalmazása;
4. digitalizáció.

2.2.1. Az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés

A hozzáférhetőséget az igazságszolgáltatás teljes egészében biztosítani kell annak érdekében, hogy mindenki – többek között a hátrányos megkülönböztetés veszélyének kitétt személyek, az idősek és a bűncselekmények valamennyi áldozata – megfelelő információkat szerezhessen az igazságszolgáltatási rendszerről, a keresetindítás módjáról és a kapcsolódó pénzügyi vonatkozásokról, valamint az eljárások állásáról egészen azok befejezéséig, továbbá annak érdekében, hogy az interneten keresztül mindenki hozzáférhessen az ítélethez.

– *Költségmentesség, eljárási illetékek és ügyvédi munkadíjak* –

A bírósági eljárások költsége kiemelten fontos tényező, amely meghatározó az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés szempontjából. A magas perköltségek – ideértve az eljárási

⁶² A pénzmosás ellen büntetőjogi eszközökkel folytatott küzdelemről szóló, 2018. október 23-i (EU) 2018/1673 európai parlamenti és tanácsi irányelv felszámol néhány olyan jogi akadályt, amely késleltetheti a büntetőeljárást, például megszünteti azt a szabályt, amely szerint a pénzmosásra vonatkozó büntetőeljárás csak akkor kezdődhet meg, amikor az alapcselekménynek minősülő bűncselekményre vonatkozó eljárást már lezárták. A tagállamoknak 2020. december 8-ig kellett átültetniük az irányelvet.

illetékeket⁽⁶³⁾ és az ügyvédi munkadíjakat⁽⁶⁴⁾ is – akadályozhatják az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést. A polgári és a kereskedelmi ügyekben nem került sor a perköltségek uniós szintű harmonizálására. Ezekre a nemzeti jogszabályok az irányadók, ezért tagállamonként eltérőek.

A költségmentességhez való hozzáférés az Európai Unió Alapjogi Chartájában⁽⁶⁵⁾ rögzített alapvető jog. Ez a jog lehetővé teszi az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést azok számára, akik egyébként nem lennének képesek a peres eljárás költségeinek a viselésére vagy megelőzésére. A legtöbb tagállam a kérelmező jövedelme alapján biztosít költségmentességet⁽⁶⁶⁾.

A 23. ábra a teljes vagy a részleges költségmentesség elérhetőségét mutatja egy 6 000 EUR összegű követelésre vonatkozó konkrét fogyasztói ügyben. Összehasonlítja a költségmentesség biztosítására vonatkozó jövedelemhatárokat, amelyeket az Eurostat által az egyes tagállamok tekintetében megállapított szegénységi küszöb százalékában kifejezve jelenít meg⁽⁶⁷⁾. Például ha a költségmentesség jogosultsági küszöbértéke 20 %, az azt jelenti, hogy a kérelmező az Eurostat által az adott tagállam tekintetében megállapított szegénységi küszöbnél 20 %-kal magasabb jövedelemmel még jogosult lesz a költségmentességre. Ha azonban a költségmentesség küszöbértéke 0 alatt van, az azt jelenti, hogy a szegénységi küszöb alatti jövedelemmel rendelkező személyek sem feltétlenül jogosultak költségmentességre.

Kilenc tagállam a peres eljárásokhoz kapcsolódó költségek 100 %-át fedező költségmentességi rendszert működtet (teljes költségmentesség), amelyet kiegészít egy, a költségeket részlegesen fedező, eltérő jogosultsági feltételeket alkalmazó rendszer (részleges költségmentesség). Tíz tagállam csak teljes, illetve csak részleges költségmentességi rendszerrel rendelkezik. Négy tagállamban a bíróságok mérlegelési jogkörrel rendelkeznek a költségmentesség biztosítása tekintetében.

⁶³ Eljárási illeték alatt a büntetőeljárástól eltérő bírósági eljárások megindításáért fizetendő összeg értendő.

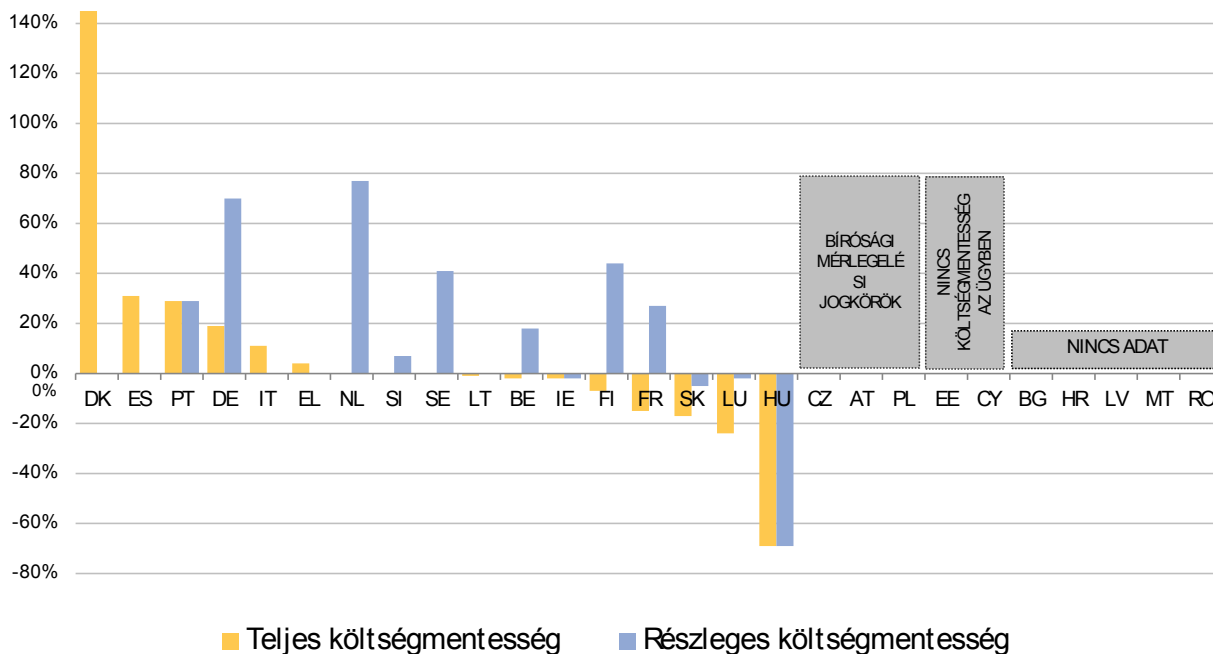
⁶⁴ Az ügyvédi munkadíj az ügyvédek által az ügyfeleiknek nyújtott szolgáltatások ellenértéke.

⁶⁵ Az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkének (3) bekezdése.

⁶⁶ A tagállamok különböző módszereket – például különböző referencia-időszakokat (havi/éves jövedelem) – használnak a jogosultsági küszöb meghatározására. 14 tagállamban a kérelmező személyes vagyonán alapuló küszöbértéket is alkalmaznak. Ennél az ábránál ez nem került figyelembevételre. Belgiumban, Bulgáriában, Írországban, Spanyolországban, Franciaországban, Horvátországban, Magyarországon, Litvániában, Luxemburgban, Hollandiában és Portugáliában a személyek egyes csoportjai (például egyes ellátásokban részesülő személyek) automatikusan jogosultak a költségmentességre a polgári és a kereskedelmi jogvitákban. Ez az ábra nem tartalmaz egyéb olyan feltételeket – ideértve például az ügy érdemét –, amelyek alapján a tagállamok költségmentességet biztosíthatnak. Bár ez nem kapcsolódik közvetlenül az ábrához, több olyan tagállam van (Ausztria, Csehország, Dánia, Hollandia, Lengyelország, Németország, Olaszország, Szlovénia), amelyben a költségmentesség nem csak természetes személyek számára érhető el. Észtországban a költségmentesség megadása nem a kérelmező pénzügyi helyzete alapján történik. Írországban a részleges költségmentesség esetében a kérelmező felhasználható vagyoni eszközeit is figyelembe kell venni. Lettország esetében az adatok a számítási módszer módosítása miatt nem hasonlíthatók össze az előző évvel.

⁶⁷ Az adatok összehasonlíthatósága érdekében az Eurostat által a tagállamokra vonatkozóan megállapított szegénységi küszöböket havi jövedelemmé konvertáltuk. A szegénységi küszöböt a rendelkezésre álló ekvivalens háztartási jövedelem nemzeti mediánjának 60 %-ában határoztuk meg. A jövedelmekkel és az életkörülményekkel kapcsolatos európai felmérés, Eurostat táblázat [ilc_li01, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_li01/default/table?lang=en](https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_li01/default/table?lang=en).

.. ábra: A költségmentességre vonatkozó jövedelemhatár egy konkrét fogyasztói ügyben, 2024-ben (*) (az Eurostat szegénységi küszöbétől való eltérés %-ban) (forrás: az Európai Bizottság és az Európai Ügyvédi Kamarák Tanácsa [CCBE] ⁽⁶⁸⁾)

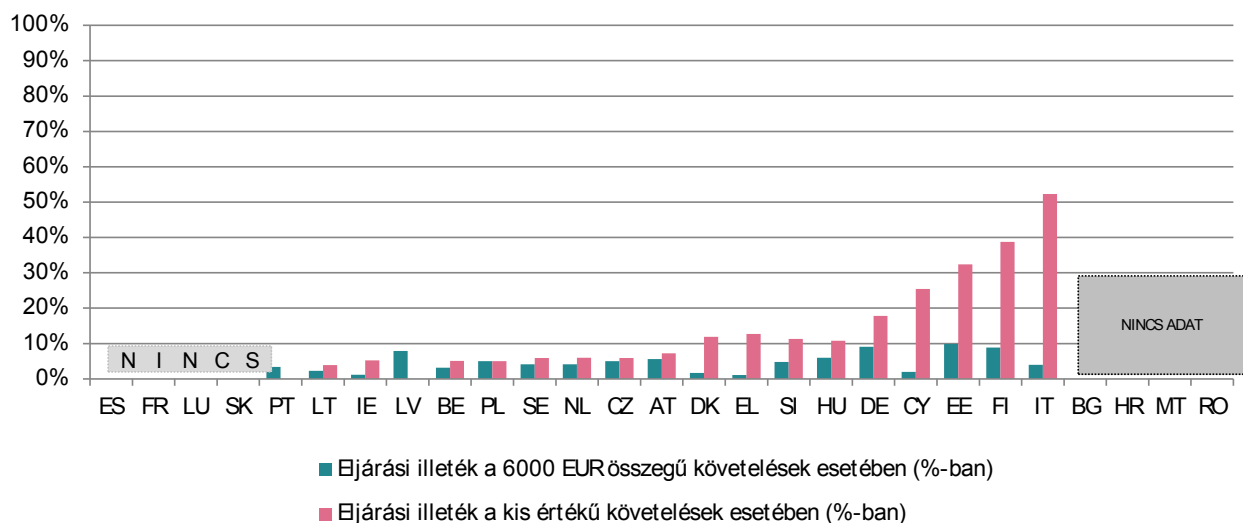
(*) A számítások a 2023. évi szegénységi küszöbökön alapulnak. **Belgium, Németország, Spanyolország, Franciaország, Írország, Olaszország, Litvánia, Luxemburg, Hollandia, Szlovénia, Szlovákia, Finnország:** a költségmentességgel kapcsolatban a kérelmező felhasználható vagyoni eszközeit is figyelembe kell venni. **Görögország:** költségmentességre az a személy jogosult, akinek az éves jövedelme nem haladja meg a hatályos jogszabályokban meghatározott legalacsonyabb éves fizetés kétharmadát. **Luxemburg:** részleges költségmentességi rendszert vezettek be. Nincs konkrét küszöbérték; a költségmentesség biztosítása a kérelmező általános pénzügyi és családi helyzetétől függ. **Bulgária, Horvátország, Lettország, Málta és Románia** nem szolgáltatott adatokat.

A költségmentességben részesülő személyek gyakran mentesülnek az eljárási illetékek megfizetése alól. A költségmentességben részesülő személyek csak hat tagállamban (Bulgáriában, Csehországban, Görögországban, Ausztriában, Máltán és Lengyelországban) nem mentesülnek automatikusan az eljárási illeték megfizetése alól. Csehországban a bíróság eseti alapon dönt arról, hogy a költségmentességben részesülő személyt mentesíti-e az eljárási illeték megfizetése alól. Luxemburgban a költségmentességben részesülő peres feleknek nem kell végrehajtási illetéket fizetniük. A 24. ábra két különböző elképzelt helyzetben hasonlítja össze az eljárási illeték összegét, amelyet az ábra a követelés értékének arányában fejez ki. Például ha az eljárási illeték az alábbi ábra szerint a 6 000 EUR összegű követelés 10 %-a, a fogyasztónak 600 EUR összegű

⁶⁸ A 2024. évi adatok az Európai Ügyvédi Kamarák Tanácsának (CCBE) a tagjai által kitöltött, a következő konkrét helyzet alapján összeállított kérdőív segítségével kerültek összegyűjtésre: egy fogyasztó és egy vállalkozás közötti jogvita (két eltérő értékű követelés volt megadva: 6 000 EUR, valamint az Eurostat által az egyes tagállamokra vonatkozóan meghatározott szegénységi küszöb). Tekintettel arra, hogy a költségmentesség feltételei a kérelmező helyzetétől függenek, a következő elképzelt helyzet alkalmazására került sor: egyedülálló, 35 éves alkalmazott kérelmező, eltartottak és jogvédelmi biztosítás nélkül, rendszeres jövedelemmel és bérelt lakással.

eljárási illetéket kell fizetnie a bírósági eljárás megindításáért. A kis értékű követelés minden tagállam esetében az Eurostat által megállapított szegénységi küszöbön alapul.

.. ábra: A bírósági eljárás megindításának eljárási illetéke egy konkrét fogyasztói ügyben, 2024-ben (*) (az eljárási illeték mértéke a követelés értékének arányában) (forrás: az Európai Bizottság és az Európai Ügyvédi Kamarák Tanácsa [CCBE] ⁽⁶⁹⁾)

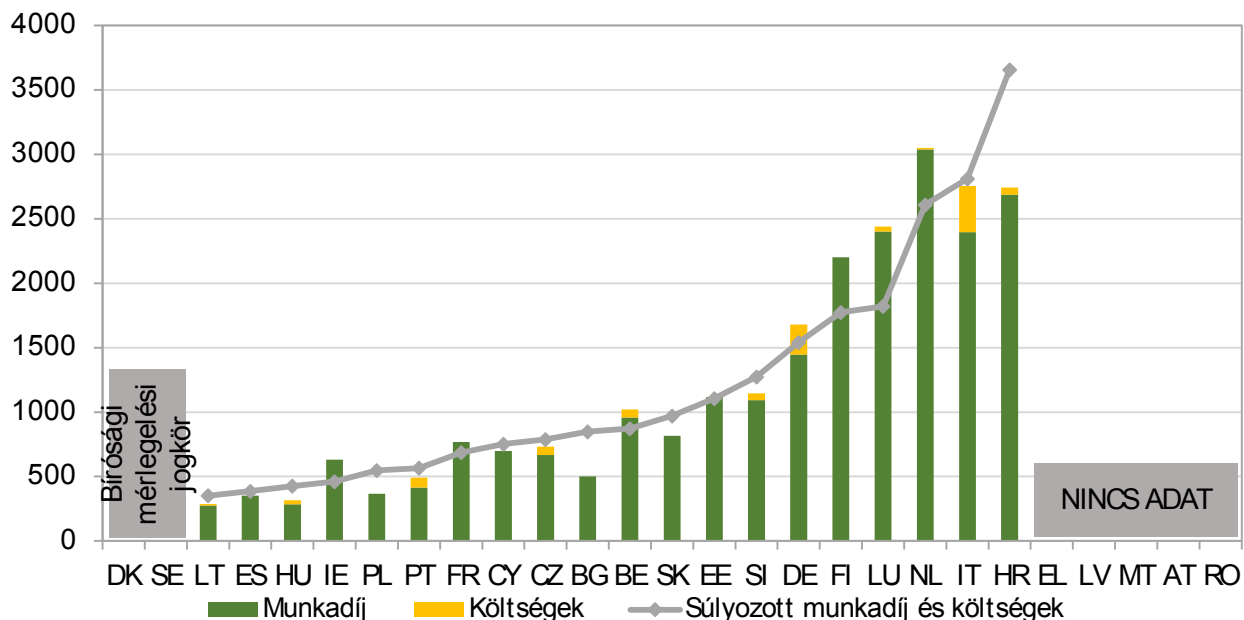
(*) A számítások a 2023. évi szegénységi küszöbökön alapulnak. „Kis értékű követelés”: az Eurostat által az egyes tagállamok tekintetében az egyedülálló személyekre vonatkozóan megállapított szegénységi küszöbnek megfelelő, havi jövedelemre átszámított követelés (például 2022-ben ez az érték a **bulgáriai** 326 EUR-tól a **luxemburgi** 2 381 EUR-ig terjedt). **Belgium**: 24 EUR összegű hozzájárulást kell fizetni a második szintű jogi segítségnyújtási alapba; a bírósági hivatal díja: 50 EUR vagy 165 EUR. Ezt követően elutasítás/elítélés esetén: 1 350 EUR perköltség megfizetésére kerülhet sor. **Hollandia**: az eljárási illeték összegei olyan peres felekre vonatkoznak, akiknek az éves jövedelme alacsonyabb, mint 30 000 EUR. **Svédország**: Akkor kell bírósági illetéket fizetni, ha a követelés értéke meghaladja a 2 329 EUR-t.

A 25. ábra a költségmentesség keretében a védőügyvédeknek kifizetett összegek mértékét mutatja be egy esettanulmányon alapuló konkrét büntetőügyben ⁽⁷⁰⁾. A válaszadók megadták, hogy a bemutatott fiktív helyzetben az ügyvédek mekkora összeget kapnának az állami költségvetésből.

⁶⁹ Az adatok – amelyek a 2023-ban érvényes jövedelemhatárookra vonatkoznak – az Európai Ügyvédi Kamarák Tanácsának (CCBE) a tagjai által kitöltött, a következő helyzet alapján összeállított kérdőív segítségével kerültek összegyűjtésre: fogyasztói jogvita egy magánszemély és egy vállalkozás között (két eltérő értékű követelés volt megadva: 6 000 EUR, valamint az Eurostat által az egyes tagállamokra vonatkozóan meghatározott szegénységi küszöb).

⁷⁰ Az esettanulmány leírását lásd a 2024. évi uniós igazságügyi eredménytábla 70. lábjegyzetében.

.. ábra: A költségmentesség keretében a védőügyvédeknek kifizetett összegek mértéke egy konkrét büntetőügyben, 2024-ben (*) (forrás: az Európai Bizottság és az Európai Ügyvédi Kamarák Tanácsa [CCBE] ⁽⁷¹⁾)

(*) Az adatok egy konkrét esettanulmány alapján kerültek összegyűjtésre. Az összegek EUR-ban értendők; az érintett összegeket szükség esetén átváltottuk a nemzeti valutákról ⁽⁷²⁾. A tagállamok közötti gazdasági különbségek figyelembevétele érdekében a munkadíj és a készkiadások összegét elosztottuk a százalékban kifejezett, összehasonlítható árszínvonalindexekkel, ahol az uniós átlag jelenti a 100 %-ot, és Dánia 149 %-nak, Bulgária pedig 59 %-nak felel meg ⁽⁷³⁾. Ezáltal kiigazítottuk az ügyvédeknek kifizetett munkadíjak és költségek összegét. **Ausztria:** az osztrák költségmentességi rendszer államilag finanszírozott, és az összes osztrák ügyvéd szolidaritásán alapul, akik rotációs alapon mindannyian részt vesznek a költségmentességi rendszerben. Az ügyvédek általában nem kapnak közvetlen díjazást a költségmentesség keretében nyújtott szolgáltatásaikért. Ehelyett az osztrák állam minden évben kifizet egy összeget az Osztrák Ügyvédi Kamarának az ügyvédek által a költségmentesség keretében nyújtott összes szolgáltatásért. Az Osztrák Ügyvédi Kamara ezt az összeget annak alapján osztja szét a területi ügyvédi kamarák között, hogy a költségmentesség keretében hány bejegyzett ügyvéd nyújtott szolgáltatást, valamint hogy az adott területi kamara hány költségmentességi ügyben járt el. Az így kifizetett összeget az ügyvédek társadalombiztosítási és nyugdíjrendszerére fordítják, amely nem állami finanszírozású. **Írországban** az ügyvédi szakma barristerekre és solicitorokra oszlik. Ezek esetében eltérő lehet a költségmentességre való jogosultság. A fenti ábra azt a maximális összeget mutatja be, amely az adott ügyben munkadíjként felszámítható a költségmentesség keretében.

⁷¹ Az adatok – amelyek a 2022-ben érvényes jövedelemhatárookra vonatkoznak – az Európai Ügyvédi Kamarák Tanácsának (CCBE) a tagjai által kitöltött, a következő helyzet alapján összeállított kérdőív segítségével kerültek összegyűjtésre: fogyasztói jogvita egy magánszemély és egy vállalkozás között (két eltérő értékű követelés volt megadva: 6 000 EUR, valamint az Eurostat által az egyes tagállamokra vonatkozóan meghatározott szegénységi küszöb).

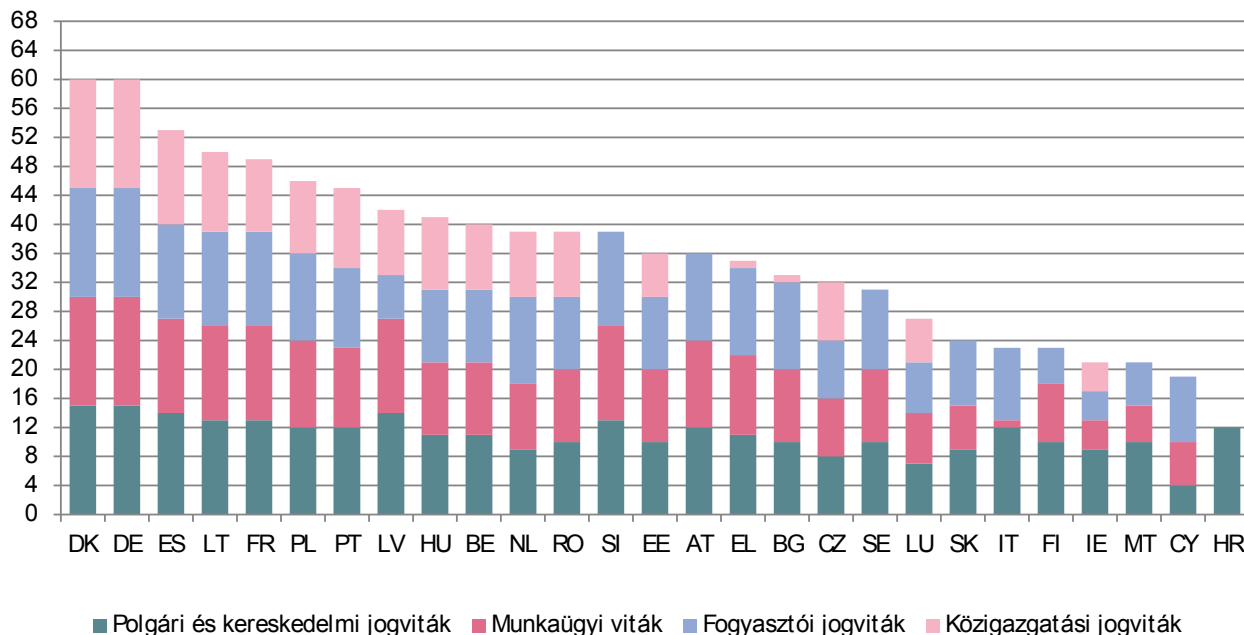
⁷² Az átváltás az Európai Központi Bank 2024. szeptember 30-án érvényes euro-referenciaárfolyamai alapján történt – BGN: 1,9558, CZK: 25,184, DKK: 7,4560, HUF: 396,88, PLN: 4,2788, RON: 4,9753, SEK: 11,3000.

⁷³ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tec00120/default/table?lang=en&category=t_prc.t_prc_ppp.

– Az alternatív vitarendezési módok elérhetősége –

A 26. ábra azt mutatja be, hogy a tagállamok milyen erőfeszítéseket tettek az alternatív vitarendezési (AVR) módok önkéntes használatának konkrét ösztönzőkkel történő előmozdítása érdekében. Ezek az adott jogterülettől függően eltérőek lehetnek ⁽⁷⁴⁾.

.. ábra: Az alternatív vitarendezési módok alkalmazásának előmozdítása és ösztönzése 2024-ben (*) (forrás: Európai Bizottság ⁽⁷⁵⁾)

(*) Elérhető maximális pontszám: 68 pont. A következő mutatókon alapuló összesített mutatók: 1. az alternatív vitarendezésről tájékoztató weboldalak; 2. médiakampányok; 3. a nagyközönségnek szóló tájékoztató füzetek; 4. a bíróságok által kérésre megszervezett, az alternatív vitarendezésről szóló tájékoztató előadások; 5. alternatív vitarendezési/közvetítési koordinátor a bíróságokon; 6. az alternatív vitarendezés igénybevitelével kapcsolatos értékelések közzététele; 7. az alternatív vitarendezés igénybevitelére vonatkozó statisztikák közzététele; 8. az alternatív vitarendezéssel kapcsolatban felmerülő költségek teljes vagy részleges fedezése; 9. az eljárási illeték teljes vagy részleges visszatérítése (beleértve az illetékbélyegeket is), amennyiben az alternatív vitarendezés sikeres; 10. az alternatív vitarendezési eljárásokhoz nincs szükség ügyvédre; 11. a bíró közvetítőként járhat el; 12. a felek által megkötött egyezség bírósági úton végrehajthatóvá válik; 13. az eljárás online megindításának, illetve a keresetlevél és az okirati bizonyítékok online benyújtásának a lehetősége; 14. a felek elektronikus úton értesíthetők az eljárás megindításáról és annak különböző lépéseiről; 15. a vonatkozó díjak online megfizetésének a lehetősége; 16. a technológia (mesterségesintelligencia-alkalmazások és chatbotok) használata az eljárások megindításának és a jogviták rendezésének a megkönnyítése érdekében; és 17. egyéb megoldások. E 17 mutató mindegyikére jogterületenként egy pontot adtunk. **Írország:** a közigazgatási ügyek a polgári és a kereskedelmi ügyek kategóriájában szerepelnek. **Görögország:** a közigazgatási fellebbviteli bíróságok előtt folyó közbeszerzési eljárásokban alternatív vitarendezés érhető el. **Spanyolország:** a munkaügyi vitákban kötelező az alternatív vitarendezés. **Portugália:** a

⁷⁴ Nem tartoznak az AVR alkalmazásának előmozdítására és ösztönzésére szolgáló módszerek közé azok a követelmények, amelyek a bírósághoz fordulás előtt kötelezővé teszik az AVR igénybevitelét. E követelmények aggályosak lehetnek abból a szempontból, hogy összeegyeztethetők-e az Európai Unió Alapjogi Chartájában rögzített, a bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz való joggal.

⁷⁵ A 2024. évi adatok összegyűjtésére a nemzeti igazságszolgáltatási kapcsolattartók csoportjának közreműködésével került sor.

polgári jogi/kereskedelmi jogviták esetében az eljárási illetékeket csak a békebírák igénybevétele esetén térítik vissza.
Szlovákia: *a szlovák jogrendszer nem támogatja az alternatív vitarendezés közigazgatási célra történő alkalmazását.*
Finnország: *a fogyasztóvédelmi és a munkaügyi jogviták is polgári ügynek minősülnek.* **Svédország:** *a bírák az eljárás során mérlegelési jogkörrel rendelkeznek az alternatív vitarendezéssel kapcsolatban. A bírák kötelesek törekedni a békés vitarendezésre, kivéve, ha az az ügy jellege miatt nem helyénvaló.*

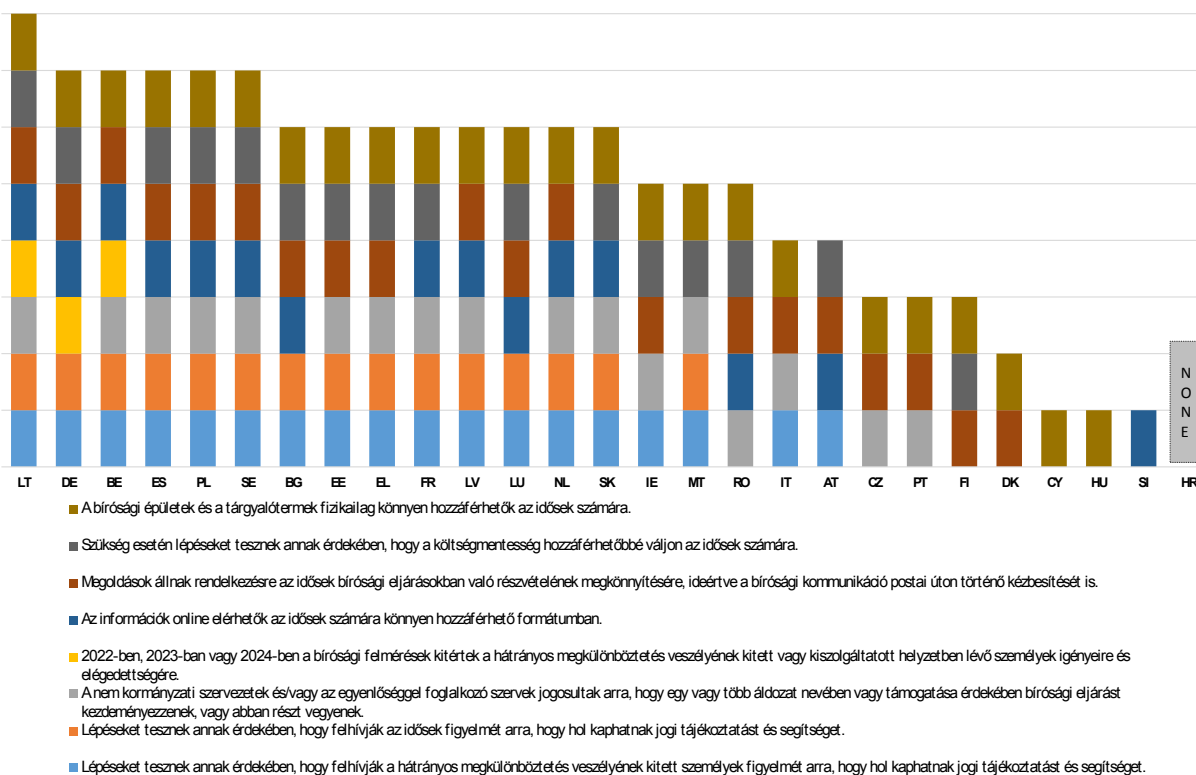
– Az igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréseire vonatkozó különös intézkedések –

A 2022. évi uniós igazságügyi eredménytábla külön ábrákat tartalmazott a fogyatékossgal élő személyek igazságszolgáltatáshoz való egyenlő hozzáférését elősegítő különös intézkedésekről. A 2023. évi uniós igazságügyi eredménytábla folytatta néhány olyan kiválasztott intézkedés vizsgálatát, amelyek elősegítik az igazságszolgáltatáshoz való egyenlő hozzáférést a hátrányos megkülönböztetés veszélyének kitétt személyek és két konkrét csoport – az idősek, valamint a nők elleni erőszak és a kapcsolati erőszak áldozatai – számára. A 2025. évi uniós igazságügyi eredménytábla két évvel az említett adatok legutóbbi bemutatása után ismét beszámol a szóban forgó kiválasztott különös intézkedésekről.

Az alábbi ábra bemutatja, hogy az egyes tagállamok milyen lépéseket tettek annak érdekében, hogy a hátrányos megkülönböztetés veszélyének kitétt személyek, köztük az idősek esetében felszámolják az igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréssel kapcsolatos akadályokat. Idetartoznak a bírósági épületek fizikai akadálymentesítésével, a jogi információkhoz való hozzáféréssel, a segítségnyújtással vagy a költségmentességgel, valamint az online információk formátumával kapcsolatos intézkedések is.

Az ábrán számos pozitív tendencia látható, többek között a bírósági épületek és a tárgyalótermek fizikai akadálymentesítésével, a költségmentesség elérhetőségével vagy az idősek bírósági eljárásokban való részvételét támogató megoldásokkal kapcsolatban. Az is jól látható, hogy több információ érhető el online az idősek számára könnyen hozzáférhető formátumban, és hogy a nem kormányzati szervezetek vagy az egyenlőséggel foglalkozó szervek több tagállamban jogosultak bírósági eljárást kezdeményezni vagy abban részt venni. Néhány tagállam azonban továbbra is kihívásokkal küzd. Még mindig vannak olyan tagállamok, amelyekben lassú a haladás, és a helyzet stagnál, vagy egyenesen romlik.

.. ábra: A hátrányos megkülönböztetés veszélyének kitétt személyek (⁷⁶), valamint az idősek (⁷⁷) igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréseire vonatkozó különös intézkedések (forrás: Európai Bizottság (⁷⁸))

(*) **Belgium:** az Unia egy független közintézmény, amely előmozdítja az egyenlőséget, és küzd a megkülönböztetés ellen. Ezenkívül külön erre a célra létrehozott weboldalak is léteznek, például a Just-on-web és az e-deposit. **Dánia:** a polgárok mentesülhetnek a nyilvános digitális állami megoldások használata alól, például akkor, ha a lakóhelyükön nem rendelkeznek hozzáféréssel számítógéphez, okostelefonhoz vagy táblagéphez. Különleges esetekben a bíróság mentesíthet egy adott személyt a minretssag.dk használata alól, ha az illető nem rendelkezik digitális készségekkel, vagy sajátos fogyatékkal él. **Írország:** az Ír Emberi Jogi és Esélyegyenlőségi Bizottság (Human Rights and Equality Commission) jogosult arra, hogy a felsőbbbíróságtól (High Court), a fellebbviteli bíróságtól (Court of Appeal) vagy a Legfelsőbb Bíróságtól (Supreme Court) kérelmezze, hogy amicus curiae-ként járhasson el az emberi jogokat és/vagy az egyenlőséget érintő eljárásokban; az iratok digitális benyújtása nem helyettesíti az iratbenyújtás- és kézbesítés hagyományos formáit. **Spanyolország:** a spanyol polgári perrendtartás 7 bis cikke számos új rendelkezést vezet be annak biztosítása érdekében, hogy az idősek könnyen hozzáférjenek az igazságszolgáltatáshoz. **Horvátország:** a legutóbb 2017-ben került sor ilyen jellegű felmérésre. Egy 2025-ben esedékes új felmérés a résztvevők korcsoportjai szerint osztja fel a kérdéseket. **Olaszország:** nem minden bírósági helyiség hozzáférhető az idősek számára. **Finnország:** a jogsegélyszolgálat munkatársai személyesen felkereshetik az időseket ügyeik elintézése érdekében. **Litvánia:** az államilag garantált költségmentességről szóló törvény szerint jövedelmi és vagyoni helyzetüktől

⁷⁶ A hátrányos megkülönböztetés, különösen az Európai Unió működéséről szóló szerződés 19. cikkében felsorolt okokból, azaz a nem, faji vagy etnikai származás, vallás vagy meggyőződés, fogyatékoság, kor vagy szexuális irányultság alapján, valamint az Alapjogi Charta 21. cikke, azaz a „nem, faj, szín, etnikai vagy társadalmi származás, genetikai tulajdonság, nyelv, vallás vagy meggyőződés, politikai vagy más vélemény, nemzeti kisebbséghez tartozás, vagyoni helyzet, születés, fogyatékoság, életkor vagy szexuális irányultság” alapján történő megkülönböztetés veszélyének kitétt személyek.

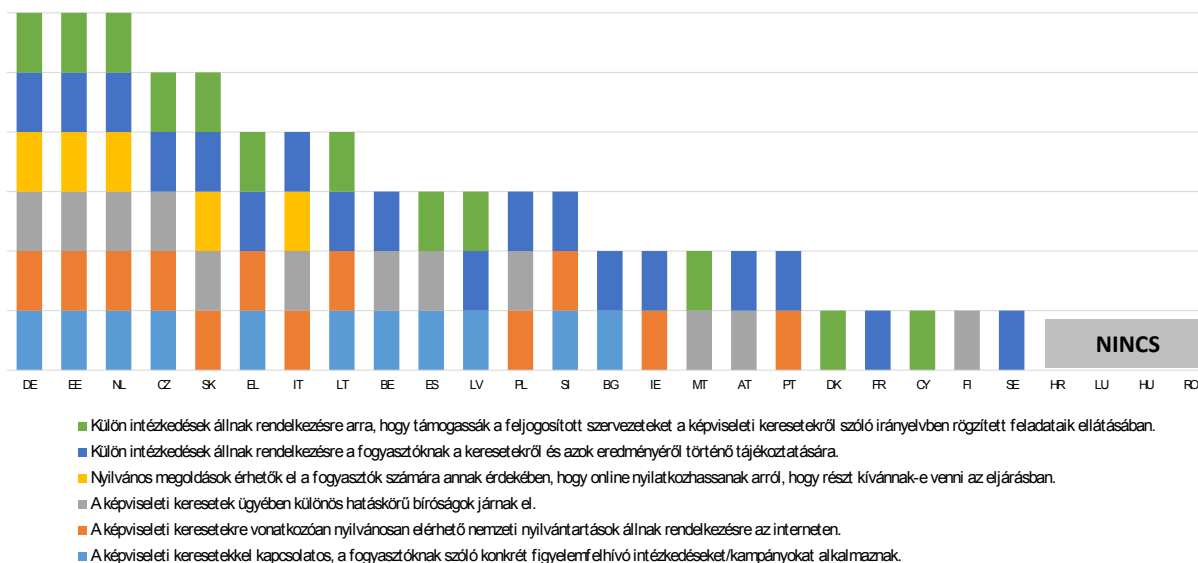
⁷⁷ Ezen ábra alkalmazásában a 65 éves vagy annál idősebb személyek.

⁷⁸ A 2023. évi adatok összegyűjtésére a nemzeti igazságszolgáltatási kapcsolattartók csoportjának közreműködésével került sor.

függetlenül költségmentességre jogosultak a gyűlölet-bűncselekmények áldozatai, abban az esetben is, ha a gyűlölet az áldozat életkorán alapul. **Málta:** 2023-ban a Legal Aid Malta (a máltai költségmentességi szolgálat) egyetértési megállapodást írt alá a tevékeny idős korért és a közösségi ellátásért felelős minisztériummal annak érdekében, hogy ingyenes jogi segítséget nyújtson az idős (60 év feletti) ügyfeleknek mind a polgári, mind a büntetőügyekben, ideértve azokat az eseteket is, amikor az idős bűncselekmény vagy nemi alapú erőszak áldozatává váltak. **Hollandia:** az igazságszolgáltatási szervek tájékoztatást nyújtanak a nyilvánosság számára arról, hogy hol lehet jogi tanácsot kérni (Juridisch Loket, ügyvédek stb.). A tájékoztatásnak felhasználóbarátnak és mindenki számára érthetőnek kell lennie, beleértve az idősöket is. Ennek ellenőrzése céljából kutatásokat végeznek a felhasználók körében. **Ausztria:** a bírósági épületek (néhány kivételtől eltekintve) akadálymentesek, ezért fizikailag könnyen hozzáférhetők az idősök számára. **Lengyelország:** az üzleti tevékenységet nem folytató nem kormányzati szervezetek a polgárok jogainak védelme érdekében jogszabályban meghatározott esetekben eljárást kezdeményezhetnek, és részt vehetnek a folyamatban lévő eljárásokban. **Portugália:** ha egy kiszolgáltatott személy közvéder üldözendő bűncselekmény áldozatává válik (az ilyen bűncselekmények esetében az ügyész hivatalból indít eljárást), a nem kormányzati szervezetek és az egyenlőséggel foglalkozó szervek is kezdeményezhetik az eljárást. **Szlovénia:** az erre a célra létrehozott weboldalak informatív és felhasználóbarát módon nyújtanak tájékoztatást az eljárásokról. **Szlovákia:** a polgárok elsősorban a jogsegélyközpontokon és a kirendelt ügyvédeken keresztül gyakorolják az alkotmányban garantált költségmentességhez való jogot.

A 28. ábra kiegészíti a fogyasztóvédelmi eljárások hatékonyságáról szóló 19. és 20. ábrát azáltal, hogy bemutat néhány olyan egyedi intézkedést, amelyet az uniós tagállamok a kollektív jogorvoslat új európai modelljének ⁽⁷⁹⁾ a megismertetése érdekében alkalmaznak, melynek célja a fogyasztók igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréseinek javítása a tömeges károkozással járó helyzetekben.

.. ábra: A fogyasztók kollektív érdekeinek védelmét szolgáló képviseleti keresetekre vonatkozó különös intézkedések, 2024 (*) (forrás: Európai Bizottság ⁽⁸⁰⁾)

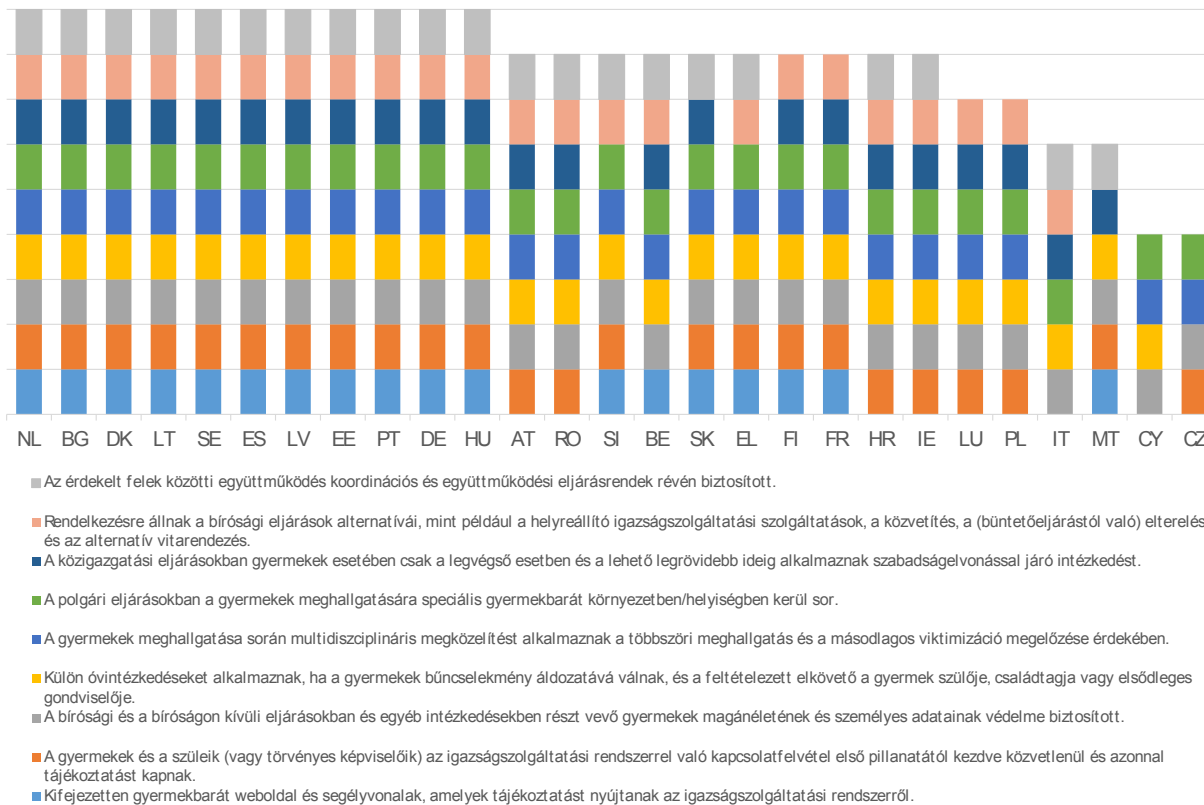
⁷⁹ A modellt a fogyasztók kollektív érdekeinek védelmére irányuló képviseleti keresetekről szóló (EU) 2020/1828 irányelv (https://commission.europa.eu/law/law-topic/consumer-protection-law/representative-actions-directive_hu) vezette be.

⁸⁰ A 2024. évi adatok összegyűjtésére az Európai Igazságügyi Képzési Hálózat és a nemzeti igazságszolgáltatási kapcsolattartók csoportjának közreműködésével került sor.

(*) Az (EU) 2020/1828 irányelvben meghatározott képviseleti keresetek. Olyan keresetekről van szó, amelyeket feljogosított szervezetek indítanak a nemzeti bíróságok vagy közigazgatási hatóságok előtt fogyasztói csoportok nevében, hogy jogsértés megszüntetésére irányuló intézkedéseket (azaz a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló 2009/22/EK irányelvben foglaltakhoz hasonlóan valamely kereskedő jogellenes gyakorlatának a megszüntetését), jogorvoslati intézkedéseket (például visszatérítést, kicserélést vagy kijavítást) vagy mind jogsértés megszüntetésére irányuló, mind jogorvoslati intézkedéseket kérelmezzenek. Ez a kérdés olyan konkrét gyakorlatokról kíván információt gyűjteni, amelyek nem feltétlenül kapcsolódnak közvetlenül az irányelv végrehajtásához. **Horvátország, Luxemburg, Magyarország és Románia** tekintetében nem állnak rendelkezésre adatok. **Hollandia:** Hollandiában valamennyi bíróság (polgári kollégiuma) eljárhat a képviseleti keresetekkel kapcsolatos ügyekben. A gyakorlatban az ezekben az ügyekben eljáró bírakat az ilyen eljárásokra szakosodott/ilyen eljárások terén tapasztalattal rendelkező bírák országos listájáról választják ki. A holland rendszer az önkéntes kivülmaradáson alapuló („opt-out”) rendszer, ami azt jelenti, hogy a fogyasztóknak csak akkor kell cselekedniük, ha nem szeretnék, hogy képviseljék őket a perben. Ezt írásban kell közölni a bírósággal. **Belgium:** nincs nyilvántartás, de bizonyos határozatok közzé kell tenni a Gazdasági Minisztérium honlapján és a hivatalos lapban. **Dánia:** a feljogosított szervezetek jelenleg a dán fogyasztóvédelmi ombudsman (Forbrugerombudsmanden) és a Dán Gyógyszerügynökség (Lægemiddelstyrelsen), amelyeket az állam finanszíroz. **Észtország:** a fogyasztói jogvitákat a fogyasztói jogvitákkal foglalkozó bizottság tárgyalja, amely a szóban forgó jogvitákat elbíráló független és pártatlan testület. **Írország:** a „Citizens Information” weboldal (lakossági tájékoztató oldal) a fogyasztóknak szóló, „Hogyan tehet panaszt?” című tájékoztató oldalán közzétett egy cikket a képviseleti keresetekről. **Görögország:** az 5019/2023. sz. törvény a képviseleti keresetek új rendszerét vezette be. **Lettország:** Lettországban egy határon átnyúló feljogosított szervezetet jelöltek ki. Még nem került sor képviseleti keresettel kapcsolatos ügyre. **Litvánia:** a fogyasztói képviseleti keresetekre elsősorban a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hivatal és a fogyasztói szervezetek honlapján közzétett releváns információk révén hívják fel a nyilvánosság figyelmét (lásd például a Hivatal honlapján közzétett következő tájékoztatót: <https://vytat.lrv.lt/media/viesa/saugykla/2024/2/o2moBOazC4c.pdf>). **Portugália:** a portugál bíróságok előtt indított képviseleti keresetek listája, az érintett szervezetek elérhetősége és a fogyasztók számára releváns dokumentumok elérhetők a Fogyasztóvédelmi Főigazgatóság honlapján: https://www.consumidor.gov.pt/consumidor_4/aco-es-coletivas/informacoes-sobre-aco-es-coletivas. **Szlovákia:** a fogyasztók bármely közjegyző segítségével csatlakozhatnak a kollektív keresetekhez. A jelentkezési lap a következő linken érhető el: https://static.slov-lex.sk/pdf/prilohy/SK/ZZ/2023/289/20230725_5563264-2.pdf.

A 2025. évi uniós igazságügyi eredménytábla kibővíti a gyermekbarát igazságszolgáltatás elemzését. A 29. ábra szélesebb körben vizsgálja a gyermekbarát igazságszolgáltatással kapcsolatos különös intézkedéseket (mind a polgári, mind a büntető-/fiatalkorúakra vonatkozó eljárások tekintetében). A 30. ábra szélesebb körben elemzi azokat a különös intézkedéseket, amelyek akkor alkalmazhatók, ha az adott bírósági eljárásban sértettként vagy gyanúsítottként/vádltként szerepel egy gyermek.

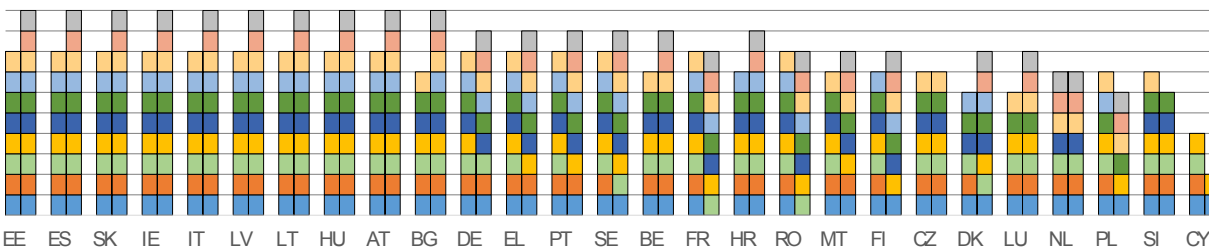
.. ábra: A gyermekbarát igazságszolgáltatással kapcsolatos különös intézkedések (mind a polgári, mind a büntető-/fiatalkorúakra vonatkozó eljárások tekintetében) 2024 (*) (forrás: Európai Bizottság ⁽⁸¹⁾).

(*) Gyermekek: a 18 éven aluli személyek.

⁸¹ A 2024. évi adatok összegyűjtésére a nemzeti igazságszolgáltatási kapcsolattartók csoportjának közreműködésével került sor.

.. ábra: Különös intézkedések azon gyermekek tekintetében, akik sértettként, gyanúsítottként vagy vádlottként szerepelnek valamely büntetőeljárásban (gyermekek alatt a 18 éven aluli személyek értendők), 2024 (*) (forrás: Európai Bizottság ⁽⁸²⁾)

Az oszlopok minden tagállam esetében a gyermekek következő módon történő részvételét ábrázolják (balról jobbra haladva):

1. sértett

2. gyanúsított vagy vádlott

- Ha egy gyermek esetében szabadságelvonással járó intézkedést alkalmaznak, arra főszabály szerint a felnőttéktől elkülönítve kerül sor, olyan körülmények között, amelyek biztosítják a gyermek igényeinek és jogainak tiszteletben tartását.
- Gyermekek esetében csak a legvégső esetben és a lehető legrövidebb ideig alkalmaznak szabadságelvonással járó intézkedést.
- A gyermekekkel kapcsolatba kerülő bírák, ügyészek és más jogi szakemberek speciális képzésben részesülnek.
- A gyermekek az eljárásban mindvégig a törvényes képviselőjük vagy a törvényes képviselő által kijelölt más megfelelő személy kíséretében vesznek részt.
- A gyermekek sajátos igényeit az eljárás során mindvégig figyelembe veszik az adott helyzet egyéni értékelése alapján.
- A gyermekeket minden esetben ügyvéd segíti (függetlenül attól, hogy a gyermek aktívan kérelmezi-e a segítséget).
- Külön intézkedések vannak érvényben a gyermekek meghallgatásának audiovizuális rögzítésére, valamint a gyermekek videokonferencia vagy más távközzési technológia segítségével történő meghallgatására.
- A gyermekeket speciális gyermekbarát környezetben/tárgyalótérben hallgatják meg/kérdezik ki, és ténylegesen részt vehetnek minden meghallgatáson.
- A gyermekek gyermekbarát tájékoztatást kapnak a jogaikról és az eljárással kapcsolatos általános szempontokról.

(*) Gyermekek: a 18 éven aluli személyek.

⁸² A 2024. évi adatok összegyűjtésére a nemzeti igazságszolgáltatási kapcsolattartók csoportjának közreműködésével került sor.

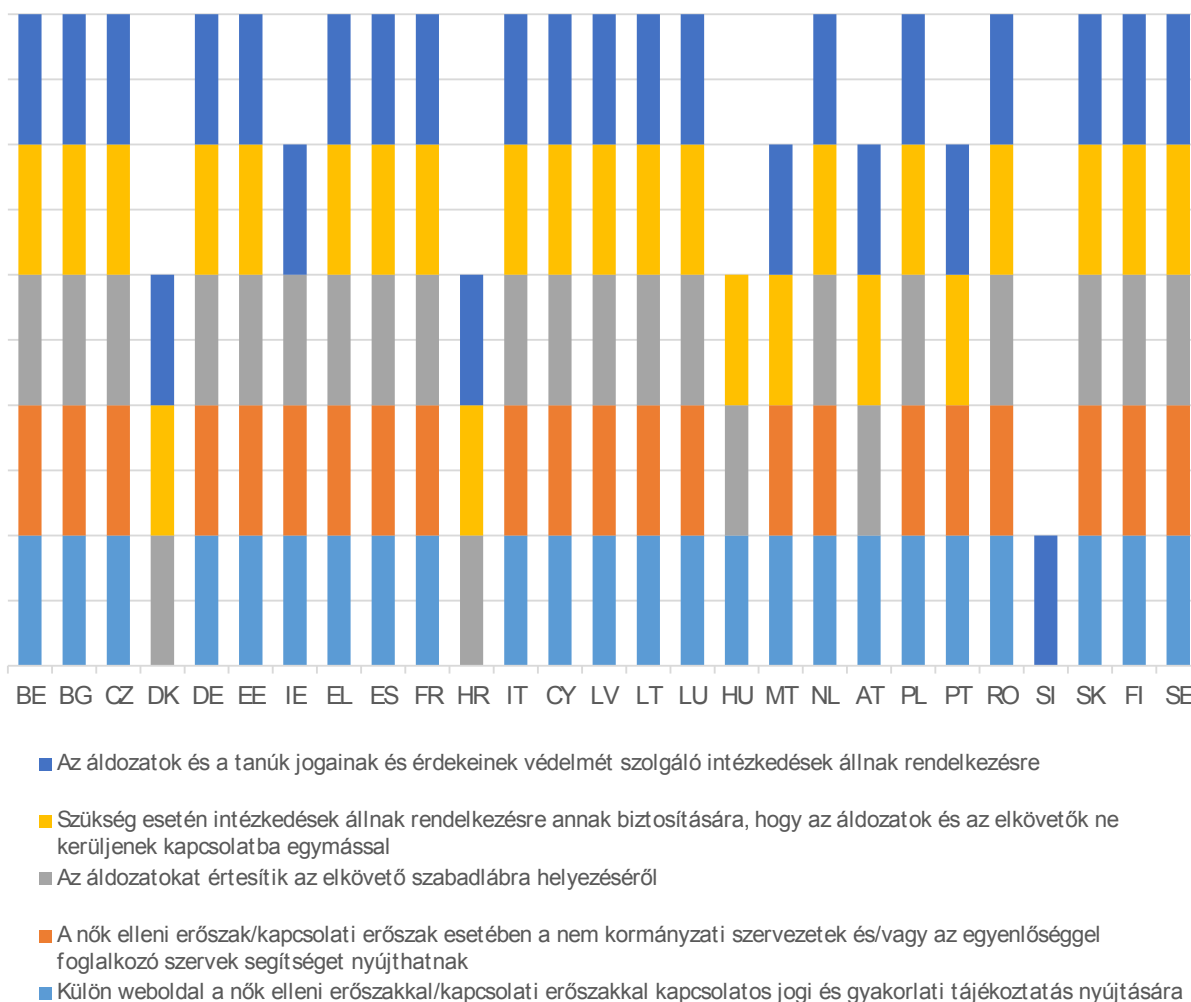
A 2025. évi uniós igazságügyi eredménytábla az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés elemzését kiterjeszti a bűncselekmények és a nők elleni erőszak/kapcsolati erőszak áldozataira.

.. ábra: A bűncselekmények áldozatainak jogorvoslati lehetőségei, 2024 (forrás: Európai Bizottság ⁽⁸³⁾)

⁸³ A 2024. évi adatok összegyűjtésére a nemzeti igazságszolgáltatási kapcsolattartók csoportjának közreműködésével került sor.

.. ábra: A nők elleni erőszak/kapcsolati erőszak áldozatainak jogorvoslati lehetőségei, 2024
(forrás: Európai Bizottság ⁽⁸⁴⁾)

2.2.2. Erőforrások

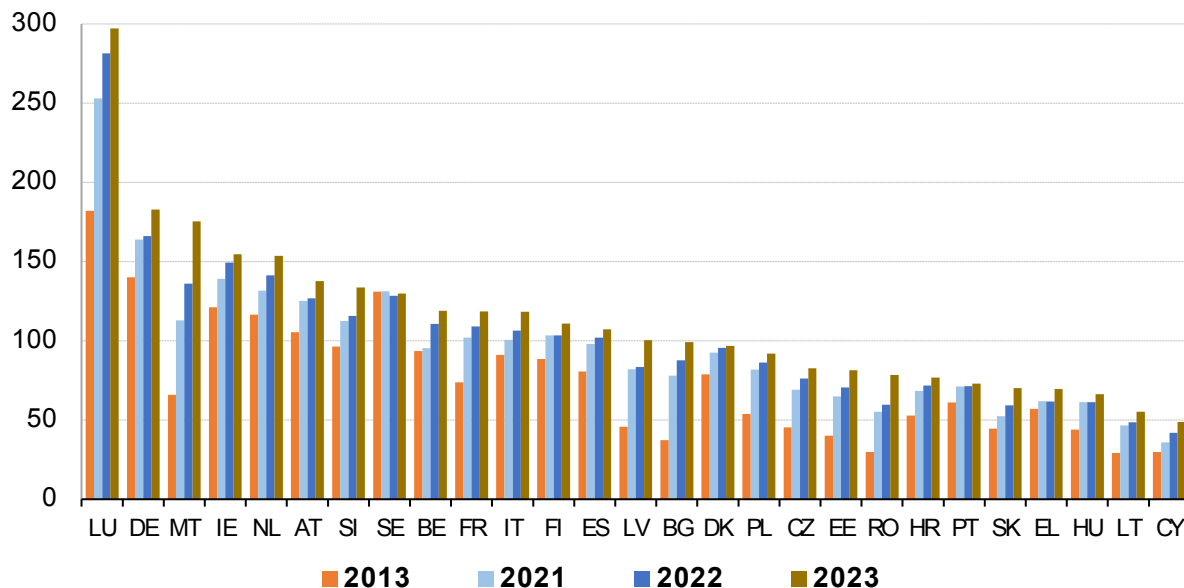
Az igazságszolgáltatási rendszer megfelelő működéséhez megfelelő erőforrásokra van szükség. Ez magában foglalja a fizikai és a műszaki infrastruktúrába történő szükséges beruházásokat, valamint a szakképzett, megfelelő képesítéssel rendelkező és megfelelően fizetett munkavállalókat is. Ha nem állnak rendelkezésre megfelelő létesítmények, eszközök, illetve a szükséges képesítéssel és készségekkel rendelkező, továbbképzéseken részt vevő munkavállalók, romlik az eljárások és a határozatok minősége.

– Pénzügyi források –

⁸⁴ A 2024. évi adatok összegyűjtésére a nemzeti igazságszolgáltatási kapcsolattartók csoportjának közreműködésével került sor.

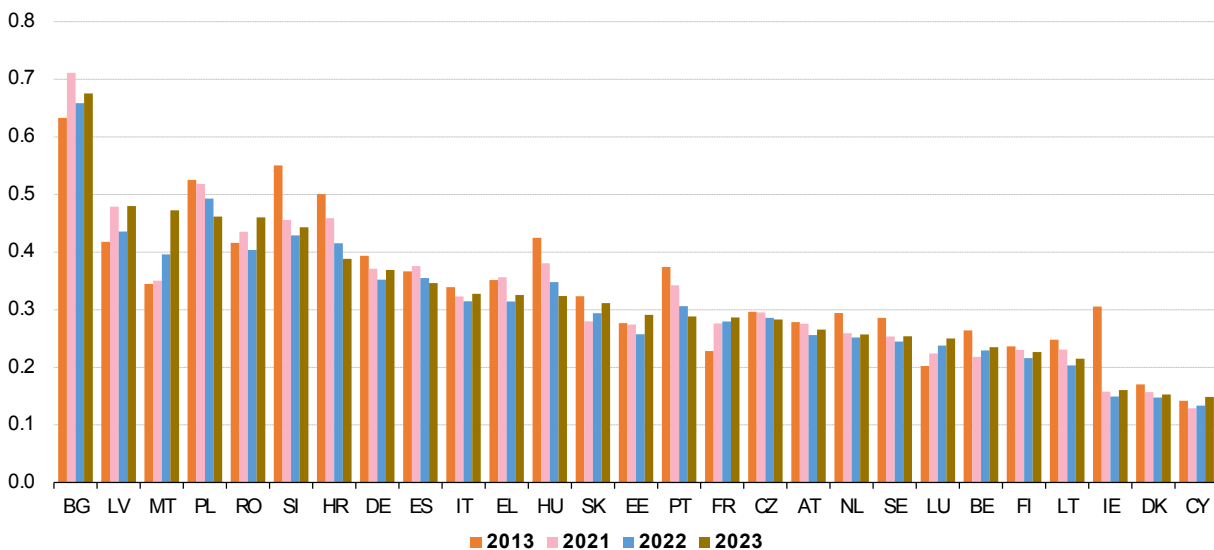
Az alábbi ábrák az igazságszolgáltatási rendszer működésére fordított tényleges kormányzati kiadásokat mutatják (a börtönök kivételével), mind lakosonként (33. ábra), mind a bruttó hazai termék (GDP) arányában (34. ábra).

.. ábra: Az államháztartás bíróságokra fordított összes kiadása (EUR/lakos) 2013-ban, valamint 2021 és 2023 között (*) (forrás: Eurostat)

(*) A tagállamok sorrendje a 2023. évi kiadásaiakon alapul (a legmagasabbtól a legalacsonyabb felé). A 2022-re vonatkozó adatok Németország, Spanyolország, Franciaország és Szlovákia esetében ideiglenesek. Belgium, Németország, Spanyolország, Portugália és Szlovákia esetében a 2023. évi adatok ideiglenesek. Lengyelország esetében 2022-ben törés látható az adatsorban. Forrás: Eurostat, Gov_10a_exp

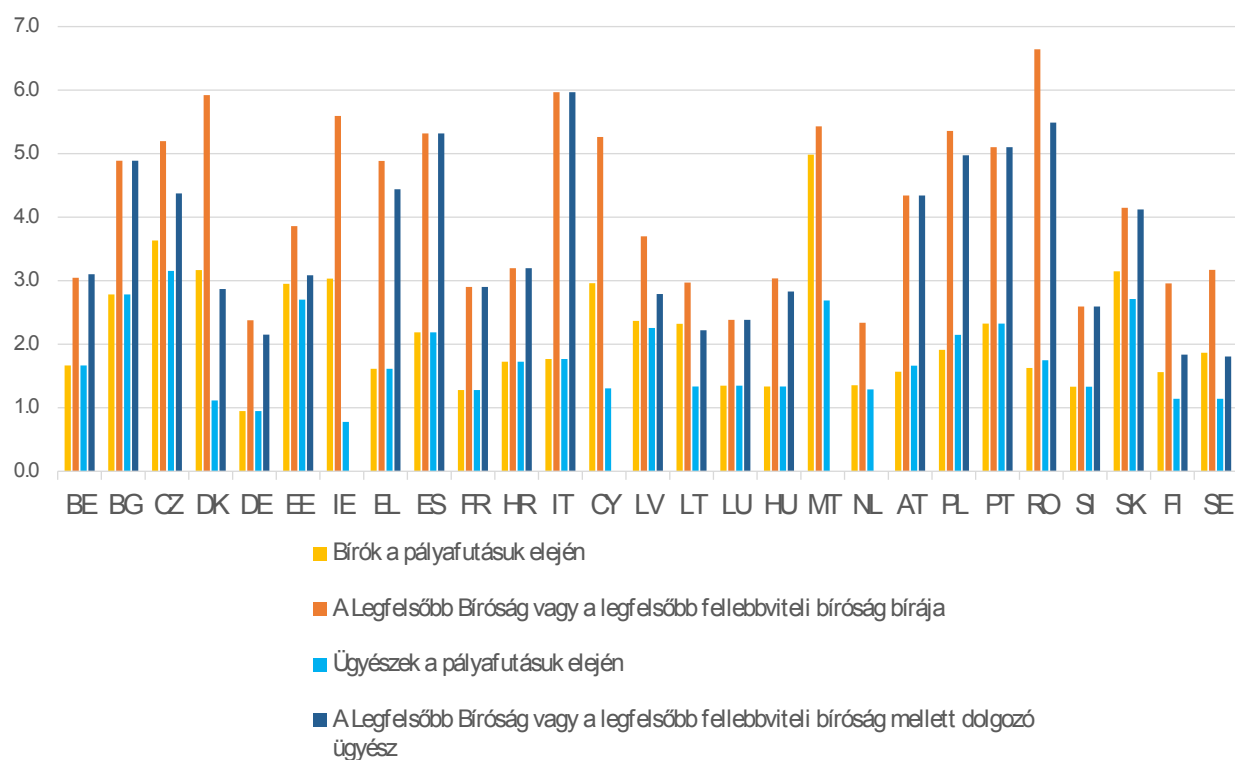
.. ábra: Az államháztartás bíróságokra fordított összes kiadása a GDP százalékában kifejezve, 2013-ban, valamint 2021 és 2023 között (*) (forrás: Eurostat)

(*) A tagállamok sorrendje a 2023. évi kiadásaiakon alapul (a legmagasabbtól a legalacsonyabb felé). A 2022-re vonatkozó adatok Németország, Spanyolország, Franciaország és Szlovákia esetében ideiglenesek. Belgium, Németország, Spanyolország, Portugália és Szlovákia esetében a 2023. évi adatok ideiglenesek. Lengyelország esetében 2022-ben törés látható az adatsorban. Forrás: Eurostat, Gov_10a_exp

A 35. ábra a bírák és az ügyészek éves fizetésének az országban érvényes éves átlagbérhez viszonyított arányát mutatja be. Az oszlopok minden ország esetében ezt az arányt ábrázolják a bírák és az ügyészek pályafutásának kezdetén és csúcán. Az EUSZ 19. cikkének (1) bekezdése értelmében az uniós jog hatálya alá tartozó területeken a tagállamoknak biztosítaniuk kell a bíróságaik és az egyes bírák függetlenségét. Bár a javadalmazás megszorító intézkedésekkel összefüggő átmeneti csökkentése nem minősült e rendelkezés megsértésének, az Európai Unió Bírósága megállapította, hogy az, hogy a bírói kar tagjai olyan szintű illetményben részesüljenek, amely összhangban áll az általuk ellátott feladatok jelentőségével, a bírói függetlenség lényegi biztosítékát alkotja ⁽⁸⁵⁾.

.. ábra: A bírák és az ügyészek éves fizetésének az országban érvényes éves bruttó átlagbérhez viszonyított aránya 2023-ban (*) (forrás: az Európa Tanács Igazságszolgáltatás Hatékonyságáért küzdő Európai Bizottságának [CEPEJ] a tanulmánya)

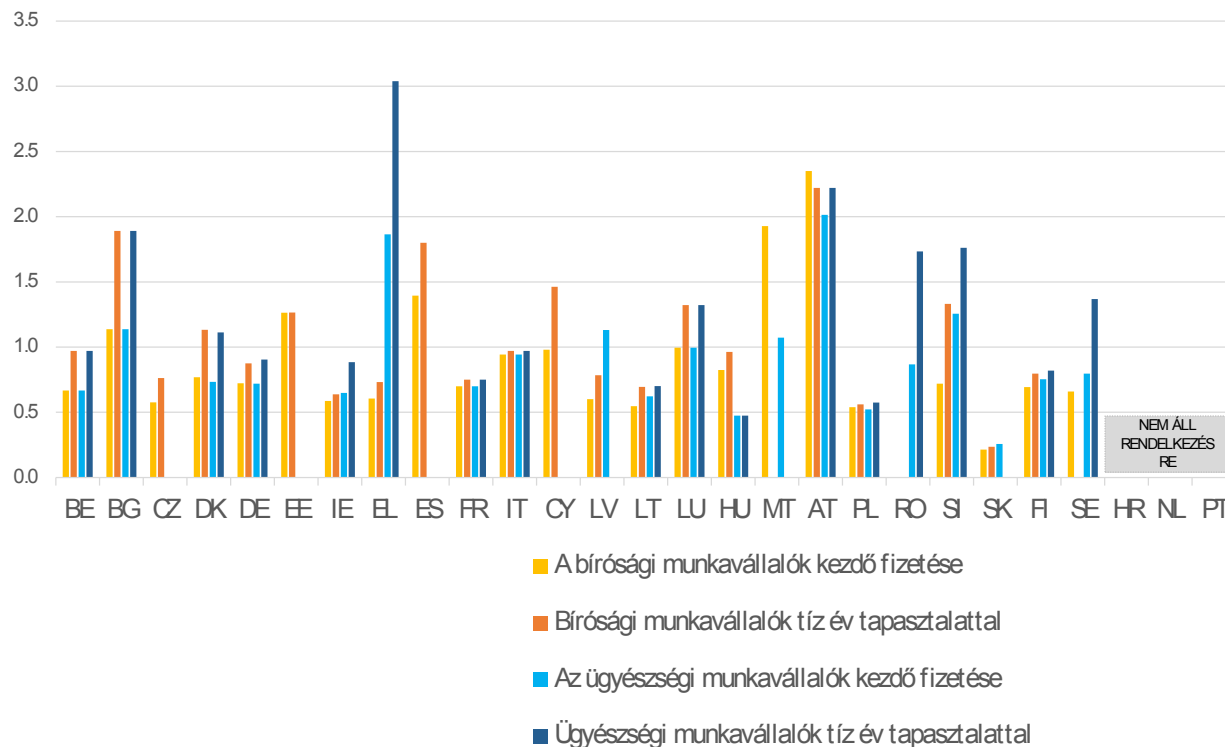
⁸⁵ Az Európai Unió Bíróságának ítélete a C-64/16. sz., Associação Sindical dos Juizes Portugueses ügyben (ECLI:EU:C:2018:117), 45. pont, „Márpedig, az érintett fórum tagjainak elmozdíthatatlanságához hasonlóan (e tekintetben lásd: 2006. szeptember 19- i Wilson-ítélet, C- 506/04, ECLI:EU:C:2006:587, 51. pont), az, hogy e tagok olyan szintű illetményben részesüljenek, amely összhangban áll az általuk ellátott feladatok jelentőségével, a bírói függetlenség lényegi biztosítékát alkotja.” Lásd még az Európai Unió Bíróságának a C-146/23. (Sąd Rejonowy w Białymstoku) és C-374/23. sz. (Adoreikè) egyesített ügyekben hozott ítéletét (ECLI:EU:C:2025:109), amelyben a Bíróság megerősítette, hogy a bírák javadalmazásának meghatározására vonatkozó részletes szabályoknak objektívnek, kiszámíthatónak, stabilnak és átláthatónak kell lenniük. A javadalmazás meghatározásának megfelelő jogalap alapján kell történnie, és meg kell felelnie az objektivitás, az előreláthatóság, a stabilitás és az átláthatóság feltételeinek. A javadalmazás meghatározásának módszerétől csak közérdekű célra hivatkozva lehet eltérni.

() A tagállamoknak az adatokkal kapcsolatos észrevételei a CEPEJ-tanulmányban érhetőek el ⁽⁸⁶⁾.*

A 36. ábra a bírósági és az ügyészségi szakemberek éves fizetésének az országban érvényes éves átlagbérhez viszonyított arányát mutatja be. Az első két oszlop minden ország esetében a bírósági szakemberek, a harmadik és a negyedik oszlop pedig az ügyészségi szakemberek esetében ábrázolja ezt az arányt a szakemberek pályafutásának kezdetekor, valamint tíz év szolgálati idő után.

⁸⁶ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/eu-justice-scoreboard_hu#documents.

.. ábra: **A bírósági és az ügyészségi szakemberek éves fizetésének az országban érvényes, teljes munkaidős egyenértékben számított éves bruttó átlagbérhez viszonyított aránya 2023-ban (*) (forrás: az Európai Bizottság és az Eurostat ⁽⁸⁷⁾)**

(*) A nemzeti igazságszolgáltatási kapcsolattartók csoportjával együttműködésben kidolgozott mutató. A fizetésekkel kapcsolatos adatok a 2023. évi, EUR-ban kifejezett bruttó éves kezdő fizetés legkisebb összegére, valamint a 2023-ban 10 év tapasztalattal megszerezhető, EUR-ban kifejezett bruttó éves fizetés legkisebb összegére vonatkoznak. A bruttó fizetés az adók és a járulékok levonása előtti összeget jelenti. Magában foglalja a munkavállalók személyes körülményeitől függetlenül, rendszeresen kifizetett jutalmakat is (például a 13. havi fizetést, amelyet kivétel nélkül minden bírósági/ügyészségi dolgozónak kifizetnek). A személyes körülmények alapján járó juttatások (például a gyermekek számától függő családi támogatások) nem számítanak bele az összegbe. Eltérő megjegyzés hiányában az adott személyzeti csoportba tartozó kategóriák esetében alkalmazott legalacsonyabb fizetést vettük figyelembe. Az arány az Eurostat 2023. évi mutatója („Az egy munkavállalóra jutó, teljes munkaidős egyenértékben számított éves átlagbér”, nama_10_fie) alapján került meghatározásra. Bírósági munkavállalók alatt azok az elsőfokú bíróságokon dolgozó szakemberek értendők, akik részt vesznek a bírósági eljárásokban/a döntéshozatalban, például a bírósági fogalmazók és a bírósági titkárok (Rechtspfleger, auxilliaires de justice). Ügyészségi munkavállalók alatt azok a legalacsonyabb szintű ügyészségeken dolgozó szakemberek értendők, akik részt vesznek az eljárásokban/a döntéshozatalban, például az ügyészségi fogalmazók és az alügyészek. E két tágabb csoporton belül az egyes tagállamok által említett és az ábrán bemutatott konkrét kategóriák a következők: B: bírósági munkavállalók, Ü: ügyészségi munkavállalók. **Belgium:** griffier/greffier (B), secretaris/secrétaire (Ü). A megadott adatok a szabadság idejére járó fizetést és az év végi jutalmat is magukban foglalják. **Bulgária:** bírósági titkár (B), alügyész (Ü). **Csehország:** magasabb szintű bírósági tisztviselő (B), ügyészségi szakemberek (Ü). **Dánia:** bírósági titkár (B), alügyész (Ü). a bírósági titkárok 10 év tapasztalat utáni fizetése az átlagbéren alapul. **Németország:** nincs megadva. **Észtország:** bírósági fogalmazó (B), ügyészségi fogalmazó (Ü). **Írország:** bírósági titkár (B), jogi szakember (Ü).

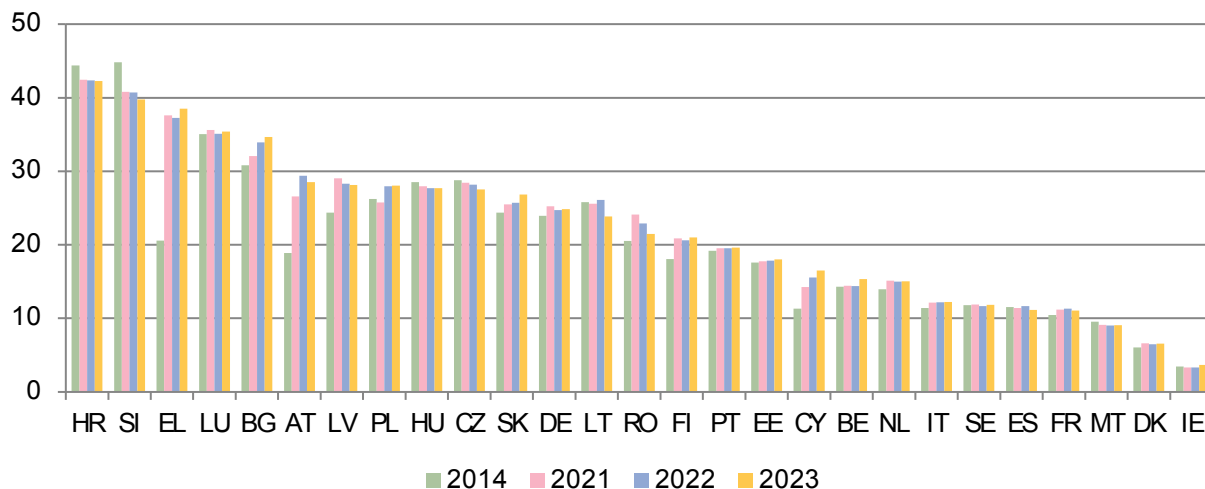
⁸⁷ A 2024. évi adatok összegyűjtésére az Eurostat és a nemzeti igazságszolgáltatási kapcsolattartók csoportjának közreműködésével került sor. A 34. és a 35. ábrán szereplő arányok kiszámításához felhasznált, az éves bruttó átlagbérről vonatkozó adatok más forrásból származnak (a 34. ábra esetében a CEPEJ szolgáltatja az adatokat a nemzeti kapcsolattartók által közölt információk alapján, a 35. ábrán látható adatok forrása pedig az Eurostat volt). Ezért a két ábrán szereplő arányok nem hasonlíthatók össze közvetlenül.

Görögország: bírósági fogalmazó (B). **Spanyolország:** Letrados de la Administración de Justicia (B), Cuerpo de Auxilio Judicial (Ü). **Franciaország:** bírósági fogalmazó/titkár (B), ügyészségi fogalmazó/alügyész (Ü). **Horvátország:** bírósági titkár (B), alügyész (Ü). **Olaszország:** a III. területhez és az F1. gazdasági szegmenshez tartozó bírósági munkavállalók (B), a III. területhez és az F2. gazdasági szegmenshez tartozó bírósági munkavállalók (B), a III. területhez és az F1. gazdasági szegmenshez tartozó ügyészségi munkavállalók (Ü), a III. területhez és az F2. gazdasági szegmenshez tartozó ügyészségi munkavállalók (Ü). **Ciprus:** bírósági titkár (B). **Lettország:** bírósági titkár (B), jogász-tanácsadó, büntetőjoggal foglalkozó jogász, jogász-elemző (Ü). Csak a bírósági titkárok tartoznak a bírósági munkavállalók közé. Ebben a kategóriában egységesek a fizetések. A „bírósági titkár” kategória esetében feltüntetett adatok a 2022. évi maximális fizetésnek felelnek meg. Az elsőfokú bíróságokon minden bírósági titkár fizetése ugyanannyi. Például ha a bírósági titkár az éves értékelési eljárás során a legmagasabb pontszámot kapja, már az első munkaévben elérheti a maximális fizetést. Az ügyészségi munkavállalók esetében az adatok a felsorolt munkakörökre vonatkozó fizetések átlagát mutatják. A munkavállalók mindkét ügyészségi szinten rögzített fizetést kapnak, amely nem függ a hivatalban eltöltött évektől. **Litvánia:** bírósági titkárok (vezető bírósági titkárok) (B), az ügyészek mellett, valamint a főügyészek mellett dolgozó alügyészek (Ü). A bírósági titkárok és az alügyészek, valamint a titkársági dolgozók fizetése az adott kategóriába tartozó konkrét fizetések átlaga. **Luxemburg:** Référéndaires: Employé A1 (B), Référéndaires: Employé A1 (B). **Magyarország:** ügyészségi fogalmazó és alügyész (Ü). **Málta:** bírósági fogalmazó (B), alügyész (Ü). **Hollandia:** nincs adat, mivel nem áll rendelkezésre az egy munkavállalóra jutó, teljes munkaidős egyenértékben számított éves átlagbérre vonatkozó Eurostat-mutató. **Ausztria:** bírósági fogalmazók/jogi asszisztensek/ellenőrök/bírósági tisztviselők (Rechtspfleger) (B), ügyészségi fogalmazók (Ü). Az adatok a jogszabályban rögzített fizetési szinteket tükrözik. A munkavállalókat vagy a különböző fizetési csoportokat egyetlen munkavállalói kategóriába sorolták, és a jogszabályban rögzített fizetési és díjazási szintek alapján megadtak egy átlagos összeget. **Lengyelország:** bírósági titkár (B). Az adatok az adott kategórián belüli konkrét fizetések átlagát mutatják. **Románia:** ügyészségi fogalmazó (Ü). Romániában csak az ügyészségi fogalmazó kategóriája létezik – nincsenek alügyészek vagy az eljárásban/a döntéshozatalban részt vevő egyéb szakértő munkavállalók. Ezért csak az ügyészségi fogalmazók kezdő fizetését adták meg. Romániában 2022-ben nem létezett az elsőfokú bíróságokon dolgozó szakértő munkavállalók kategóriája, ezért erre vonatkozóan nem szolgáltatott adatokat. **Szlovénia:** bírósági titkár (B), vezető igazságügyi tanácsadó (Ü). **Szlovákia:** asszisztens (B), joggyakornok (Ü). **Finnország:** bírósági fogalmazó (B), ügyészségi fogalmazó (Ü). **Svédország:** bírósági fogalmazó, 1. fokozat (B), ügyészségi fogalmazó (Ü).

– Emberi erőforrások –

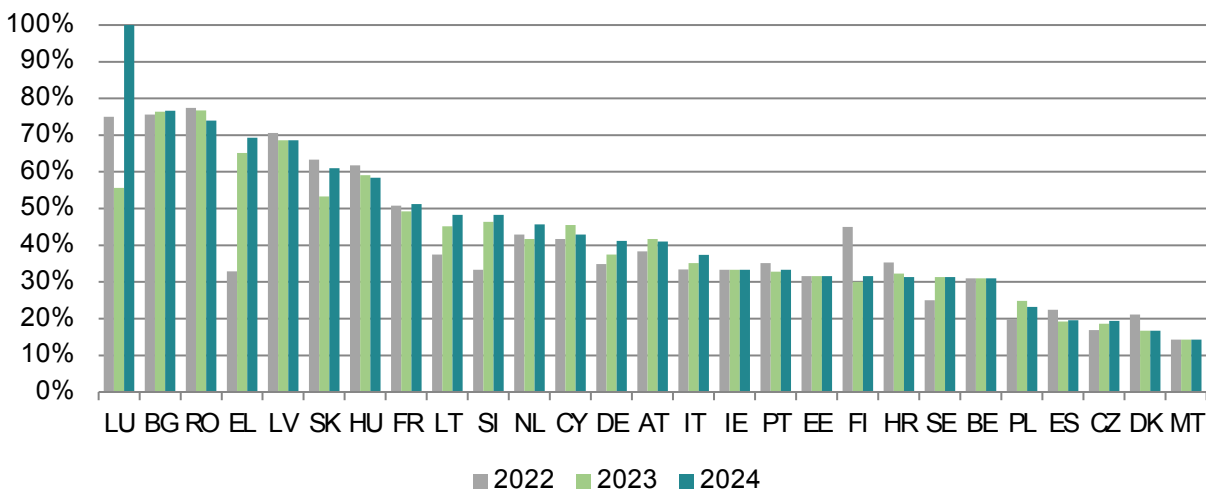
A megfelelő emberi erőforrások alapvető fontosságúak az igazságszolgáltatási rendszer minősége szempontjából. A bírák sokszínűsége – ideértve a nemek egyensúlyát is – elősegíti, hogy egymást kiegészítő ismeretek, szakértelem és tapasztalatok halmozódjanak fel, valamint tükrözi a társadalmi realitást is.

.. ábra: **A bírák száma 2014-ben, valamint 2021 és 2023 között (*)** (100 000 lakosra vetítve)
 (forrás: az Európa Tanács Igazságszolgáltatás Hatékonyságáért küzdő Európai Bizottságának [CEPEJ] a tanulmánya)

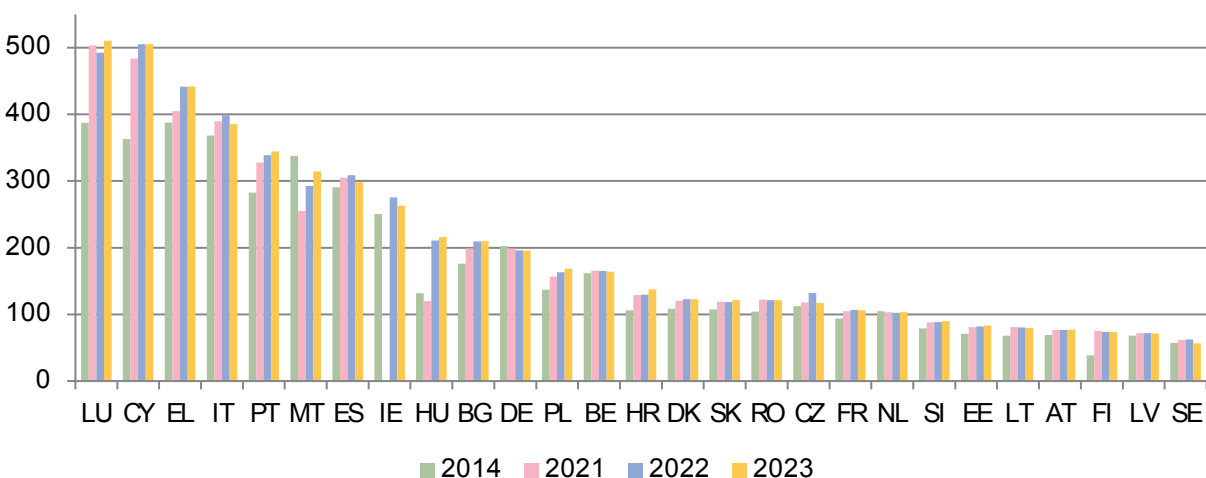
(*) Ez a kategória a CEPEJ módszertanának megfelelően a teljes munkaidőben dolgozó bírákat foglalja magában. Nem szerepel benne a Rechspfleger/court clerk (fogalmazó), amely tisztség csak néhány tagállamban létezik. **Görögország:** a hivatásos bírák számára vonatkozó adatok 2016 óta a büntető- és a polgári igazságszolgáltatás valamennyi szintjét, valamint a közigazgatási bírákat is magukban foglalják. **Olaszország:** a regionális ellenőrző bizottságokat, a helyi adóügyi bíróságokat és a katonai bíróságokat nem veszik figyelembe. A közigazgatási bíróságokat 2018 óta veszik figyelembe. **Ausztria:** a közigazgatási bíróságokra vonatkozó adatok 2016 óta szerepelnek az adatok között.

.. **ábra: A legfelsőbb bíróságok női bíráinak aránya 2022–2024-ben (*)** (forrás: Európai Bizottság ⁽⁸⁸⁾)

(*) Az adatok a 2024. évi értékek alapján csökkenő sorrendben szerepelnek.

.. **ábra: Az ügyvédek száma 2014-ben, valamint 2021 és 2023 között (*)** (100 000 lakosra vetítve) (forrás: az Európa Tanács Igazságszolgáltatás Hatékonyságáért küzdő Európai Bizottságának [CEPEJ] a tanulmánya)

(*) A CEPEJ módszertana szerint az ügyvéd olyan személy, aki a nemzeti jog szerint megfelelő képzettséggel és jogosultsággal rendelkezik arra, hogy ügyfelei nevében perben fellépjen, és egyéb módon eljárjon; hogy ügyvédi tevékenységet folytasson; hogy a bíróságok előtt megjelenjen, valamint hogy ügyfeleinek jogi ügyekben tanácsot adjon, és ellássa a képviselői feladatokat (az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának az ügyvédi hivatás gyakorlásának szabadságáról szóló Rec(2000) 21. számú ajánlása). **Németország:** Németországban az ügyvédi hivatáson belül nincsenek különböző csoportok. **Finnország:** 2015 óta az ügyvédek megadott száma magában foglalja mind a magánszektorban, mind az állami szektorban dolgozó ügyvédek számát.

⁸⁸ A Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete, a nemekre vonatkozó statisztikai adatbázis: https://eige.europa.eu/gender-statistics/dgs/indicator/wmidm_jud_natert_wmid_natert_supcrt/datatable.

2.2.3. Digitalizáció

Az információs és kommunikációs technológiák (IKT) használata fejlesztheti a tagállamok igazságszolgáltatási rendszereit, és hozzáférhetőbbé, hatékonyabbá, rugalmasabbá, valamint a jelenlegi és a jövőbeli kihívásokra felkészültebbé teheti azokat. A Covid19-világjárvány az igazságszolgáltatás működését érintő számos kihívásra felhívta a figyelmet, és arra is rámutatott, hogy a nemzeti igazságszolgáltatási rendszereknek tovább kell fejleszteniük a digitális megoldásaikat.

Az uniós igazságügyi eredménytábla korábbi kiadásai összehasonlító adatokat szolgáltatottak az IKT igazságszolgáltatási rendszerekben való alkalmazásának bizonyos vonatkozásairól. Ahogy azt a Bizottság a 2020. december 2-i, „Az igazságszolgáltatás digitalizációja az Európai Unióban” című közleményében ⁽⁸⁹⁾ bejelentette, az eredménytábla jelentős bővítésen esett át, és további adatokkal egészült ki a tagállamokban zajló digitalizáció tekintetében. Ez lehetővé teszi majd a fejlődést mutató területek és a fennálló kihívások szorosabb nyomon követését.

A polgárbarát igazságszolgáltatás megköveteli, hogy a nemzeti igazságszolgáltatási rendszerekre vonatkozó információk könnyen hozzáférhetőek legyenek, valamint hogy azokat hozzáigazítsák azon társadalmi csoportok – például a fogyatékossgal élő személyek – igényeihez, amelyeknek egyébként nehézséget okozna az információkhoz való hozzáférés. A 40. ábra az online információk és azon közszolgáltatások elérhetőségét ábrázolja, amelyek segíthetnek az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésben.

⁸⁹ A Bizottság Közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az igazságszolgáltatás digitalizációja az Európai Unióban: Lehetőségek eszköztára, COM(2020) 710 és az azt kísérő SWD(2020) 540 bizottsági szolgálati munkadokumentum.

.. ábra: Az igazságszolgáltatási rendszerrel kapcsolatos online információk nyilvános elérhetősége 2024-ben (*) (forrás: Európai Bizottság ⁽⁹⁰⁾)

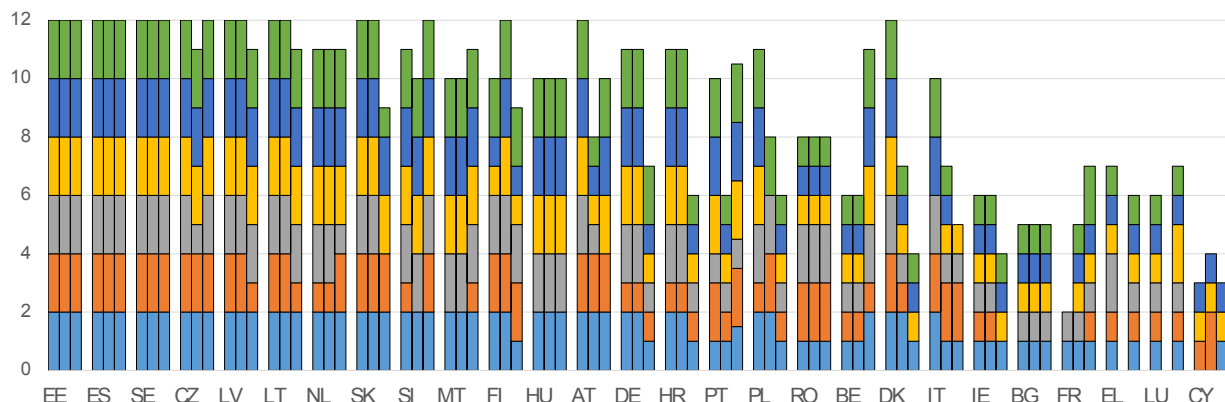
(*) **Németország:** az egyes szövetségi tartományok és a szövetségi szint is önállóan dönti el, hogy mely információk legyenek online elérhetőek.

⁹⁰ A 2024. évi adatok összegyűjtésére a nemzeti igazságszolgáltatási kapcsolattartók csoportjának közreműködésével került sor.

– A digitális rendszerekre felkészített szabályok –

A digitális megoldások polgári/kereskedelmi, közigazgatási és büntetőügyekben történő alkalmazásához gyakran megfelelő rendelkezéseket kell rögzíteni a nemzeti eljárási szabályokban. A 41. ábra bemutatja, hogy a jogszabályok milyen lehetőségeket biztosítanak a különböző szereplők számára a távközlési technológiák (például a videokonferencia) bírósági és bíróságokhoz kapcsolódó eljárásokkal összefüggő használatára, és a digitális bizonyítékok elfogadhatóságának jelenlegi helyzetét is tükrözi.

.. ábra: A digitális technológiák polgári/kereskedelmi, közigazgatási és büntetőügyekben történő bírósági alkalmazását lehetővé tevő eljárási szabályok, 2024 (*) (forrás: Európai Bizottság ⁽⁹¹⁾)

A három oszlop minden tagállam esetében a digitális technológiák bírósági alkalmazását lehetővé tevő eljárási szabályokat mutatja be, a következő ügyi
 1. polgári/kereskedelmi ügyek
 2. közigazgatási ügyek
 3. büntetőügyek.

- A távközlési technológiák használata során lehetőség van a tolmácsolásra
- A szakértők távközlési technológiák segítségével is meghallgathatók
- A tanúk távközlési technológiák segítségével is meghallgathatók
- Az eljárás szóbeli szakasza teljes egészében lefolytatható távközlési technológiák segítségével
- A kizárólag digitális formában benyújtott bizonyítékok elfogadhatósága
- A felek/a vádlottak/a sértettek távközlési technológiák segítségével is meghallgathatók

(*) Elérhető maximális pontszám: 12 pont. Minden szempont esetében ügytípusonként két pont járt, ha az adott lehetőség valamennyi polgári/kereskedelmi, közigazgatási, illetve büntetőügyben elérhető (a büntetőügyek esetében a felek meghallgatásának a lehetősége felosztásra került, hogy a vádlottakat és a sértetteket külön ábrázoljuk). Ha az adott lehetőség nem érhető el minden ügyben, a pontokat kettővel elosztottuk. Azon tagállamok esetében, amelyek nem tesznek különbséget a polgári/kereskedelmi és a közigazgatási ügyek között, mindkét területre azonos számú pontot adtunk. **Görögország és Luxemburg** esetében a közigazgatási ügyek tekintetében nem adtunk pontot.

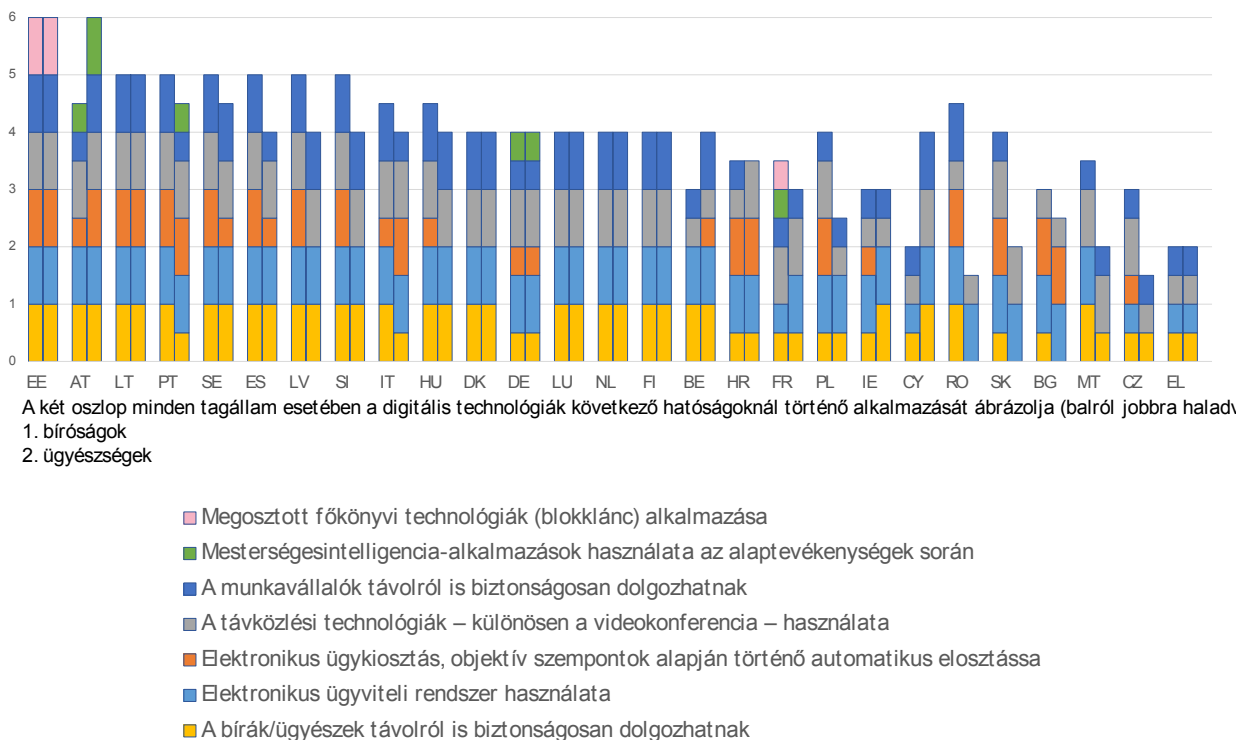
⁹¹ A 2024. évi adatok összegyűjtésére a nemzeti igazságszolgáltatási kapcsolattartók csoportjának közreműködésével került sor.

– A digitális eszközök használata –

A digitális rendszerekre felkészített eljárási szabályokon túl a bíróságoknak és az ügyészségeknek megfelelő eszközökkel és infrastruktúrával kell rendelkezniük a távkommunikációhoz és a munkahely biztonságos távoli eléréséhez is (42. ábra). A bíróságok/ügyészségek és a jogi szakemberek, illetve az intézmények közötti biztonságos elektronikus kommunikációhoz is megfelelő infrastruktúrára és berendezésekre van szükség (43. és 44. ábra).

Az IKT – az innovatív technológiákat is beleértve – fontos szerepet játszik az igazságügyi hatóságok munkájának a támogatásában. Ezáltal jelentős mértékben hozzájárul az igazságszolgáltatási rendszerek minőségének a javításához. A bírók, az ügyészek és az igazságügyi alkalmazottak rendelkezésére álló különböző digitális eszközök leegyszerűsíthetik a munkafolyamatokat, biztosíthatják a munkateher igazságos elosztását, és jelentős időmegtakarítást eredményezhetnek.

.. ábra: A digitális technológiák bíróságok és ügyészségek általi használata 2024-ben (*)
(forrás: Európai Bizottság ⁽⁹²⁾)

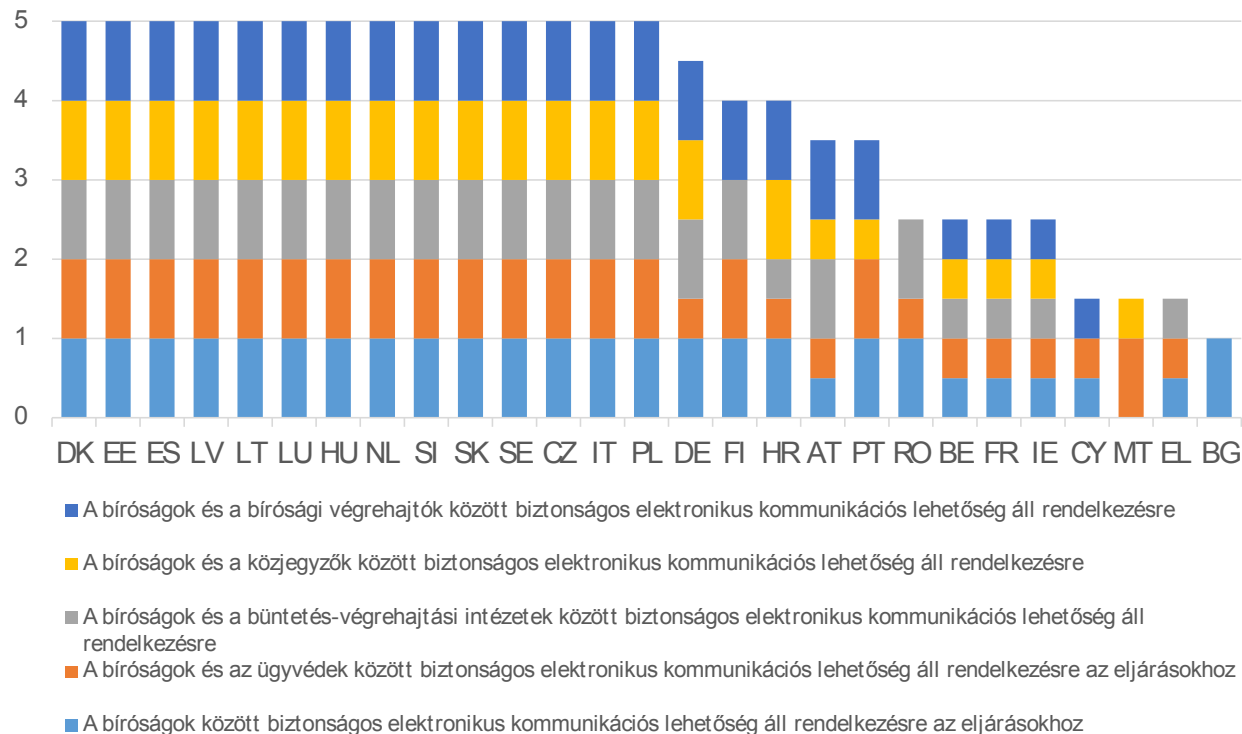
(*) Elérhető maximális pontszám: 7 pont. Minden szempont után egy-egy pont járt, ha a bíróságok, illetve az ügyészségek alkalmazzák az adott technológiát, és 0,5 pont, ha az adott technológiát nem használják minden esetben.

A biztonságos elektronikus kommunikáció hozzájárulhat az igazságszolgáltatási rendszerek minőségének a javításához. A bíróságok egymás közötti, valamint a jogi szakemberekkel és más intézményekkel folytatott elektronikus kommunikációjának a lehetősége leegyszerűsítheti az eljárásokat, és csökkentheti a papíralapú kommunikáció, valamint a fizikai jelenlét szükségességét.

⁹² A 2024. évi adatok összegyűjtésére a nemzeti igazságszolgáltatási kapcsolattartók csoportjának közreműködésével került sor.

Ez a bírósági szakaszt megelőző tevékenységek és a bírósági eljárások hosszának csökkenéséhez vezet.

.. ábra: Bíróságok: elektronikus kommunikációs eszközök 2024-ben (*) (forrás: Európai Bizottság ⁽⁹³⁾)

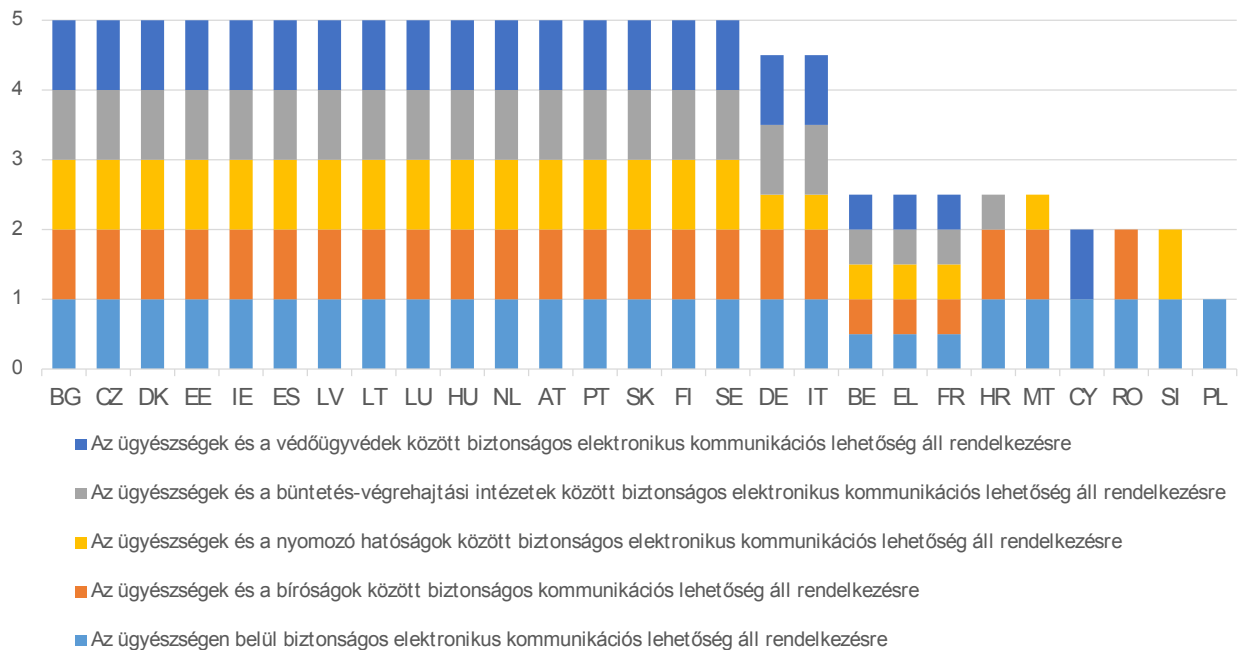

(*) Elérhető maximális pontszám: 5 pont. Minden szempont esetében egy pont járt, amennyiben a bíróságok rendelkezésére áll az adott biztonságos elektronikus kommunikációs lehetőség. 0,5 pontot adunk, ha az adott lehetőség nem érhető el minden ügy esetében. **Finnország:** a közjegyzők feladatai nem kapcsolódnak a bíróságokhoz. Ezért nem szükséges biztonságos kapcsolatot biztosítani nekik.

Az ügyészségek alapvető fontosságú szerepet töltenek be a büntető igazságszolgáltatási rendszer működése szempontjából. A biztonságos elektronikus kommunikációs csatornákhöz való hozzáférés megkönnyítheti a munkájukat, ezáltal pedig a bírósági eljárások minőségét is javíthatja. Az ügyészségek, a nyomozó hatóságok, a védőügyvédek és a bíróságok közötti biztonságos elektronikus kommunikáció lehetősége elősegítené a bírósági eljárások gyorsabb és hatékonyabb előkészítését.

⁹³ A 2024. évi adatok összegyűjtésére a nemzeti igazságszolgáltatási kapcsolattartók csoportjának közreműködésével került sor.

.. ábra: Ügyészség: elektronikus kommunikációs eszközök 2024-ben (*) (forrás: Európai Bizottság ⁽⁹⁴⁾)

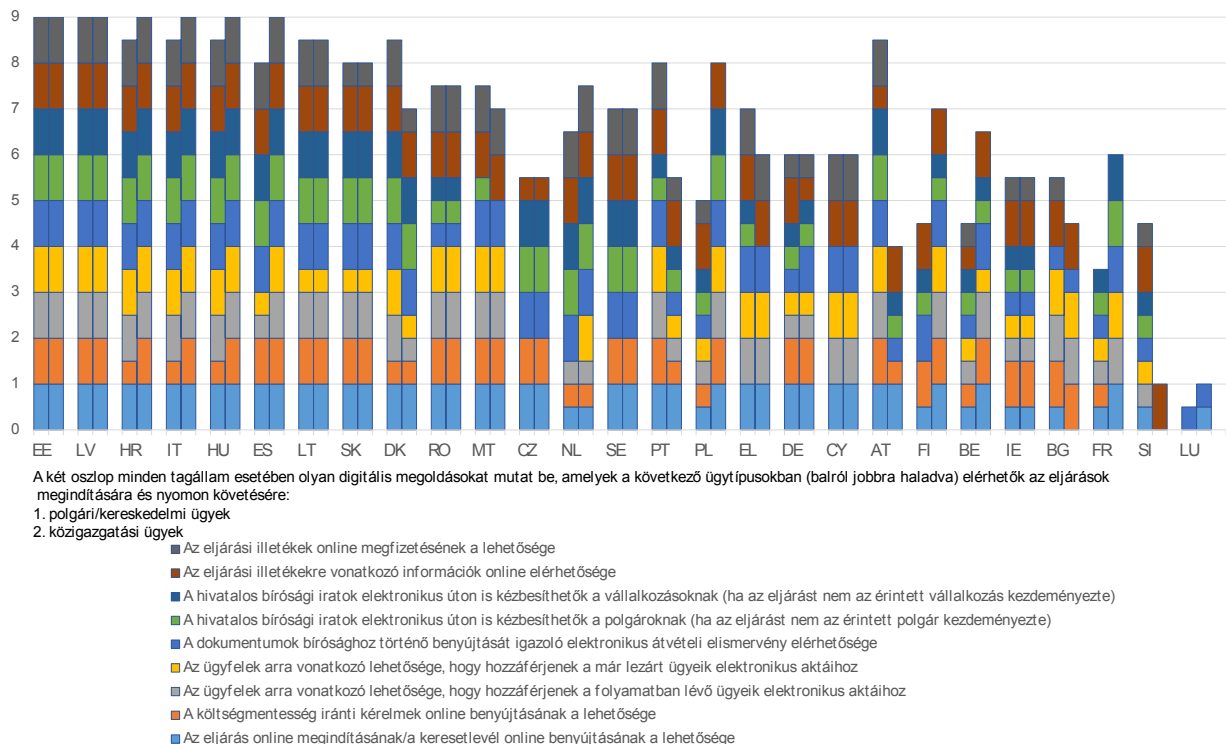
(*) Elérhető maximális pontszám: 5 pont. Minden szempont esetében egy pont járt, amennyiben az ügyészségek rendelkezésére áll az adott biztonságos elektronikus kommunikációs lehetőség. 0,5 pontot adunk, ha az adott lehetőség nem érhető el minden ügy esetében. Az elektronikus kommunikációs eszközök ügyészségen belüli elérhetősége magában foglalja az ügyészség által foglalkoztatott jogászokkal való kommunikációt is.

– A bíróságokhoz való online hozzáférés –

Az igazságszolgáltatási rendszerek minőségének fontos szempontja, hogy a bírósági eljárás egyes lépései elektronikus úton is elvégezhetőek legyenek. A keresetek elektronikus benyújtása, az eljárások online nyomon követésének és folytatásának, valamint az iratok elektronikus kézbesítésének a lehetősége érezhetően megkönnyítheti a polgárok és a vállalkozások (vagy jogi képviselőik) számára az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést, valamint csökkentheti a késedelmeket és a költségeket. A szóban forgó digitális közszolgáltatások elérhetősége segítene egy lépéssel közelebb hozni a bíróságokat a polgárokhoz és a vállalkozásokhoz, ezáltal pedig növelné az igazságszolgáltatásba vetett bizalmat.

⁹⁴ A 2024. évi adatok összegyűjtésére a nemzeti igazságszolgáltatási kapcsolattartók csoportjának közreműködésével került sor.

.. ábra: Digitális megoldások a polgári/kereskedelmi és a közigazgatási eljárások megindítására és nyomon követésére, 2024 (*) (forrás: Európai Bizottság ⁽⁹⁵⁾)

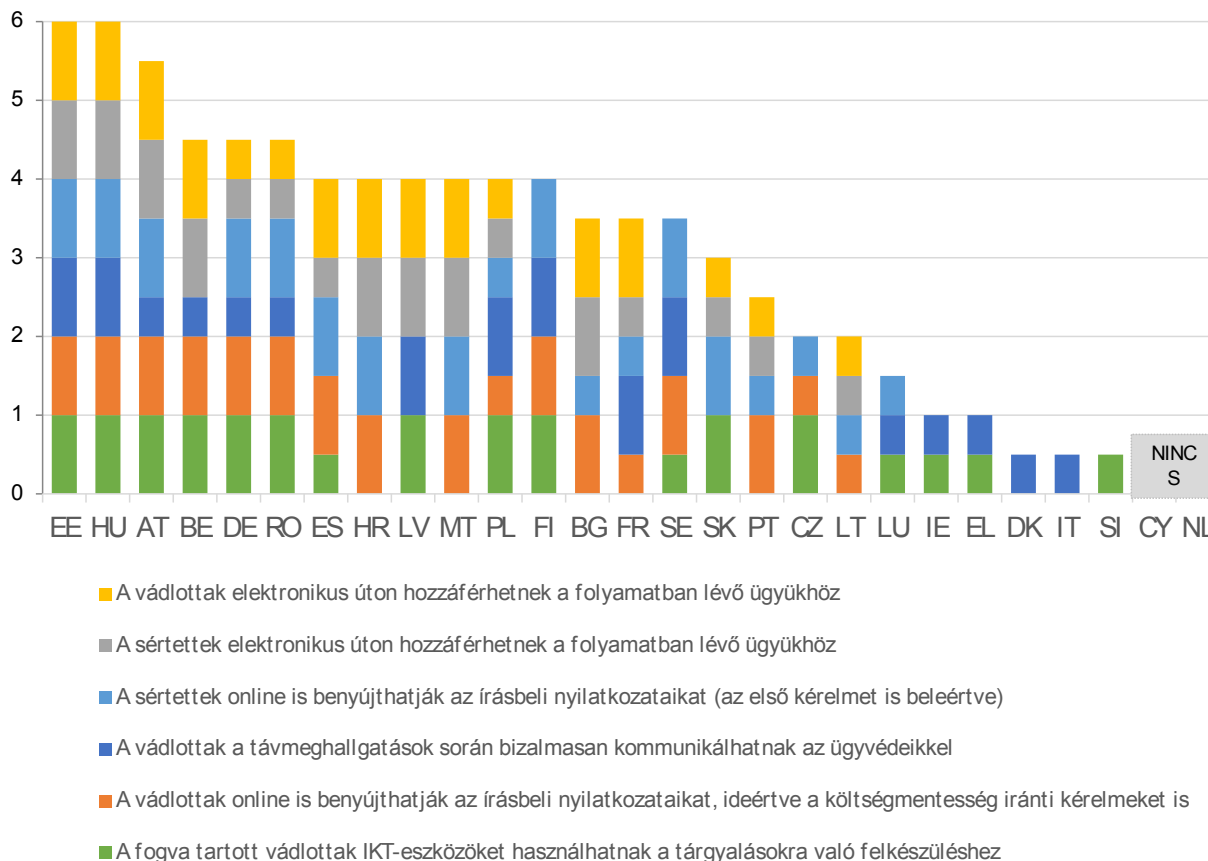

(*) *Elérhető maximális pontszám: 9 pont. Minden szempont esetében egy-egy pont járt, ha az adott lehetőség valamennyi polgári/kereskedelmi, illetve közigazgatási ügyben rendelkezésre áll. 0,5 pontot adtunk, ha az adott lehetőség nem érhető el minden ügy esetében. Azon tagállamok esetében, amelyek nem tesznek különbséget a polgári/kereskedelmi és a közigazgatási ügyek között, mindkét területre azonos számú pontot adtunk.*

A digitális eszközöknek a büntetőeljárások lefolytatására és nyomon követésére történő használata az áldozatok és a vádlottak jogainak a biztosításához is hozzájárulhat. A digitális megoldások például elősegíthetik a vádlottak és az ügyvédek közötti bizalmas távoli kommunikációt, lehetővé tehetik a fogva tartott vádlottak számára, hogy felkészüljenek a meghallgatásra, és segíthetnek a bűncselekmények áldozatainak abban, hogy elkerüljék a másodlagos viktimizációt.

⁹⁵ A 2024. évi adatok összegyűjtésére a nemzeti igazságszolgáltatási kapcsolattartók csoportjának közreműködésével került sor.

.. ábra: Digitális megoldások a büntetőeljárások lefolytatására és nyomon követésére, 2024
 (*) (forrás: Európai Bizottság ⁽⁹⁶⁾)

(*) Elérhető maximális pontszám: 6 pont. Minden szempont esetében egy pont járt, ha az adott lehetőség valamennyi büntetőügyben rendelkezésre áll. 0,5 pontot adunk, ha az adott lehetőség nem érhető el minden ügy esetében.

– Az ítéletekhez való hozzáférés –

Az ítéletekhez való online hozzáférés biztosítása növeli az igazságszolgáltatási rendszerek átláthatóságát, segíti a polgárokat és a vállalkozásokat jogaik megértésében, és elősegítheti az ítélezési gyakorlat következetességét. A bírósági határozatok online közzétételére vonatkozó megfelelő intézkedések elengedhetetlenek a felhasználóbarát keresőeszközök ⁽⁹⁷⁾ létrehozásához, amelyek az ítélezési gyakorlatot hozzáférhetőbbé teszik a jogi szakemberek és a nagyközönség – többek között a fogyatékossgal élő személyek – számára. Az ítélezési gyakorlathoz való zökkenőmentes hozzáférés és annak egyszerű felhasználhatósága algoritmusbaráttá teszi az igazságszolgáltatási rendszert, ezáltal lehetővé téve a jogi szakembereket támogató innovatív „jogi technológiai” alkalmazásokat.

⁹⁶ A 2024. évi adatok összegyűjtésére a nemzeti igazságszolgáltatási kapcsolattartók csoportjának közreműködésével került sor.

⁹⁷ Lásd: *A legfelsőbb bíróságok irányítására vonatkozó bevált gyakorlatok útmutatója*, a „Legfelsőbb bíróságok mint az igazságszolgáltatási rendszerek hatékonyságának biztosítói” projekt keretében, 29. o.

A bírósági határozatok online közzététele megköveteli a különféle érdekek kiegyensúlyozását, a jogi és a politikai keretek által meghatározott határok között. Az általános adatvédelmi rendelet⁽⁹⁸⁾ teljes mértékben alkalmazandó a személyes adatok bírósági kezelésére. Annak megítélésakor, hogy milyen adatokat kell nyilvánosságra hozni, az igazságszolgáltatási rendszer átláthatóságának a biztosítása érdekében méltányos egyensúlyt kell teremteni az adatvédelemhez való jog és a bírósági határozatok nyilvánosságra hozatalára vonatkozó kötelezettség között. Erre különösen akkor kell odafigyelni, ha az adatok nyilvánosságra hozatalát nyomós közérdek indokolja. A törvény vagy a gyakorlat számos országban előírja, hogy a bírósági határozatokat a közzétételüket megelőzően automatikusan vagy kérelemre anonimizálni, illetve álnevesíteni kell⁽⁹⁹⁾. Az igazságszolgáltatás által előállított adatokra a nyílt hozzáférésű adatokra és a közzétételük információinak további felhasználására vonatkozó uniós jogszabályok is irányadók⁽¹⁰⁰⁾.

A bírósági határozatok géppel olvasható formában⁽¹⁰¹⁾ való elérhetősége – ahogy az a 47. ábrán látható – megkönnyíti az algoritmusbarát igazságszolgáltatási rendszer kialakítását⁽¹⁰²⁾.

⁹⁸ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) (HL L 119., 2016.5.4., 1. o.).

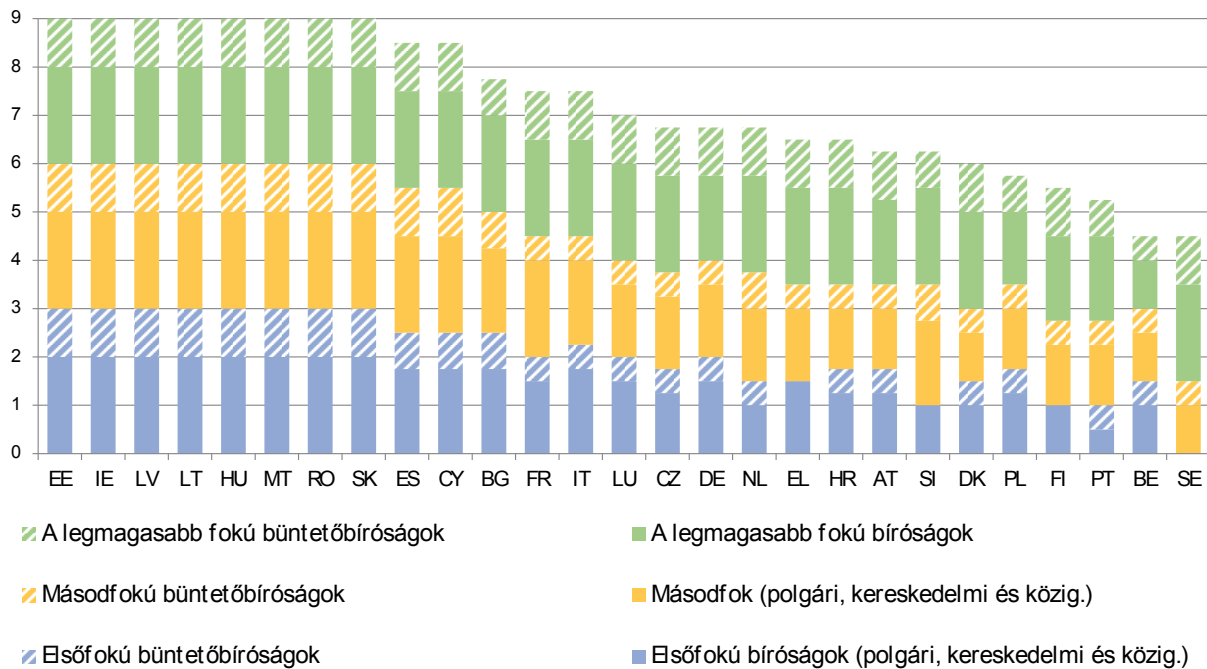
⁹⁹ Az anonimizálás/álnevesítés hatékonyabb, ha azt algoritmus segíti. Szükség van azonban emberi felügyeletre, mivel az algoritmusok nem értik a kontextust.

¹⁰⁰ Az Európai Parlament és a Tanács 2003/98/EK irányelve (2003. november 17.) a közzététel információinak további felhasználásáról (HL L 345., 2003.12.31., 90. o.), valamint az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1024 irányelve (2019. június 20.) a nyílt hozzáférésű adatokról és a közzététel információinak további felhasználásáról (HL L 172., 2019.6.26., 56. o.).

¹⁰¹ A szabványok (például az Akoma Ntoso) szerint modellezett ítéletek és a hozzájuk tartozó metaadatok adatbázis formájában vagy más automatizált eszközökkel (például alkalmazásprogramozási felület segítségével) ingyenesen letölthetők.

¹⁰² Lásd még: a Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Európai adatstratégia, COM(2020) 66 final; a Bizottság Fehér könyve a mesterséges intelligenciáról – a kiválóság és a bizalom európai megközelítése, COM(2020) 65 final; valamint a Tanács és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében ülésező képviselői által elfogadott következtetések a bírósági határozatok online közzétételeire vonatkozó legjobb gyakorlatokról (HL C 362., 2018.10.8., 2. o.).

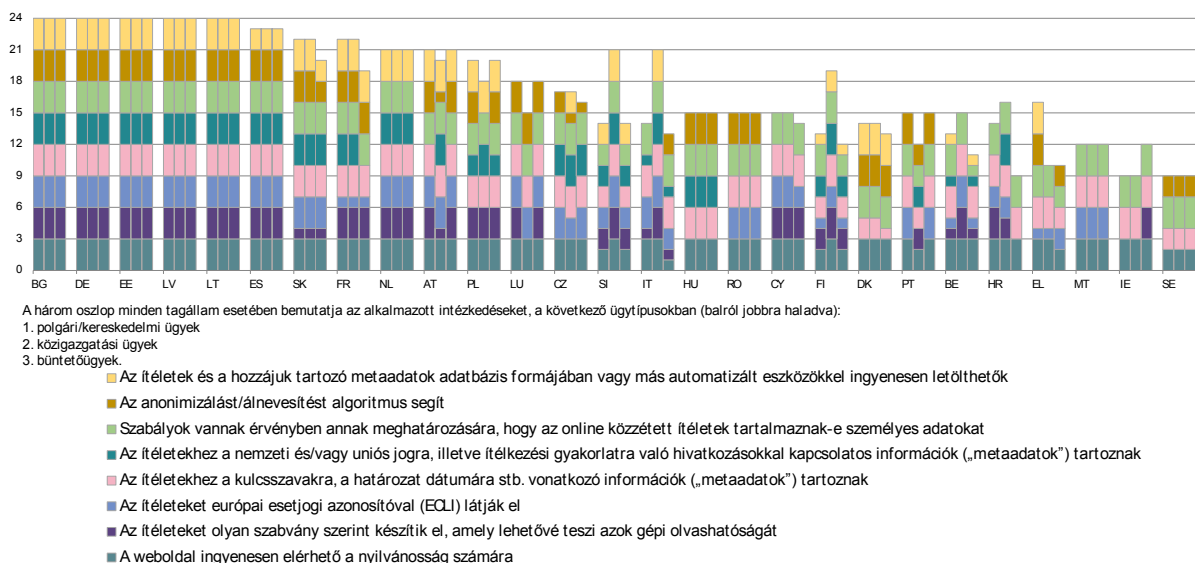
.. ábra: A közzétett ítéletek nyilvános online hozzáférhetősége, 2023 (*) (polgári/kereskedelmi, közigazgatási és büntetőügyek, valamennyi bírósági fokon) (forrás: Európai Bizottság ¹⁰³)

(*) Elérhető maximális pontszám: 9 pont. Minden bírósági szint és ügytípus (polgári/kereskedelmi, közigazgatási és büntetőügyek) esetében egy pont járt, ha az összes ítélet elérhető, 0,75 pont, ha az ítéletek többsége (több mint 50 %-a) rendelkezésre áll, és 0,5 pont, ha csak egyes ítéletek (kevesebb mint 50 %) érhetőek el. Azon tagállamok esetében, amelyekben csak két bírósági szint létezik, a három bírósági szintre vonatkozó pontszámot úgy állapítottuk meg, hogy megkettőztük a megfelelő magasabb szintű bíróság pontszámát. Azon tagállamok esetében, amelyek nem tesznek különbséget a két jogterület (polgári/kereskedelmi és közigazgatási) között, mindkét területre azonos számú pontot adtunk. **Belgium:** polgári és büntetőügyekben minden bíróság maga dönt az ítéletei közzétételéről. **Németország:** az egyes tartományok döntenek az elsőfokú ítéletek online elérhetőségéről. **Ausztria:** első és másodfokon a bírák döntenek arról, hogy mely ítéleteket teszik közzé. Nem teszik közzé a Legfelsőbb Bíróság azon határozatait, amelyek érdemi indoklás nélkül utasítják el az adott fellebbezést. A Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság egyesbíró által hozott határozatait akkor kerülnek közzétételre, ha az érintett bíró úgy dönt, hogy közzéteszi azokat. Ezenkívül nem teszik közzé azokat a határozatokat, amelyek csak olyan jogi kérdéseket tartalmaznak, amelyekben a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróságnak már van folyamatos ítélkezési gyakorlata, valamint az eljárások megszüntetésére vonatkozó egyszerűbb határozatokat sem. **Hollandia:** a bíróságok nyilvánosan elérhető feltételek alapján döntenek a közzétételről. **Portugália:** egy bíróságon belüli bizottság dönt a közzétételről. **Szlovénia:** az ítélkezési gyakorlat szempontjából csekély jelentőséggel bíró vagy jelentéktelen eljárási határozatokat nem teszik közzé; az azonos tárgyú ügyekben (például tömeges ügyekben) hozott határozatok közül csak az irányadó határozatot teszik közzé (az azonos tartalmú ügyek iratainak a jegyzékével együtt). A magasabb szintű bíróságok önállóan döntenek arról, hogy mely ítéletek kerüljenek közzétételre. **Szlovákia:** a polgári ügyek számos típusában, például öröklési ügyekben vagy az apaság megállapítása iránti ügyekben hozott határozatok nem kerülnek közzétételre. **Finnország:** a bíróságok döntenek arról, hogy mely ítéleteket teszik közzé.

¹⁰³ A 2024. évi adatok összegyűjtésére a nemzeti igazságszolgáltatási kapcsolattartók csoportjának közreműködésével került sor.

.. ábra: A géppel olvasható bírósági határozatok előállítására vonatkozó rendelkezések, 2024 (*) (polgári/kereskedelmi, közigazgatási és büntetőügyek, valamennyi bírósági fokon) (forrás: Európai Bizottság ⁽¹⁰⁴⁾)

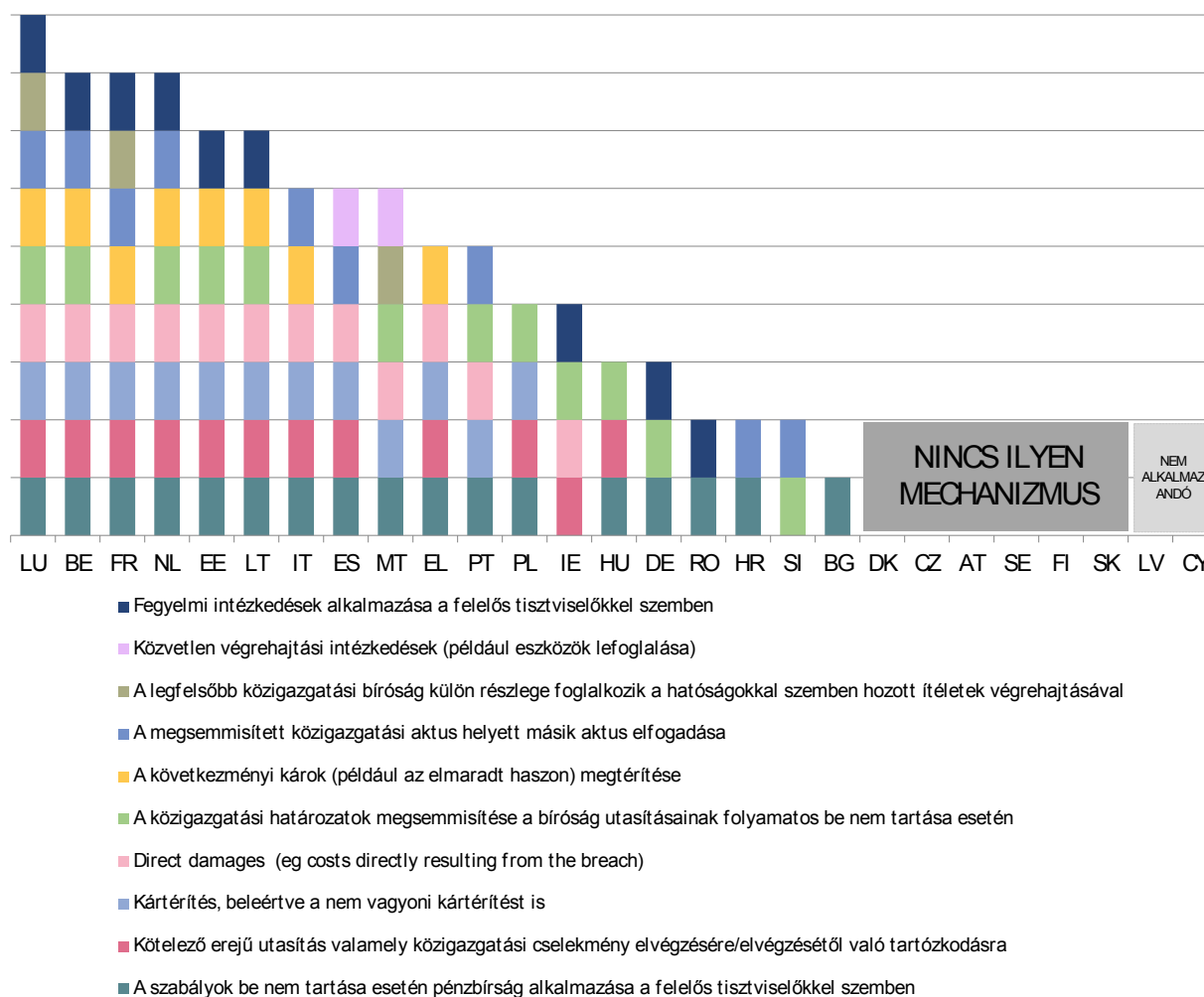
(*) *Elérhető maximális pontszám: ügytípusonként 24 pont. Mindhárom bírósági fok (első, másod- és végső fok) esetében egy-egy pont adható, ha az adott szempont minden bírósági határozat esetében érvényesül. Ha az adott szempont valamely fokon csak néhány bírósági határozat esetében érvényesül, csak fél pont jár. Ha egy tagállamban csak két bírósági szint létezik, a három bírósági szintre vonatkozó pontszámot úgy állapítottuk meg, hogy megkettőztük a megfelelő magasabb szintű bíróság pontszámát. Azok a tagállamok, amelyek nem tesznek különbséget a közigazgatási és a polgári/kereskedelmi ügyek között, mindkét jogterületre azonos pontszámot kaptak. **Spanyolország:** az Általános Igazságszolgáltatási Tanács (CGPJ) adatbázisának kereskedelmi célokra történő felhasználása és az információk tömeges letöltése nem megengedett. Ha ezeket az információkat adatbázisok fejlesztéséhez vagy kereskedelmi célokra használják fel, követni kell a CGPJ által az Igazságügyi Dokumentációs Központon keresztül megállapított eljárást és feltételeket. **Írország:** az ítéletek anonimizálására a családjog és a gyermekvédelem területén, valamint más olyan területeken kerül sor, amelyeken a jogszabályok vagy a bíró rendelkezése alapján a felek vagy az érintett személyek személyazonosságát nem szabad nyilvánosságra hozni.*

¹⁰⁴ A 2024. évi adatok összegyűjtésére a nemzeti igazságszolgáltatási kapcsolattartók csoportjának közreműködésével került sor.

– Az ítéletek végrehajtása –

Egy jogállamban a közigaztményeknek eleget kell tenniük az ítéleteknek, és azokat időben végre kell hajtaniuk. A jogerős bírósági határozatok hatékony végrehajtása az igazságszolgáltatás függetlenségébe és tekintélyébe vetett közbizalom biztosításához is elengedhetetlen⁽¹⁰⁵⁾. A 49. ábra első alkalommal mutat be olyan mechanizmusokat, amelyek segítik a legfelsőbb közigazgatási bíróságok által hozott ítéletek végrehajtását. Az ábra bemutatja, hogy az egyes tagállamokban milyen mechanizmusokat alkalmaznak, azonban nem értékeli azok hatékonyságát és azt sem, hogy azokat a gyakorlatban milyen gyakran alkalmazzák.

.. ábra: A közigazgatási bírósági ítéletek végrehajtását biztosító bírósági mechanizmusok, 2024 (*) (forrás: az Európai Bizottság és az Európai Unió Államtanácsainak és Legfelsőbb Közigazgatási Bíróságainak Szövetsége (ACA-Europe) ⁽¹⁰⁶⁾)

¹⁰⁵ Az Európai Bírak Konzultatív Tanácsának 13. sz. véleménye (2010) a bírának a bírósági határozatok végrehajtásában betöltött szerepéről.

¹⁰⁶ A 2024. évi adatok összegyűjtésére az ACA-Europe tagjai által kitöltött kérdőív alapján került sor.

2.2.4. Az igazságszolgáltatási rendszerek minőségére vonatkozó összegzés

Az egyszerű hozzáférés, a megfelelő erőforrások, a digitalizáció és a hatékony értékelési eszközök egyaránt hozzájárulnak a magas színvonalú igazságszolgáltatási rendszerek kialakításához. A lakosság és a vállalkozások magas színvonalú döntéseket várnak el a hatékony igazságszolgáltatási rendszertől. A 2025. évi uniós igazságügyi eredménytábla e tényezők összehasonlító elemzését végzi el.

Hozzáférhetőség

A 2025. évi eredménytábla ismét megvizsgál számos olyan elemet, amely elősegíti az emberbarát igazságszolgáltatási rendszer megvalósítását:

- 1) **A költségmentesség elérhetősége és az eljárási illetékek mértéke** jelentősen befolyásolja az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést, különösen a szegénységben élő és a szegénység veszélyének kitétt személyek esetében. A 23. ábra azt mutatja, hogy azok a személyek, akiknek a jövedelme nem éri el az Eurostat szegénységi küszöbét, három tagállamban nem részesülhetnek költségmentességben. Az eljárási illetékek szintje (24. ábra) 2016 óta nagyrészt stabil, azonban négy tagállamban az eljárási illetékek magasabbak voltak, mint 2023-ban, különösen a kis értékű követelések tekintetében. Az eljárási illetékek arányosan nézve továbbra is magasabbak a kis értékű követelések esetében. Három tagállamban a költségmentesség igénylésével kapcsolatos nehézségek és a jelentős összegű eljárási illetékek visszatartják a szegénységben élő személyeket attól, hogy az igazságszolgáltatáshoz forduljanak. A 2025. évi uniós igazságügyi eredménytábla második alkalommal mutatja be – egy konkrét büntetőügy alapján –, hogy **milyen összeget fizetnek a költségmentesség keretében eljáró védőügyvédeknek**, amiből kiderül, hogy a tagállamok között jelentős különbségek vannak az ügyvédek részére az állami költségvetésből kifizetett összegek tekintetében (25. ábra).
- 2) A 2025. évi uniós igazságügyi eredménytábla is elemzi, hogy a tagállamok milyen módon támogatják az **alternatív vitarendezési módok (AVR)** önkéntes alkalmazását (26. ábra), ideértve a digitális technológiák alkalmazásának a lehetőségét is. 2024-ben a tagállamok összességében fokozták az erőfeszítéseiket, és hat tagállam számolt be arról, hogy több módszert alkalmazott az alternatív vitarendezési módok népszerűsítésére, különösen a fogyasztói jogvitákkal kapcsolatban. A közigazgatási jogviták esetében más jogvitákhoz képest még mindig kevesebb módszert alkalmaznak az alternatív vitarendezési módok népszerűsítésére, de 2023 óta nőtt az alkalmazott módszerek száma.
- 3) A 2025. évi uniós igazságügyi eredménytábla ismét beszámol **a hátrányos megkülönböztetés veszélyének kitétt személyek és az idősek igazságszolgáltatáshoz való hozzáférése**re vonatkozó különös intézkedésekről. A 27. ábra szerint 18 tagállam tett lépéseket annak érdekében, hogy felhívja a hátrányos megkülönböztetés veszélyének kitétt személyek figyelmét arra, hogy hol kaphatnak jogi tájékoztatást és segítséget. 16 tagállam tesz lépéseket annak érdekében, hogy a költségmentesség hozzáférhetőbbé váljon az idősek számára, 17 tagállamban pedig a nem kormányzati szervezetek vagy az egyenlőséggel foglalkozó szervek jogosultak arra, hogy egy vagy több áldozat nevében vagy támogatójaként bírósági eljárást kezdeményezzenek, vagy abban részt vegyenek. 20 tagállamban léteznek olyan megoldások, amelyek segítik az időseket a bírósági eljárásokban való részvételben, ideértve a bírósági kommunikáció postai úton történő kézbesítését is.

- 4) A 2025. évi uniós igazságügyi eredménytábla második alkalommal mutat be **néhány egyedi intézkedést a fogyasztók kollektív érdekeinek védelmét szolgáló képviseleti keresetekkel kapcsolatban**. A 28. ábra szerint 23 tagállam rendelkezik legalább egy ilyen intézkedéssel. A szóban forgó intézkedések közül azok a legelterjedtebbek, amelyek célja, hogy tájékoztassák a fogyasztókat a keresetekről és azok eredményéről, illetve hogy felkészítsék a bírákat a képviseleti keresetek hatékony kezelésére – 12 tagállam alkalmaz ilyen intézkedéseket.
- 5) A 29. ábra azt mutatja, hogy minden tagállam rendelkezik **a gyermekbarát igazságszolgáltatásra és eljárásokra vonatkozó különös intézkedésekkel, mind a polgári, mind a büntetőeljárások/fiatalkorúakra vonatkozó eljárások tekintetében**. 11 tagállam mind a 9 vizsgált különös intézkedést alkalmazza, többek között az igazságszolgáltatási rendszerről tájékoztatást nyújtó, kifejezetten gyermekbarát weboldalt és segélyvonalakat, illetve olyan intézkedéseket, amelyek a szabadságelvonás ideje alatt biztosítják a gyermekek és a felnőttek elkülönítését. A bírósági és a bíróságon kívüli eljárásokban részt vevő gyermekek magánéletének és személyes adatainak védelmét minden tagállam a nemzeti jogával összhangban biztosítja. Ezenkívül valamennyi tagállam rendelkezik a gyermekek meghallgatására szolgáló, speciális gyermekbarát helyiségekkel/tárgyalótermekkel. **A büntetőeljárásban áldozatként, gyanúsítottként vagy vádlottként részt vevő gyermekekre vonatkozó különös intézkedések feltérképezéséből** (30. ábra) többek között az derült ki, hogy 26 tagállam gyermekbarát módon nyújt tájékoztatást az áldozat vagy a gyanúsított jogairól és az eljárásokról, 15 tagállamban pedig gyermekek esetében csak a legvégső esetben és a lehető legrövidebb ideig alkalmaznak szabadságelvonással járó intézkedést.
- 6) A 31. ábra azt mutatja, hogy minden tagállam rendelkezik **a bűncselekmények áldozataira vonatkozó különös intézkedésekkel**. A legtöbb tagállam a vizsgált különös intézkedések többségét alkalmazza, így többek között pénzügyi segítséget nyújt azokban az esetekben, amikor az elkövető nem fizeti meg a megítélt kártérítést, valamint biztosítja az áldozatok számára annak lehetőségét, hogy kérelmezzék a védelmi intézkedés, illetve a tolmácsolás vagy fordítás biztosítására vonatkozó határozatok felülvizsgálatát. Ha a büntetőeljárás során megsértik a jogaikat, az áldozatok a legtöbb tagállamban védelmi intézkedésekre és jogi segítségnyújtásra jogosultak, valamint megilleti őket a meghallgatáshoz való jog. A 32. ábra azt mutatja, hogy minden tagállam rendelkezik **a nők elleni erőszak/kapcsolati erőszak áldozataira vonatkozó különös intézkedésekkel**. Szinte minden tagállam alkalmaz olyan intézkedéseket, amelyek biztosítják az áldozatok és a tanúk jogainak és érdekeinek a védelmét, valamint szükség esetén azt is, hogy az áldozatok és az elkövetők ne kerüljenek kapcsolatba egymással. A nem kormányzati szervezetek és/vagy az egyenlőséggel foglalkozó szervek szinte minden tagállamban segíthetik és/vagy támogathatják az áldozatokat.

Erőforrások

Ahhoz, hogy a tagállamok igazságszolgáltatási rendszerei magas színvonalon működjenek, megfelelő pénzügyi és emberi erőforrásokra van szükség. Ehhez a fizikai és a műszaki infrastruktúrába történő megfelelő beruházásokra, bevezető és továbbképzésekre, valamint arra van szükség, hogy a bírák sokszínűek legyenek, ideértve a nemek közötti egyensúlyt is. A 2025. évi uniós igazságügyi eredménytábla a következőket mutatja:

- 7) A **pénzügyi források** tekintetében az adatok összességében azt mutatják, hogy 2023-ban a lakosságszámot figyelembe véve valamennyi tagállamban nőttek a bíróságokra fordított államháztartási kiadások, a GDP-hez viszonyítva pedig 6 tagállamban csökkentek. A kiadások szintjét illetően továbbra is jelentős eltérések állnak fenn a tagállamok között, mind lakosonként, mind a GDP százalékában kifejezve (33. és 34. ábra).
- 8) A 2025. évi uniós igazságügyi eredménytábla folytatja annak vizsgálatát, hogy hogyan alakulnak a fizetések a tagállamok igazságszolgáltatási rendszereiben. Idén harmadik alkalommal mutatja be a **bírák és az ügyészek éves fizetésének** az országban érvényes éves átlagbérhez viszonyított arányát (35. ábra). Ezenkívül második alkalommal azt is bemutatja, hogy hogyan alakul a **bírósági és az ügyészségi szakemberek éves fizetésének az aránya** az országban érvényes éves átlagbérhez viszonyítva (36. ábra). Mindkét ábra jelentős eltéréseket mutat a tagállamok között. Ezenkívül a 36. ábra szerint a bírósági szakemberek a pályafutásuk elején 16 tagállamban kevesebbet keresnek a nemzeti átlagbérnél. 13 tagállamban az ügyészségi szakemberek esetében is ez a helyzet.
- 9) 19 tagállamban a legfelsőbb bíróság szintjén a bírácoknak még mindig kevesebb mint 50 %-a nő (38. ábra), 8 tagállamban azonban a legfelsőbb bírósági szinten dolgozó bírácoknak legalább a felét a nők teszik ki. A 2021 és 2024 közötti hároméves időszakra vonatkozó adatok alapján a tagállamok eltérő szintekkel és tendenciákkal jellemezhetők.

Digitalizáció

Az uniós igazságügyi eredménytábla 2021. óta tartalmaz egy hosszabb részt, amely részletesen vizsgálja az igazságszolgáltatás digitalizációjához kapcsolódó szempontokat. Bár a tagállamok különböző helyzetekben és különböző mértékben már alkalmaznak digitális megoldásokat, még mindig jelentős fejlesztésekre van szükség.

- 10) Mind a 27 tagállam biztosít valamilyen **online információt az igazságszolgáltatási rendszeréről**, köztük olyan weboldalakat is, amelyek egyértelmű tájékoztatást nyújtanak a költségmentesség igénybevételéről, az eljárási illetékekről, valamint az illetékek csökkentésére vonatkozó jogosultsági feltételekről (40. ábra). A helyzet a tavalyi évhez képest stabil maradt, azonban továbbra is különbségek tapasztalhatók a tagállamok között a tájékoztatás tekintetében, valamint azzal kapcsolatban, hogy az milyen mértékben elégíti ki az emberek igényeit. 11 tagállam például interaktív online oktatási eszközök segítségével tájékoztatást nyújt a nagyközönségnek a törvényes jogokról. 26 tagállam jól látható és közérthető tájékoztatást nyújt a költségmentességről.
- 11) Hat tagállam rendelkezik a **digitális eljárást lehetővé tevő olyan eljárási szabályokkal** (41. ábra), amelyek teljes mértékben vagy az esetek többségében lehetővé teszik a távközlési technológia használatát és a kizárólag digitális formában benyújtott bizonyítékok elfogadását. 23 tagállamban ez csak néhány meghatározott esetben lehetséges. Ennek ellenére 2020 óta összességében folyamatos fejlődés tapasztalható ezen a területen.
- 12) A 42. ábra a **digitális technológiák bíróságok és ügyészségek általi használatát mutatja be**. Az ábra szerint a tagállamok nem használják ki teljes mértékben az eljárási szabályaik által biztosított lehetőségeket (vö. a 41. ábrával). A tagállamok bírósági, ügyészségi és bírósági alkalmazottai már rendelkeznek különböző digitális eszközökkel, például ügyviteli rendszerekkel és videokonferencia-rendszerekkel, valamint lehetőség van a

távmunkavégzésre. További előrelépéseket lehetne azonban elérni az olyan elektronikus ügyelosztási rendszerekkel kapcsolatban, amelyek lehetővé teszik az ügyek objektív szempontokon alapuló automatikus elosztását.

- 13) A bíróságok valamennyi tagállamban rendelkeznek **biztonságos elektronikus kommunikációs eszközökkel**, de csak 14 tagállam alkalmaz ilyen eszközöket az ellenőrzött kommunikáció valamennyi típusa és az összes ügy tekintetében (43. ábra). Öt tagállam még mindig nem rendelkezik a közjegyzőkkel, a büntetés-végrehajtási intézetekkel vagy a bírósági végrehajtókkal való digitális kommunikációhoz szükséges eszközökkel. Szintén minden tagállam biztosítja **az ügyészségeken belüli biztonságos elektronikus kommunikációt** (44. ábra). Egy kivétellel valamennyi tagállam biztosítja az ügyészségek és a bíróságok közötti biztonságos elektronikus kommunikációt. Öt tagállam még mindig nem rendelkezik az ügyészségek és a védőügyvédek közötti elektronikus kommunikációhoz szükséges eszközökkel.
- 14) A polgári/kereskedelmi és a közigazgatási ügyekben 24 tagállam biztosít **online hozzáférést** a természetes személyek és a vállalkozások (vagy ezek jogi képviselői) számára a **folyamatban lévő és a lezárt ügyeikhez** (45. ábra), jóllehet különböző mértékben. A büntetőügyekben folytatott bírósági eljárások lebonyolítására és nyomon követésére szolgáló digitális megoldásokkal kapcsolatban a 46. ábra azt mutatja, hogy a sértettek 18 tagállamban részben vagy egészben online is benyújthatják az írásbeli nyilatkozataikat. 11 tagállamban azonban a vádlottaknak és a sértetteknek nincs lehetőségük az eljárás elektronikus úton történő nyomon követésére vagy lefolytatására.
- 15) **A bírósági határozatok online elérhetősége** (47. ábra) a tavalyi évhez képest stabil maradt. Elsősorban a legmagasabb fokon hozott ítéleteket teszik online elérhetővé.
- 16) A korábbi évekhez hasonlóan a 2025. évi uniós igazságügyi eredménytábla is elemzi **a géppel olvasható bírósági határozatok előállítására irányuló intézkedéseket** (48. ábra). A polgári/kereskedelmi, a közigazgatási és a büntetőügyek tekintetében minden tagállam rendelkezik legalább néhány ilyen intézkedéssel, azonban jelentős eltérések figyelhetők meg közöttük. Általánosságban elmondható, hogy egyre több intézkedést vezetnek be, különösen az ítéletek ingyenes letöltése (adatbázisok és egyéb automatizált megoldások), gépi olvashatóságot lehetővé tevő modellezése, illetve algoritmusok segítségével történő anonimizálása/álnevesítése tekintetében. 2023-ban 9 tagállam számolt be előrelépésről az előző évhez képest, 10 tagállamban pedig változatlan maradt a helyzet. Azokban az igazságszolgáltatási rendszerekben, amelyekben az ítéletek gépi olvashatóságot lehetővé tevő, szabványok szerinti modellezésére vonatkozó rendelkezéseket fogadtak el, valószínűleg jobb eredmények érhetők el a jövőben.
- 17) A 2025. évi uniós igazságügyi eredménytábla első alkalommal mutat be adatokat **a közigazgatási ítéletek végrehajtására irányuló mechanizmusokról** (49. ábra) a legfelsőbb közigazgatási bíróságok szintjén. A tagállamok többsége (17) rendelkezik valamilyen mechanizmussal a határozatok végrehajtására, 16 tagállamban pedig a legfelsőbb közigazgatási bíróságok szankciókat alkalmazhatnak ítéleteik végrehajtásának elmulasztása esetén. Közvetlen végrehajtási intézkedés – mint például a vagyontárgyak lefoglalása – csak két tagállamban áll rendelkezésre.

2.3. Az igazságszolgáltatási rendszerek függetlensége

A bírósági döntéshozatal szerves részét képező bírói függetlenség az EUSZ 19. cikkében említett hatékony bírói jogvédelem elvéből, valamint az EU Alapjogi Chartájának 47. cikkében rögzített, a bíróságok előtti hatékony jogorvoslathoz való jogból fakadó uniós jogi követelmény (¹⁰⁷). A bírói függetlenség a következőket feltételezi:

a) **külső függetlenséget**, amelynek értelmében az érintett testület önállóan látja el a funkcióit, anélkül, hogy bármilyen hierarchikus kényszer alatt állna, vagy más testületnek lenne alárendelve, továbbá anélkül, hogy bárhonnán utasításokat kapna, így védett az olyan külső beavatkozással vagy nyomással szemben, amely veszélyeztetheti tagjainak független ítélőképességét, illetve befolyásolhatja a tagjai által hozott határozatokat; valamint

b) **belső függetlenséget és pártatlanságot**, amelyek értelmében egyenlő távolságot kell tartani a jogvitában részt vevő felektől, illetve e feleknek a jogvita tárgyához fűződő érdekeiktől (¹⁰⁸), továbbá az egyes bírácoknak védelmet kell élvezniük a bírói karon belüli indokolatlan belső nyomással szemben (¹⁰⁹).

A bírói függetlenség elengedhetetlen annak garantálásához, hogy az egyének uniós jogból eredő összes joga, valamint a tagállamok EUSZ 2. cikkében meghatározott közös értékei, különösen a

¹⁰⁷ Lásd: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012P/TXT&from=HU>.

¹⁰⁸ A Bíróság 2025. március 6-i ítélete, D. K. és társai kontra Prokuratura Rejonowa (Ügyek bírótól való elvétele), C-647/21. és C-648/21. sz. egyesített ügyek, EU:C:2025:143; a Bíróság 2025. február 25-i ítélete (nagytanács), XL és társai (Bírói fizetések), C-146/23. és C-374/23. sz. egyesített ügyek, EU:C:2025:109; a Bíróság 2024. november 14-i ítélete, S. S.A. kontra C. sp. z o.o. (Az ügyek elosztása), C-197/23, EU:C:2024:956; a Bíróság 2022. február 22-i ítélete, RS (Az alkotmánybírósági határozatok hatása), C-430/21, ECLI:EU:C:2022:99; a Bíróság 2021. november 16-i ítélete, WB és társai elleni büntetőeljárás, C-748/19–C-754/19. sz. egyesített ügyek, EU:C:2021:931; a Bíróság 2021. október 6-i ítélete, W. Z., C-487/19, EU:C:2021:798; a Bíróság 2021. július 15-i ítélete, Bizottság kontra Lengyelország, C-791/19, EU:C:2021:366; a Bíróság 2021. március 2-i ítélete, AB, C-824/18, EU:C:2021:153; 2019. november 19-i ítélete, A. K. és társai, C-585/18, C-624/18 és C-625/18, EU:C:2019:982, 121. és 122. pont; a Bíróság 2019. november 5-i ítélete, Bizottság kontra Lengyelország, C-192/18, EU:C:2019:924; a Bíróság 2019. június 24-i ítélete, Bizottság kontra Lengyelország, C-619/18, ECLI:EU:C:2019:531, 73. és 74. pont; a Bíróság 2018. február 27-i ítélete, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, ECLI:EU:C:2018:117, 44. pont; a Bíróság 2018. július 25-i ítélete, Minister for Justice and Equality, C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 65. pont.

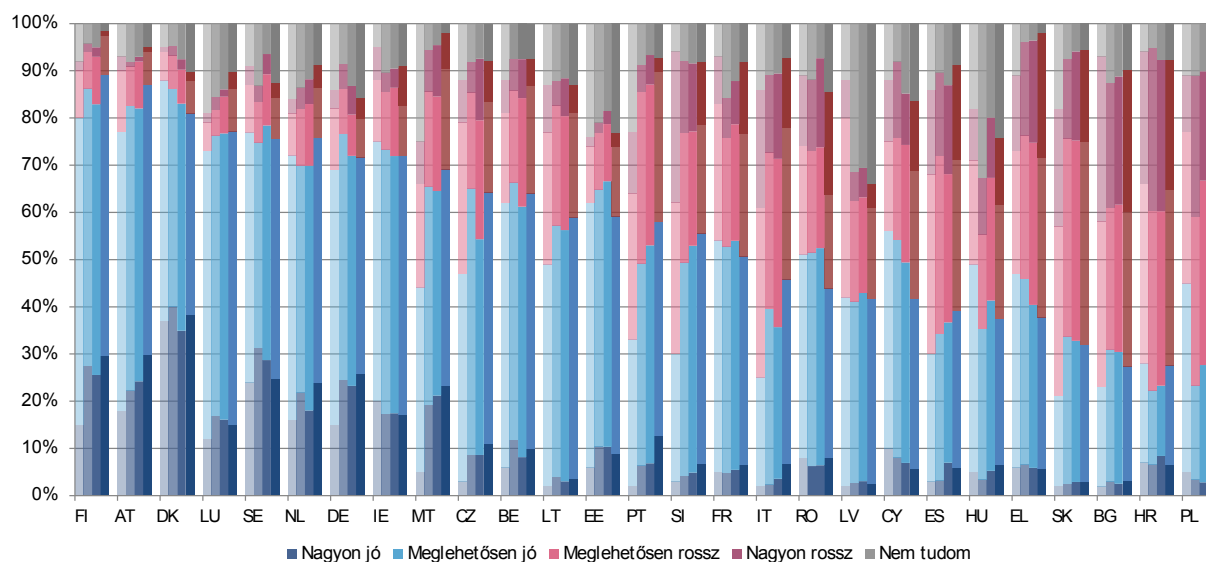
¹⁰⁹ A Bíróság 2024. július 11-i ítélete (nagytanács), Hann-Invest, C-554/21 és C-622/21, ECLI:EU:C:2024:594. A legfelsőbb bíróságok mint végső fokon eljáró bíróságok, valamint általánosságban a magasabb szintű/fellebbviteli bíróságok alapvető szerepet töltenek be a tagállamokban az egységes jogalkalmazás biztosításában. A hierarchikus bírósági szervezet azonban nem áthatja alá az egyéni függetlenséget (CM/Rec(2010)12 ajánlás, 22. pont). A magasabb fokon eljáró bíróságok nem utasíthatják a bírakat azzal kapcsolatban, hogy hogyan döntsenek az egyes ügyekben, kivéve az előzetes döntéshozatal nemzeti eseteit, valamint a jogorvoslatokra vonatkozóan a jogszabályokkal összhangban meghozott határozatokat (CM/Rec(2010)12 ajánlás, 23. pont). A Velencei Bizottság szerint az igazságszolgáltatás hierarchikus megszervezése, vagyis ha a bírák a döntéshozatali tevékenységük során magasabb bírósági foknak vannak alárendelve, egyértelműen sérti a belső függetlenség elvét (Velencei Bizottság, Az igazságszolgáltatási rendszer függetlenségéről szóló jelentés, I. rész: a bíróságok függetlensége, 494/2008. sz. tanulmány, 2010. március 16., CDL-AD(2010)004, 68–72. pont). Az ítélkezési gyakorlat egységesítésére irányuló eljárásoknak meg kell felelniük a hatalommegosztás elvének, és a bíróságoknak, valamint a bírácoknak a magasabb szintű/legfelsőbb bíróság ilyen jellegű döntése után is képesnek kell lenniük arra, hogy ügyeiket függetlenül és pártatlanul értékeljék, és hogy az új ügyeket elhatárolják a magasabb szintű/legfelsőbb bíróság által korábban megállapított egységes jogértelmezéstől (2022. évi uniós igazságügyi eredménytábla, 45. o.).

jogállamiság védelemben részesüljön⁽¹¹⁰⁾. Az uniós jogrend megőrzése alapvető fontosságú minden polgár és vállalkozás számára, akiknek, illetve amelyeknek a jogait és szabadságait az uniós jog védi.

A magas szintűnek érzékelt bírói függetlenség elengedhetetlen ahhoz a bizalomhoz, amelyet egy jogállamban élő társadalomban az igazságszolgáltatásnak a jogalanyokban keltenie kell. Ezenkívül a növekedést ösztönző üzleti környezet kialakításához hozzájárul is, mivel a függetlenség érzékelhető hiánya elrettentheti a befektetőket. Az eredménytábla a bírói függetlenség és a beruházásvédelem hatékonysága közötti kapcsolatra vonatkozó mutatókat is tartalmaz. A bíróságok érzékelt függetlenségével kapcsolatos, különböző forrásokból származó mutatók mellett az eredménytábla arra vonatkozó mutatókat is ismertet, hogy az igazságszolgáltatási rendszerek hogyan szerveződnek annak érdekében, hogy biztosítsák a bírói függetlenség védelmét az azt veszélyeztető helyzetekben. E mutatók esetében figyelembe vettük az Igazságszolgáltatási Tanácsok Európai Hálózata (ENCJ), az Európai Unió Legfelsőbb Bíróságai Elnökeinek Hálózata (NPSJC), valamint a tagállami legfőbb ügyészségek, illetve az azoknak megfelelő, a legfelsőbb bírói fórumok mellett működő intézmények hálózata (NADAL Hálózat) által szolgáltatott információkat.

2.3.1. A bírói függetlenség megítélése és a beruházásvédelem hatékonysága

.. ábra: A bíróságok és a bírák nyilvánosság által érzékelt függetlensége (*) (forrás: Eurobarométer⁽¹¹¹⁾) – balról jobbra haladva, világos színek: 2016, 2023 és 2024, sötét színek: 2025)

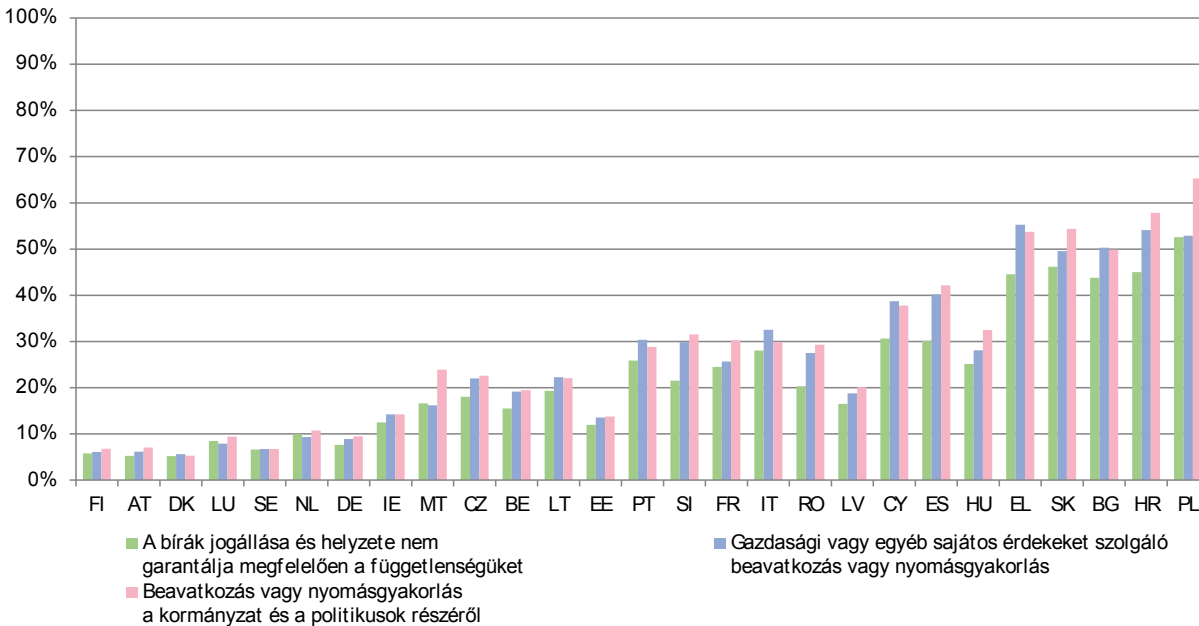
¹¹⁰ A Bíróság 2023. június 5-i ítélete, Bizottság kontra Lengyelország, C-204/21, ECLI:EU:C:2023:442, 354. pont, valamint a hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

¹¹¹ A 2025. január 13. és 29. között végzett FL555. sz. Eurobarométer felmérés. A következő kérdésre adott válaszok: „A rendelkezésére álló információk alapján hogyan értékelné országa igazságszolgáltatási rendszerét a bíróságok és a bírák függetlensége szempontjából? Véleménye szerint nagyon jó, meglehetősen jó, meglehetősen rossz vagy nagyon rossz?”, lásd: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/eu-justice-scoreboard_hu#surveys.

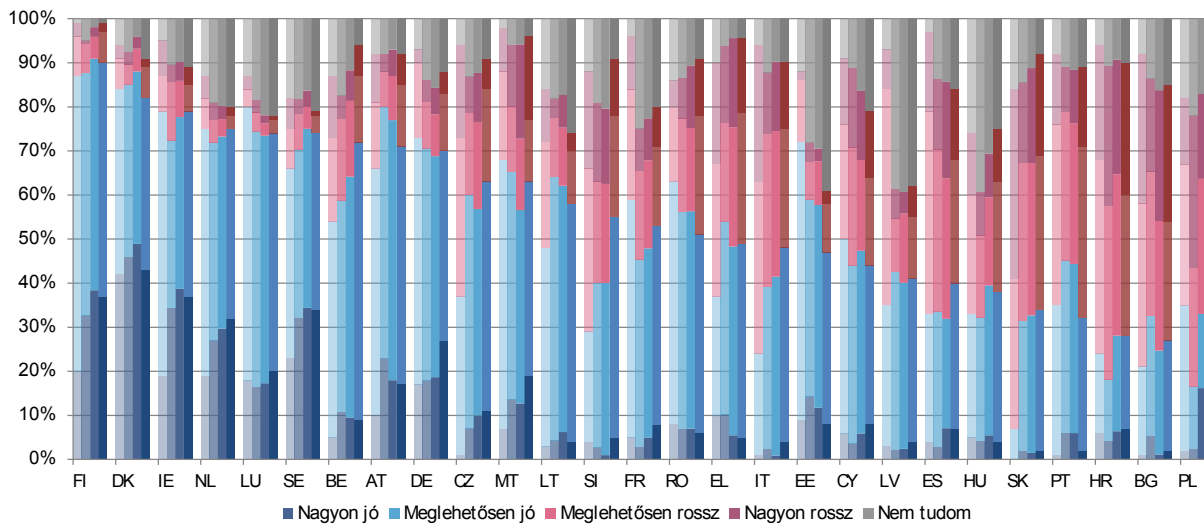
() A tagállamokat először azon válaszadók százalékos aránya alapján állítottuk sorrendbe, akik szerint a bíróságok és a bírák függetlensége „nagyon jó” vagy „meglehetősen jó” (a „jó” válaszok összesen); ha egyes tagállamok esetében az összes „jó” válasz százalékos aránya megegyezik, ezeket a tagállamokat azon válaszadók százalékos aránya alapján állítottuk sorrendbe, akik szerint a bíróságok és a bírák függetlensége „meglehetősen rossz” vagy „nagyon rossz” (a „rossz” válaszok összesen); ha egyes tagállamokban az összes „jó” és az összes „rossz” válasz százalékos aránya megegyezik, az érintett tagállamokat azon válaszadók százalékos aránya alapján állítottuk sorrendbe, akik szerint a bíróságok és a bírák függetlensége nagyon jó; ha egyes tagállamokban az összes „jó”, az összes „rossz” és a „nagyon jó” válaszok százalékos aránya azonos, az adott tagállamokat azon válaszadók százalékos aránya alapján állítottuk sorrendbe, akik szerint a bíróságok és a bírák függetlensége „nagyon rossz”.*

Az 51. ábra azokat a főbb okokat mutatja be, amelyeket a válaszadók a bíróságok és a bírák függetlenségének érzékelt hiánya kapcsán megjelöltek. Azok a lakossági válaszadók, akik az igazságszolgáltatási rendszer függetlenségét „meglehetősen rossznak” vagy „nagyon rossznak” értékelték, három ok közül választhatták ki az értékelésük magyarázatát. A tagállamok ugyanabban a sorrendben szerepelnek, mint az 50. ábrán.

.. ábra: A függetlenség nyilvánosság által érzékelt hiányának fő okai (az összes válaszadó arányában – magasabb érték nagyobb hatást jelent) (forrás: Eurobarométer ⁽¹¹²⁾)

.. ábra: A bíróságok és a bírák vállalkozások által érzékelt függetlensége (*) (forrás: Eurobarométer ⁽¹¹³⁾) – balról jobbra haladva, világos színek: 2016, 2023 és 2024, sötét színek: 2025)

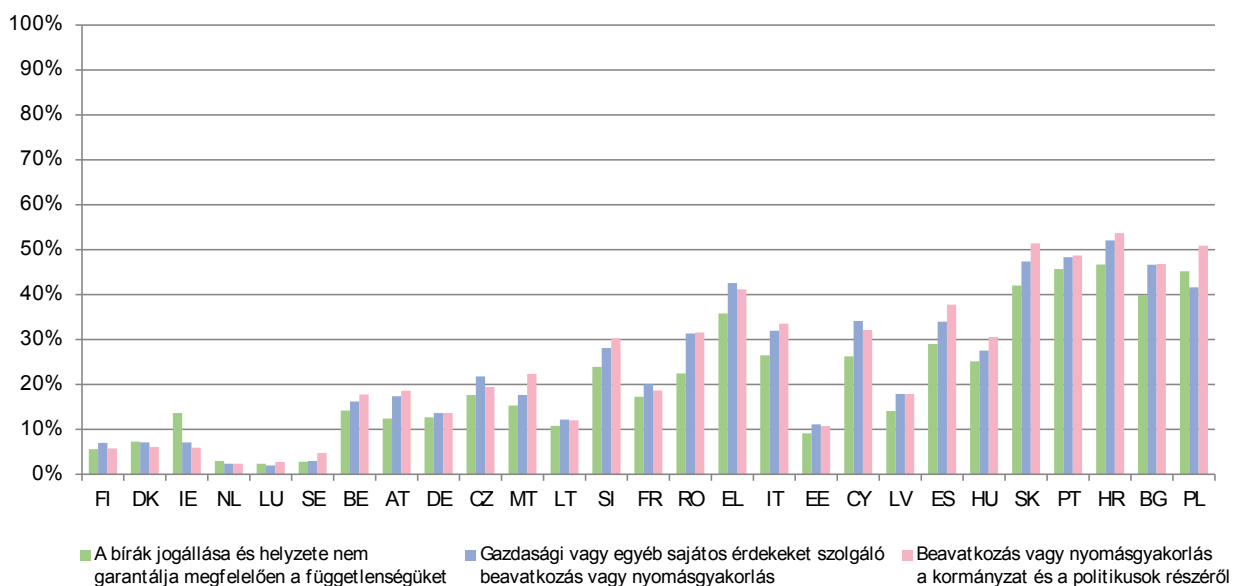
¹¹² FL555. sz. Eurobarométer felmérés; a következő kérdésre adott válaszok: „Meg tudná mondani, hogy az alábbi okok milyen mértékben képezik az alapját az arról alkotott véleményének, hogy milyen az igazságszolgáltatás függetlensége az Ön országában: nagyon, valamennyire, nem igazán, egyáltalán nem?“, ha az 1. kérdésre adott válasz „meglehetősen rossz” vagy „nagyon rossz” volt.

¹¹³ A 2025. január 13. és 29. között végzett FL555. sz. Eurobarométer felmérés; a következő kérdésre adott válaszok: „A rendelkezésére álló információk alapján hogyan értékelné országa igazságszolgáltatási rendszerét a bíróságok

(*) A tagállamokat először azon válaszadók százalékos aránya alapján állítottuk sorrendbe, akik szerint a bíróságok és a bírák függetlensége „nagyon jó” vagy „meglehetősen jó” (a „jó” válaszok összesen); ha egyes tagállamok esetében az összes „jó” válasz százalékos aránya megegyezik, ezeket a tagállamokat azon válaszadók százalékos aránya alapján állítottuk sorrendbe, akik szerint a bíróságok és a bírák függetlensége „meglehetősen rossz” vagy „nagyon rossz” (a „rossz” válaszok összesen); ha egyes tagállamokban az összes „jó” és az összes „rossz” válasz százalékos aránya megegyezik, az érintett tagállamokat azon válaszadók százalékos aránya alapján állítottuk sorrendbe, akik szerint a bíróságok és a bírák függetlensége „nagyon jó”; ha egyes tagállamokban az összes „jó”, az összes „rossz” és a „nagyon jó” válaszok százalékos aránya azonos, az adott tagállamokat azon válaszadók százalékos aránya alapján állítottuk sorrendbe, akik szerint a bíróságok és a bírák függetlensége „nagyon rossz”.

Az 53. ábra azokat a főbb okokat mutatja be, amelyeket a vállalkozások a bíróságok és a bírák függetlenségének érzékelt hiánya kapcsán megjelöltek. Azok a válaszadók, akik az igazságszolgáltatási rendszer függetlenségét „meglehetősen rossznak” vagy „nagyon rossznak” értékelték, három ok közül választhatták ki az értékelésük magyarázatát. A tagállamok ugyanabban a sorrendben szerepelnek, mint az 52. ábrán.

.. ábra: A függetlenség vállalkozások által érzékelt hiányának fő okai (az összes válaszadó arányában – a magasabb érték nagyobb hatást jelent) (forrás: Eurobarométer (¹¹⁴))

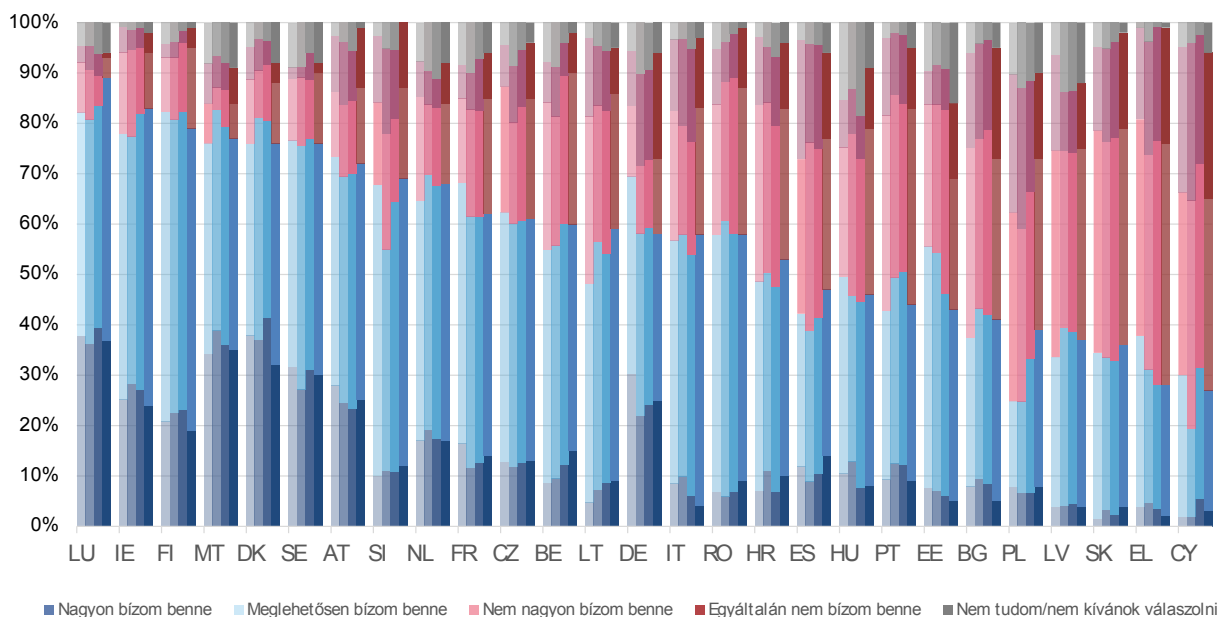

és a bírák függetlensége szempontjából? Véleménye szerint nagyon jó, meglehetősen jó, meglehetősen rossz vagy nagyon rossz?”, lásd: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/eu-justice-scoreboard_hu#surveys.

¹¹⁴ FL555. sz. Eurobarométer felmérés; a következő kérdésre adott válaszok: „Meg tudná mondani, hogy az alábbi okok milyen mértékben képezik az alapját az igazságszolgáltatás függetlenségéről alkotott véleményének (az Ön országában): nagyon, valamennyire, nem igazán, egyáltalán nem?”, ha az 1. kérdésre adott válasz „meglehetősen rossz” vagy „nagyon rossz” volt.

A beruházások előmozdítása, megkönnyítése és védelme a legfontosabb prioritások közé tartozik az EU egységes piacán. Az uniós jog célja, hogy harmonikus egyensúlyt tartson fenn a beruházások védelme és a lakosság jólétét növelő egyéb közérdekű célok megvalósítása között. Az 54. ábra negyedik alkalommal jeleníti meg az arra vonatkozó mutatót, hogy a vállalkozások az általuk megalapozatlannak vélt határozatok, illetve az állam tétlensége esetén mennyire tartják hatékonynak a jogszabályok és a bíróságok által biztosított beruházásvédelmet.

.. ábra: A vállalkozások véleménye a jogszabályok és a bíróságok által biztosított beruházásvédelem hatékonyságáról (*) (forrás: Eurobarométer ⁽¹¹⁵⁾ – balról jobbra haladva, világos színek: 2022, 2023 és 2024, sötét színek: 2025)

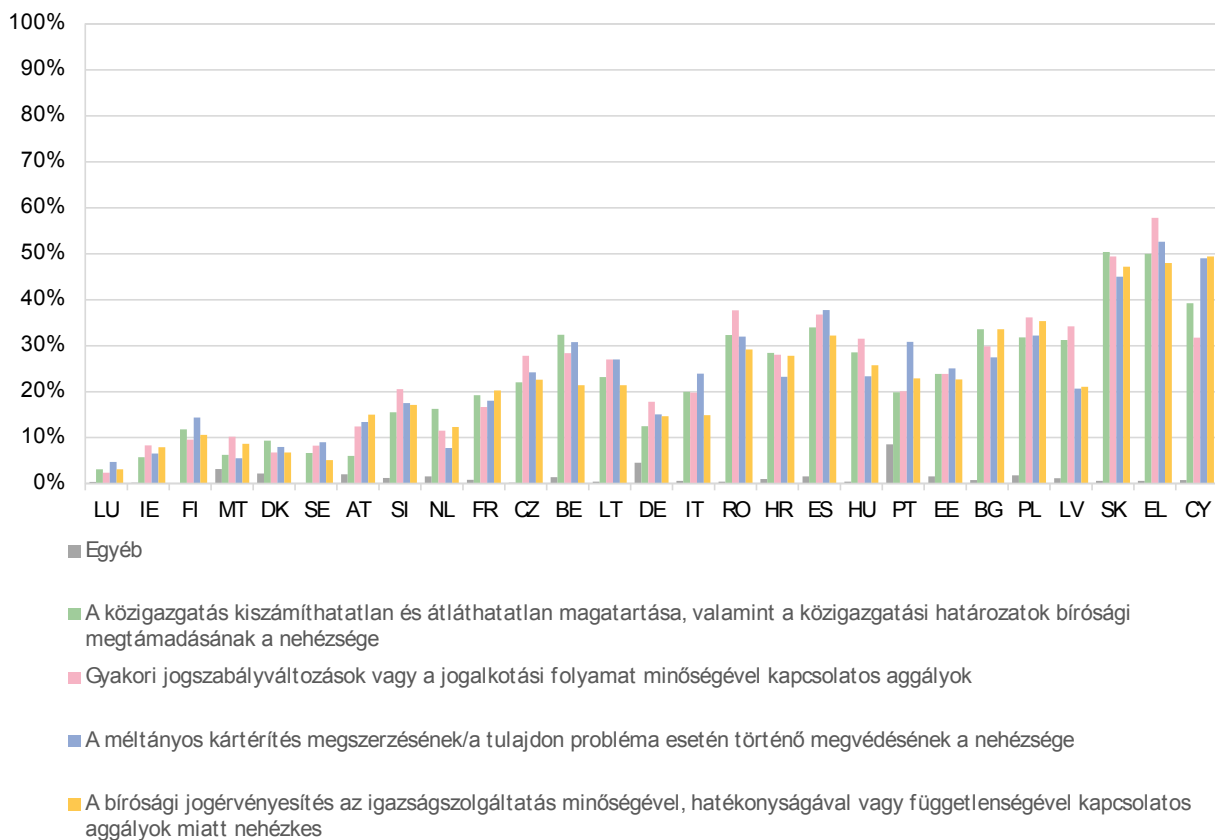
(*) A tagállamokat először azon válaszadók összevont százalékos aránya alapján állítottuk sorrendbe, akik úgy válaszoltak, hogy nagyon, illetve meglehetősen bíznak a jogszabályok és a bíróságok által biztosított beruházásvédelemben (összes „bízom benne” válasz); ha egyes tagállamok esetében az összes „bízom benne” válasz százalékos aránya megegyezik, ezeket a tagállamokat azon válaszadók százalékos aránya alapján állítottuk sorrendbe, akik a „nem nagyon bízom benne” vagy az „egyáltalán nem bízom benne” választ jelölték meg a beruházásvédelem hatékonysága tekintetében (összes „nem bízom benne” válasz); ha egyes tagállamok esetében az összes „bízom benne” és az összes „nem bízom benne” válasz százalékos aránya megegyezik, az érintett tagállamokat azon válaszadók százalékos aránya alapján állítottuk sorrendbe, akik a „nagyon bízom benne” választ jelölték meg a beruházásvédelem hatékonysága tekintetében; ha egyes tagállamokban az összes „bízom benne”, az összes „nem bízom benne” és a „nagyon bízom benne” válaszok százalékos aránya azonos, az adott tagállamokat azon válaszadók százalékos aránya alapján állítottuk sorrendbe, akik az „egyáltalán nem bízom benne” választ jelölték meg a beruházásvédelem hatékonysága tekintetében.

Az 55. ábra azokat a főbb okokat mutatja be, amelyeket a vállalkozások a beruházásvédelem hatékonyságának általuk érzékelt hiánya kapcsán megjelöltek. Azok a válaszadók, akik a „nem

¹¹⁵ A 2025. január 13. és 29. között végzett FL555. sz. Eurobarométer felmérés; a 3. kérdésre adott válaszok: „Mennyire bízik abban, hogy a jogszabályok és a bíróságok megvédik a befektetéseit (az Ön országában), ha valami baj történik?” A felmérés alkalmazásában a befektetés fogalma minden olyan eszközt magában foglal, amely egy adott vállalat tulajdonában vagy ellenőrzése alatt áll, és amelyhez tőke vagy más erőforrások lekötése, nyereség vagy haszon elvárása, illetve kockázatvállalás kapcsolódik.

nagyon bízom benne” vagy az „egyáltalán nem bízom benne” választ jelölték meg, négy ok közül választhatták ki ennek magyarázatát (egyesekek pedig az „egyéb” lehetőséget jelölték meg). A tagállamok ugyanabban a sorrendben szerepelnek, mint az 54. ábrán.

.. ábra: A beruházásvédelem hatékonyságának a vállalkozások által érzékelt hiányával kapcsolatban megjelölt fő okok (az összes válaszadó arányában – a magasabb érték nagyobb hatást jelent) (forrás: Eurobarométer ¹¹⁶)

¹¹⁶ FL555. sz. Eurobarométer felmérés; a következő kérdésre adott válaszok: „Mik a legfőbb okai annak, hogy aggódik a beruházásvédelem hatékonysága miatt?”, ha a 3. kérdésre adott válasz „nem nagyon bízom benne” vagy „egyáltalán nem bízom benne” volt.

2.3.2. Az igazságszolgáltatás szervezeti függetlensége

A szervezeti függetlenség garantálásához olyan szabályokra van szükség – különösen a bíróság összetétele, tagjainak kinevezése és szolgálati ideje, valamint a tagokra vonatkozó elfoglaltsági, kizárási és elmozdítási okok tekintetében –, amelyek biztosítják, hogy az embereknek ne legyen kétsége a bíróság külső tényezők általi befolyásolhatatlanságát és az elé vitt érdekekre vonatkozó semlegességét illetően⁽¹¹⁷⁾. E szabályoknak az utasítások formájában megnyilvánuló közvetlen befolyás mellett a befolyásolás olyan közvetettebb formáit is ki kell zárniuk, amelyek hatást gyakorolhatnak az érintett bírák döntéseire⁽¹¹⁸⁾.

Európai normák kidolgozására is sor került, elsősorban az Európa Tanács keretében, például az *Európa Tanács 2010. évi, a bírák függetlenségéről, hatékonyságáról és szerepéről szóló ajánlásában*¹¹⁹. Az uniós igazságügyi eredménytábla bemutat néhány olyan kérdésre vonatkozó mutatót, amely fontos annak értékelése szempontjából, hogy hogyan alakították ki az igazságszolgáltatási rendszereket a bírói függetlenség megóvása érdekében. A bírói függetlenség garantálásához a bírók feddhetetlenségének az előmozdítását és a korrupció megelőzését célzó politikák és gyakorlatok alkalmazása is elengedhetetlen. Végül soron a bírói függetlenség

¹¹⁷ Lásd: a Bíróság 2025. március 6-i ítélete, D. K. és társai kontra Prokuratura Rejonowa (Ügyek bírótól való elvétele), C-647/21. és C-648/21. sz. egyesített ügyek; a Bíróság 2025. február 25-i ítélete (nagytanács), XL és társai (Bírói fizetések), C-146/23. és C-374/23. sz. egyesített ügyek; a Bíróság 2024. november 14-i ítélete, S. S.A. kontra C. sp. z o.o. (Az ügyek elosztása), C-197/23; a Bíróság 2024. július 11-i ítélete (nagytanács), Hann-Invest, C-554/21; a Bíróság 2023. december 21-i ítélete, Krajowa Rada Sądownictwa (Maintien en fonctions d'un juge), C-718/21, EU:C:2023:1015, 76–77. pont, valamint a hivatkozott ítélkezési gyakorlat; a Bíróság 2023. június 5-i ítélete, Bizottság kontra Lengyelország, C-204/21, ECLI:EU:C:2023:442, 355. pont; a Bíróság 2021. november 16-i ítélete, WB és társai elleni büntetőeljárás, C-748/19–C-754/19. sz. egyesített ügyek, 67. pont; a Bíróság 2021. október 6-i ítélete, W.Ż., C-487/19, 109. pont; a Bíróság 2021. július 15-i ítélete, Bizottság kontra Lengyelország, C-791/19, 59. pont; a Bíróság 2021. március 2-i ítélete, A.B., C-824/18, 117. pont; a Bíróság 2019. november 19-i ítélete, A. K. és társai (a Legfelsőbb Bíróság fegyelmi tanácsának függetlensége), C-585/18., C-624/18. és C-625/18. sz. egyesített ügyek, ECLI:EU:C:2019:982, 121. és 122. pont; a Bíróság 2019. június 24-i ítélete, Bizottság kontra Lengyelország, C-619/18, ECLI:EU:C:2019:531, 73. és 74. pont; a Bíróság 2018. július 25-i ítélete, LM, C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 66. pont; a Bíróság 2018. február 27-i ítélete, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, ECLI:EU:C:2018:117, 44. pont. Lásd még a CM/Rec(2010)12. számú, a bírák függetlenségéről, hatékonyságáról és szerepéről szóló (az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága által 2010. november 17-én elfogadott) ajánlás 46. és 47. pontját és az ajánlás indokolását. Az említett pontok úgy rendelkeznek, hogy a bírák kiválasztására és előmenetelére vonatkozó döntéseket meghozó hatóságnak függetlennek kell lennie a végrehajtó és a törvényhozó hatalmi ágtól. E hatóság függetlenségének biztosítása érdekében a tagok legalább felének a bírói kar által választott bírónak kell lennie. Ha azonban az alkotmányos rendelkezések vagy más jogszabályok úgy rendelkeznek, hogy az államfőnek, a kormánynak vagy a törvényhozó hatalomnak kell meghoznia a bírák kiválasztására és előmenetelére vonatkozó határozatokat, egy független és hozzáértő, jelentős részben a bírói kar tagjaiból álló hatóságot (az igazságszolgáltatási tanácsokra vonatkozóan a IV. fejezetben meghatározott szabályok sérelme nélkül) fel kell hatalmazni arra, hogy ajánlásokat tegyen vagy véleményt nyilvánítson, amelyet az érintett kinevezésre jogosult hatóságnak a gyakorlatban követnie kell.

¹¹⁸ Lásd: a Bíróság 2023. június 5-i ítélete, Bizottság kontra Lengyelország, C-204/21, ECLI:EU:C:2023:442, 355. pont; a Bíróság 2021. március 2-i ítélete, A.B., C-824/18, 119. pont; a Bíróság 2019. november 19-i ítélete, A. K. és társai (a Legfelsőbb Bíróság fegyelmi tanácsának függetlensége), C-585/18., C-624/18. és C-625/18. sz. egyesített ügyek, ECLI:EU:C:2019:982, 123. pont; a Bíróság 2019. június 24-i ítélete, Bizottság kontra Lengyelország, C-619/18, ECLI:EU:C:2019:531, 112. pont.

¹¹⁹ Lásd az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága által 2010. november 17-én elfogadott CM/Rec(2010)12. számú, a bírák függetlenségéről, hatékonyságáról és szerepéről szóló ajánlást és annak indokolását (a továbbiakban: a CM/Rec(2010)12. számú ajánlás).

hatékony védelme a szükséges normákon túlmenően megköveteli a feddhetetlenség és pártatlanság olyan kultúráját is, amelyet valamennyi bíró magáénak érez, másfelől pedig a társadalom szélesebb köre is tiszteletben tart.

Az eredménytábla e kiadása új és frissített mutatókat tartalmaz a következőkre vonatkozóan: a bírák visszahívása és kizárása (56. ábra) (¹²⁰), az ügyészségek vezetőinek kinevezésében és felmentésében részt vevő hatóságok (57. ábra) (¹²¹), valamint az ügyvédi kamarák és az ügyvédek függetlensége (58. ábra) (¹²²). Az ábrák a 2024. decemberi állapotok szerint mutatják be a nemzeti kereteket.

Az eredménytáblában ismertetett adatok nem nyújtanak értékelést, és nem szolgáltatnak mennyiségi adatokat a biztosítékok hatékonyságáról. Nem céljuk, hogy tükrözzék az eljárások és az azokhoz kapcsolódó biztosítékok összetettségét és részletességét.

– *A bírák visszalépése és kizárása* –

Az először a 2016. évi uniós igazságügyi eredménytáblában szereplő (most frissített) 56. ábra azt mutatja be, hogy a bírakkal szemben alkalmazhatók-e szankciók, ha nem teljesítik az arra vonatkozó kötelezettségüket, hogy visszalépjenek azoknak az ügyeknek az elbírálásától, amelyekben megkérdőjelezhető, vagy nem biztosított a pártatlanságuk, vagy megalapozottan feltételezhető az elfogultságuk. Az ábra azt is ismerteti, hogy mely hatóság (¹²³) hoz határozatot a fél által a bíró kizárása érdekében benyújtott kérelemről (¹²⁴).

¹²⁰ Az ábra a Bizottság által az ENCJ-vel szoros együttműködésben kidolgozott, frissített kérdőívre adott válaszokon alapul. Azon tagállamok esetében, amelyekben nem működnek igazságszolgáltatási tanácsok, vagy amelyek nem tagjai az ENCJ-nek (Csehország, Németország, Észtország, Ausztria és Lengyelország), az Európai Unió Legfelsőbb Bíróságai Elnökeinek Hálózata működött közre a frissített kérdőívre adott válaszok összegyűjtésében.

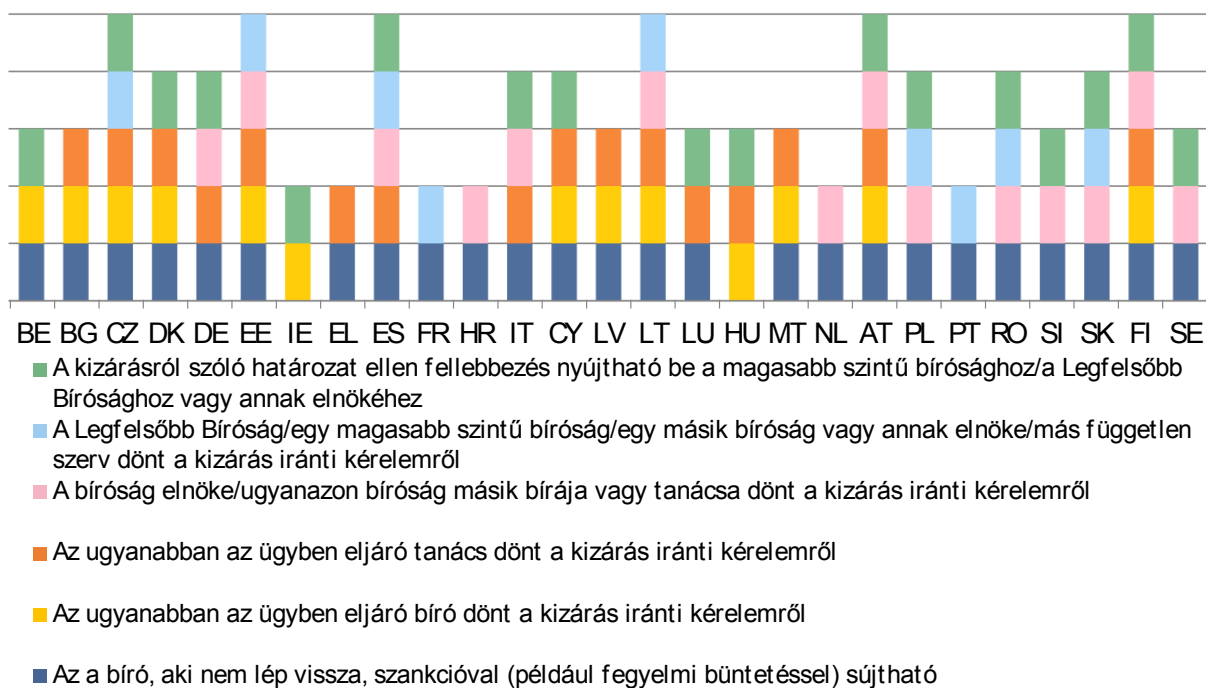
¹²¹ Az ábrák a Bizottság által a tagállami legfőbb ügyészségek, illetve az azoknak megfelelő, a legfelsőbb bírói fórumok mellett működő intézmények hálózatával – a NADAL Hálózattal – szoros együttműködésben összeállított, frissített kérdőívre adott válaszokon alapulnak.

¹²² Az ábra a Bizottság által az Európai Ügyvédi Kamarák Tanácsával (CCBE) szoros együttműködésben kidolgozott, frissített kérdőívre adott válaszokon alapul.

¹²³ Néha több hatóság is jogosult e határozat meghozatalára, attól függően, hogy a kizárt bíró milyen szintű bíróság tagja.

¹²⁴ A CM/Rec(2010)12. sz. ajánlás 59., 60. és 61. pontja szerint a bírának minden ügyben függetlenül és pártatlanul kell eljárniuk, és a jogszabályban rögzített okok alapján – kizárólag ilyen esetekben – kötelesek visszalépni az adott ügyben való részvételtől vagy megtagadni az eljárást.

.. ábra: A bírák visszalépése és kizárása (*) (forrás: az Igazságszolgáltatási Tanácsok Európai Hálózata és az Európai Unió Legfelsőbb Bíróságai Elnökeinek Hálózata ⁽¹²⁵⁾)

– *A nemzeti ügyészségek működésével kapcsolatos biztosítékok az EU-ban* –

Az ügyészség kiemelt szerepet tölt be a büntető igazságszolgáltatási rendszerben és a tagállamok közötti, büntetőügyekben folytatott együttműködésben. A nemzeti ügyészség megfelelő működése alapvető fontosságú a bűnözés – beleértve a gazdasági és pénzügyi bűncselekményeket, mint például a pénzmosást és a korrupciót – elleni hatékony küzdelem érdekében. A Bíróságnak az európai elfogatóparancsról szóló kerethatározattal ⁽¹²⁶⁾ kapcsolatos ítélkezési gyakorlata szerint az ügyészség akkor tekinthető tagállami igazságügyi hatóságnak az európai elfogatóparancs kiadása és végrehajtása szempontjából, ha önállóan járhat el, annak veszélye nélkül, hogy a végrehajtó hatalom – például az igazságügyi miniszter – valamely konkrét ügyben közvetve vagy közvetlenül utasítást ad neki ⁽¹²⁷⁾.

¹²⁵ A Bizottság által az ENCJ-vel szoros együttműködésben kidolgozott, frissített kérdőív segítségével összegyűjtött adatok. Azon tagállamok esetében, amelyekben nem működnek igazságszolgáltatási tanácsok, vagy amelyek nem tagjai az ENCJ-nek, az Európai Unió Legfelsőbb Bíróságai Elnökeinek Hálózata működött közre a frissített kérdőívre adott válaszok összegyűjtésében.

¹²⁶ Tanács 2002/584/IB kerethatározata az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról (HL L 190., 2002.7.18., 1. o.).

¹²⁷ A Bíróság 2019. május 27-i ítélete, OG és PI (Lübeck és Zwickau Ügyészsége), C-508/18. és C-82/19 PPU. sz. egyesített ügyek, ECLI:EU:C:2019:456, 73., 74. és 88. pont; a Bíróság 2019. május 27-i ítélete, C- 509/18, ECLI:EU:C:2019:457, 52. pont; lásd még: a Bíróság 2019. december 12-i ítélete, Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg és Openbaar Ministerie (Lyon és Tours Ügyészsége), C-566/19 PPU. és C-626/19. sz. egyesített ügyek, ECLI:EU:C:2019:1077; Openbaar Ministerie (Svéd Ügyészség), C-625/19 PPU, ECLI:EU:C:2019:1078 és Openbaar Ministerie (brüsszeli ügyész), C-627/19 PPU, ECLI:EU:C:2019:1079; a Bíróság 2020. november 24-i ítélete, AZ, C-510/19, ECLI:EU:C:2020:953, 54. pont. Lásd még: 2016. november 10-i ítélet, Kovalkovas, C-

A nemzeti ügyészségek szervezete Unió-szerte eltérő, és nincs egységes, valamennyi tagállamban érvényesülő modell. Az Európa Tanács azonban megállapította, hogy széles körben elterjedt az a tendencia, hogy az ügyészség inkább független, mintsem a végrehajtó hatalomnak alárendelt vagy ahhoz kapcsolódó szervezet (¹²⁸). Az Európai Ügyészek Konzultatív Tanácsa szerint a demokratikus állam egyik alappillére a hatékony és autonóm ügyészség, amely elkötelezett a jogállamiság és az emberi jogok igazságszolgáltatással kapcsolatban történő megvédése mellett (¹²⁹).

A nemzeti ügyészek kinevezésére irányuló eljárások befolyásolhatják az ügyészség függetlenségének mértékét. A nemzeti igazságszolgáltatási rendszer modelljétől vagy az annak alapjait jelentő jogi hagyománytól függetlenül az európai normák szerint a tagállamoknak hatékony intézkedéseket kell hozniuk annak biztosítására, hogy az ügyészek megfelelő jogi és szervezeti feltételek mellett (¹³⁰), indokolatlan beavatkozás nélkül teljesíthessék szakmai kötelezettségeiket és feladataikat (¹³¹).

Az 57. ábra az ügyészségek vezetőire vonatkozó kinevezési és felmentési eljárásokat mutatja be. Az ábra azt mutatja, hogy az ügyészségek a végrehajtó hatalom vagy a bíróságok köré csoportosuló különféle szervezeti modellek szerint működnek a tagállamokban. Az ábrán az is jól látható, hogy

477/16 PPU, ECLI:EU:C:2016:861, 34. és 36. pont; és 2016. november 10-i ítélet, Poltorak, C-452/16 PPU, ECLI:EU:C:2016:858, 35. pont az „igazságszolgáltatás” kifejezésről, amelyet „a hatalmi ágak szétválasztásának elvével összhangban – amely meghatározó a jogállamiság működése szempontjából – meg kell különböztetni a végrehajtó hatalomtól”. Lásd még az Európai Ügyészek Konzultatív Tanácsa (CCPE) által elfogadott, az ügyészek függetlenségéről, elszámoltathatóságáról és etikájáról szóló 13. sz. vélemény (2018) xii. ajánlását.

¹²⁸ A Velencei Bizottság jelentése az igazságszolgáltatási rendszer függetlenségére vonatkozó európai követelményekről: II. rész – Az ügyészség; CDL-AD(2010)040-e; elfogadva a Velencei Bizottság 85. plenáris ülésén (Velence, 2010. december 17–18.), 26. pont.

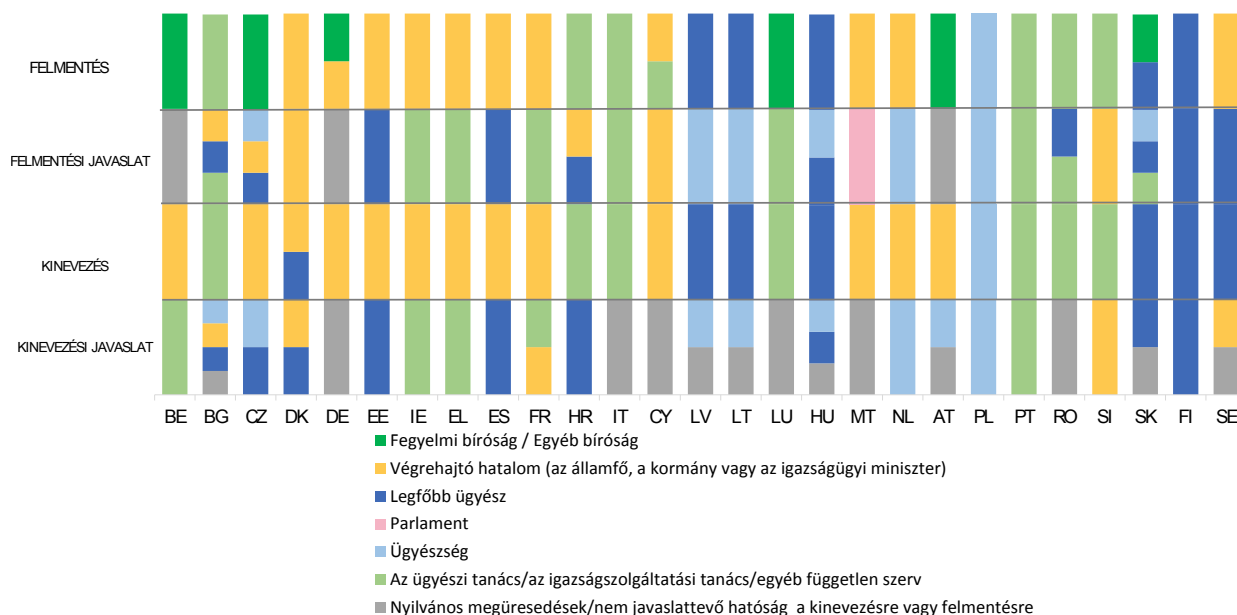
¹²⁹ A demokratikus társadalomban a bíróságoknak és a nyomozó hatóságoknak is mentesnek kell lenniük a politikai nyomástól. A függetlenség fogalma azt jelenti, hogy annak érdekében, hogy biztosítsák a jog és a jogállamiság elvének teljes körű tiszteletben tartását és alkalmazását, és hogy ne legyenek kitéve semmilyen politikai nyomásnak vagy jogellenes befolyásnak, az ügyészeknek jogellenes beavatkozásoktól mentesen kell ellátniuk a feladataikat. A függetlenség nemcsak az ügyészségre mint egészre, hanem annak egyes szerveire és az egyes ügyészekre is vonatkozik. A nemzeti igazságszolgáltatási rendszer modelljétől vagy az annak alapjait jelentő jogi hagyománytól függetlenül az európai normák szerint a tagállamoknak hatékony intézkedéseket kell hozniuk annak biztosítására, hogy az ügyészek megfelelő jogi és szervezeti feltételek mellett, indokolatlan beavatkozás nélkül teljesíthessék szakmai kötelezettségeiket és feladataikat. Lásd: az Európai Ügyészek Konzultatív Tanácsának (CCPE) az ügyészek vészhelyzetekben, különösen a világiárványok esetében betöltött szerepéről szóló 15. sz. véleménye (2020); valamint 16. sz. véleménye (2021) a nemzetközi bíróságok és a nemzetközi egyezmények végrehajtását felügyelő szervek határozatainak az ügyészek tényleges függetlenségére gyakorolt hatásairól, 13. pont. Lásd még: az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága által 2000. október 6-án elfogadott Rec(2000)19. sz. ajánlás az ügyészségnek a büntető igazságszolgáltatási rendszerben betöltött szerepéről (a továbbiakban: a 2000. évi ajánlás), 4., 11. és 13. pont; az Európai Ügyészek Konzultatív Tanácsa (CCPE) által elfogadott, az ügyészek függetlenségéről, elszámoltathatóságáról és etikájáról szóló 13. sz. vélemény (2018) i. és iii. ajánlása; a Korruptió Elleni Államok Csoportja (GRECO), „A parlamenti képviselőket, a bírákat és az ügyészeket érintő korrupció megelőzése”, negyedik értékelési kör; jelentős számú ajánlás javasolja olyan intézkedések bevezetését, amelyek megvédik az ügyészséget a büntetőügyek kivizsgálásával kapcsolatos illetéktelen befolyástól és beavatkozástól.

¹³⁰ Az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága által 2000. október 6-án elfogadott Rec(2000)19. sz. ajánlás az ügyészségnek a büntető igazságszolgáltatási rendszerben betöltött szerepéről (a továbbiakban: a 2000. évi ajánlás), 4. pont.

¹³¹ A 2000. évi ajánlás 11. és 13. pontja. Lásd még: az Európai Ügyészek Konzultatív Tanácsa (CCPE) által elfogadott, az ügyészek függetlenségéről, elszámoltathatóságáról és etikájáról szóló 13. sz. vélemény (2018) i. és iii. ajánlása.

a legfőbb ügyész és az igazságszolgáltatási tanácsok/ügyészi tanácsok fontos szerepet töltenek be az ügyészségek vezetőinek a kinevezésében és felmentésében.

.. ábra: Az ügyészségek vezetői: kinevezés és felmentés(*) (forrás: az Európai Bizottság és a NADAL⁽¹³²⁾)

Belgium: a jelöltekre vonatkozóan az Igazságszolgáltatási Tanács javaslatot tesz az igazságügyi miniszternek, az igazságügyi miniszter pedig a királynak. A felmentésük a fegyelmi bíróság hatáskörébe tartozik. **Bulgária:** az ábrán az igazgatási vezetők helyzete látható, nem a helyettes igazgatási vezetők. A fellebbviteli ügyészségek vezetőire a legfőbb ügyész, az ügyészségek vezetőire pedig az adott igazságszolgáltatási körzetben működő, magasabb szintű ügyészség vezetője tehet javaslatot; ezenkívül az igazságügyi miniszter valamennyi ügyészségi vezetőre javaslatot tehet, és az ügyészek is jelölhetik saját magukat. Az ügyészségi vezetőket az Ügyészi Tanács nevezi ki. A vezető felmentését az Ügyészi Tanács, a legfőbb ügyész és az igazságügyi miniszter javasolhatja, és azt a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács fogadatosítja. A Nemzeti Nyomozóhivatal igazgatóját a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács ügyészi kamarája menti fel az ügyészi kamara legalább három tagjának, a legfőbb ügyésznek vagy az igazságügyi miniszternek a javaslatára. **Csehország:** a körzeti ügyészségek, a regionális ügyészségek és a főügyészségek vezetőit az igazságügyi miniszter nevezi ki a felettes ügyészség vezetőjének, a legfőbb ügyésznek vagy az Igazságügyi Minisztériumnak a javaslatára. A körzeti ügyészségek, a regionális ügyészségek és a főügyészségek vezetőinek felmentését a legfőbb ügyész és a felettes ügyészség vezetője javasolhatja. A felmentést egy fegyelmi bíróság hajtja végre. **Dánia:** az Igazságügyi Minisztérium a legfőbb ügyész hatáskörébe utalta a helyi ügyészségek vezetőinek a kinevezését. **Németország:** a szövetségi tartományok szintjén működő ügyészeket egy nyilvános pályázati felhívást követően a Szövetségi Igazságügyi Minisztérium nevezi ki. A felmentésekre vonatkozóan nem tesznek javaslatot. A Szövetségi Igazságügyi Minisztérium szolgálati okokból ideiglenesen felmentheti az ügyészeket, vagy áthelyezheti őket egy másik álláshelyre, a közszolgálati bíróságok igazságszolgáltatással foglalkozó ága pedig felmentheti őket a közszolgálat alól. **Észtország:** a kinevezésre/felmentésre a legfőbb ügyész tesz javaslatot, és azt az igazságügyi miniszter hajtja végre. **Írország:** Írországban a legfőbb ügyész kizárólagos felelősséggel tartozik a büntetőeljárások lefolytatásáért. A kinevezésre és a felmentésre vonatkozó javaslatokat a legmagasabb szintű kinevezésekkel foglalkozó bizottság (Top-Level Appointments Committee, TLAC) készíti el, és a kinevezésekről és a felmentésekről is a kormány hozza meg a végső döntést. **Görögország:** a Legfelsőbb Birói Tanács határozatát a köztársasági elnök rendeletének kiadását követően hajtják végre. Ez alól kivételt jelentenek az athéni és a szaloniki elsőfokú bíróság, valamint az athéni fellebbviteli bíróság mellett működő ügyészségek, amelyek vezetőit az adott ügyészségen dolgozó ügyészek választják meg titkos szavazással. A gazdasági bűncselekményekkel foglalkozó ügyészség vezetőjét a Legfelsőbb Birói Tanács

¹³² A Bizottság által az ügyészek hálózatával (NADAL) szoros együttműködésben kidolgozott kérdőív segítségével összegyűjtött adatok.

nevezi ki. A felmentésre a Legfelsőbb Birói Tanács tesz javaslatot, és azt a köztársasági elnök hajtja végre.

Spanyolország: az ügyészségen belüli tisztségek, a regionális helyettes főügyészek és a szakosított ügyészség helyettes főügyészei tekintetében a legfőbb ügyész tesz javaslatot, és ezt követően a kormány (hivatalosan a király) nevezi ki a jelölteket. A legfőbb ügyész előzetesen konzultál az Ügyészi Tanáccsal (az ügyészség testületi szervével), valamint az egyes régiók pozíciói tekintetében az érintett regionális főügyészekkel. A felmentésre a legfőbb ügyész az Ügyészi Tanáccsal és adott esetben a regionális főügyésszel folytatott konzultációt követően tesz javaslatot, és a felmentésről kormány dönt.

Franciaország: az igazságügyi miniszter javaslatot tesz, az igazságszolgáltatási tanács véleményt nyilvánít, a köztársasági elnök pedig rendeletben kinevezi az ügyészségi vezetőt. Az igazságszolgáltatási tanács véleménye konzultatív jellegű, de a kialakult gyakorlat szerint a minisztérium és a köztársasági elnök tiszteletben tartja a kedvezőtlen véleményeket. A felmentésre a Conseil supérieur de la magistrature tesz javaslatot, és azt az igazságügyi miniszter hajtja végre.

Ciprus: a legfőbb ügyész az ügyészség kizárólagos vezetője. A kinevezést az elnök végzi. A felmentést a Legfelsőbb Alkotmánybíróság hajtja végre, amely igazságszolgáltatási tanácsként jár el.

Lettország: a Legfőbb Ügyészi Tanács által létrehozott, különböző szinteken működő ügyészekből álló Ügyészi Kinevezési Bizottság egy nyilvános pályázati felhívást követően javaslatot tesz a jelöltek kinevezésére, és a felmentést is ez a Bizottság javasolja.

Litvánia: az Ügyészek Kiválasztási Bizottsága (amelynek 4 ügyész és 3 nem ügyész tagja van) nyílt pályázati felhívást követően tesz javaslatot a jelöltekre. Az ügyészek felmentését az Ellenőrzőbizottság (amelynek 4 ügyész és 3 nem ügyész tagja van) vagy az érintett ügyész tevékenységével kapcsolatos belső vizsgálatot lefolytató ügyész javasolhatja.

Luxemburg: a kinevezés az Igazságszolgáltatási Tanács hatáskörébe tartozik. Az Igazságszolgáltatási Tanács fegyelmi eljárást indít, amely alapján a fegyelmi bíróság dönt a felmentésről.

Magyarország: nyilvános álláshirdetést követően a legfőbb ügyész dönt a pályázatokról, és ő nevezi ki az ügyészeket a vezető munkakörökbe. Az ügyészi tanács véleményt nyilvánít a pályázókról. A legfőbb ügyész bármikor, indokolás nélkül visszavonhatja a vezetői kinevezéseket. Az ügyészségek vezetői javaslatot tehetnek a kinevezés visszavonására, de a legfőbb ügyész nem köteles azt teljesíteni.

Málta: az ábra a legfőbb ügyésszel kapcsolatos helyzetet mutatja be. A legfőbb ügyészt egy nyilvános pályázati felhívást követően a köztársasági elnök nevezi ki a miniszterelnök tanácsára. A legfőbb ügyész felmentésére a parlament tesz javaslatot a képviselők legalább kétharmadának szavazata alapján, és azt a köztársasági elnök hajtja végre.

Hollandia: a főügyészi testület mint az ügyészség vezetője jelölteket javasol az igazságügyi és biztonsági miniszternek, aki dönt arról, hogy a jelöltek alkalmasak-e királyi rendelettel történő kinevezésre. A felmentést a főügyészi testület hajtja végre az igazságügyi és biztonsági miniszter egyetértésével.

Ausztria: a főügyészségek vezetőire és a Legfőbb Ügyészség vezetőjére a Szövetségi Igazságügyi Minisztériumon belül működő, ügyészekből álló személyzeti bizottság tesz javaslatot. Az egyes főügyészségek tartományában/illetékességi területén működő ügyészségek vezetőire az adott főügyészség személyzeti bizottsága tesz javaslatot a Szövetségi Igazságügyi Minisztériumnak. A jelölteket a szövetségi elnök nevezi ki. A felmentés a fegyelmi bíróság hatáskörébe tartozik. A Legfőbb Ügyészség tagjai és a főügyészségek vezetői (valamint ezek első helyettesei) tekintetében a Legfelsőbb Bíróság, más ügyészek esetében pedig valamely másik tartományban működő tartományi legfelsőbb bíróság jár el fegyelmi bírósággként (első fokon).

Lengyelország: a legfőbb ügyész tesz javaslatot a kinevezésre, miután bemutatta a jelöltet azon ügyészek gyűlésén, amelynek elnöki tisztségét a jelöltnek be kell majd töltenie. A kinevezésre jogosult hatóság a legfőbb ügyész. Ugyanez az eljárás vonatkozik a felmentésre is.

Románia: az ábra az ügyészségek vezetőivel kapcsolatos helyzetet mutatja, kivéve a szakosodott ügyészségek vezetőit. Az ügyészségek vezetőit a Legfelsőbb Birói Tanács nevezi ki egy nyilvános pályázati felhívást követően. Az ügyészségi vezetők felmentésére a legfőbb ügyész vagy az Igazságügyi Felügyelet tesz javaslatot, és azt a Legfelsőbb Birói Tanács hajtja végre.

Szlovénia: a körzeti ügyészségek vezetőit az Ügyészi Tanács nevezi ki az igazságügyi miniszter indokolt javaslata alapján, a legfőbb ügyész előzetes véleményének beszerzését követően. Az Ügyészi Tanács a miniszter javaslatára, a legfőbb ügyész előzetes véleményének beszerzését követően felmenti a körzeti ügyészség vezetőjét.

Szlovákia: a főügyészekre nyílt pályázati felhívást követően egy öttagú (a legfőbb ügyész által kiválasztott ügyészekből álló) kiválasztási bizottság tesz javaslatot, miután beszerzte az Ügyészi Tanács előzetes nyilatkozatát. A kinevezés a legfőbb ügyész hatáskörébe tartozik. Ezen eljárás alól kivételt képeznek a legfőbb ügyész helyettesei, akiket maga a legfőbb ügyész nevez ki, valamint a regionális/körzeti ügyészek helyettesei, akiket a legfőbb ügyész nevez ki az illetékes regionális/körzeti ügyész javaslata alapján. A helyettesek szintén főügyésznek minősülnek. A főügyészeket a legfőbb ügyész menti fel. A legfőbb ügyész köteles felmenti a főügyészt, ha a fegyelmi bíróság arról határozatot hozott. A legfőbb ügyésszel szemben a parlamenti képviselők háromötöde vagy a köztársasági elnök fegyelmi indítványt nyújthat be. A főügyészek esetében a legfőbb ügyész és az állampolgári jogok biztosa jár el, valamint a legfőbb ügyész helyettese (a Legfőbb Ügyészség azon ügyészei és azon vezető ügyészek esetében, akiknek ő a felettese).

Finnország: a Legfőbb Ügyészség vezető ügyésze tesz javaslatot a kinevezésre vagy a felmentésre, amelyet ezt követően a legfőbb ügyész hajt végre. Ezenkívül a bíróság – néhány kivételtől eltekintve – felmentheti az ügyészség vezetőjét, ha szabadságvesztésre ítélik.

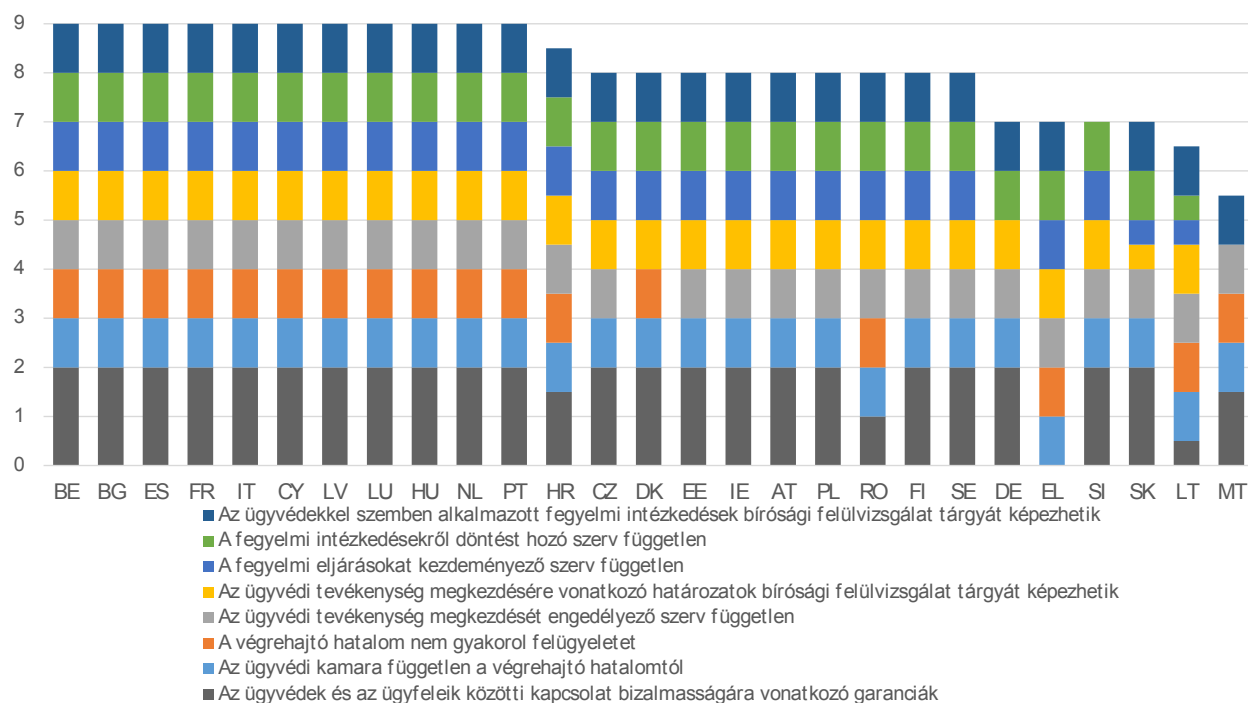
Svédország: az ügyészek foglalkoztatási tanácsadó testülete tesz javaslatot a legfőbb ügyész helyettesére (nem kötelező erejű javaslat), a főügyészre és a vezető ügyészekre, akiket a legfőbb ügyész nevez ki. A

felmentésre a legfőbb ügyész tesz javaslatot, és arról a kormány vezető tisztségekkel foglalkozó fegyelmi tanácsa határoz.

– Az ügyvédi kamarák és az ügyvédek függetlensége az EU-ban –

Az ügyvédek és azok szakmai szövetségei fontos szerepet játszanak az alapvető jogok és a jogállamiság védelmének biztosításában (¹³³). A méltányos igazságszolgáltatási rendszerhez elengedhetetlen, hogy az ügyvédek szabadon végezhessek tanácsadási és képviselői tevékenységüket. Az ügyvédek szabad foglalkozás keretében végzett tevékenysége és az ebből eredő tekintély hozzájárul a függetlenségük fenntartásához, továbbá az ügyvédi kamarák is fontos szerepet játszanak az ügyvédek függetlenségének a biztosításában. Az európai normák rögzítik az ügyvédi hivatás gyakorlásának szabadságát és az ügyvédi kamarák függetlenségét. Ezenkívül az említett normák az ügyvédekkel szembeni fegyelmi eljárások alapelveit is meghatározzák (¹³⁴).

.. ábra: Az ügyvédi kamarák és az ügyvédek függetlensége, 2024 (*) (forrás: az Európai Bizottság és a CCBE (¹³⁵))

(*) A felmérés eredményei alapján a tagállamok legfeljebb 9 pontot kaphattak. A felmérésre 2024 végén került sor. Az ügyvédek és az ügyfelek közötti kapcsolat bizalmasságára vonatkozó garanciákkal kapcsolatos kérdés esetében 0,5 pontot adtunk minden elképzelt helyzet tekintetében (az ügyvéd birtokában lévő elektronikus adatok átvizsgálása és lefoglalása, az ügyvéd irodájának az átkutatása, az ügyvéd és az ügyfél közötti kommunikáció lehallgatása, az ügyvéd vagy irodájának megfigyelése, az ügyvédi iroda adóellenőrzése és más közigazgatási ellenőrzések), amelyre a garanciák teljes mértékben vonatkoznak. Minden más, maradéktalanul teljesülő feltételért 1 pontot adtunk. Nem járt pont, ha az adott feltétel nem teljesült. **Málta:** a 2020-as válaszokat hozzáigazították az új

¹³³ „Az ügyvédek fontos szerepet töltenek be a jogállamiság és a bírói függetlenség védelmében, melynek során tiszteletben tartják a hatalommegosztás elvét és az alapvető jogokat.”, „Ügyvédi segítség igénybevétele és jogállamiság”, elnökségi vitaanyag a Bel- és Igazságügyi Tanács 2022. március 3–4-i ülésére: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6319-2022-INIT/hu/pdf>.

¹³⁴ Az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának R(2000)21. sz. ajánlása.

¹³⁵ A 2024. évi adatok összegyűjtésére a CCBE tagjai által kitöltött kérdőív alapján került sor.

módszertanhoz. **Észtország:** az Igazságügyi Minisztérium széles körű felügyeleti jogkörrel rendelkezik a jogi segítségnyújtási rendszer megszervezése tekintetében. **Litvánia:** az ügyvédi kamaráról szóló törvény szerint az ügyvédi kamara tanácsa fegyelmi eljárást indíthat az ügyvédekkel szemben. A törvény azonban azt is rögzíti, hogy erre az igazságügyi miniszter is jogosult. Ha az igazságügyi miniszter úgy dönt, hogy fegyelmi eljárást kezdeményez egy ügyvéd ellen, az ügyvédi kamarának nincs beleszólása az eljárásba, és az ügy közvetlenül a fegyelmi bírósághoz kerül. A fegyelmi bíróság öt ügyvédből áll, akik a kamara tagjai. Az ötből hármat az ügyvédi kamara közgyűlése választ meg, másik kettőt pedig az igazságügyi miniszter nevez ki. **Lengyelország:** az igazságügyi minisztérium felügyeleti szerepet tölt be az ügyvédi kamara tekintetében, megszervezi a jogi szakvizsgákat, és meghatározza a minimális ügyvédi díjak mértékét (a legfelsőbb ügyvédi kamarai tanács nem kötelező véleménye alapján). **Szlovénia:** a fegyelmi eljárásokat kizárólag az ügyvédi kamarán belül folytatják le. Az elsőfokú fegyelmi bizottság határozata ellen fellebbezésnek van helye, amelyet a másodfokú fegyelmi bizottság bírál el. A másodfokú fegyelmi bizottság határozatai ellen nincs lehetőség fellebbezésre. Ezt az ügyvédekről szóló törvény 65. cikke rögzíti: „Az ügyvédi kamara fegyelmi testületeinek a határozatai végrehajthatók.” **Szlovákia:** elsősorban a Szlovák Ügyvédi Kamara független felügyeleti bizottsága kezdeményezhet eljárást a panasz alapján. Azonban az igazságügyi miniszter is fegyelmi eljárást kezdeményezhet, ha „az ügyvéd olyan cselekményt hajtott végre, amely az adott időpontban hatályos jogszabályok szerint szakmai kötelességszegésnek minősülhet, a felügyeleti bizottság elnöke vagy az igazságügyi miniszter (indítványozói minőségében eljárva) e törvény értelmében fegyelmi eljárás megindítása iránti kérelmet nyújthat be az illetékes ügyvédi kamara irányító szervéhez az adott időpontban hatályos jogszabályokban a fegyelmi eljárás megindítására vonatkozóan meghatározott határidőn belül”. **Finnország:** az ügyvédi kamara az igazságügyi biztos, azaz egy állami szerv felügyelete alatt áll. az ügyvédekről szóló törvény rendelkezései szerint felügyeleti jogkörrel rendelkezik az ügyvédek tekintetében.

2.3.3. A bírói függetlenségre vonatkozó összegzés

A bírói függetlenség az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkében rögzített, bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz való jog alapvető eleme, amely elengedhetetlen az Európai Unióról szóló szerződés 19. cikkében előírt hatékony bírói jogvédelem biztosításához. A hatékony igazságszolgáltatási rendszer alapvető eleme, és elengedhetetlen a jogállamiság fenntartásához. Nélkülözhetetlen a bírósági eljárások tisztességességének, valamint a lakosság és a vállalkozások jogrendszerbe vetett bizalmának a biztosításához. A nemzeti igazságszolgáltatási rendszereknek ezért teljes mértékben tiszteletben kell tartaniuk a bírói függetlenségre vonatkozó, az uniós jogból eredő követelményeket – összhangban azoknak az Európai Unió Bírósága általi értelmezésével –, és megfelelően figyelembe kell venniük a bírói függetlenségre vonatkozó európai normákat. A 2025. évi eredménytábla bemutatja az azzal kapcsolatos trendeket, hogy a lakosság és a vállalkozások milyenek érzékelik az igazságszolgáltatás függetlenségét. Ez a kiadás néhány új mutatót is tartalmaz a bírák visszalépésével és kizárásával, valamint az ügyészségi vezetők kinevezésével és felmentésével kapcsolatos helyzetre vonatkozóan, valamennyi tagállam tekintetében.

A strukturális mutatók önmagukban nem teszik lehetővé, hogy következtetéseket vonjunk le a szervek függetlenségére vonatkozóan, azonban bemutatnak néhány olyan szempontot, amelyek egy ilyen elemzés kiindulópontjául szolgálhatnak.

- a) A 2025. évi eredménytábla a lakosság (Eurobarométer FL554) és a vállalatok (Eurobarométer FL555) körében végzett felmérések alapján mutatja be a függetlenség megítélésének alakulását:
 - A lakosság körében elvégzett Eurobarométer felmérés (50. ábra) szerint 2016-hoz viszonyítva 17 tagállamban javult, vagy stabil maradt a bíróságok és a bírák függetlenségének megítélése, öt tagállamban azonban kihívásokkal küzd. A tavalyi évhez képest viszont 21 tagállamban javult, vagy stabil maradt a függetlenség lakossági

- megítélése, 6 tagállamban pedig romlott. Három tagállamban továbbra is különösen alacsony a függetlenség érzékelt szintje.
- A vállalatok körében elvégzett Eurobarométer felmérés (52. ábra) szerint 2016-hoz viszonyítva 18 tagállamban javult, vagy stabil maradt a bíróságok és a bírák függetlenségének megítélése, kilenc tagállamban pedig romlott. A tavalyi évvel összehasonlítva 18 tagállamban javult, 9 tagállamban pedig romlott a függetlenség vállalatok általi megítélése. Három tagállamban továbbra is különösen alacsony a függetlenség érzékelt szintje.
 - A bírósági és a bírói függetlenség érzékelt hiányának okaként leggyakrabban a kormány és a politikusok általi beavatkozást vagy nyomásgyakorlást jelölték meg, amelyet a gazdasági vagy egyéb sajátos érdekeket szolgáló nyomásgyakorlás követett. Mindkét ok jelentős maradt abban a három tagállamban, ahol a függetlenség érzékelt szintje nagyon alacsonynak tekinthető (51. és 53. ábra).
- b) Az uniós igazságügyi eredménytábla 2022 óta mutatja be az Eurobarométer arra vonatkozó felmérésének az eredményeit, hogy a vállalkozások az általuk megalapozatlannak vélt határozatok, illetve az állam tértelensége esetén mennyire tartják hatékonyak a jogszabályok és a bíróságok által biztosított beruházásvédelmet (54. ábra). A közigazgatás magatartása, a jogalkotási folyamat stabilitása és minősége, valamint a bíróságok és a tulajdonvédelem hatékonysága továbbra is kiemelten fontos tényező a beruházásvédelemben vetett bizalom szempontjából (55. ábra). A tavalyi évhez képest 13 tagállamban nőtt a beruházásvédelemben vetett bizalom.
- c) Az 56. ábra valamennyi tagállam tekintetében bemutatja a bírák visszalépésével és kizárásával kapcsolatos helyzetet.
- d) Az 57. ábra az ügyészségi vezetők kinevezésével és felmentésével foglalkozik, ezáltal pedig bemutatja a tagállami ügyészségek működésével kapcsolatos néhány biztosítékot.
- e) Az 58. ábra azt mutatja, az ügyvédek függetlensége általában biztosított, ami lehetővé teszi a számukra, hogy szabadon végezhessek tanácsadási és képviselői tevékenységüket.

3. AZ EGYSÉGES PIAC SZEMPONTJÁBÓL RELEVÁNS EGYÉB MUTATÓK

A bíróságokon, az ügyészségeken és az egyéb igazságügyi szerveken kívül – amelyek fontosak az uniós jog független alkalmazása szempontjából – egyes konkrét területeken, például a korrupció elleni küzdelem, a közbeszerzés és a versenyjog terén több más hatóság is foglalkozik az uniós jog alkalmazásával. Az eredménytábla e kiadása olyan további ábrákat tartalmaz, amelyek az egységes piac megfelelő működése szempontjából kulcsfontosságú szervezetekhez kapcsolódnak.

A rendszeresen tárgyalt témák mellett a 2025. évi eredménytábla első alkalommal tartalmaz mutatókat a korrupció elleni küzdelemben fontos szerepet játszó legfőbb ellenőrző intézmények hatáskörére és függetlenségére vonatkozóan, valamint adatokat közöl a nemzeti versenyhatóságok és az elsőfokú közbeszerzési jogorvoslati szervek – az egységes piac működése szempontjából kulcsfontosságú hatóságok – érzékelt függetlenségről, továbbá az e szervek tagjainak kinevezésében és felmentésében részt vevő hatóságokról.

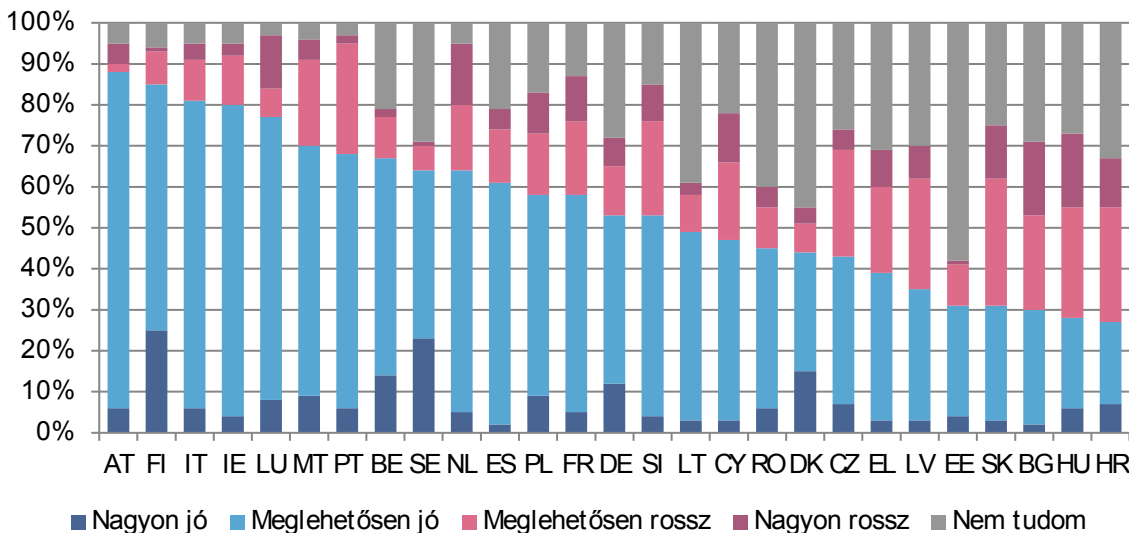
3.1. Az egységes piac működése szempontjából releváns független hatóságok

A független hatóságok az egységes piac működésének kulcsfontosságú jogállamisági biztosítékai. Az eredménytábla most első alkalommal mutatja be néhány ilyen hatóság – például a közbeszerzéssel foglalkozó elsőfokú jogorvoslati szervek, a nemzeti versenyhatóságok és a legfőbb ellenőrző intézmények – bizonyos strukturális jellemzőit. Szintén első alkalommal mutatja be a közbeszerzéssel foglalkozó elsőfokú jogorvoslati szervek és a nemzeti versenyhatóságok függetlenségének megítélését.

Az 59. ábrán az látható, hogy a vállalatok hogyan vélekednek az elsőfokú közbeszerzési jogorvoslati szervek függetlenségéről. Ezeket a szerveket a tagállamok a jogorvoslati irányelvek (a 2007/66/EK irányelvvel és a 2014/23/EU irányelvvel módosított 89/665/EGK irányelv és 92/13/EGK irányelv) alapján hozzák létre. A jogorvoslati irányelvek szerint a 2014/23/EU irányelv, a 2014/24/EU irányelv és a 2014/25/EU irányelv hatálya alá tartozó szerződésekkel, valamint az ajánlatkérő szervek és a közszolgáltató ajánlatkérők által hozott határozatokkal szemben hatékonyan és a lehető leggyorsabban jogorvoslattal lehet élni azon az alapon, hogy az említett határozatok megsértették a közbeszerzésre vonatkozó uniós jogot vagy az e jogot átültető nemzeti jogszabályokat. A jogorvoslati eljárás bírósági vagy nem bírósági szervek hatáskörébe tartozhat. A nem bírósági szervek általában független közigazgatási hatóság formájában működnek. Ebben az esetben a jogorvoslati irányelvek további eljárási követelményeket

határoznak meg, és úgy rendelkeznek, hogy biztosítani kell a további bírósági felülvizsgálat lehetőségét.

.. ábra: Az elsőfokú közbeszerzési jogorvoslati szervek függetlensége a vállalatok megítélése szerint (*) (forrás: Eurobarométer ¹³⁶ – 2025)

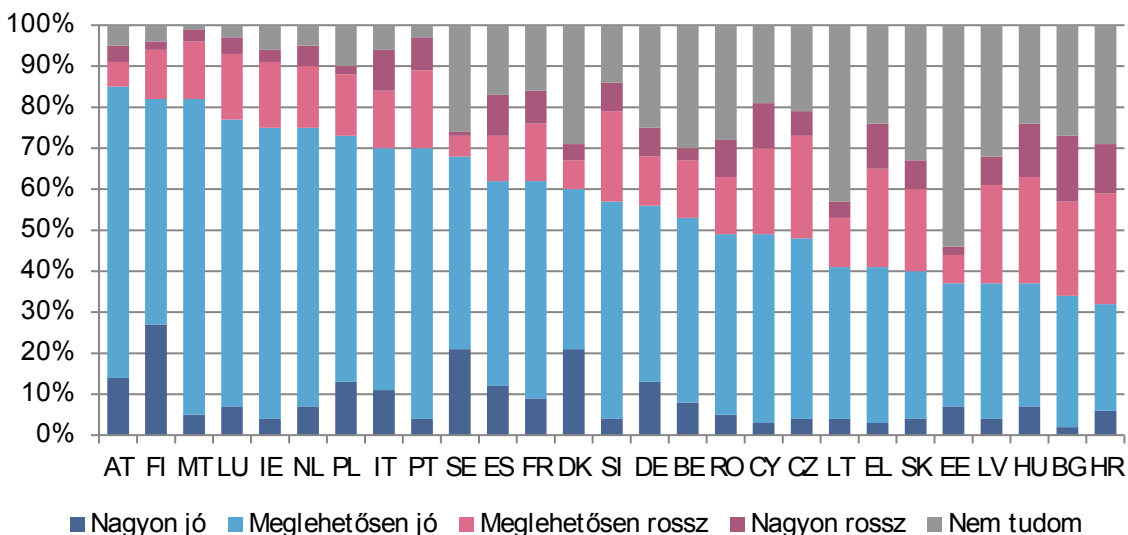

(*) A tagállamokat először azon válaszadók százalékos aránya alapján állítottuk sorrendbe, akik szerint a függetlenség „nagyon jó” vagy „meglehetősen jó” (a „jó” válaszok összesen); ha egyes tagállamok esetében az összes „jó” válasz százalékos aránya megegyezik, ezeket a tagállamokat azon válaszadók százalékos aránya alapján állítottuk sorrendbe, akik szerint a függetlenség „meglehetősen rossz” vagy „nagyon rossz” (a „rossz” válaszok összesen); ha egyes tagállamokban az összes „jó” és az összes „rossz” válasz százalékos aránya megegyezik, az érintett tagállamokat azon válaszadók százalékos aránya alapján állítottuk sorrendbe, akik szerint a függetlenség „nagyon jó”; ha egyes tagállamokban az összes „jó”, az összes „rossz” és a „nagyon jó” válaszok százalékos aránya azonos, az adott tagállamokat azon válaszadók százalékos aránya alapján állítottuk sorrendbe, akik szerint a függetlenség „nagyon rossz”.

A 60. ábrán az látható, hogy a vállalatok hogyan vélekednek a nemzeti versenyhatóságok függetlenségéről. Ezek a hatóságok egy decentralizált rendszer részét képezik, amely a Bizottságnak, valamint a nemzeti versenyhatóságoknak és a tagállamok nemzeti bíróságainak az uniós antititrzsabályok érvényesítésére vonatkozó párhuzamos hatáskörén alapul. Ezért az egységes piac működése szempontjából a legfontosabb hatóságok közé tartoznak.

¹³⁶ A 2025. január 13. és 29. között végzett FL555. sz. Eurobarométer felmérés; a következő kérdésre adott válaszok: „A rendelkezésre álló információk alapján hogyan értékelné a közbeszerzési ügyeket vizsgáló közbeszerzési jogorvoslati szerv függetlenségét? Véleménye szerint nagyon jó, meglehetősen jó, meglehetősen rossz vagy nagyon rossz?”, lásd: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/eu-justice-scoreboard_hu#surveys.

.. ábra: A nemzeti versenyhatóságok függetlensége a vállalatok megítélése szerint (*) (forrás: Eurobarométer ⁽¹³⁷⁾ – 2025)

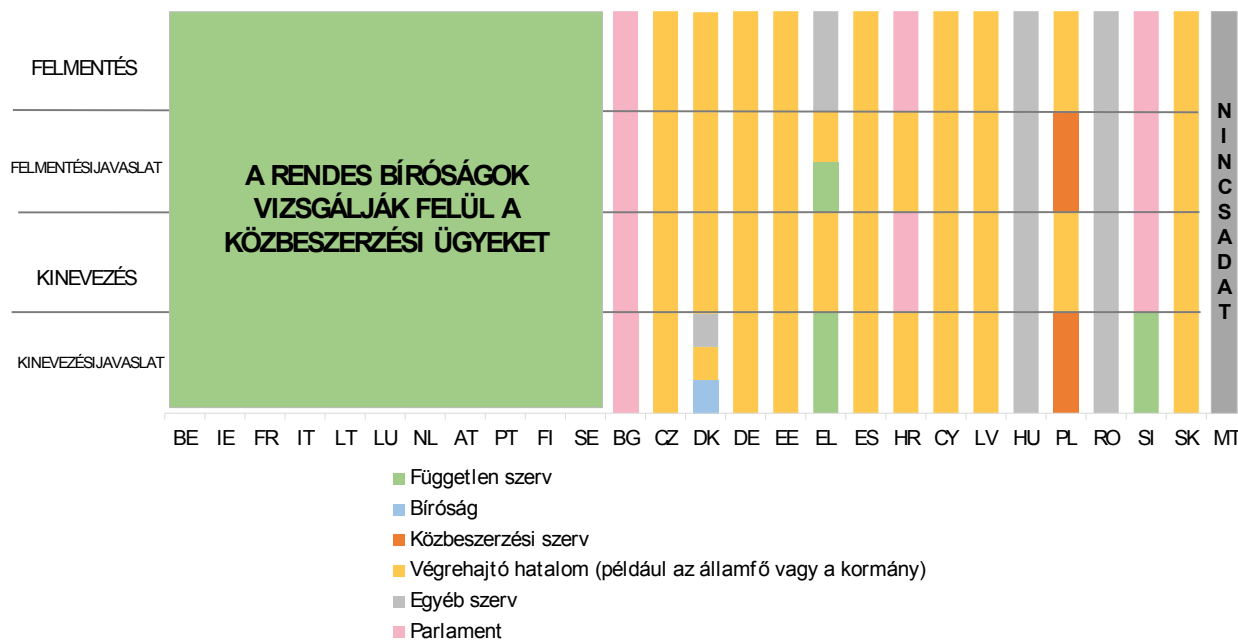

(*) A tagállamokat először azon válaszadók százalékos aránya alapján állítottuk sorrendbe, akik szerint a függetlenség „nagyon jó” vagy „meglehetősen jó” (a „jó” válaszok összesen); ha egyes tagállamok esetében az összes „jó” válasz százalékos aránya megegyezik, ezeket a tagállamokat azon válaszadók százalékos aránya alapján állítottuk sorrendbe, akik szerint a függetlenség „meglehetősen rossz” vagy „nagyon rossz” (a „rossz” válaszok összesen); ha egyes tagállamokban az összes „jó” és az összes „rossz” válasz százalékos aránya megegyezik, az érintett tagállamokat azon válaszadók százalékos aránya alapján állítottuk sorrendbe, akik szerint a függetlenség „nagyon jó”; ha egyes tagállamokban az összes „jó”, az összes „rossz” és a „nagyon jó” válaszok százalékos aránya azonos, az adott tagállamokat azon válaszadók százalékos aránya alapján állítottuk sorrendbe, akik szerint a függetlenség „nagyon rossz”.

A 61. ábra az elsőfokú közbeszerzési jogorvoslati szervek tagjainak kinevezésében és felmentésében részt vevő hatóságokat mutatja be. Az ábra alapját képező eljárások az elsőfokú közbeszerzési jogorvoslati szervek tagjaira (ha azok nem bírósági jellegűek, vagy nem képezik a rendes bírósági rendszer részét, és testületben eljárva hoznak döntést), vagy – ha a szóban forgó szervek köztisztviselőkből állnak – azok vezetőire vonatkoznak.

¹³⁷ A 2025. január 13. és 29. között végzett FL555. sz. Eurobarométer felmérés; a következő kérdésre adott válaszok: „A rendelkezésére álló információk alapján hogyan értékelné a versenyjogi ügyekben eljáró nemzeti versenyhatóság függetlenségét? Véleménye szerint nagyon jó, meglehetősen jó, meglehetősen rossz vagy nagyon rossz?”, lásd: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/eu-justice-scoreboard_hu#surveys.

.. ábra: Elsőfokú közbeszerzési jogorvoslati szervek: kinevezés és felmentés (*) (forrás: az Európai Bizottság és a közbeszerzéssel foglalkozó elsőfokú jogorvoslati szervek hálózata)

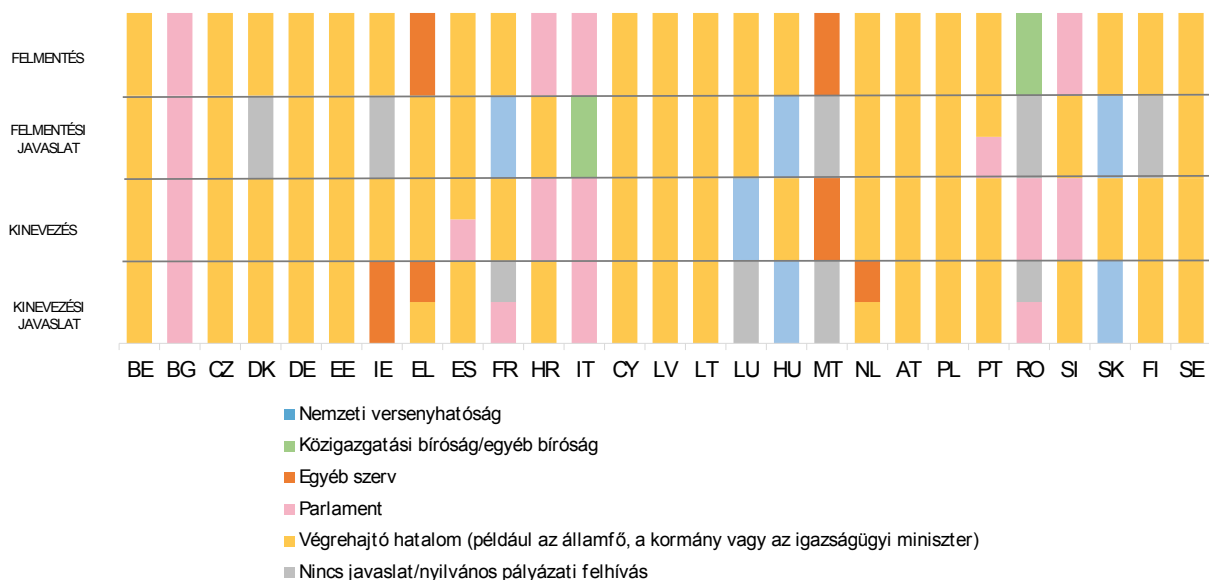

(*) Az ábra a következő szervek kinevezési és felmentési eljárásaira vonatkozik: **Bulgária:** egy nyilvános eljárást követően minden parlamenti képvisellel rendelkező politikai párt saját jelölteket javasol a Versenyvédelmi Bizottság tagjainak és elnökének tisztségére, ezt követően pedig a parlament a szavazatok meghatározott hányadával megválasztja őket. A verseny védelméről szóló törvény értelmében a parlament a törvényben meghatározott okokból hivatali idejük lejártá előtt is megszüntetheti az elnök, az elnökhelyettes és a tagok megbízatását. **Csehország:** az ábra a közbeszerzésért felelős alelnök helyzetét tükrözi. A közbeszerzési jogorvoslati szerv két fokból áll. Az elsőfokú határozatokat a közbeszerzésért felelős alelnök írja alá, és azokat a Versenyvédelmi Hivatal elnöke vizsgálhatja felül mint másodfokon eljáró hatóság. A közbeszerzésért felelős alelnököt a Versenyvédelmi Hivatal elnöke nevezi ki és menti fel. Az elnököt a köztársasági elnök nevezi ki, illetve menti fel a kormány javaslatára. **Dánia:** az ábra a jogorvoslati szerv elnökségének tagjaira (10 bíróra) – köztük a jogorvoslati szerv vezetőjére – és a 20 szakértőre vonatkozik. Minden tagot az ipari, vállalkozásügyi és pénzügyminiszter nevez ki. Az elnökség tagjaira az érintett bírák lakóhelye szerinti bíróság elnöke tesz javaslatot. A bíróság elnökének javaslatát minden esetben követik. A szakértőket részben a minisztériumok és más kormányzati szervek, részben pedig a jogszabályokban meghatározott egyesületek és szervezetek javasolják. A Panaszbizottság tagjait és vezetőjét a dán ipari, vállalkozásügyi és pénzügyminiszter mentheti fel. A miniszterhez nem kell javaslatot benyújtani ahhoz, hogy felmentse a Panaszbizottság tagjait vagy vezetőjét. **Németország:** az ábra a közbeszerzési tanácsok (szövetségi szinten a Szövetségi Kartellhivatal [Bundeskartellamt] szakosított részlege, tartományi szinten pedig a Vergabekammern) tagjainak kinevezésével és felmentésével kapcsolatos helyzetet mutatja be. Az elsőfokú jogorvoslati szerv vezetőjének a kinevezéséért az a közigazgatási hatóság felel, amelyhez az adott szerv tartozik (tartományi szinten ettől eltérő szabályok is alkalmazhatók). A tanács tagjainak megbízatása a jogszabályok alapján öt évre szól. Határozataik meghozatala során függetlenül járnak el, és csak a jogszabályok kötik őket. Lásd a GWB (a német versenytörvény) 157. szakaszának (4) bekezdését. A német közbeszerzési jog nem rendelkezik külön az említett személyek felmentéséről. Csak az általános közzolgálati szabályok („Beamtenrecht”) biztosítanak lehetőséget arra, hogy kivételes esetekben, például súlyos kötelességszegés vagy tartós betegség esetén annak a közigazgatási szervnek a vezetője, amelyhez az adott közbeszerzési tanács tartozik, felmentse a közzolgálat alól az említett személyeket. A közigazgatási szerv vezetője azonban szervezeti megfontolásból más tisztségbe is áthelyezheti a tagokat. **Észtország:** az ábra a Közbeszerzési Jogorvoslati Bizottság vezetőjének és tagjainak a helyzetére vonatkozik. A kinevezés/felmentésre a pénzügyminisztérium tesz javaslatot, és azt a kormány hajtja végre. **Görögország:** az ábra az Egységes Görög Közbeszerzési Hatóság testületének a tagjaira vonatkozik. A tagságra pályázó személyek közül a Legfelsőbb Kiválasztási Tanács (az ASEP, egy független közigazgatási hatóság) választja ki a jelölteket egy nyílt eljárást követően, a 4765/2021. sz. (A’ 6) törvényben meghatározott eljárásnak megfelelően. A tagok kinevezéséről az

igazságügyi miniszter hoz határozatot. A Hatóság tagjaival szemben az igazságügyi miniszter kezdeményez fegyelmi eljárást a Hatóság elnökének javaslatára. Ilyen esetben létrehoznak egy fegyelmi tanácsot, amely az Államtanács, a Legfelsőbb Bíróság (Areios Pagos) és a Számvevőszék egy-egy alelnökéből áll. Az elsőfokú jogorvoslati szerv vezetőjét (elnökét) az igazságügyi miniszter javasolja, és a Minisztertanács nevezi ki, a parlament intézményekkel és átláthatósággal foglalkozó állandó különbizottságának véleményét követően kiadott aktussal. A felmentés érdekében az igazságügyi miniszter a Hatóság elnökének javaslatára fegyelmi eljárást kezdeményez a Hatóság tagjaival szemben. Ilyen esetben létrehoznak egy fegyelmi tanácsot, amely az Államtanács, a Legfelsőbb Bíróság és a Számvevőszék egy-egy alelnökéből áll. **Spanyolország:** a Pénzügyminisztérium és az Igazságügyi Minisztérium együttes javaslatot terjeszt a kormány (Minisztertanács) elé, amely végrehajtja a kinevezést. Felmentés nincs, mivel a TACRC (Tribunal Administrativo Central de Recursos Contractuales – szerződésen alapuló jogorvoslati kérelmek központi közigazgatási bírósága) vezetőjét hat évre nevezik ki. A törvény azonban felsorolja azokat az okokat, amelyek miatt megszűnik a vezető megbízása. **Ciprus:** az ábra a Közbeszerzési Jogorvoslati Hatóság vezetőjének és tagjainak a helyzetére vonatkozik. A kinevezés tekintetében a javaslattevő hatóság a Pénzügyminisztérium, a kinevezésre jogosult hatóság pedig a Minisztertanács. A felmentést a Minisztertanács javasolja és hajtja végre. **Lettország:** a Közbeszerzési Felügyeleti Hivatal a Pénzügyminisztérium felügyelete alá tartozó, közvetlen igazgatást végző állami intézmény. A jogorvoslati eljárás során egy három tagból álló, a Hivatalon belül az egyes ügyek tekintetében külön létrehozott panaszvizsgáló bizottság hoz határozatot. A bizottságokat a Hivatal vezetőjének az utasítása alapján hozzák létre. A bizottság tagjai köztisztviselők/hivatalos személyek (ideértve a Hivatal vezetőjét is). A Hivatal vezetője által a jelöltek értékelésére létrehozott bizottság tesz javaslatot a tagokra. A tagokat a Hivatal vezetője nevezi ki. A tagok felmentésére a Hivatal vezetőjének a határozata alapján kerül sor. **Magyarország:** az ábra a Közbeszerzési Döntőbizottság elnökére és elnökhelyettesére vonatkozik. A Közbeszerzési Döntőbizottság elnökét és elnökhelyettesét a Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanács nevezi ki, illetve menti fel. A Közbeszerzési Hatóság az Országgyűlésnek alárendelt, autonóm államigazgatási szervként működő központi költségvetési szerv. A Tanács tagjait a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény 183. §-ának b) pontja határozza meg. **Lengyelország:** az elsőfokú jogorvoslati szerv vezetőjét, azaz a Nemzeti Fellebbezési Tanács elnökét a Közbeszerzési Hivatal elnökének kérelmére a gazdasági miniszter nevezi ki hároméves időtartamra, és a gazdasági miniszter menti fel. **Románia:** az elsőfokú jogorvoslati szerv, azaz a Nemzeti Panaszkezelő Tanács vezetőjét a plenáris ülés választja meg a Tanács tagjai közül, és a felmentésről is a plenáris ülés dönt. **Szlovénia:** az ábra a közbeszerzési eljárásokat felülvizsgáló nemzeti felülvizsgáló bizottság (a Bizottság) testületi tagjaira és vezetőjére vonatkozik. A kinevezés érdekében a Bírói Tanácsnak a jelöltek alkalmasságát értékelő bizottsága meghallgatja a jelölteket, és indokolással ellátott véleményt ad ki a ZPVPJN 61. cikkének b) pontjában meghatározott különös feltételek teljesítéséről és a jelöltek alkalmasságáról. A parlament mandátumokkal és választásokkal foglalkozó bizottsága szavazás útján választja ki az összes feltételnek megfelelő jelölteket, ezt követően pedig a parlament nevezi ki a Bizottság elnökét. A felmentés érdekében a parlament mandátumokkal és választásokkal foglalkozó bizottsága a felmentésre vonatkozó javaslatot küld a Bizottságnak, ezt követően pedig a parlament felmenti az elnököt. **Szlovákia:** az ábra az elsőfokú közbeszerzési jogorvoslati szerv, azaz a Közbeszerzési Hivatal alelnökére vonatkozik. A közbeszerzések felülvizsgálatát a Közbeszerzési Hivatal felülvizsgáló osztálya végzi, amelyet a kormányhivatal vezetője által javasolt és a kormány által kinevezett alelnök vezet. A Közbeszerzési Hivatal második alelnökét, azaz a stratégiai menetrendért felelős alelnököt a kormány menti fel a kormányhivatal vezetőjének javaslatára. **Horvátország:** az ábra az elsőfokú közbeszerzési jogorvoslati szerv, azaz a közbeszerzési eljárások felügyeletével foglalkozó állami bizottság vezetőjére és testületi tagjaira vonatkozik. E személyek kinevezését és felmentését a kormány javasolja, és a parlament hajtja végre.

A 62. ábra a nemzeti versenyhatóságok tagjainak kinevezésében és felmentésében részt vevő hatóságokat mutatja be.

.. ábra: Nemzeti versenyhatóságok: kinevezés és felmentés (*) (forrás: az Európai Bizottság és a nemzeti versenyhatóságok hálózata)

(*) **Belgium:** a javaslatétel és a kinevezés a gazdasági miniszter hatáskörébe tartozik. A miniszter kiválasztási bizottságot jelöl ki a tagok kiválasztása érdekében. A felmentésre a gazdasági miniszter tesz javaslatot, és az államfő (a király) hajtja végre. **Csehország:** az ábra a Hivatal elnökével kapcsolatos helyzetet mutatja. A Hivatal elnökét a kormány javasolja, és a köztársasági elnök nevezi ki. A felmentést a kormány javasolja, és a köztársasági elnök hajtja végre. A Hivatal elnökét három alelnök képviseli, akiket a Hivatal elnöke maga nevez ki és ment fel, saját kezdeményezésére. **Dánia:** az Ipari, Vállalkozásügyi és Pénzügyminisztérium tesz javaslatot, és a kormány teljesíti a kinevezést. A felmentésre semmilyen hatóság nem tesz javaslatot. A felmentés a kormány hatáskörébe tartozik. **Németország:** a Bundeskartellamt döntéshozó szervei a döntéshozatali tanácsok. A döntéshozatali tanácsok határozatait a tanács tagjai (az elnök és két társult tag) hozzák meg. A tagok olyan határozatlan időre kinevezett köztisztviselők, akiknek megfelelő képesítéssel kell rendelkezniük ahhoz, hogy bíróként vagy vezető köztisztviselőként tevékenykedjenek. A Hatóság tesz javaslatot arra, hogy egyes ügykezelők tanácstaggá váljanak, és a Szövetségi Gazdasági és Energiaügyi Minisztérium nevezi ki őket. A döntéshozatali tanácsok tagjainak felmentésére vonatkozóan nincsenek külön rendelkezések. A Szövetségi Gazdasági és Energiaügyi Minisztérium csak az általános közszolgálati szabályok alapján rendelkezhet a felmentésről. A Hatóság a tanács tagjait a Hatóságon belül bármely más szervezeti egységhez áthelyezheti. **Irország:** az elnökre és a bizottság 2–4 tagjára a Köztisztviselői Kinevezési Szolgálat tesz javaslatot, és a vállalkozásügyi, kereskedelmi és foglalkoztatási miniszter nevezi ki őket. Az elnököt és a 2–4 bizottsági tagot a vállalkozásügyi, kereskedelmi és foglalkoztatási miniszter menti fel. **Észtország:** az észt versenyhatóság főigazgatóját az Igazságügyi Minisztérium főtítkárnak javaslatára az igazságügyi miniszter nevezi ki és menti fel a tisztségéből. **Görögország:** a Görög Versenyhivatal igazgatótanácsa, azaz a hivatal döntéshozó szerve tíz tagból áll: az elnökből, az alelnökből, hat előadóból és két rendes tagból, valamint a felsoroltak póttagjaiból. Az elnököt és az alelnököt a fejlesztési miniszter javaslata alapján a Minisztertanács választja ki, az intézményekkel és az átláthatósággal foglalkozó parlamenti bizottság jóváhagyása után meghozott határozatával. Az előadókat, valamint a két rendes és póttagot a fejlesztési miniszter választja ki az intézményekkel és az átláthatósággal foglalkozó parlamenti bizottság jóváhagyását követően, a jelöltek listája alapján, amelyet a kiválasztási bizottság a pályázati anyagok benyújtását és interjúkat magában foglaló nyílt versenyvizsgát követően állít össze. A fejlesztési és beruházási miniszter a rendes tagokat, a póttagokat és az előadókat határozatban nevezi ki, amely közzétételre kerül a Kormányzati Közlönyben. Az öttagú kiválasztási bizottságnak a következők a tagjai: a) az Államtanács elnöke vagy alelnöke, illetve az Állami Jogtanácsosi Hivatal elnöke vagy alelnöke mint a bizottság elnöke; b) a Legfelsőbb Közszolgálati Kiválasztási Tanács (ASEP) elnöke vagy alelnöke; c) a Versenyhivatal valamely korábbi elnöke vagy alelnöke, akit sorshúzással neveznek ki; d) a TSS HEI versenyjogra szakosodott, a fejlesztési miniszter által jelölt tagja; és e) a TSS HEI versenygazdaságtanra szakosodott, a fejlesztési miniszter által jelölt tagja. A Minisztertanács a fejlesztési és beruházási miniszter javaslatára fegyelmi tanács előtti fegyelmi eljárást kezdeményez az elnökkel és a tagokkal szemben. A fegyelmi tanács két állami tanácsadóból, a Legfelsőbb Bíróság egyik bírójából és két aktív vagy

nyugalmozott egyetemi tanárból áll, akiknek a versenyjog, a kereskedelmi jog, a büntetőjog, a közjog vagy a közgazdaságtan a szakterülete; a tagok megbízatása öt évre szól. **Spanyolország:** a Gazdasági és Versenyképességi Minisztérium javaslatot tesz a CNMC (Comision Nacional de los Mercados y la Competencia – Nemzeti Piac- és Versenyfelügyeleti Bizottság) 10 igazgatótanácsi tagjára – ideértve az elnököt és az alelnököt is –, akiket a kormány nevez ki. A parlament abszolút többséggel (50 % + 1 fő szavazatával) megvétőzhatja a javasolt jelöltek kinevezését. Az igazgatótanácsi tagok felmentését a kormány javasolja és hajtja végre. **Franciaország:** a köztársasági elnök nevezi ki az igazgatótanácsnak mind a négy alelnökét (a rendes tagokat), valamint a 12 nem állandó tagot és a két szakértő tagot is, akik akkor vesznek részt az eljárásban, amikor a nemzeti versenyhatóság a szabályozott jogi szakmákkal kapcsolatos ügyekben dönt. A nemzeti versenyhatóság igazgatótanácsa tesz javaslatot a felmentésre, a köztársasági elnök pedig felmenti az igazgatótanács tagjait. **Horvátország:** a nemzeti versenyhatóság tagjait a kormány javasolja, és a parlament nevezi ki. A nemzeti versenyhatóság tagjainak felmentését a kormány javasolja, és a parlament hajtja végre. **Olaszország:** a Hatóság igazgatótanácsának elnökét és tagjait a Képviselőház és a Szenátus elnöke nevezi ki. A felmentésről szóló végső határozatot a parlament elnökei hozzák meg, miután a közhivataltól való eltiltás mellékbüntetésének alkalmazásáról szóló bírói határozat jogerőre emelkedett. **Ciprus:** az energiaügyi, kereskedelmi és ipari miniszter tesz javaslatot, a kinevezés pedig a kormány (Minisztertanács) hatáskörébe tartozik. A felmentést a kormány (Minisztertanács) javasolja és hajtja végre. **Lettország:** a Versenytanács elnöke és négy tagjára a Gazdasági Minisztérium tesz javaslatot, és a Minisztertanács nevezi ki őket. A felmentést a Gazdasági Minisztérium javasolja, és a Minisztertanács által létrehozott bizottság hajtja végre. **Litvánia:** a litván Versenytanács döntéshozó testületének tagjaira a miniszterelnök tesz javaslatot, és az elnök nevezi ki őket. A litván Versenytanács döntéshozó testületének tagjai tekintetében a miniszterelnök tesz javaslatot a felmentésre, és azt az elnök hajtja végre. **Luxemburg:** nyilvános pályázati felhívásra kerül sor, a kinevezés pedig a versenyhatóság elnökének hatáskörébe tartozik. A felmentést a kormány javasolja, és az államfő (a nagyherceg) hajtja végre. **Magyarország:** a Gazdasági Versenyhivatal elnökének javaslata alapján a köztársasági elnök nevezi ki a Versenytanács tagjait, amely a Gazdasági Versenyhivatalon belül külön döntéshozó fórumként működik. A Versenytanács tagjainak felmentését a Gazdasági Versenyhivatal elnöke javasolja, és a köztársasági elnök hajtja végre. **Málta:** nyilvános pályázati felhívásra kerül sor. A Máltai Versenyügyi és Fogyasztóvédelmi Hatóság Kormányzótanácsa a versenypolitikáért felelős miniszterrel folytatott konzultációt követően kinevezi a Versenyhivatal (a nemzeti versenyhatóság) főigazgatóját. A főigazgató felmentése a Máltai Versenyügyi és Fogyasztóvédelmi Hatóság Kormányzótanácsának hatáskörébe tartozik. **Hollandia:** egy kiválasztási bizottság – amely a nemzeti versenyhatóság (ACM) igazgatótanácsának egy tagjából, a minisztérium nemzeti versenyhatóságért felelős szakpolitikai igazgatóságának igazgatójából, a nemzeti versenyhatóság egyik igazgatójából, kérelemre egy „külső személyből”, valamint a holland köztisztviselői szolgálat (ABD) tanácsadójából áll – javaslatot tesz a nemzeti versenyhatóság elnökére és másik két tagjára a gazdasági miniszternek, aki ezt követően további javaslatokat tesz. A kinevezés a Minisztertanács hatáskörébe tartozik. A felmentést a Gazdasági Minisztérium kezdeményezi és hajtja végre. **Ausztria:** a kormány javaslatot tesz a Szövetségi Versenyhatóság főigazgatójára, akit a köztársasági elnök nevez ki. A Szövetségi Versenyhatóság főigazgatójának felmentését a kormány kezdeményezi, és a köztársasági elnök hajtja végre. **Lengyelország:** a nemzeti versenyhatóság tagjait a miniszterelnök javasolja és nevezi ki. A nemzeti versenyhatóság tagjainak felmentését a miniszterelnök javasolja és hajtja végre. **Portugália:** a Gazdasági Minisztérium javaslatot tesz a nemzeti versenyhatóság döntéshozó szervének tagjaira, a parlament indokolással ellátott véleményét ad ki a javaslatról, a kormány pedig kinevezi a tagokat. A felmentést a parlament vagy a Minisztertanács javasolja, és a Minisztertanács hajtja végre. **Románia:** a Versenytanács kilenc tagja tekintetében nyílt pályázati felhívást tesznek közzé. A Képviselőház és a Szenátus állandó elnöksége, valamint a kamarák jogi és gazdasági bizottságai javasolják a jelölteket, és a Képviselőház és a Szenátus választja meg és nevezi ki a tagokat. A tagok felmentésére a jogszabályok értelmében akkor kerül sor, amikor a Legfelsőbb Bíróság jogsértést állapít meg. **Szlovénia:** a kormány és a Gazdasági Minisztérium javaslatot tesz a nemzeti versenyhatóság tagjaira, akiket a parlament választ meg. A felmentést a kormány javasolja, és a parlament hajtja végre. **Szlovákia:** a Monopóliumellenes Hivatal két szinten hozza meg a határozatait: a Hivatal és a Monopóliumellenes Hivatal Tanácsa szintjén. Első fokon a Hivatal megfelelő szervezeti egysége hoz határozatot. Másodfokon a Szlovák Köztársaság Monopóliumellenes Hivatalának Tanácsa (a továbbiakban: a Tanács) dönt a fellebbezésekről, és felülvizsgálja a Hivatal határozatait. Az ábra a Monopóliumellenes Hivatal Tanácsára vonatkozik. A Monopóliumellenes Hivatal Tanácsának tagjaira a Hivatal elnöke tesz javaslatot; a Tanács a Hivatal elnökéből és további hat tagból áll. A kinevezés a kormány hatáskörébe tartozik. A felmentésről a kormány dönt a Hivatal elnökének javaslata alapján. A Tanács elnökét a köztársasági elnök nevezi ki és menti fel. **Finnország:** a Gazdasági és Foglalkoztatási Minisztérium tesz javaslatot a Versenyügyi és Fogyasztóvédelmi Hatóság főigazgatójára és a Hatóság versenyügyekkel foglalkozó osztályának vezetőjére, és a kormány nevezi ki őket. Az igazgatók felmentése a kormány hatáskörébe tartozik. **Svédország:** a nemzeti versenyhatóság főigazgatóját a kormány

javasolja és nevezi ki. A főigazgatót a kormány vezető tisztségeikkel foglalkozó fegyelmi tanácsa menti fel a kormány javaslata alapján.

A legfőbb ellenőrző intézmények olyan állami felügyeleti intézmények, amelyek a közpénzek felhasználását ellenőrzik. Fő feladatuk annak vizsgálata, hogy a közpénzeket gazdaságosan, hatékonyan és eredményesen, a hatályos szabályoknak és rendelkezéseknek megfelelően költik-e el. A hatékony ellenőrzés hozzájárul az államháztartás integritásának a megteremtéséhez és a korrupció elleni küzdelemhez. Elősegíti a pénzeszközök jogellenes felhasználásának és a korrupciónak a felderítését, és lehetővé teszi az elkövetők bíróság elé állítását. A legfőbb ellenőrző intézmények a jogállamiság védelmét biztosító fékek és ellensúlyok nemzeti rendszereinek is részét képezik. Az EU legfőbb ellenőrző intézményei és az Európai Számvevőszék közötti együttműködés elsősorban a Kapcsolattartó Bizottság⁽¹³⁸⁾ keretében zajlik.

A legfőbb ellenőrző intézmények szervezete Uniós-szerte eltérő, és nincs egységes, valamennyi tagállamban érvényesülő modell. A legfőbb ellenőrző intézmények két csoportba sorolhatók: az egyikbe az igazságügyi hatáskörrel rendelkező szervek⁽¹³⁹⁾, a másikba pedig az ilyen hatáskörrel nem rendelkező szervek tartoznak. A legfőbb ellenőrző intézmények egy személy vezetése⁽¹⁴⁰⁾ vagy egy testületi szerv irányítása⁽¹⁴¹⁾ alatt állnak. A legfőbb ellenőrző intézményeknek működési és pénzügyi szempontból is függetlennek kell lenniük. A legfőbb ellenőrző intézmények függetlenségére vonatkozó nemzetközi normák szerint a legfőbb ellenőrző intézmény vezetőjét és a testületi szervek tagjait olyan eljárás keretében kell kinevezni, újból kinevezni vagy felmenteni, amely biztosítja a végrehajtó hatalomtól való függetlenséget⁽¹⁴²⁾.

A 63. és a 64. ábra a legfőbb ellenőrző intézmény vezetőjének vagy tagjainak a kinevezésében és felmentésében részt vevő hatóságokat mutatja be attól függően, hogy a legfőbb ellenőrző intézményt egyetlen személy vagy egy testület vezeti-e.

¹³⁸ A Kapcsolattartó Bizottság a következőkből áll: magából a Kapcsolattartó Bizottságból, amelynek a Számvevőszék vezetője és az uniós legfőbb ellenőrző intézmények vezetői a tagjai, az összekötő tisztviselők közül, akik egy egész Európára kiterjedő, aktív szakmai kapcsolati hálózatot biztosítanak, valamint a konkrét ellenőrzési témákkal foglalkozó munkacsoportokból és hálózatokból.

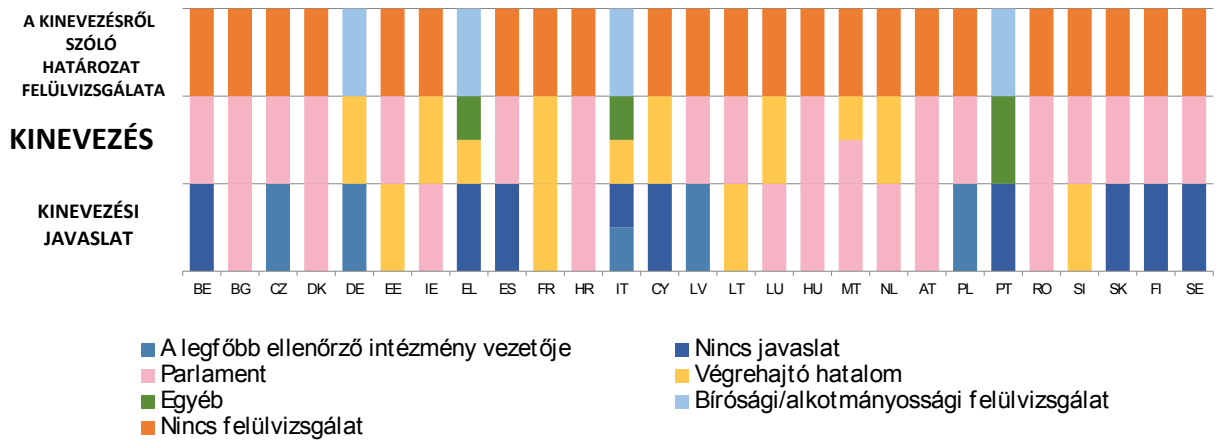
¹³⁹ Belgium, Franciaország, Görögország, Olaszország, Portugália és Spanyolország.

¹⁴⁰ Ausztria, Horvátország, Ciprus, Dánia, Észtország, Finnország, Magyarország, Írország, Litvánia, Málta, Szlovákia és Svédország.

¹⁴¹ Belgium, Bulgária, Csehország, Franciaország, Németország, Görögország, Lettország, Luxemburg, Hollandia, Lengyelország, Portugália, Románia, Szlovénia és Spanyolország.

¹⁴² INTOSAI (a Legfőbb Ellenőrző Intézmények Nemzetközi Szervezete) (2019), A legfőbb ellenőrző intézmények függetlenségéről szóló mexikói nyilatkozat, 2. elv.

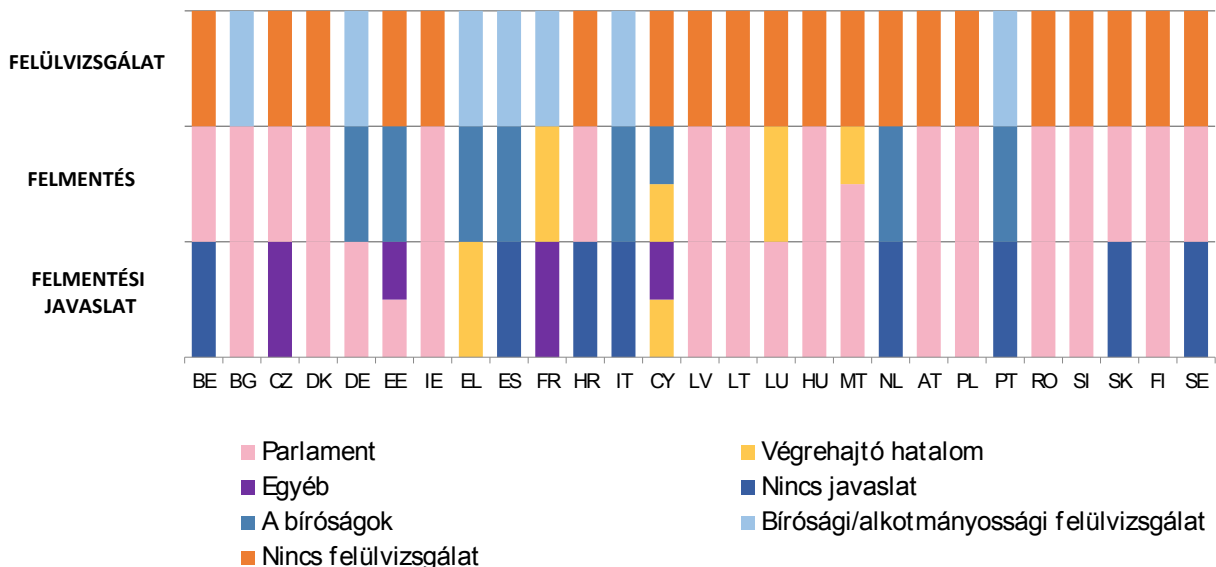
.. ábra: Legfőbb ellenőrző intézmények: kinevezés (*) (forrás: az Európai Bizottság é a legfőbb ellenőrző intézmények Kapcsolattartó Bizottsága).

(*) **Belgium:** testületi szerv – A Számvevőszék tagjai bírák, akiket a Képviselőház választ meg. **Bulgária:** testületi szerv – A Számvevőszék alelnökeit és tagjait a parlament választja meg a Számvevőszék elnökének javaslatára alapján. Az elnököt a parlament választja meg. **Csehország:** testületi szerv – A 15 tagot a Képviselőház választja meg a legfőbb ellenőrző intézmény elnökének javaslatára alapján. Az elnököt és az alelnököt a köztársasági elnök nevezi ki a Képviselőház javaslatára alapján. **Dánia:** a főszámvevőt a dán parlament elnöke nevezi ki a parlament államháztartási bizottságának ajánlása és ügyrendi bizottságának jóváhagyása alapján. **Németország:** a legfőbb ellenőrző intézmény tagjait a Németországi Szövetségi Köztársaság elnöke nevezi ki a legfőbb ellenőrző intézmény elnökének javaslatára alapján. Az elnököt a parlament két háza választja meg a szövetségi kormány javaslatára alapján, és a Németországi Szövetségi Köztársaság elnöke nevezi ki. **Észtország:** javaslattevő szerv: a köztársasági elnök (Észtországban a köztársasági elnök nem minősül a végrehajtó hatalom részének), döntéshozó szerv: a parlament. **Írország:** a főszámvevőt az ír elnök nevezi ki a parlament jelölése alapján. **Görögország:** testületi szerv – a Számvevőszék a Legfelsőbb Pénzügyi Biróság. Tagjai bírák, akiket a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács határozata alapján elnöki rendelettel neveznek ki. Elnökét és alelnökeit elnöki rendelettel nevezik ki a Minisztertanács javaslatára alapján, a parlament és a Számvevőszék plenáris ülése által kiadott nem kötelező erejű vélemények beszerzését követően. Az elnök/alelnökök kinevezésére vonatkozó határozatokat nem vizsgálják felül. **Spanyolország:** testületi szerv – A Számvevőszék tanácsosai bírák, akiket a spanyol parlament nevez ki (hatot a Kongresszus, hatot pedig a Szenátus). A Számvevőszék elnökét a spanyol király nevezi ki a Számvevőszék tanácsosai közül, a Számvevőszék plenáris ülésének javaslatára. **Franciaország:** testületi szerv – Az első elnök és a tanácselnökök bírák, akiket a Minisztertanács által kiadott köztársasági elnöki rendelettel neveznek ki. **Horvátország:** a főszámvevőt a parlament nevezi ki a kiválasztásért és kinevezésért felelős bizottság javaslatára, valamint a pénzügyekért és az állami költségvetésért felelős bizottság véleménye alapján. **Olaszország:** testületi szerv. A Számvevőszék központi és regionális hivatalokkal rendelkezik. Tagjai bírák, akiket nyílt versenyvizsga útján vesznek fel. A kormány jogosult arra, hogy a Számvevőszék elnökségével folytatott konzultációt követően kinevezze a Számvevőszék bírúinak egy meghatározott részét. A Számvevőszék elnökét a köztársasági elnök nevezi ki rendeletben, a Minisztertanács javaslatára alapján (a Minisztertanácsnak konzultálnia kell a Számvevőszék elnökségének tanácsával). **Ciprus:** a főszámvevőt és a helyettes főszámvevőt a köztársasági elnök nevezi ki. Más szerv nem vesz részt a kinevezésben. **Lettország:** testületi szerv. A legfőbb ellenőrző intézmény tagjait a parlament nevezi ki a legfőbb ellenőrző intézmény elnökének ajánlása alapján. Az elnököt a parlament nevezi ki. **Litvánia:** javaslattevő szerv: a köztársasági elnök; kinevező szerv: a parlament. **Luxemburg:** testületi szerv; a parlament összeállítja a jelöltek listáját, és az elnököt és a legfőbb ellenőrző intézmény tagjait a nagyherceg nevezi ki a parlament javaslatára alapján. **Magyarország:** az Állami Számvevőszék elnökét az országgyűlési képviselők választják meg kétharmados többséggel, a Számvevőszékkel kapcsolatos kérdésekkel foglalkozó állandó parlamenti bizottság javaslatára alapján. **Málta:** a főszámvevő a Képviselőház tisztviselője, akit a köztársasági elnök nevez ki a Képviselőház (kétharmados többséggel meghozott) döntését végrehajtó határozatával. A köztársasági elnök e tekintetben nem rendelkezik mérlegelési jogkörrel. **Hollandia:** testületi szerv. A Számvevőszék tagjait királyi rendelettel nevezik ki a parlament alsóháza által összeállított, három személyt tartalmazó listáról. Elnökét az államfő nevezi ki a tagjai közül, a kormány javaslatára alapján. **Ausztria:** az Osztrák Számvevőszék elnökét a parlament választja meg kétharmados többséggel, a főbizottság javaslatára alapján. **Lengyelország:** testületi szerv. A tagokat a Szejm (a Parlament alsóházának) elnöke nevezi ki a legfőbb ellenőrző intézmény elnökének kérelmére. Az

elnököt a Szejm nevezi ki a Szenátus jóváhagyásával, a Szejm elnökének vagy legalább 35 képviselőjének javaslatára. **Portugália:** testületi szerv. A Számvevőszék tagjai bírák, akiket nyilvános versenyvizsga útján választanak ki. Az elnököt a kormány javaslata alapján a köztársasági elnök nevezi ki. **Románia:** testületi szerv. A Számvevőszék tagjait és elnökét a törvényhozás javasolja és nevezi ki. **Szlovénia:** testületi szerv. Tagjai az elnök és két alelnök, akiket a parlament nevez ki (abszolút többséggel) a köztársasági elnök javaslata alapján. **Szlovákia:** a legfőbb ellenőrző intézmény vezetőjét a parlament választja meg. **Finnország:** a főszámvevőt a parlament választja meg. **Svédország:** a főszámvevőt és annak helyettesét a parlament választja meg és nevezi ki.

.. ábra: Legfőbb ellenőrző intézmények: felmentés (*) (forrás: az Európai Bizottság é a legfőbb ellenőrző intézmények Kapcsolattartó Bizottsága).

(*) **Csehország:** a legfőbb ellenőrző intézmény tagjait a Képviselőház mentheti fel a legfőbb ellenőrző intézmény fegyelmi tanácsának a felmentést javasoló határozata alapján. A legfőbb ellenőrző intézmény elnökét és alelnökét a köztársasági elnök mentheti fel a Képviselőház javaslatára. **Dánia:** a főszámvevőt a parlament elnökének határozatával, az államháztartási bizottsághoz benyújtott panaszt és a parlament helyettes elnökeivel folytatott konzultációt követően mentik fel a hivatalából. **Németország:** a felmentésre vonatkozóan nincs külön eljárás; mivel a legfőbb ellenőrző intézmény vezetője nem választható újra, 12 éves hivatali ideje lejártával felmentik. A legfőbb ellenőrző intézmény tagjaival szemben azonban fegyelmi eljárás indítható, amely bizonyos esetekben felmentéshez vezethet. Ezeket az eljárásokat a Szövetségi Legfelsőbb Bíróság különintézménye (a „Dienstgericht des Bundes”) folytatja le. A szóban forgó eljárásokra a parlament egyik kamarájának az elnöke tehet javaslatot. **Észtország:** a főszámvevőt az igazságügyi biztos kérésére, a parlament többségének egyetértésével lehet felmenteni a Legfelsőbb Bíróság határozatával. **Írország:** a főszámvevő az elnök határozatával menthető fel, kizárólag abban az esetben, ha a parlament mindkét kamarája a főszámvevő felmentését kérő határozatot fogadott el. **Görögország:** a legfőbb ellenőrző intézmény tagjai bírák. A felmentésre javaslatot tevő/a fegyelmi eljárást kezdeményező szerv: az igazságügyi miniszter; A felmentésről határozó szerv: a Legfelsőbb Fegyelmi Tanács. **Spanyolország:** a Számvevőszék tagjai csak súlyos kötelességszegés miatt, bírósági eljárást követően menthetők fel. **Franciaország:** a kinevezésre jogosult hatóság a Számvevőszék fegyelmi főtanácsának a javaslata alapján határoz a felmentésről. **Horvátország:** a felmentésről a horvát parlament határoz.

Olaszország: a Számvevőszék bíráit csak a Számvevőszék Birói Tanácsa előtt lefolytatott fegyelmi vagy büntetőeljárást követően lehet felmenteni. A Számvevőszék elnöke nem hívható vissza a tisztségéből, amely önkéntes lemondás vagy a korhatár elérése miatt történő nyugdíjba vonulás miatt szűnik meg. **Ciprus:** a főszámvevő csak súlyos kötelességszegés miatt, a Legfelsőbb Alkotmánybíróság ítélete alapján menthető fel. A köztársasági elnök és a legfőbb ügyész nyújthat be a felmentés iránti kérelmet. Hivatalosan a köztársasági elnök hozza meg a főszámvevő felmentéséről szóló határozatot, de köti őt a Legfelsőbb Alkotmánybíróság ítélete. **Lettország:** a Számvevőszék elnökét és tanácsának tagjait a parlament csak büntetőügyben hozott bírósági ítélet alapján mentheti fel hivatalából. **Litvánia:** a főszámvevő felmentése a parlament hatáskörébe tartozik. A jogszabályok kimerítően felsorolják a felmentési okokat.

Luxemburg: a felmentésre a parlament javaslatára, a legfőbb ellenőrző intézmény előzetes véleménye alapján meghozott nagyhercegi rendelet útján kerül sor. **Magyarország:** az Állami Számvevőszék elnöke az Országgyűlés határozatával menthető fel a tisztségéből. Az eljárást az illetékes országgyűlési bizottság kezdeményezi. **Málta:** akkor kerül sor felmentésre, ha a főszámvevő igazoltan nem képes ellátni a feladatait, vagy helytelen magatartást tanúsított. Javaslattevő szerv: a Képviselőház (kétharmados többséggel). Határozat: hivatalosan a köztársasági elnök hozza meg a határozatot, de köti őt a parlament véleménye. **Hollandia:** a legfőbb ellenőrző intézmény tagjait a Legfelsőbb Bíróság mentheti fel vagy függesztheti fel. **Ausztria:** a felmentésről a Nemzeti Tanács (a parlament alsóháza) dönt kétharmados többséggel. **Lengyelország:** a felmentésre a Szejm házelnöke vagy a Szejm (a parlament alsóháza) legalább 35 képviselőjéből álló csoport tehet javaslatot; a felmentésről szóló határozatot a Szejm a Szenátussal együtt hozza meg, amelynek hozzá kell járulnia a Szejm általi felmentéshez. **Portugália:** a legfőbb ellenőrző intézmény tagjai csak a legfőbb ellenőrző intézményen belül lefolytatott fegyelmi eljárások útján mozdíthatók el. A fegyelmi jogkört egy állandó bizottság gyakorolja, amelynek elnöki tisztségét a legfőbb ellenőrző intézmény elnöke tölti be, és amely az alelnökből és az egyes tanácsok egy-egy, a kollégáik által megválasztott bírójából áll; ezenkívül adott esetben fellebbezés nyújtható be a plenáris üléshez. A legfőbb ellenőrző intézmény vezetőjét az államfő mentheti fel, a kormány javaslatára. A gyakorlatban még soha nem éltek ezzel a lehetőséggel. **Románia:** a legfőbb ellenőrző intézmény tagjait csak a parlament mentheti fel, a parlament két kamarájának a költségvetési, pénzügyi és bankügyi állandó bizottságai által előterjesztett javaslat alapján. **Szlovénia:** a legfőbb ellenőrző intézmény elnökének vagy alelnökeinek felmentésére legalább 15 parlamenti képviselő tehet javaslatot. A végső döntést a parlament hozza meg. **Szlovákia:** a legfőbb ellenőrző intézmény elnökét/alelnökét a parlament mozdíthatja el, a jogszabályokban előírt feltételek mellett. **Finnország:** a felmentésről a parlament dönt a parlament hivatali bizottsága (azaz a házelnök, a két alelnök és négy másik parlamenti képviselő) által előterjesztett javaslat alapján. **Svédország:** a parlament csak akkor mentheti fel a főszámvevőt a hivatalából (a Riksdag szavazatot leadó képviselőinek legalább háromnegyedes többségével és az összes képviselő többségével), ha a főszámvevő már nem felel meg a tisztség betöltésére vonatkozó követelményeknek, vagy súlyos gondatlanságot követett el.

3.2. Az egységes piac szempontjából releváns mutatók összefoglalása

A bíróságokon, az ügyészségeken és az egyéb igazságügyi szerveken kívül a 2025. évi igazságügyi eredménytábla első alkalommal mutatja be más olyan hatóságok jellemzőit, amelyek feladata az uniós jog alkalmazása olyan konkrét területeken, mint a korrupció elleni küzdelem, a közbeszerzés és a versenyjog.

Az 59. és a 60. ábra bemutatja, hogy a vállalatok hogyan vélekednek az elsőfokú közbeszerzési jogorvoslati szervek és a nemzeti versenyhatóságok függetlenségéről.

A 2025. évi igazságügyi eredménytábla emellett olyan független hatóságok jellemzőit is bemutatja, amelyek fontosak az egységes piac működése szempontjából. A 61. ábra azt mutatja be, hogy hogyan nevezik ki, illetve mentik fel az elsőfokú közbeszerzési jogorvoslati szervek tagjait és/vagy vezetőit, a 62. ábrán pedig ugyanez látható a nemzeti versenyhatóságok tekintetében; a 63. és a 64. ábra a legfőbb ellenőrző intézmény vezetőjének vagy tagjainak kinevezésében és felmentésében részt vevő hatóságokat mutatja be attól függően, hogy az adott intézményt egyetlen személy vagy egy testület vezeti-e.

4. KÖVETKEZTETÉSEK

A 2025. évi uniós igazságügyi eredménytábla még részletesebb betekintést nyújt a tagállamok igazságszolgáltatási rendszereinek hatékonyságába. A mutatókból jól látható, hogy folyamatosak az igazságszolgáltatási rendszerek hatékonyságának, minőségének és függetlenségének a javítására irányuló erőfeszítések. Emellett az uniós jog alkalmazásával megbízott más hatóságokat is bemutatnak néhány strukturális szempontból. Azonban továbbra is minden tagállamban kihívást jelent a polgárok jogrendszer iránti teljes körű bizalmának a biztosítása. Az uniós igazságügyi eredménytáblában szereplő információk hozzájárulnak az európai jogállamisági ciklus keretében végzett nyomon követéshez, és beépülnek a Bizottság éves jogállamisági jelentésébe.